

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สาขา สหกรณ์ ภาควิชา

เรื่อง วิเคราะห์สู่ทางพัฒนาสหกรณ์สู่การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษา
สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนุอัฟฟาน จำกัด

Analysis of Cooperative Development Guideline for Being Efficient Cooperative:
A Case Study of Ibnu-Affan Savings Co-operative Ltd.

นามผู้วิจัย นางสาวชามีรอ กามะ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์สุขุมพร โยธามุท, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์วินัย อัจจงหาญ, M.A.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์, Dr.rer.soc.oec.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

วิเคราะห์สู่ทางพัฒนาสหกรณ์ผู้การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษา
สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอฟฟาน จำกัด

Analysis of Cooperative Development Guideline for Being Efficient
Cooperative: A Case Study of Ibnu-Affan Savings Co-operative Ltd.

โดย

นางสาวซามิรอ กามะ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อขอความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2553

ชาวีโร กามะ 2553: วิเคราะห์สู่ทางพัฒนาสหกรณ์สู่การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ:
กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ภาควิชาสหกรณ์ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์สุขุมพร โยธาสมุทร, Ph.D. 199 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์
ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด และวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของ
สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาสู่การเป็น
สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพในที่นี้ใช้ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้ให้
ข้อมูลสำคัญ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา
และวิเคราะห์เชิงพรรณนา

จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ให้ความสำคัญแก่สมาชิก โดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็น
เจ้าของร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยการถือหุ้น สมาชิกบางส่วนร่วมลงทุนกับ
สหกรณ์ บริการและสวัสดิการที่สหกรณ์จัดให้มี 3 ด้าน คือ 1) ธุรกิจเงินฝาก ประกอบด้วย เงินฝาก
ออมทรัพย์เพื่อการลงทุน และเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ 2) ธุรกิจการซื้อขาย ประกอบด้วย
การซื้อขายบวกลำไ้ การซื้อขายแบบผ่อนชำระ และการขายเครื่องแต่งกายชาย ซึ่งเป็นผลผลิต
ของสมาชิก 3) ธุรกิจการให้บริการ คือ บริการแพ็คเกจฮัจญ์ และธุรกิจการลงทุน นอกจากนี้ยังมี
สวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์ คือ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ สวัสดิการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉิน
โดยปลอดดอกเบี้ย กองทุนสวัสดิการสมาชิก กองทุนชะกาด กองทุนสงเคราะห์ และกองทุนเพื่อ
สร้างครอบครัว สหกรณ์ยังมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกเป็นประจำ โดยเน้นเกี่ยวกับการ
บริการจากสหกรณ์ สำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์ส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์
ยกเว้นการจัดการกับกลุ่มสมาชิกยังไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย คือ การเลือกผู้แทนสมาชิก
เข้าร่วมประชุมเกิดจากการตัดสินใจของประธานกลุ่ม และทางสหกรณ์ให้ความสำคัญกับสมาชิก
ที่สังกัดกลุ่มมากกว่าสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม

อย่างไรก็ตาม แนวทางพัฒนาสู่การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพนั้น สหกรณ์ควรยึด
ปฏิบัติตามหลักการ กฏระเบียบ ข้อบังคับสหกรณ์ทุกประการให้เคร่งครัดมากขึ้น

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Samiraw Kama 2010: Analysis of Cooperative Development Guideline for Being Efficient Cooperative: A Case Study of Ibnu-Affan Savings Co-operative Ltd. Master of Arts (Cooperative Economics), Major Field: Cooperative Economics, Department of Cooperative. Thesis Advisor: Mrs. Sayomporn Yothasmutr, Ph.D. 199 pages.

The objectives of this research were to study the general condition and the operation of Ibnu-Affan Savings Cooperative including to analyze the accordance of the Cooperative operations with the Cooperative Principles in order to search for the development guidelines for being an efficient cooperative. This qualitative research got content analysis and descriptive analysis on the data getting from key-informant interview and concerning documents.

It was found that the cooperative raised precedence to their member-owners who gave their economic participation by shares holding. Some of the members were joined in the cooperative investment. There were 3 services and welfares in the cooperative which were 1) Deposit business including, deposit for investment and deposit for Haj Fund. 2) Purchasing and Selling business including plus profit trading, installment plan trading and selling on member's product, male costumes 3) Service business on Haj package service and investments business. Beside, there were also a lot of welfares such as deposit for savings, emergency loan without interest, Member Welfare Fund, Zakat Fund, Assistance Fund, Family Fund. In addition, the cooperative always provided training for their members as well as information continuously, especially on it's services. The most of Ibnu-Affan Savings Cooperative operations were according to the Cooperative Principles except the democratic member control in which their member representative were selected by their group leader. Moreover, the cooperative gave more precedent to the group-members than ungroup members.

However, the guideline to improve this organization to be an efficient cooperative should be focusing on more strictly practice along Cooperative Principles.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับการชี้แนะและคำปรึกษาจากคณาจารย์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุขุมพร โยธาสุมุท ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์วินัย อัจฉงหาญ กรรมการวิชาเอก รองศาสตราจารย์สุวรรณ ชูโชติ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์สมาน ทองสิมา ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสำเร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนู้อัฟฟาน จำกัด ทุกท่าน รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อีบนู้อัฟฟานทุกคนที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนถึงพี่น้องและเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ชามีร่อ กามะ

มีนาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	8
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์	14
แนวคิดสหกรณ์ตามแนวทางอิสลาม	19
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอิสลามรูปแบบต่างๆ	38
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	64
วิธีการและอุปกรณ์	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการศึกษา	66
สภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	
อิบนูอัฟฟาน จำกัด	66
การเป็นสมาชิก	69
การให้การศึกษา อบรม และสารสนเทศ	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การบริหารจัดการ	89
บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์	99
บริการและสวัสดิการที่ไม่ใช่ธุรกิจ	115
การระดมทุนและการจัดสรรผลประโยชน์	122
วิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์	132
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	143
สรุปผลการวิจัย	143
ข้อเสนอแนะ	149
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	152
ภาคผนวก	157
ภาคผนวก ก ข้อบังคับและระเบียบต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์ อับนุอ์ฟาน จำกัด	158
ภาคผนวก ข ตัวอย่างข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์	171
ภาคผนวก ค ตัวอย่างทะเบียนกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ อับนุอ์ฟาน จำกัด	176
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผ่นพับที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์	180
ภาคผนวก จ ตัวอย่างใบปลิวที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์	185
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญาเงินยืมฉุกเฉิน	188
ภาคผนวก ช ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญาร่วมลงทุน	190
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญาเงินยืมเพื่อสร้างครอบครัว	192
ภาคผนวก ฅ ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญากู้เงิน สำหรับเงินกู้สามัญ	195
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	199

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้	4
2	สำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด	70
3	จำนวนสมาชิกสหกรณ์สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด	73
4	ปริมาณเงินฝากหุ้นสมาชิก	83
5	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด	95
6	ปริมาณเงินฝากเพื่อการลงทุน (มูดูรออะฮ์)	102
7	ปริมาณเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์	106
8	การลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามประเภทการร่วมลงทุน	112
9	ปริมาณเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)	118
10	ปริมาณเงินฝากกองทุนตะกาฟูล	120
11	บัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด	123
12	สรุปผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ตามหลักการสหกรณ์สากล	147

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนการสมัครสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	77
2	แบบฟอร์มการขอสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์	79
3	หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทสมาชิก	80
4	ใบฝากเงินสมาชิก-หุ้น	80
5	หน้าเว็บไซต์สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	85
6	โครงสร้างการบริหารจัดการ	90
7	ประเภทของบริการและสวัสดิการของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	98
8	แบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ประเภทมูอูอรอบะฮ์	101
9	หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทมูอูอรอบะฮ์	102
10	ใบฝากเงินออมทรัพย์-มูอูอรอบะฮ์	102
11	แบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ประเภทกองทุนฮัจญ์	104
12	หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทกองทุนฮัจญ์	105
13	ใบฝากเงินกองทุนฮัจญ์	105

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
14	ธุรกิจการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	109
15	การร่วมลงทุนในกิจการต่างๆ ของสหกรณ์	113
16	แบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากเงินออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์	116
17	หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทวาดีอะฮ์	117
18	ใบฝากเงินออมทรัพย์-วาดีอะฮ์	117
19	บัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	123
20	แหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	124
21	การจัดสรรผลประโยชน์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	131

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์ เกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มคนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน สถานที่ทำงานเดียวกัน อาชีพเดียวกัน หรือมีแนวคิดที่คล้ายๆกันเพื่อที่จะแก้ปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มร่วมกัน โดยถือหลักการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยความเสมอภาคและความยุติธรรม ไม่แสวงหากำไร และคงไว้ซึ่งการเพาะบ่มทางปัญญาโดยให้การศึกษาอบรม สหกรณ์ดำเนินการโดยไม่จำกัดในเรื่องเพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ความรู้ ฐานะ รายได้ หรือเกียรติยศ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และความยุติธรรม มุ่งที่จะสร้างสรรค์ความสามัคคีและความกลมเกลียวกันในระหว่างสมาชิก เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจสมัครเป็นสมาชิกร่วมลงทุน ร่วมบริหารจัดการ และให้ผู้สมัครเป็นสมาชิก ได้รับส่วนแบ่งจากการดำเนินงานร่วมกันหากผลการดำเนินงานนั้นมีกำไร วัตถุประสงค์หลักขององค์กรคือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกที่รวมตัวร่วมมือกันนั่นเอง

สำหรับในประเทศไทยสหกรณ์ออมทรัพย์จัดเป็นสหกรณ์ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก โดยสมาชิกแต่ละคนสามารถเก็บออมรายได้ของตนไว้ในที่ซึ่งมั่นใจได้ว่าปลอดภัยในลักษณะการถือหุ้นและฝากเงินกับสหกรณ์ และได้รับผลตอบแทนตามสมควร นอกจากนี้ หากสมาชิกประสบความเดือดร้อนด้านการเงินสหกรณ์ก็สามารถช่วยเหลือได้โดยการให้กู้ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยโดยทั่วไปจะต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่นๆ

ในการจัดตั้งและจดทะเบียนสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ จะมีการใช้ชื่อต่างๆตามกลุ่มอาชีพของสมาชิก เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ฯลฯ แต่ยังมีสหกรณ์ออมทรัพย์บางกลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น นั่นคือ สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลาม ซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นให้กับกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นประกอบอาชีพใดก็ตาม สามารถสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้ ซึ่งกิจการที่สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามดำเนินการอยู่นั้น ค่อนข้างจะแตกต่างไปจากสหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไป เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไปนั้น มีธุรกิจเฉพาะรับฝากเงินสมาชิก และธุรกิจการปล่อยเงินกู้แก่สมาชิก แต่

สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามนั้น มีการดำเนินธุรกิจอื่นๆ เช่น ธุรกิจการซื้อขายสินค้า ธุรกิจการซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจการร่วมลงทุนในกิจการค้าและอุตสาหกรรมต่างๆ ฯลฯ แต่ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้เป็นสหกรณ์ประเภท “สหกรณ์ออมทรัพย์”

อันที่จริงสถาบันการเงินที่ดำเนินธุรกิจภายใต้หลักศาสนาอิสลามนั้น ได้รับการเรียกร้องให้เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องจากพี่น้องไทยมุสลิม เพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปตามหลักศาสนามากที่สุด ซึ่งการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินตามหลักศาสนานั้นเกิดขึ้นในหลายประเทศมาแล้วเช่น ในพ.ศ. 2506 อะห์มัด อัล นัจญาร์ (Ahmad El Najjar) ได้ก่อตั้งธนาคารเพื่อการออมทรัพย์ขึ้นที่เมืองมิตฆอมร์ (Mit Ghamr) ประเทศอียิปต์ ซึ่งดำเนินงานโดยยึดหลักการแบ่งปันผลกำไรขึ้นเป็นครั้งแรก และเมื่อพ.ศ. 2510 ได้มีธนาคารประเภทเดียวกันนี้อีก 9 แห่ง ธนาคารเหล่านี้จะไม่คิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ และไม่จ่ายดอกเบี้ยให้ผู้ฝากเงิน ธนาคารจะนำเงินที่รับฝากไปลงทุนในการค้า และอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่เป็นการลงทุนของธนาคารเองทั้งหมด หรือร่วมลงทุนกับบุคคลอื่น แล้วแบ่งปันผลกำไรที่ได้จากการค้าการลงทุนกับผู้ฝากเงิน ธนาคารเหล่านี้ทำหน้าที่เสมือนเป็นสถาบันการเงินเพื่อการออมทรัพย์และการลงทุนมากกว่าการเป็นธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานของธนาคารในช่วงนี้ไม่สามารถแสดงออกอย่างเปิดเผยได้ว่าเป็นธนาคารที่ดำเนินการตามหลักศาสนาอิสลาม หรือธนาคารอิสลาม เนื่องจากขัดกับนโยบายของรัฐบาลในยุคนั้น ต่อมาใน พ.ศ.2517 องค์กรกลุ่มประเทศอิสลาม (Organization of Islamic Countries : OIC) ได้ร่วมกันจัดตั้งธนาคารอิสลามเพื่อการพัฒนา (Islamic Development Bank : IDB) ขึ้นที่ เมืองญิดดะฮ์ (Jiddah) ประเทศซาอุดีอาระเบีย มีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนด้านการเงินสำหรับโครงการเพื่อการพัฒนาในกลุ่มประเทศสมาชิก โดยยึดหลักศาสนาอิสลามอย่างเปิดเผยและชัดเจน ซึ่งต่อมาบรรยากาศทางการเมืองในประเทศมุสลิมได้เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงานธนาคารอิสลามจึงเป็นที่ยอมรับกว้างขวางขึ้น

ปัจจุบันธนาคารอิสลามได้แพร่หลายไปในกลุ่มประเทศมุสลิมต่างๆ เช่น ประเทศปากีสถาน อิหร่าน ซูดาน ได้ยกเลิกระบบธนาคารปกติ (Conventional Banking) มาใช้ระบบอิสลามแทนทั้งประเทศ ส่วนประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม ก็มีการจัดตั้งสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากขึ้นตามลำดับ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ และอังกฤษ เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทยเองก็ได้มีสถาบันการเงินอิสลามที่อยู่ในรูปของธนาคารอิสลามเช่นกัน คือ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และยังมี

อีก 27 สาขาทั่วประเทศ นอกจากนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยนั้น มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ แต่ธนาคารอิสลามมีจังหวัดละสาขาเท่านั้น ทำให้ไม่สะดวกต่อการไปใช้บริการของประชาชน ขณะที่ประชาชนในพื้นที่ได้เรียกร้องความต้องการ สถาบันการเงินเพิ่มขึ้น การที่จะสร้างธนาคารอิสลามเพิ่มขึ้นอีกนั้นมิอุปสรรคหลายอย่างที่ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ทำให้มีการร่วมกันหาทางออกด้วยการตั้งเป็นสหกรณ์ที่ดำเนินงานบนหลักศาสนาอิสลามขึ้น โดยประเด็นหลักก็คือ การทำธุรกรรมต่างๆที่ปราศจากดอกเบี้ย จากความต้องการดังกล่าวทำให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นมา ซึ่งสหกรณ์อิสลามแห่งแรกของประเทศไทยจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2530 คือ สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี จำกัด อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี การปฏิบัติงานของสหกรณ์ครอบคลุมรับผิดชอบภายในจังหวัดปัตตานีเท่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วย 12 อำเภอด้วยกัน ผลจากการมีสหกรณ์อิสลามแห่งนี้คือ ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามเกิดความมั่นใจว่า การดำเนินงานในด้านต่างๆนั้นถูกต้องตามหลักศาสนา ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ ซึ่งจากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่อื่นเกิดความสนใจ และเห็นความสำคัญของการมีสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ของตน ทำให้หลายพื้นที่มีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสหกรณ์อิสลามขึ้นมา โดยใช้ชื่อต่างๆที่หลากหลายกันไป มีการใช้ชื่อว่าเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์บ้าง กลุ่มออมทรัพย์บ้าง และอื่นๆ ปัจจุบันเครือข่ายสถาบันการเงินอิสลามที่อยู่ในรูปของสหกรณ์ และกองทุนต่างๆ กระจายอยู่เกือบทุกพื้นที่จาก 18 องค์กรใน 4 จังหวัด (ตารางที่ 1) ที่สำคัญคือ ทุกองค์กรเหล่านั้นเมื่อขึ้นชื่อว่าเป็นสหกรณ์อิสลาม อย่างน้อยที่สุดก็ช่วยให้ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามบางคนมีความรู้สึกอุ่นใจ และเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานด้านต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าวิธีการดำเนินงานนั้นจะเป็นไปตามหลักศาสนาหรือไม่ก็ตาม

เนื่องจากองค์กรธุรกิจที่ดำเนินงานตามวิธีสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามส่วนใหญ่จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยเน้นบริการส่งเสริมการออมทรัพย์ ให้ความช่วยเหลือสมาชิกทางการเงินเพื่อให้สมาชิกมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว และเนื่องจากสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามนั้นเป็นประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน แต่อาชีพต่างกันและไม่มีรายได้ประจำ ซึ่งจะเห็นว่าไม่สามารถจะจัดให้อยู่ในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ แม้จะใช้ชื่อว่าเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ก็ตาม ดังนั้นหากพิจารณาต่อไปถึงการติดตรา (Label) ว่าเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามก็ยิ่งให้เป็นที่น่าสนใจว่า สหกรณ์ในนามดังกล่าวดำเนินการตามหลักการสหกรณ์หรือไม่ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามที่มีสาขามากที่สุดถึง 7 สาขาด้วยกันซึ่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้และปัจจุบันถือ

ตารางที่ 1 เครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้

ที่	ชื่อสหกรณ์/กองทุน/ กลุ่มออมทรัพย์	สาขาดำเนินการ
1	สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด	ปัตตานี สายบุรี ยะลา นราธิวาส รือเสาะ จะนะ และสุไหงโกลก
2	สหกรณ์ออมทรัพย์อัลอิสลามียะห์ จำกัด	ภูเก็ต
3	สหกรณ์สุขชัยนี้ จำกัด	ภูเก็ต
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ยะกอพะฮ์อิสลาม จำกัด	กระบี่ สุราษฎร์ธานี
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ดัมมียะห์ จำกัด	กระบี่
6	กองทุนออมทรัพย์นุรุอิสลาม บ้านทุ่ง	กระบี่
7	กองทุนออมทรัพย์บารอกะฮ์ บ้านทุ่ง	กระบี่
8	สหกรณ์อับดุลอาฟ จำกัด	สตูล ยะลา กระบี่
9	สหกรณ์อัลอามาน จำกัด สะเดา	สงขลา
10	กองทุนอัลฮุดา บ้านท่าโพธิ์ สะเดา	สงขลา
11	สหกรณ์ออมทรัพย์อัศศิดดีก จำกัด	สงขลา พัทลุง
12	กองทุนออมทรัพย์อัลมุสลิมูน บ้านนาเคียน	นครศรีธรรมราช
13	สหกรณ์ออมทรัพย์อัลอะมีน จำกัด	นครศรีธรรมราช
14	สหกรณ์บีนา จำกัด	ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
15	กองทุนออมทรัพย์อัลดัมมียะห์ บ้านปยูค	ปัตตานี
16	สหกรณ์ซอฮาบะฮ์ จำกัด	ยะลา
17	กลุ่มออมทรัพย์ตะอาวูน กำปงบารู	นราธิวาส
18	สหกรณ์อัลอามานะห์ ภูเก็ต จำกัด	ภูเก็ต
19	สหกรณ์บริการอัล-ฟัจร์ จำกัด	ตรัง
20	กลุ่มออมทรัพย์อากีคันเราะหัมมะ	สงขลา

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด (2551)

ว่าสหกรณ์แห่งนี้เป็นสหกรณ์อิสลามที่ใหญ่ที่สุด มีสาขา จำนวนประชากร และปริมาณธุรกิจมากที่สุด ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อิสลามโดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด ว่าเป็นไปตามหลักการสหกรณ์หรือไม่ และจะมีแนวทางพัฒนาได้อย่างไรจึงจะเป็นสหกรณ์อิสลามที่มีประสิทธิภาพได้ จากการศึกษาครั้ง

นี้ก็สามารถนำผลที่ได้มา ใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาสหกรณ์เพื่อให้เกิดสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด
2. วิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์ เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษานี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษามุ่งที่จะทำการศึกษถึงสภาพทั่วไปและวิธีการดำเนินงานด้านต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ว่าเป็นไปตามหลักการสหกรณ์หรือไม่ อย่างไร โดยจะทำการศึกษาวิธีการดำเนินงานเฉพาะ 6 ด้านต่อไปนี้ 1. การเป็นสมาชิก 2. การให้การศึกษาอบรม และสารสนเทศ 3. การบริหารจัดการ 4. บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ 5. บริการและสวัสดิการที่ไม่ใช่ธุรกิจ 6. การระดมทุนและการจัดสรรผลประโยชน์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์ต่อไป

2. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ทำการศึกษา และระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ.2552 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ.2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สหกรณ์อิสลามสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์อย่างแท้จริง
2. ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน โดยสามารถดำเนิน โครงการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ให้กับชุมชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันต่อไป

นิยามศัพท์

การลงทุน หมายถึง การใช้จ่ายเงินสดรูปแบบหนึ่งในปัจจุบัน โดยมุ่งหวังจะได้รับผลตอบแทนจากการใช้จ่ายนั้นในอนาคต

การร่วมลงทุน หมายถึง การให้การสนับสนุนทางการเงินแก่สมาชิก บริษัท นิติบุคคล สหกรณ์เครือข่าย และอื่นๆ ในการลงทุนในธุรกิจต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดผลกำไรแก่องค์กร

กองทุนตะกาฟูล หมายถึง กองทุนที่สมาชิกบริจาคด้วยความสมัครใจ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ร่วมโครงการในบางกรณี เช่น เมื่อคลอดบุตร เมื่อนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล เมื่อเสียชีวิต และอื่นๆ ตามระเบียบที่ทางสหกรณ์เสนอผ่านที่ประชุมใหญ่ประจำปี และเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะห์) หมายถึง เงินฝากที่สมาชิกมาเปิดบัญชี กระแสเงินสดรายวันกับสหกรณ์ เพื่อรักษาทรัพย์และความคล่องตัวในการฝาก ถอนรายวัน การฝากเงินประเภทนี้ สมาชิกไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมฝากเงิน(อัลวะดีอะฮ์) และไม่มีกำไรให้แก่ผู้ฝาก แต่สหกรณ์จะขออนุญาตจากเจ้าของเงินเพื่อนำเงินไปลงทุนในกิจการของสหกรณ์ ถ้าไรเป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์ แต่เมื่อขาดทุนทางสหกรณ์จะรับผิดชอบเงินฝากของสมาชิกเต็มอัตรา

เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน (มูฏอรอบะฮ์) หมายถึง การฝากเงินที่สมาชิกมีความประสงค์นำเงินมาลงทุนกับสหกรณ์ ในโครงการร่วมลงทุน (มูฏอรอบะฮ์) เฉพาะโครงการ หรือ

ลงทุนทั่วไป โดยมีสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร ระหว่างผู้ฝากเงินกับสหกรณ์ เช่น จำนวนเงินที่จะลงทุน ระยะเวลาการฝากเงินเพื่อการลงทุน การแบ่งผลกำไรในการลงทุน และเมื่อกิจการเกิดการขาดทุน สมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์รับผิดชอบร่วมกัน

เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญ์ หมายถึง การฝากเงินที่สมาชิกร่วมโครงการในบัญชีกองทุนอัญญ์ของสหกรณ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการออม การเตรียมตัวของสมาชิกและครอบครัวในกิจการอัญญ์ ที่บังคับโดยศาสนบัญญัติให้ทุกคนไปประกอบพิธีอัญญ์หนึ่งครั้งในชีวิตเมื่อมีความสามารถ

การซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาอะห์) หมายถึง การซื้อขายสินค้าชนิดหนึ่งของสมาชิกผ่านสหกรณ์อ้อมทรัพย์อินนูอัฟฟาน จำกัด โดยสมาชิกเสนอสินค้าที่ตนมีความต้องการต่อสหกรณ์ แล้วสหกรณ์เป็นผู้เจรจากับผู้ขายโดยตรง เมื่อได้ราคาขายมาแล้ว สหกรณ์จะทำข้อตกลงกับสมาชิกเกี่ยวกับการให้บริการ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สู่ทางพัฒนาสหกรณ์ผู้การเป็นสหกรณ์อิสลามที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการตรวจเอกสารครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์
3. แนวคิดสหกรณ์ตามแนวทางอิสลาม
4. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอิสลามรูปแบบต่างๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2540) ความหมายของ “สหกรณ์ (Cooperative)” องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) มีการประชุมเมื่อ พ.ศ. 2538 ได้อธิบายความหมายสหกรณ์ ดังนี้

“สหกรณ์ เป็นองค์กรอิสระของบุคคลซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการ และจุดมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย”

สหกรณ์ตั้งอยู่บนพื้นฐานค่านิยมของการพึ่งพาและความรับผิดชอบของตนเอง ประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความสามัคคี สมาชิกสหกรณ์ตั้งมั่นอยู่ในค่านิยมทางจริยธรรมแห่งความซื่อสัตย์ เปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม และเอื้ออาทรต่อผู้อื่นตามแบบแผนที่สืบทอดมาจากผู้ริเริ่มการสหกรณ์

แนวคิดสหกรณ์เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของระบบนิเวศน์ ที่จะทำการดำรงอยู่ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เกื้อกูลพึ่งพากัน เป็นเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน ดังที่ท่านพุทธทาส ได้กล่าวไว้ว่า (มุลินทิกโกมลคิมทอง, 2533) เราต้องบูชาระบบ “สหกรณ์” คุณเออะจักรวาล cosmic ทั้งหมดมันอยู่กันอย่าง “สหกรณ์” มันเกี่ยวเนื่องกันและกัน สัมพันธ์กันและกันมันจึงอยู่ได้ คือในโลกๆเดียวกันมันก็มีการอยู่กันแบบ “สหกรณ์” มนุษย์กับสัตว์เดรัจฉาน กับต้นไม้ กับแผ่นดิน มันอยู่กันอย่างประสานงานกันแบบสหกรณ์ ในร่างกายนี้ทุกส่วนของอวัยวะมันทำงานกันอย่าง สหกรณ์ มือ ดิน แขนขา มันทำงานแบบสหกรณ์ชีวิตจึงรอดได้ ขอให้ระบบสหกรณ์กลับมาในฐานะที่เป็นระบบเพื่อนเกิด เพื่อนแก่ เพื่อนเจ็บ เพื่อนตายกันเถิด เราจะมีเวลาสร้างสรรค์นิเวศวิทยา ได้ดีที่สุดในยุคกับต้นไม้เป็นสหกรณ์ อาตมานั่งดูแต่ละวันๆนกกินหนอนไม่รู้ก็ร้อย ก็พัน ก็หมีน ก็แสน หากไม่มีนก ต้นไม้ก็อยู่ไม่ได้ มันตายหมด ระบบสหกรณ์มันช่วยกันอย่างนี้ ฉะนั้น ขอให้นึกถึงใจความและความหมายของระบบสหกรณ์ เราต้องอยู่กันอย่างสหกรณ์ ถ้าไม่มีสหกรณ์เราต้องตายกันหมด

อุดมการณ์ หมายถึง ความเชื่อถือหรือจุดมุ่งหมายหรืออุดมคติอันสูงส่งที่จูงใจมนุษย์ให้พยายามบรรลุถึง เป็นจินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดีงามและความจริง ซึ่งมนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อมั่นร่วมกันที่ว่า วิธีการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

อุดมการณ์สหกรณ์จึงเป็นจุดมุ่งหมาย หรืออุดมคติอันสูงส่งที่จูงใจให้ชาวสหกรณ์ทั้งหลายพยายามที่จะบรรลุถึง จากการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับข้าราชการส่วนกลางจากกองต่างๆที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ระดมสมองร่วมกันจนสามารถสรุปได้ว่า อุดมการณ์สหกรณ์ที่แท้จริงก็คือ

“แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิก ให้มีการดำรงชีวิตอย่างอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2549)

ช่วยตนเอง หมายถึง บุคคลที่ใช้วิถีชีวิตสหกรณ์นั้นต้องขยันอย่างฉลาด ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หมายถึง ทุกคนในสังคมสหกรณ์จะต้องมีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกๆด้าน ได้แก่ ร่วมแรง (กำลังกาย, ความคิด, กำลังทรัพย์) ร่วมใจ (ความเสียสละ, ความรับผิดชอบ, ความเห็นอกเห็นใจกันและความไว้วางใจกัน)

อยู่ดีกินดี หมายถึง ผู้เป็นสมาชิกสหกรณ์ต้องดำรงชีพอยู่ในสภาพที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเกิดการเจริญทรัพย์

มีสันติสุข หมายถึง สมาชิกสหกรณ์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขเกิดความจำเริญธรรม

ในวาระที่องค์การองค์การสัมพันธ์สหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) มีอายุครบ 100 ปี ในปี พ.ศ. 2538 ได้ปรับปรุงหลักการสหกรณ์เดิมที่มีอยู่ 6 หลัก เป็นหลักการสหกรณ์ใหม่ 7 หลัก เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกาลเวลา สภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ที่ประชุมสมัชชาสหกรณ์องค์การ I.C.A. ได้มีมติเห็นชอบคำแถลงการณ์ว่าด้วยอัตลักษณ์การสหกรณ์ ประกอบด้วย นิยาม ค่านิยมสหกรณ์ และหลักการสหกรณ์ 7 ประการ โดยอ้างอิงมาจากขนบธรรมเนียมบางประการที่ผู้บุกเบิกการสหกรณ์แห่งคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้ถือปฏิบัติ และได้ขอความร่วมมือให้สหกรณ์ทุกประเภททั่วโลกถือใช้กันโดยทั่วกัน

สำหรับหลักการสหกรณ์ที่กล่าวนั้นมีดังนี้ (วินัย อาจคงหาญ, ม.ป.ป.)

หลักการที่ 1 การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ (Voluntary and Open Membership)

สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ ที่เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก (Member Economic Participation)

สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้ และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทุนของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกินเพื่อจุดมุ่งหมายประการใดประการหนึ่งหรือทั้งหมดจากดังต่อไปนี้ คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตนโดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาและปกครองตนเองโดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์จำเป็นต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์การอื่นๆ รวมถึงองค์การของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การให้การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

สหกรณ์พึงให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ และพนักงาน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชน และบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 ความเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

วัลลภ สุขุมิ (2542) ได้สรุปถึงความสำคัญของสหกรณ์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจว่า เศรษฐกิจของสังคมยุคปัจจุบัน มุ่งเน้นแต่การหารายได้ โดยไม่ได้แก้ปัญหาในการลดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ หรือการประกอบอาชีพ การที่เกษตรกรจะขายผลผลิตได้ในราคาแพงๆ แต่ต้องมาซื้อวัสดุการเกษตรที่แพง ข้าวสาร อาหาร เครื่องใช้ที่แพงๆ จึงไม่เกิดประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรเอง การตั้งสหกรณ์ขึ้นมาจึงเป็นการแก้ปัญหาค่าครองชีพ อย่างน้อยที่สุดก็เพื่อลดรายจ่ายเพื่อเพิ่มรายได้ตัดตอนผลประโยชน์ทางการค้าจากคนกลางมาเป็นสหกรณ์ ผลของกำไรที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นส่วนเกินที่จะนำมาลดค่าครองชีพของสมาชิก โดยแบ่งปันกันในรูปแบบปันผลและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ โดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ การเก็บออมเงินในรูปแบบสหกรณ์ และการกระจายรายได้ตามระบบสหกรณ์ เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจของไทยได้ ดังนั้น สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจะมาจากความต้องการของประชาชนเบื้องล่าง หรือจัดตั้งโดยนโยบายของรัฐบาลล้วนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเจ้าของสหกรณ์ คือสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคน แต่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะเป็นไปได้อย่างเต็มที่ก็ต่ออยู่ที่สมาชิกเอง ที่จะต้องมีจิตสำนึกและวิญญูณของนักสหกรณ์ คือ

1. คิดแบบสหกรณ์ (COOPERATIVE THINKING) คือ คิดเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คิดถึงอนาคต มีวิสัยทัศน์ มองทิศทางการพัฒนาสหกรณ์ที่ยาวไกล คิดในสิ่งที่ดี คิดในทางบวกและสร้างสรรค์

2. ทำแบบสหกรณ์ (COOPERATIVE DOING) ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความสามัคคี ไม่สร้างปัญหาแต่ร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหา

3. มีน้ำใจแบบสหกรณ์ (COOPERATIVE SPIRIT) คือ เรียนรู้ที่จะฝึกตนเองให้มีความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีวินัย ใฝ่ใจในคุณธรรม และต้องทำให้เกิดเป็นนิสัย

การที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์นั้น จะต้องปลูกจิตสำนึกของประชาชนโดยอาศัยการให้การศึกษาอบรม การให้ข่าวสารอย่างมีระบบ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนได้แก่

1. ด้านพฤติกรรม จะต้องฝึกให้ประชาชนมีพฤติกรรมด้านสหกรณ์ด้วยความเคยชิน โดยปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความเคยชิน หรือเกิดสำนึกโดยตนเองด้วยความเต็มใจ ไม่ใช่เกิดจากการใช้ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายมาบังคับกดดันให้เกิดพฤติกรรมสหกรณ์ เพราะไม่สอดคล้องกับกฎของธรรมชาติ การกดหรือบีบบังคับนี้ ถ้าอำนาจยังอยู่สหกรณ์ก็อยู่ได้ แต่พออำนาจบีบบังคับหมดไปเมื่อไร คนก็จะละเมิดกฎระเบียบ ข้อบังคับ การใช้อำนาจบีบบังคับกัน ถึงแม้จะมีวินัยอยู่ได้ แต่เมื่อไรอำนาจหรือแรงกดดันนั้นหายไป สหกรณ์นั้นก็ปั่นป่วนวุ่นวาย ไม่ได้ผลที่แท้จริง

อย่างไรก็ตาม การใช้กฎเกณฑ์ข้อบังคับนี้ บางครั้งได้ผลในเมื่อกฎเกณฑ์นั้นไม่บีบบังคับรุนแรงจนเกินไป และมีช่วงเวลาที่ยาวพอที่จะให้คนผ่านเข้าสู่ความเคยชิน จนเขาไม่รู้ตัว จนเข้าสู่กฎธรรมชาติตามวิธีแรก คือเป็นพฤติกรรมแบบสหกรณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้น โดยการสร้างความเคยชินจนกลายเป็นเรื่องของความเคยชินตามธรรมชาติที่รับทอดมาจากการใช้อำนาจบีบบังคับ อันนั้นต่างหากที่ได้ผล เช่น การสร้างพฤติกรรมการออม ไม่ต้องกำหนดขั้นสูงของเงินออมไว้ครั้งละมากๆ เพียงแต่สร้างนิสัยการออม และนำเงินไปฝากกับสหกรณ์ที่ละเล็กทีละน้อยให้มีการกระทำซ้ำๆจนเกิดความเคยชิน และคิดเป็นนิสัย ต่อไปการเก็บออมก็จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นโดยสามัญสำนึกของตัวสมาชิกเอง

2. ด้านสภาพจิตใจ สมาชิกมีความพอใจ เต็มใจที่จะทำให้มีความสุขที่รวมกันเป็นสหกรณ์เกิดความศรัทธาในระบบสหกรณ์ หรือชื่นชมเมื่อเข้าสู่สังคมใหม่ สู้ชีวิตใหม่ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบสหกรณ์ ไม่ควรบังคับจิตใจกัน ให้ยึดหลักสมัครใจอย่างแท้จริง

3. ด้านปัญญา จะต้องสร้างภูมิปัญญาให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เหตุผลมองเห็นคุณค่า มองเห็นประโยชน์ของการสหกรณ์ด้วยภาพในใจของสมาชิกสหกรณ์คืออย่างไร มีผลต่อตัวเขาและครอบครัวตลอดจนสังคมและประเทศชาติอย่างไร ก็สามารถบอกได้ว่าเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้วมีผลอย่างไร ความรู้ความเข้าใจนี้ก็จะมาสนับสนุนองค์ประกอบด้านสภาพจิตใจ ทำให้เขามีความพอใจ และยินดีมีความสุขในการที่จะร่วมกิจกรรมของสหกรณ์ยิ่งขึ้นไป

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ (Savings and Credit Cooperative) เป็นสถาบันการเงินที่ยึดหลักการและวิธีการสหกรณ์ในการดำเนินการรับฝากเงิน และให้กู้เงินหรือสินเชื่อแก่บรรดาสมาชิก โดยสมาชิกเป็นเจ้าของและเป็นผู้ใช้บริการในเวลาเดียวกัน มีการควบคุมตามหลักประชาธิปไตย และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ตามหลักความเป็นธรรม วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ คือ การระดมทุนจากสมาชิก และจากแหล่งเงินทุนภายนอก เพื่อนำมาให้บริการแก่สมาชิกที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

สำหรับในประเทศไทยได้แบ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ออกเป็นรูปแบบย่อยๆ จำนวน 9 รูปแบบตามลักษณะกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพในลักษณะเดียวกัน ดังนี้ ตำรวจ ทหาร ครู ข้าราชการ กระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัย รัฐวิสาหกิจ โรงพยาบาลส่วนราชการ เอกชน และอื่นๆ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2549)

ความหมายของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์และให้กู้ยืม เมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวง และได้รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (จุฑาทิพย์ ภัทราวาท, 2543)

การบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อสมาชิก

การบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อสมาชิกจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และจำกัดขอบเขตอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายสหกรณ์ โดยทั่วไปสหกรณ์ออมทรัพย์ให้บริการ 3 ด้าน ดังนี้ (จุฑาทิพย์ ภัทราวาท, 2543)

1. ธุรกิจด้านการเงิน

การดำเนินงานด้านการเงินของสหกรณ์มุ่งเน้นในการส่งเสริมการออม เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่สมาชิกและการให้กู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาการครองชีพและสนองความต้องการทางเศรษฐกิจตามความจำเป็นของสมาชิก มีการบริการดังนี้

1.1 การระดมหุ้น เป็นการส่งเสริมการออมของสมาชิก โดยการบังคับซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไปกำหนดมูลค่าหุ้นราคาหุ้นละ 10 บาท และกำหนดให้สมาชิกส่งเงินค่าหุ้นรายเดือน ตั้งแต่เดือนแรกที่เข้าเป็นสมาชิกตามเกณฑ์การถือหุ้นที่สหกรณ์กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการถือหุ้น สมาชิกสหกรณ์รายหนึ่งรายใดอาจส่งเงินค่าหุ้นรายเดือนในอัตราสูงกว่าที่สหกรณ์กำหนด หรืออาจซื้อหุ้นเพิ่มอีกเมื่อใดก็ได้ แต่จะต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดของสหกรณ์ สมาชิกไม่สามารถขายหรือโอนหุ้นที่ถืออยู่นั้นให้กับผู้อื่นหรือถอนหุ้นบางส่วนหรือทั้งหมดในระหว่างที่ยังเป็นสมาชิกสหกรณ์อยู่ การจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นแก่สมาชิกจะต้องกระทำภายหลังจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่ออนุมัติอัตราการจ่ายตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งเงินปันผลค่าหุ้นสหกรณ์นี้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 การบริการรับฝากเงิน การรับฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์เป็นวิธีการส่งเสริมการออมที่ให้บริการแก่สมาชิกตามความสมัครใจ

1.2.1 เงินฝากออมทรัพย์ เป็นเงินฝากประเภทที่สมาชิกสามารถฝากเพิ่มหรือถอนเมื่อใดเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้เสมอ อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินฝากประเภทประจำ และดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์นี้ได้รับการยกเว้นการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2.2 เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เป็นเงินฝากประเภทที่สมาชิกสามารถฝากเพิ่มหรือถอนเมื่อใด จำนวนเงินเท่าใดก็ได้ แต่ให้ถอนได้เพียงเดือนละหนึ่งครั้ง โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม หากถอนเกินกว่าเดือนละหนึ่งครั้งต้องเสียค่าธรรมเนียมการถอนตามที่สหกรณ์กำหนด อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากประเภทออมทรัพย์และดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์พิเศษนี้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับเงินฝากออมทรัพย์

1.2.3 เงินฝากประจำ เป็นเงินที่สมาชิกฝากเพิ่มเมื่อใดจำนวนเท่าใดก็ได้ แต่การถอนต้องรอให้ครบกำหนด ระยะเวลาฝากที่กำหนดไว้ 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี อัตราดอกเบี้ยของเงินฝากประจำสูงกว่าเงินฝากประเภทอื่น และดอกเบี้ยเงินฝากประเภทนี้ต้องเสียภาษีบุคคลเงินได้

บุคคลธรรมดาในอัตราร้อยละ 15 ของยอดเงินรายได้ดอกเบี้ยรับ โดยสหกรณ์หัก ณ ที่จ่ายและนำส่งสรรพากรเขตท้องที่ ในกรณีที่สมาชิกถอนเงินฝากประจำก่อนกำหนดระยะเวลาฝาก สหกรณ์คิดดอกเบี้ยให้ตามระยะเวลาฝากที่ต่ำกว่าเมื่อครบกำหนด หรืออาจคิดให้อัตราดอกเบี้ยประเภทเงินฝากออมทรัพย์

1.3 การให้บริการเงินกู้ เป็นการให้บริการแก่สมาชิกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการครองชีพ และปัญหาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการไม่ใช้จำยืมเพื่อ สหกรณ์ทั่วไปมีการให้บริการเงินกู้ 3 ประเภทดังนี้

1.3.1 เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เป็นเงินกู้ระยะสั้น (อาจเรียกว่า เงินกู้ไม่มีหลักประกัน) เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น เงินกู้ชนิดนี้เป็นเงินจำนวนน้อยและระยะเวลาการชำระหนี้สั้นกว่าการกู้ประเภทสามัญ

1.3.2 เงินกู้สามัญ เป็นเงินกู้ทั้งระยะยาวและเงินกู้ระยะปานกลาง เรียกว่าเงินกู้ที่มีหลักประกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกนำไปใช้ในกิจการต่างๆที่จำเป็นและมีประโยชน์ การกำหนดวงเงินกู้ประเภทสามัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสหกรณ์ โดยกำหนดตามระดับรายได้ของสมาชิก โดยมีหลักประกันคือ ผู้กู้จะต้องมีเงินได้รายเดือนเพียงพอในการผ่อนชำระต้นและดอกเบี้ย รวมทั้งหนี้เงินกู้ประเภทอื่นและเงินค่าหุ้นประจำเดือนที่สหกรณ์กำหนด อาจใช้บุคคลที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ค้ำประกัน ทนเรือนหุ้น เงินฝากหรืออสังหาริมทรัพย์หรือหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกัน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควรระยะเวลาในการชำระหนี้เงินกู้สามัญมีระยะเวลายาวตั้งแต่ 12-60 งวด

1.3.3 เงินกู้พิเศษ เป็นเงินกู้ระยะยาวเพื่อส่งเสริมฐานะความมั่นคงหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มพูนแก่สมาชิก ได้แก่ เงินกู้เพื่อการเกษตรสหกรณ์ เพื่อชื้อยานพาหนะ เพื่อการลงทุนประกอบอาชีพ โดยทั่วไปสหกรณ์กำหนดวงเงินกู้พิเศษไว้มากกว่าเงินกู้สามัญ ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้กู้ ระยะเวลาในการชำระหนี้เงินกู้พิเศษกำหนดตามความเหมาะสม เช่น ไม่เกิน 180 งวด หรือชำระให้เสร็จสิ้นภายในอายุสมาชิกไม่เกิน 65 ปี โดยหลักประกันเงินกู้อาจใช้สมาชิกสหกรณ์ค้ำประกันร่วมกับหลักทรัพย์เป็นหลักประกัน หรือใช้อสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน

2. การให้บริการด้านการให้การศึกษาอบรม

สหกรณ์จัดให้มีการศึกษาอบรมแก่กรรมการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และบรรดาสมาชิกสหกรณ์ ในด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ หน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่ม

บุคคลต่างๆในสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ และการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดสรรเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสหกรณ์ เพื่อจัดหรือส่งเสริมให้คณะบุคคลข้างต้นได้รับการศึกษาอบรม

3. การให้สวัสดิการแก่สมาชิก

การให้สวัสดิการแก่สมาชิกเป็นการบริการที่มุ่งส่งเสริมฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น มีประเด็นในการพิจารณา 3 ประเด็น คือ

3.1 วิธีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก แบ่งเป็นการจัดสวัสดิการแบบให้เปล่า โดยการจัดสรรเงินงบประมาณดำเนินการประจำปี หรือกำไรสุทธิของสหกรณ์ อีกวิธีเป็นแบบให้สมาชิกเป็นผู้จ่ายเงิน เพื่อสวัสดิการของตน โดยสหกรณ์เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก เช่นการประกันชีวิต ประกันสุขภาพ

3.2 รูปแบบการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก แบ่งเป็น 3 รูปแบบ เช่น ช่วยเหลือครอบครัวสมาชิก บรรเทาทุกข์แก่สมาชิก และเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายสมาชิก

การจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือครอบครัวสมาชิก เช่น

1. การให้จัดการศึกษาบุตรสมาชิกที่ยากจน และเรียนดี
2. การจัดประกันการเจ็บป่วยเป็นกลุ่ม
3. สวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกที่เจ็บป่วย คลอดบุตร

การจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่สมาชิก เช่น

1. โครงการฌาปนกิจสงเคราะห์
2. โครงการประกันชีวิตหมู่
3. โครงการประกันหนี้สมาชิก

การจัดสวัสดิการเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายสมาชิก เช่น

1. การให้สิทธิในการซื้อสินค้าราคาถูก
2. การจัดบริการจัดรถรับ-ส่ง
3. การจัดสถานที่เลี้ยงเด็ก

3.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกต้องคำนึงถึงกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเภทธุรกิจนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการสหกรณ์ โดยปฏิบัติดังนี้ คือ

- 3.3.1 ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยการซื้อหุ้น
- 3.3.2 รับฝากเงินจากสมาชิกทั้งประเภทเงินฝากประจำ และเงินฝากออมทรัพย์ โดยให้ดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์
- 3.3.3 ให้สมาชิกกู้เงินตามความจำเป็น หรือมีประโยชน์
- 3.3.4 กู้ยืมเงินเพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
- 3.3.5 ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน
- 3.3.6 ร่วมมือกับทางราชการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมชนสหกรณ์ และสหกรณ์อื่นเพื่อส่งเสริมกิจการของสหกรณ์
- 3.3.7 ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยตนเองในหมู่สมาชิก
- 3.3.8 กระทำการต่างๆ ตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ให้กระทำได้

แนวคิดสหกรณ์ตามแนวทางอิสลาม

ศุยมพร โยธาสมุทร (2541) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการดำเนินชีวิต และความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดหลักการสหกรณ์กับคำสอนตามศาสนาอิสลามอย่างน่าสนใจว่า สำหรับอิสลามซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ค้ำจุนทั้งในส่วนปัจเจกบุคคล สังคม และสรรพสิ่งทั้งปวง มิได้มองข้ามที่จะกำหนดกรอบแนวทางในการประกอบธุรกิจระหว่างมนุษย์ด้วยกันที่จะให้เข้าไปในเชิงสร้างสรรค์เอื้อเพื่อต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการธำรงไว้ซึ่งความสงบสันติของสังคมอันสอดคล้องกับรากศัพท์เดิมของคำว่า “อิสลาม” ซึ่งหมายถึง สันติ

ดังนั้น สำหรับผู้เป็นมุสลิมทุกคนนั้น หากได้เป็นผู้สวามีภักดีต่อเอกองค์อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮูวะตะอาลา (ผู้ทรงมหาวริสุทฺธิ์ยิ่ง) ด้วยศรัทธาอย่างแท้จริงโดยไม่บิดพลิ้วแล้ว ทุกการกระทำและแม้แต่ความนึกคิด ย่อมสะท้อนออกมาในวิถีแห่งอิสลามอย่างแน่นอน

ในการนี้ ย่อมหมายถึงรวมถึงการหันไปประกอบธุรกิจประเภทใดๆก็ตามหรือแม้แต่ธุรกิจสหกรณ์เองก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เป็นมุสลิมจะต้องนำพาธุรกิจนั้นๆของตนให้เดินอยู่บนเส้นทางของอิสลามด้วย

กรณีสหกรณ์นั้นจัดเป็นธุรกิจที่ผู้เป็นเจ้าของกิจการ ผู้รับบริการและผู้ควบคุมกิจการรวมอยู่ในบุคคลเดียวกัน ในขณะที่กิจการหรือธุรกิจประเภทอื่นกลับแยกบทบาทเหล่านี้ไว้ในต่างบุคคล แต่ในสหกรณ์แล้วกลับสวมบทบาทที่โดยทั่วไปคุณ่าจะจัดแยกกันให้รวมไว้ในคนเดียวกัน กล่าวคือ สมาชิกสหกรณ์ย่อมเป็นทั้งเจ้าของสหกรณ์ เป็นผู้รับบริการจากสหกรณ์ และเป็นผู้ควบคุมดูแลสหกรณ์ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวย่อมทำให้เป็นที่หวังได้ว่า การลดรอบผลประโยชน์ของผู้ที่ดำรงบทบาทหนึ่งต่อผู้ที่ดำรงต่างบทบาทกันไม่น่าจะปรากฏขึ้น

ดังนั้น ยุทธวิธีการสหกรณ์จึงไม่ใช่การเอาเปรียบของเจ้าของ และไม่ใช่การเอาแต่ได้ของผู้รับบริการ ไม่ใช่การทำลายคนมั่งมีและไม่ใช่การข่มเหงคนยากจน ไม่ใช่การลำเอียงเข้าหานายจ้าง และไม่ใช่การกดขี่ลูกจ้าง ไม่ใช่การกอบโกยของผู้ผลิต และไม่ใช่สภาพจำหนทุกข์ของผู้บริโภค และไม่ใช่การมุ่งแต่จะช่วยเหลือเฉพาะตนเอง โดยวิธีการเบียดบังผู้อื่น

แต่สหกรณ์เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการคลี่คลายปัญหาทางเศรษฐกิจด้วยการยึดในแนวทางของการช่วยตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการฝึกกำลังกันด้วยคติ แต่ละคนเพื่อหมู่คณะ และหมู่คณะเพื่อแต่ละคน อันเป็นการประสานประโยชน์อย่างเป็นธรรมชาติ หากเขาเหล่านั้นได้ทำประโยชน์ให้ส่วนรวม

ฉะนั้น สมมติว่าผู้คนขาดแหล่งขายเครื่องอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพและราคายุติธรรม ผู้คนกลุ่มนั้นจึงอาจรวมตัว รวมทุนกันเป็นสหกรณ์ที่ทุกคนมีสิทธิเป็นเจ้าของ เพื่อให้สหกรณ์ทำหน้าที่จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามที่เหล่าสมาชิกต้องการ ซึ่งสินค้าเหล่านี้ก็เพื่อมุ่งขายแก่สมาชิกเป็นสำคัญ แม้อาจมีบุคคลภายนอกเป็นลูกค้าสหกรณ์ด้วยเช่นกัน แต่ที่สมควรแนะนำเขาเหล่านั้นให้เข้าร่วมเป็นสมาชิก เพราะขณะที่เงินในกระเป๋าหนึ่งของเขาจ่ายออกไปในฐานะเจ้าของที่ลงทุนในสหกรณ์ แต่ขณะเดียวกันเงินในอีกกระเป๋าหนึ่งของเขาเองก็ต้องจ่ายเพื่อซื้อสินค้าในฐานะลูกค้าสหกรณ์ ดังนั้น ในการค้าขายสินค้านั้นๆ ถ้าเกิดกำไร กำไรย่อมเป็นของเจ้าของ ซึ่งก็คือ การกลับเข้ากระเป๋าของสมาชิกอยู่ดี อันเป็นการลดค่าใช้จ่ายของเขาในฐานะเป็นผู้รับบริการ หรือเป็นผู้ซื้ออีกด้วย เช่นนี้แล้วในสหกรณ์จึงทำธุรกิจเพียงเพื่อคลี่คลายปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรกันเป็นกอบเป็นกำกลับเข้าสู่สหกรณ์ หรือกระเป๋าของสมาชิกเอง

นอกจากการคลี่คลายปัญหาทางเศรษฐกิจของสมาชิกแล้ว สหกรณ์ยังก้าวต่อไปถึงการคลี่คลายปัญหาสังคม สหกรณ์จำเป็นต้องยึดมั่น และปฏิบัติให้เป็นที่ปรากฏจริงว่า ความเป็นมนุษย์ในทุกผู้ทุกคนนั้นมีความเท่าเทียมกัน อย่างรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ น่าจะต้องให้สามารถสัมผัสได้ในสหกรณ์

ซึ่งแน่นอนว่า สหกรณ์ย่อมไม่อาศัยความร่วมมือ เพื่อหวังกอบโกยกำไร หรือประโยชน์ในการมีอิทธิพลครอบงำผู้ที่ด้อยกว่า

สหกรณ์ย่อมไม่ยกเอาความร่วมมือกัน เพียงเพื่อหาแนวร่วมหรือพันธมิตรที่จะเสริมฐานให้แข็งแกร่งสู่ความยิ่งใหญ่ และสหกรณ์ย่อมไม่ผลักดันตนเองให้เป็นแนวปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ตนและพวกพ้องมากกว่าการใส่ใจต่อผู้คนและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

อย่างไรก็ตาม จากการที่สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจที่ต่างจากธุรกิจอื่น โดยเป็นธุรกิจที่จำเป็นต้องรวมเอาค่านิยมเชิงจริยธรรมให้เดินควบคู่กันไปพร้อมๆกับการประกอบกิจกรรมเชิงธุรกิจอย่างขาดเสียมิได้ และเป็นธุรกิจที่มีใจมุ่งหวังแต่จะแสวงหาผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัว ดังนั้น หากจะยังคงเป็นสหกรณ์ที่แท้จริงอยู่ได้ ธุรกิจสหกรณ์จำเป็นต้องมุ่งที่จะประสานจุดมุ่งหมายทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างสมดุลด้วยการแสดงบทบาทของตนในฐานะธุรกิจที่มีเจตนารมณ์ส่งเสริมความก้าวหน้าและสวัสดิภาพของมนุษย์ และมีจุดยืนในการส่งเสริมค่านิยมทางสังคมและจริยธรรมตลอดจนยกระดับชีวิตมนุษย์ให้ขึ้นไปอย่างมีคุณค่า

ดังนั้น หากแม้สหกรณ์จะดำเนินธุรกิจได้ผลดีเพียงใด แต่ไม่อาจสร้างคุณค่าที่ธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ที่จำเป็นต้องต่างจากวัตถุหรือสิ่งมีชีวิตประเภทอื่น ขาดซึ่งแนวคิดและค่านิยมเชิงจริยธรรมที่ต้องสวมเข้าเป็นเนื้อเดียวกับทุกอย่างก้าวของการประกอบธุรกิจแล้วไซ้ร์ ก็มิอาจเรียกขานได้เลยว่าเป็นสหกรณ์ ถึงแม้จะตั้งชื่อตนเองไว้ว่าชื่อ “สหกรณ์” ก็ตาม

ด้วยเหตุนี้ ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดและค่านิยมนั้น ไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่า จริยธรรมที่สหกรณ์เอ่ยอ้างถึงนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่บนเส้นทางอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้คนช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความเสมอภาค เทียงธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส สามัคคีเอื้ออาทรต่อกันรอบข้าง การได้ใช้ประโยชน์ไม่ฟุ่มเฟือย และการให้การศึกษาพัฒนามนุษย์ให้หลุดพ้นจากความเขลา ดังปรากฏคำสั่งใช้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ไว้อย่างมากมาย ทั้งจากในคัมภีร์อัล-กุรอาน และจากสุนนะฮ์ของท่านร่อซูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่านศาสดา) ตัวอย่างเช่น

“และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรมและการยำเกรง และจงอย่าช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาป และการเป็นศัตรูกัน”

“ผู้ใดให้ความช่วยเหลือกันอย่างดี ความดีนั้นก็จะ ได้แก่เขา และผู้ใดที่ให้ความช่วยเหลือกันอย่างเลว ความเลวนั้นก็จะ ได้แก่เขา และอัลลอฮุนั้นทรงสามารถเห็นทุกอย่าง”

“และมุฮัมมัดจงกล่าวเถิดว่า พวกท่านจงทำงานกันเถิด อัลลอฮุจะทรงเห็นการทำงานของพวกท่าน และร่อซูล (ศาสนทูต) ของพระองค์และบรรดาผู้ศรัทธา (มุฮัมมิด) ก็จะเห็นด้วย และพวกท่านจะ

ถูกนำกลับไปยังพระผู้ทรงรอบรู้ในสิ่งเร้นลับและสิ่งเปิดเผย แล้วพระองค์จะทรงแจ้งแก่พวกท่านในสิ่งที่พวกท่านกระทำไว้”

“บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่าทุจริตต่ออัลลอฮ์ และร่อซูล (ศาสนทูต) และจงอย่าทุจริตต่อบรรดาของฝากของพวกเจ้าทั้งหลายที่พวกเจ้ารู้จักกันอยู่”

“และเมื่อพวกเจ้าพูด ก็จงพูดด้วยความยุติธรรมและแม้ว่าเขาจะเป็นญาติที่ใกล้ชิดก็ตาม”

“ผู้ใดกระทำความดีไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็ตาม โดยที่เขาเป็นผู้ศรัทธา ดังนั้น เราจะให้เขามีชีวิตที่ดี และแน่นอน เราจะตอบแทนพวกเขาซึ่งรางวัลของพวกเขาที่ดียิ่งกว่าที่พวกเขาเคยกระทำไว้”

“และจงอย่าฟุ่มเฟือย แท้จริง พระองค์ไม่ชอบบรรดาผู้ฟุ่มเฟือยทั้งหลาย”

“จงภักดีต่ออัลลอฮ์ และจงเกรงกลัวต่อวันสุดท้าย และอย่าก่อความเสียหายในแผ่นดินด้วยการเป็นผู้บ่อนทำลาย”

ท่านร่อซูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) กล่าวว่า

“ท่านทั้งหลายจงระวังการอธรรม แท้จริงการอธรรมนั้น ผู้ที่ปฏิบัติจะประสบกับความมีดมนในวันปรโลก”

“การศึกษาเป็นหน้าที่ของมุสลิมทั้งชายและหญิง”

“เปรียบเทียบบรรดาผู้ศรัทธาในด้านความรัก ความเอ็นดูเมตตา และการให้ความช่วยเหลือแก่ญาติของพวกเขามีต่อกันนั้น ประดุจดังร่างกาย กล่าวคือ เมื่ออวัยวะหนึ่งอวัยวะใดเจ็บป่วย อวัยวะส่วนอื่นๆของร่างกายก็จะเจ็บป่วยไปด้วยทั่วร่างกาย พาให้ร้อนไม่หลับ เกิดอาการไข้”

“ท่านทั้งหลายอย่าอิจฉากัน อย่าหลอกลวงกัน อย่าเกลียดกัน อย่าหันหลังให้กัน อย่าขายของตัดหน้ากัน จงเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ ในฐานะเป็นพี่น้องกันเถิด มุสลิมนั้นเป็นพี่น้องของมุสลิม เขาจะไม่อธรรมต่อพี่น้องของเขา เขาจะไม่เหยียดหยามพี่น้องของเขา และเขาจะไม่ทอดทิ้งพี่น้องของเขา”

“มุสลิมเป็นพี่น้องของมุสลิม เขาจะไม่ทุจริต ไม่โกหก และไม่ทอดทิ้งการให้ความช่วยเหลือแก่พี่น้องของเขา”

“พวกท่านยังไม่มีศรัทธาที่สมบูรณ์ จนกว่าจะรักที่จะให้ได้แก่พี่น้องของเขา ซึ่งสิ่งที่เขารักที่จะให้ได้แก่ตนเอง”

สำหรับการปรับแนวคิดเข้าสู่การปฏิบัตินั้น ในแง่ของสหกรณ์ทั่วไปแล้ว จำเป็นต้องมีวิธีการเฉพาะที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ในทุกๆ สหกรณ์ ซึ่งเป็นที่เข้าใจในวงการสหกรณ์เองว่าเป็น “หลักการสหกรณ์” อันประกอบด้วย การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก การปกครองตนเอง และการเป็นอิสระ การศึกษาฝึกอบรมและข่าวสาร การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

ภายใต้หลักการข้างต้นนี้ส่วนหนึ่งนับเป็นแนวทางที่สหกรณ์ประสงค์จะให้ชัดเจนถึงความเสมอภาค และเสรีภาพพื้นฐานส่วนบุคคล โดยเป็นการให้อิสระในอันที่บุคคลนั้นๆ จะเข้าร่วมหรือลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ด้วยความสมัครใจของผู้นั้นเอง นอกจากนี้ ยังเป็นการขยายแนวความคิดให้ทอดคลุมถึงการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ตลอดจนการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของผู้ที่จะเป็นสมาชิกเองด้วย ซึ่งในการตัดสินใจพิจารณาในส่วนบุคคลนี้เองจำเป็นต้องธำรงไว้ อย่างปราศจากการใช้อิทธิพลครอบงำ หรือจูงใจกัน หรือแม้แต่การขัดขวางกันเองด้วยข้อจำกัดที่ปรุงแต่งขึ้น เช่น ฐานะทางการเงิน ชนชั้นวรรณะ ตำแหน่ง เกียรติยศ ฯลฯ ในฐานะเป็นเครื่องกีดขวางกันที่ทำให้มนุษย์แปลกแยกต่อกันและดึงตนเองให้ถอยห่างจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยหากสหกรณ์ใดมุ่งมั่นเช่นนี้ ย่อมได้รับการตอบสนองในเชิงสนับสนุนด้วยดีเพราะอยู่ในครรลองอิสลาม ดังท่านร่อซูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) เองก็ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกันว่า

“แท้จริง มนุษย์นั้นเท่าเทียมกันประดุจดังซี่หวี”

“แท้จริงพระองค์อัลลอฮ์ ไม่ได้ทรงมองพวกท่านที่รูปร่างนอกของพวกท่าน แต่พระองค์ ทรงมองดวงใจของพวกท่าน และการทำงานของพวกท่าน”

ในด้านการควบคุมสหกรณ์นั้น สหกรณ์เองต้องการให้สิทธิแก่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยไม่คำนึงถึงปริมาณเงิน หรือปัจจัยอื่นใดที่ผู้นั้นมีให้แก่สหกรณ์ว่ามากหรือน้อยเพียงใด

ดังนั้น ขณะที่ธุรกิจประเภทอื่นอาจยอมยกให้ผู้ที่มีส่วนในการลงทุนมากเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าผู้อื่นในธุรกิจนั้น แต่สำหรับในสหกรณ์กลับพร้อมใจกันให้ถือคุณค่าจากความเป็นมนุษย์ ซึ่งแต่ละคนพึงมีสิทธิมีเสียงเท่ากัน คือ หนึ่งคน หนึ่งเสียง ในการประชุมใหญ่สมาชิกสหกรณ์

นอกจากนี้ สหกรณ์ยังให้ความสำคัญต่อสมาชิกผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ในการกำหนด ควบคุมธุรกิจสหกรณ์ที่เป็นของตนเอง สมาชิกทุกคนจึงต้องมีส่วนร่วมรับรู้และชี้นำกิจการของตน โดยผ่านการประชุมใหญ่สมาชิก ซึ่งโดยเจตนาารมณ์ของการนี้ก็เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันในกิจการของสหกรณ์เอง กำหนดทิศทางธุรกิจสหกรณ์ของตนด้วยตนเอง และควบคุมดูแลสหกรณ์ด้วยตนเอง โดยให้มีการเลือกเป็นผู้แทนของตนเข้าเป็นคณะกรรมการ ดำเนินการ เพื่อเข้าไปดำเนินการและควบคุมดูแลสหกรณ์อย่างใกล้ชิดขึ้นอีกชั้นหนึ่ง

แน่นอนว่า การหารือร่วมกันนั้น ในแง่ของอิสลามแล้ว การกระทำได้กล่าวถือเป็นหน้าที่ของมุสลิมที่ต้องการกระทำในเมื่อต้องทำกิจกรรม หรือประกอบการใดๆร่วมกัน ดังปรากฏตอนหนึ่งจากอัล-กุรอาน ความว่า

“จงปรึกษาหารือกันในทุกกิจการทั้งหลาย ครั้นเมื่อเจ้าได้ตัดสินใจแล้ว ก็จงมอบหมายแต่อัลลอฮ์เถิด”

การหารือกันอย่างเข้าใจนี้เอง ย่อมเอื้อให้ผู้คนสามารถประกอบกิจการร่วมกันได้อย่างราบรื่น ส่วนการเลือกรูปแบบใดในการตัดสินใจนั้น อิสลามยังคงเปิดกว้างและให้โอกาสยืดหยุ่นในการที่จะเลือกใช้เกณฑ์ใดๆมาตัดสิน โดยให้คงอยู่บนครรลองที่มิใช่พวกมากลากไป ทั้งที่เป็นสิ่งที่มี

ชอบหรือขัดแย้งต่อบทบัญญัติ ทั้งนี้เพราะอิสลามตระหนักดีว่า ธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีไม่น้อยที่จะปฏิบัติตามผู้คนส่วนใหญ่ทั้งๆที่ไม่รู้จริง ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานตอนหนึ่งว่า

“และถ้อยคำแห่งพระเจ้าของเจ้านั้นครบถ้วนแล้วซึ่งความสัจจะและความยุติธรรม ไม่มีผู้ใดเปลี่ยนแปลงบรรดาถ้อยคำของพระองค์ได้ และพระองค์นั้นคือผู้ทรงได้ยิน ผู้ทรงรอบรู้ และหากเจ้าเชื่อฟังส่วนมากของผู้คนในแผ่นดินแล้ว พวกเขาก็จะทำให้เจ้าหลงไปจากทางของอัลลอฮ์ พวกเขาจะไม่ปฏิบัติตามนอกจากการนึกคิดเดาเอาเอง และพวกเขาไม่ได้ตั้งอยู่บนสิ่งใด นอกจากพวกเขาจะคาดคะเนเอาเท่านั้น”

ดังนั้น เมื่อสหกรณ์ในอิสลามเลือกรูปแบบการตัดสินใจโดยยึดเสียงข้างมาก แน่ใจว่า ย่อมจักกระทำได้ในทุกกรณี ที่มีใช้การฝ่าฝืนต่อคำสั่งใช้ คำสั่งห้ามของอัลลอฮ์ โดยหากเป็นการฝ่าฝืนไปทั้งที่เป็นเสียงข้างมากก็ย่อมเป็นการนำสหกรณ์นั้นออกนอกแนวทางอิสลาม และเป็นการดึงสหกรณ์เองออกจากแนวทางสหกรณ์อีกด้วย เพราะในแง่ของหลักการสหกรณ์เองแม้จะระบุชัดว่า ให้เป็นไปตามแนวทางประชาธิปไตย แต่ก็มุ่งหวังให้เกิดความเท่าเทียมกันในสิทธิของแต่ละคนได้ เป็นที่ปรากฏในสหกรณ์ โดยขณะเดียวกันก็ยังนำพาต่อเจตนารมณ์ของสหกรณ์ที่ต้องไม่ดึงให้มนุษย์ตกต่ำในเชิงจริยธรรม ด้วยเหตุนี้ในสหกรณ์เองย่อมไม่มีการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก เพื่อขยายธุรกิจของตนไปในทางที่ผิดๆ เช่น ค้าขายมุข ส่งเสริมการพนัน เป็นต้น

ในด้านของเงินทุนสำหรับสหกรณ์นั้น เป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้เป็นเจ้าของในกิจการพึงเป็นผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนหรือเป็นผู้ลงทุนเอง ซึ่งสำหรับสหกรณ์ก็เช่นกัน สมาชิกทุกคนมีหน้าที่ต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินทุนให้แก่สหกรณ์ ซึ่งอาจเป็นในรูปของการจ่ายค่าสมาชิก การถือหุ้นเมื่อแรกเข้า การถือหุ้นตามส่วนของการเป็นเจ้าของ หรือการถือหุ้นตามส่วนของประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งหุ้นเหล่านี้สำหรับสหกรณ์แล้วปฏิเสธที่จะกำหนดราคาให้มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นๆลงๆ อย่างที่บรรดานักเล่นหุ้นทั่วไปชื่นชอบ

ดังนั้น แม้สหกรณ์จะตระหนักดีถึงความสำคัญของเงินทุนในฐานะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินงานสหกรณ์เอง แต่ด้วยเจตนาที่จะกันบทบาทของเงินทุนให้คงไว้ในฐานะเป็นผู้รับใช้ สหกรณ์มิใช่เป็นนายเหนือสหกรณ์ จึงมิได้มุ่งมันให้สมาชิกมาลงทุนหรือถือหุ้นเพื่อหวังผลทางการเงินจากสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการแสวงหาผลตอบแทนที่เป็นดอกเบี้ยจากเงินทุน การเก็งกำไรจากราคาหุ้นหรือแม้แต่ในด้านการมุ่งมันที่จะได้ส่วนแบ่งจากผลกำไรเป็นการตอบแทน

ตามหลักการสหกรณ์ แม้จะเปิดช่องให้มีการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินทุนจำนวนนี้ แต่ก็เป็นในอัตราที่จำกัด และถือเป็นการเหมาะสมกว่าหากจะงดจ่ายดอกเบี้ยเงินทุน ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วปรากฏว่ามีสหกรณ์น้อยมากที่ทำการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินทุนจำนวนนี้ อันเท่ากับเป็นการเดินอยู่บนหนทางที่ถูกต้องของอิสลามอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่อิสลามคัดค้านต่อระบบดอกเบี้ยอย่างชัดเจนด้วยเหตุผลที่แยกแยะและลึกซึ้งกว่า แต่อย่างน้อยที่สุดก็ทำให้สามารถสัมผัสได้ในเชิงรูปธรรมถึงการจัดการกจีซิมแห่งเอารัดเอาเปรียบ และทดแทนด้วยความซื่อสัตย์ เห็นอกเห็นใจระหว่างกัน ดังคำสั่งที่ชัดเจนตอนหนึ่งในอัล-กูรออัน ความว่า

“บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด และจงละเว้นดอกเบี้ยที่ยังเหลืออยู่เสีย หากพวกเจ้าเป็นผู้ศรัทธา และถ้าพวกเจ้ามิได้ปฏิบัติตามก็ถึงรับรู้ไว้ด้วยเถิด ซึ่งสงครามจากอัลลอฮ์ และร่อซูล (ศาสนทูต) ของพระองค์ และหากพวกเจ้าสำนึกผิด กลับเนื้อกลับตัวแล้ว สำหรับพวกเจ้าคือ (การรับเอาเฉพาะ) ต้นทุนแห่งทรัพย์สินของพวกเจ้า โดยที่พวกเจ้าจะได้ไม่เป็นผู้ธรรมดจี และไม่ถูกริบทรัพย์แต่ประการใด”

ดังนั้น หากจะมีการแอบอ้างเพื่อให้สหกรณ์ในอิสลามต้องมีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์อื่นใดที่เข้าลักษณะเดียวกันนี้ต่อทุนของสมาชิก ด้วยเกรงว่าจะไม่ตรงตามหลักสหกรณ์ จนถึงกับขอมหันหลังต่อบัญญัติห้ามในสิ่งเหล่านี้ นับเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอย่างยิ่งต่อหลักการของสหกรณ์เอง และเป็นการดึงอิสลามสู่การบิดเบือนโดยเจตนา

ในแง่ที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีกำไร กล่าวคือ หลังจากที่สหกรณ์ได้รวบรวมนำเงินของสมาชิกที่ส่งเข้าไปเป็นเงินทุนของสหกรณ์แล้ว สหกรณ์อาจนำเงินจำนวนนี้ไปซื้อหาสิ่งของหรือสินค้าที่มวลสมาชิกต้องการเพื่อนำมาขายแก่ผู้ซื้อ ซึ่งก็คือสมาชิกสหกรณ์นั่นเอง แต่ในราคาขายที่สูงกว่าต้นทุนของสินค้านั้นๆ ดังนั้น เมื่อหักต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆจากราคาขายแล้ว ส่วนที่เหลือก็คือกำไร หรือส่วนเหลือในสหกรณ์ โดยขอมถือว่า สมาชิกทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของร่วมกันในกำไรส่วนนี้

ตามหลักของศาสนาอิสลาม มีหลักการ เรื่องการจ่ายชะกาตธุรกิจ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2543) โดย ความหมายของชะกาตนั้น ตามหลักศาสนา คำว่า “ชะกาต” หมายถึง ทรัพย์สินจำนวนหนึ่งของอัลลอฮ์ กำหนดให้มอบแก่ผู้มีสิทธิ

ชะกาตธุรกิจ คือ ชะกาตที่จำเป็นต้องจ่ายจากผลประกอบการ หรือทรัพย์สินที่ได้จากการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากการผลิตสินค้า กิจกรรมเหมืองแร่ การประมง การเดินเรือ การขายสินค้า กิจกรรมธุรกิจการเกษตร การบริหารและกิจการอื่นๆ โดยผู้ประกอบการมีจุดประสงค์เพื่อการพาณิชย์ ทั้งในรูปแบบส่วนบุคคล นิติบุคคล เช่น หุ้นส่วนกับมุสลิมด้วยกันหรือกับผู้ไม่มุสลิม บริษัทจำกัดซื้อขายหุ้น และสหกรณ์ หรือกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

ชะกาตมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ในหลายๆด้าน แต่ในการกล่าวถึงเรื่องนี้ ขอกล่าวเฉพาะด้านการนับถือศาสนา สังคม และเศรษฐกิจเท่านั้น

1. ความสำคัญของชะกาตด้านการนับถือศาสนา

โดยหลักพื้นฐานของศาสนาแล้วเราพบว่า ศาสนาต่างๆส่วนใหญ่ ต่างก็ให้ความสำคัญกับการปกป้องสิทธิของคนยากจน และผู้อ่อนแอในสังคม สำหรับศาสนาอิสลามแล้ว การดูแลและให้สวัสดิการแก่สังคมนั้นเป็นศีลธรรมประการหนึ่ง โดยอัลลอฮ์ได้กำหนดให้มีการจ่ายชะกาต ซึ่งภารกิจอันนี้มีใช่เป็นภารกิจของมุสลิมในยุคของนบีมุฮัมมัด คือลดลตลอดอายุด้วยอะหฺลฺลิฮฺ (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) เท่านั้น แต่เป็นภารกิจของผู้ศรัทธาและปฏิบัติตามศาสนาที่อัลลอฮ์ส่งมาทุกท่าน

2. ความสำคัญของชะกาตในด้านสังคม

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสังคม การเป็นมุสลิมที่ดีนั้นคือ มุสลิมที่ใช้ชีวิตให้สังคมยอมรับ และให้ความดีแก่สังคม สร้างประโยชน์ให้สังคมแล้วก็รับประโยชน์จากสังคม และมุสลิมแต่ละคนนั้นมีสิทธิของสังคมเหนือมุสลิมและสังคมก็มีสิทธิเหนือมุสลิม หนึ่งในบรรดาสิทธิของสังคมเหนือมุสลิมนั้นคือชะกาต ซึ่งชะกาตนั้นเป็นสิทธิของสังคมที่พึงได้รับจากคนรวยเพื่อประกันความจำเป็นพื้นฐานของคนกลุ่มหนึ่งในสังคม เพื่อที่จะได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนดังกล่าวให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน เป็นหลักสังคมสงเคราะห์ระหว่างมุสลิมด้วยกัน ซึ่งหลักการนั้นเป็น

ส่วนหนึ่งของระบบสวัสดิการทางสังคมอันกว้างใหญ่และครอบคลุมของศาสนาอิสลาม อิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมให้มุสลิมทุกคนมีอาชีพ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ แต่หากมีสาเหตุขัดข้องไม่อาจทำงานได้ หรือทำงานแต่มีรายได้น้อยกว่าความจำเป็น ชะกาตก็สามารถไปช่วยเหลือบุคคลเช่นนี้ได้ เพราะเป็นการไม่สมควรยิ่งที่บุคคลเช่นนี้จะถูกปล่อยปละละเลยจากสังคม ให้ต้องเผชิญกับปัญหาชีวิตตามลำพังจนไม่สามารถปฏิบัติภารกิจที่เหมาะสมกับความเป็นมนุษย์ได้

3. ความสำคัญของชะกาตในด้านเศรษฐกิจ

ชะกาตเป็นแหล่งรายได้ขั้นแรกของอิสลาม เป็นเสมือนพลังที่จะมาผลักดันให้กลไกทางเศรษฐกิจและสังคมดำเนินไป ซึ่งการเก็บรวบรวมชะกาตเป็นการจัดความเหลื่อมล้ำกันทางทรัพย์สินและค่อยๆ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ตลอดจนเป็นสิ่งที่คอยเหนี่ยวรั้งแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อเอาไว้ นอกจากนั้นแล้ว การจัดเก็บชะกาตที่ถูกต้องจะสามารถสร้างดุลยภาพทางเศรษฐกิจที่ต้องการขึ้นมาได้อีกด้วย

นอกจากนั้น ชะกาตยังทำหน้าที่กระจายความร่ำรวยของประชาชนให้ทุกคนมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งด้วยแม้ในหมู่คนยากจนก็ตาม ทั้งนี้เพราะจะต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 2.5 ที่ถูกกำหนดโดยชะกาตให้หมุนเวียนในหมู่คนจนสอดคล้องกับนโยบายการกระจายรายได้สู่ประชาชนในระบบเศรษฐกิจของอิสลามด้วย ดังอัลลอฮ์กล่าวในอัล-กุรอาน ความว่า “เพื่อมิให้ทรัพย์สินหมุนเวียนอยู่ (เฉพาะ) ในหมู่คนร่ำรวยของพวกเขาเท่านั้น” (อัล-กุรอาน 59:7)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอที่จะสรุปได้ว่า ชะกาตนั้นมีความสำคัญในฐานะเป็นแกนกลางทางทรัพย์สินในอิสลาม ซึ่งครอบคลุมถึงด้านศีลธรรมทางศาสนานั้น ชะกาตจะเป็นตัวชำระล้างความโลภ และขจัดความร่ำรวยจนเกินไป ส่วนด้านสังคมนั้น ชะกาตทำหน้าที่เสมือนมาตรการขั้นเยี่ยมที่จะขจัดความยากจนรองรับสวัสดิการสังคม โดยให้ผู้มีฐานะมั่งมีรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับด้านเศรษฐกิจนั้น ชะกาตจะป้องกันการสะสมทรัพย์สินสมบัติเอาไว้ในมือของคนเพียงไม่กี่คน นอกจากนี้ยังเป็นระบบการกระจายรายได้ในสังคมที่ทรงพลังอีกด้วย

อัลกอรออูวีย์ ได้วิจัยเกี่ยวกับผู้ที่มีสิทธิรับชะกาตดังที่อัลลอฮ์กำหนดในอัล-กุรอานนั้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่อัลลอฮ์กำหนดในทรัพย์สินชะกาตเป็นสิทธิส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นกรรมสิทธิ์ของพวกเขา ได้แก่

- 1.1 บรรดาผู้ที่ฟาگیر (ยากจน)
- 1.2 บรรดาผู้ที่มีสติ (ขัดสน)
- 1.3 บรรดาผู้ที่ทำหน้าที่จับเก็บ
- 1.4 บรรดาผู้ที่หัวใจของเขาต้องการความอบอุ่น (เด็กกำพร้า)

ผู้มีสิทธิกลุ่มนี้อัลลอฮ์กำหนดเป็นสิทธิโดยใช้อักษร (ลาม) สำหรับผู้ที่ฟาگیر (ยากจน) อันเป็นการแสดงว่าเป็นสิทธิครอบครองของพวกเขานั่นเอง

2. กลุ่มที่อัลลอฮ์ทรงกำหนดให้ทรัพย์สินชะกาต เพื่อประโยชน์ให้กับพวกเขา ได้แก่ บรรดาผู้ที่อัลลอฮ์กล่าวความว่าและเพื่อ

- 2.1 ทาสที่ต้องการไถ่ตัวเองให้เป็นอิสระ
- 2.2 ผู้ที่มีหนี้สิน
- 2.3 หนทางของอัลลอฮ์ (ผู้ที่เผยแพร่ศาสนา)
- 2.4 ผู้ที่เดินทาง

การแจกจ่ายชะกาตแก่ผู้มีสิทธิรับชะกาตนั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งผู้มีหน้าที่ต้องจ่ายชะกาตสามารถนำรูปแบบต่างๆ ไปปฏิบัติตามความสามารถของตนในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ต้องจ่ายชะกาต แต่ถ้ามองระบบชะกาตเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทในการให้สวัสดิการแก่สังคมแล้ว การจัดการชะกาตจึงเป็นหน้าที่ของรัฐประการหนึ่ง โดยรัฐต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้จัดการชะกาตโดยทำหน้าที่ต่างๆ เกี่ยวกับชะกาต ซึ่งหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ การแจกจ่ายชะกาตโดยใช้รูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. จ่ายให้ผู้มีสิทธิทุกประเภทหรือจ่ายให้เพียงบางประเภทก็ได้ กรณีที่มีผู้มีสิทธิทุกกลุ่ม อหัมมัชาฟีอีให้เฉลี่ยจ่ายแก่ทุกกลุ่ม
2. จ่ายให้ผู้มีสิทธิรับชะกาตโดยตรงหรือจ่ายผ่านสถาบันใดสถาบันหนึ่งก็ได้

รูปแบบสหกรณ์ในอิสลาม (สุมพร โยธาสมุทร, 2541)

บทเรียนจากการนำอิสลามสู่ประชาชาติ ซึ่งเริ่มจากการสร้างพลังศรัทธาเป็นเบื้องต้น แล้วตามติดด้วยการปฏิบัติในแง่มุมต่างๆของวิถีชีวิตนั้น ได้เคยสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ประชาชาติอิสลามในยุคแรกมาแล้วอย่างไร การให้สหกรณ์สามารถดำเนินการเพื่อมวลสมาชิกได้อย่างมั่นคงก็จำเป็นต้องสร้างพลังในเชิงแนวคิดที่ถูกต้อง มั่นคงให้แก่สมาชิกเป็นเบื้องต้นด้วย เหล่าบรรดาสมาชิกนี้เองนับเป็นยุทธศาสตร์อันสำคัญต่อแต่ละสหกรณ์ ความร่วมมือร่วมใจอย่างเหนียวแน่นด้วยความบริสุทธิ์ใจที่จะดำเนินธุรกิจจึงนับเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญต่อทุกสหกรณ์เอง

ดังนั้น ปัจจัยด้านแนวคิดนี้ นับว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการจัดตั้งธุรกิจสหกรณ์ และการดำเนินการด้านต่างๆของสหกรณ์ แต่ภารกิจด้านแนวคิดดังกล่าวนี้จะทำให้แล้วเสร็จได้ง่ายภายในข้ามคืน หากต้องอาศัยความพยายาม ความอดทนที่จะหล่อหลอมความคิดของผู้คนให้อยู่บนเส้นทางที่ร่วมมือกันได้

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมเป็นไปได้ในการดำเนินการสหกรณ์เอง นับเป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่ต้องกระทำกันอย่างรอบคอบในเชิงธุรกิจ เพื่อมิให้สหกรณ์ซึ่งเป็นธุรกิจของมวลสมาชิกดำเนินไปเสมือนการหลับตาวิ่ง และเพื่อพยายามปกป้องสหกรณ์มิให้อยู่ในภาวะล่อแหลมหรือตกหลุมของการขาดทุนอย่างไม่มีวันฟื้นตัว ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องมีการทุ่มเทเอาใจใส่อย่างจริงจัง

จากนั้น หากสหกรณ์มีความพร้อมในการดำเนินการที่จะให้บริการแก่สมาชิกในด้านใดๆ ก็ย่อมกระทำให้เป็นที่น่าประทับใจได้ เพียงแต่สำหรับทุกสหกรณ์ในอิสลามจำเป็นต้องรักษาแนวปฏิบัติที่สำคัญ ซึ่งกล่าวไว้ในที่นี้พอสังเขป คือ

ประการแรก การดำเนินธุรกิจสหกรณ์อิสลามต้องผูกพันกับบทบัญญัติอิสลามในส่วนที่เป็นกิจการสังคม เศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อ การขาย การรับฝาก ฯลฯ ตัวอย่างเช่น การซื้อ

สหกรณ์ในอิสลามย่อมต้องไม่ทำการซื้อขายตัดหน้ากัน ดังปรากฏหลักฐานจากคำสอนของท่านร่อซูลุลลอฮฺ คือลัดลลอฮุอะลัยฮิวซาลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) ตอนหนึ่งว่า “จงอย่าได้ซื้อขายตัดหน้ากันและกัน” สหกรณ์ในอิสลามย่อมต้องไม่ทำการซื้อขายล่วงหน้า ทั้งที่ยัง

ไม่ชัดเจนในเชิงคุณภาพ และปริมาณของสินค้าอื่นๆ ดังที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) กล่าวว่า

“จงอย่าซื้อปลาในน้ำ (โดยไม่รู้ขนาดและปริมาณของปลา) เพราะแท้จริงนั้นเป็นการหลอกลวง”

นอกจากนี้ ปรากฏจากรายงานหนึ่งของท่านอิมนิ อุมร์ ว่า

“ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) ได้สั่งห้ามซื้อขายอินทผลัมจนกว่าจะสุก หรือขนแกะที่ปรากฏบนตัวแกะ หรือน้ำนมที่อยู่ในเต้า หรือเนยที่ยังเป็นน้ำนม”

ในด้านการขาย สหกรณ์ในอิสลามย่อมต้องซื้อสัตย์ต่อการชั่ง ตวง วัด ในสินค้าที่ขาย ดังปรากฏเป็นบทบัญญัติในอัลกุรอาน ว่า

“และ โอ้กลุ่มชนของฉันเอ๋ย พวกท่านจงให้ครบสมบูรณ์ไว้ซึ่งการตวงและการชั่งโดยเที่ยงธรรม และอย่าให้บกพร่องแก่มนุษย์ ซึ่งสิ่งต่างๆ ของพวกเขา และอย่าก่อความในแผ่นดินโดยเป็นผู้ป้อนทำลาย”

“จงตวงให้ครบเต็ม และอย่าเป็นผู้ที่ขาดพร่อง และชั่งด้วยตาชั่งที่เที่ยงตรง”

สหกรณ์ในอิสลามต้องสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ ความซื่อสัตย์ ให้ปรากฏในสินค้าหรือบริการนั้นๆ โดยไม่ปิดบังความบกพร่องหรือตำหนิของสินค้าที่ขาย ดังคำสั่งของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) ว่า

“มุสลิมกับมุสลิมไม่เป็นที่อนุมัติที่จะขายสินค้าให้กับพี่น้องของเขา ซึ่งสินค้าที่มีตำหนิ โดยเขาไม่แจ้งให้ทราบ”

สหกรณ์ในอิสลามย่อมไม่กักตุนสินค้า ดังที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) กล่าวว่า

“ใครที่กักตุน เขาผู้นั้นกระทำผิด”

“ไม่มีผู้ใดกักตุนนอกจากผู้กระทำผิดอุกฉกรรจ์ (คอฎิอ)”

สหกรณ์ในอิสลามย่อมไม่ปั่นหรือโก่งราคาสินค้า ดังที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) กล่าวว่า

“ผู้ใดนำสิ่งใดเข้ามามีผลต่อราคาสินค้าของเพื่อนมุสลิม เพื่อให้มุสลิมซื้อสินค้านั้นด้วยราคาที่แพง ในวันปรโลกนั้นเป็นสิทธิที่อัลลอฮ์ ตะบาร็อกอะวะตะอะลา จะให้เขานั่งบนไฟนรกกองมหึมา”

สหกรณ์ในอิสลามย่อมต้องไม่ค้าขายในสิ่งที่ยังไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของตน ดังที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) กล่าวว่า

“จงอย่าขายในสิ่งที่ไม่ได้มีอยู่ที่ตัวเจ้า”

สหกรณ์ในอิสลามย่อมไม่ขายสิ่งที่ต้องห้าม หรือสนับสนุนการขายสิ่งต้องห้าม ดังคำสั่งสอนหนึ่งของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) ว่า

“ผู้ใดที่ประวิงการเก็บอู่่นเพื่อจะรอขายแก่พวก (ยิวและคริสต์) ที่ทำเหล้าอู่่นหรือขายอู่่นเพื่อใช้ทำเหล้า เท่ากับว่าเขาโยนตนเองสู่ไฟนรกอย่างชัดเจน”

ประการที่สอง การสร้างข้อผูกพันที่เป็นสัญญาระหว่างบุคคลฝ่ายต่างๆ จำเป็นต้องมีการบันทึกเป็นหลักฐาน เช่น การกู้ยืม การรับฝาก การเช่าซื้อ ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็เงินหรือทรัพย์สินจำนวนมากหรือเล็กน้อยก็ตาม ต้องบันทึกตามความเป็นจริงอย่างไม่บกพร่อง ไม่โกหก และไม่บิดเบือน อีกทั้งจำเป็นที่คู่สัญญาต้องรักษาสัญญาอย่างครบถ้วนดังระบุในอัลกุรอานว่า

“บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย เมื่อพวกเขาต่างมีหนี้สินกัน จะด้วยหนี้สินใดๆก็ตาม จนกว่าจะถึงกำหนดเวลา (ใช้หนี้) ที่ถูกระบุไว้แล้ว ก็จงบันทึกหนี้สินนั้นเสีย และผู้เขียนก็จงบันทึกระหว่างพวกเขาด้วยความเที่ยงธรรม และผู้เขียนคนหนึ่งคนใดก็จงอย่าปฏิเสธที่จะบันทึก ดังที่อัลลอฮ์ ได้

ทรงสอนเขา ดังนั้น เขาจึงบันทึกและจงให้ผู้ที่มิมีสิทธิเหนือเขา (ลูกหนี้) บอกให้บันทึก และเขาจงย้ำเกรงอัลลอฮ์ผู้เป็นพระเจ้าของเขา และจงอย่าให้บกพร่องแต่อย่างใดจากสิทธินั้น”

“และพวกเจ้าจงอย่าปะปนสิ่งจริงด้วยสิ่งเท็จ และจงอย่าปกปิดสิ่งที่เป็นจริงทั้งๆที่พวกเจ้ารู้กันอยู่”

“ฉันจะบอกพวกท่านเอาใหม่ว่า พวกมารชัยฎอนลงมาบนผู้ใด พวกมันลงมาบนทุกคนที่ เป็นผู้โกหก ผู้ทำบาปมาก”

ด้วยเหตุนี้ สหกรณ์ในอิสลามย่อมไม่เพิกเฉยที่จะบันทึกสัญญา แม้ในเรื่องเล็กน้อย และสหกรณ์ในอิสลามย่อมกำหนดสัญญาตามความเป็นจริงที่สอดคล้องกับเหตุผลความต้องการของสมาชิก มิใช่บิดเบือนความต้องการของสมาชิกให้เข้ามาอยู่ในกรอบของเงื่อนไขสัญญานั้นๆ ทั้งที่ไม่ตรงตามเจตนาของสมาชิกเลย

ประการที่สาม การให้ความสำคัญต่อพยานในฐานะผู้ร่วมรับรู้ในเหตุการณ์หรือสัญญาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ด้วยจำนวนพยานที่เป็นชายอย่างน้อย 2 คน หรือชาย 1 คน หญิง 2 คน หรือหญิง 4 คน ดังตอนหนึ่งจากอัลกุรอานว่า

“และพวกเจ้าจงให้มีพยานขึ้นสองนายจากบรรดาผู้ชายในหมู่พวกเจ้า แต่ถ้ามีปรากฏพยานทั้งสองที่เป็นชายก็ให้มีผู้ชายคนหนึ่งกับผู้หญิงสองคน จากที่พวกเจ้าถึงใจในหมู่พยานทั้งหลาย เพื่อว่าหญิงใดในสองคนนั้นหลงไป คนหนึ่งในสองคนนั้นก็จะได้เตือนอีกคนหนึ่ง และบรรดาพยานนั้นก็จงอย่าได้ปฏิเสธเมื่อพวกเขาถูกเรียกร้อง”

ดังนั้น ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ในอิสลามจำเป็นต้องมีอย่างหนึ่งที่จะต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับพยานตามหลักเกณฑ์ที่อิสลามกำหนด มิใช่การยอมโอนอ่อนอิงหลักเกณฑ์ที่อื่นมิได้ยึดเอาอิสลามเป็นที่ตั้ง

ประการที่สี่ ธุรกิจของสหกรณ์ในอิสลามไม่เพียงต้องห่างไกลจากดอกเบี้ยเท่านั้น ยังจำเป็นต้องปลอดจากการค้าขายสิ่งสกปรก (นะญิส) อีกทั้งต้องไม่ปะปนกับการเสี่ยงทาย หรือการ

พจน์ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจับฉลากชิงรางวัล ชิงโชค หรืออื่นๆดังที่ระบุไว้ในกฎอาน และอัลอะฮ์ดีส ที่ว่า

“พวกเขาจะถามเจ้าเกี่ยวกับสิ่งมีนเมาและการพนัน จงกล่าวเถิดว่า ในทั้งสองนั้นมีโทษมาก และมีคุณหลายอย่างแก่มนุษย์ แต่โทษของมันทั้งสองนั้นมากกว่าคุณของมัน”

“และการที่พวกเขาเสี่ยงทายด้วยไม้ดิว เหล่านั้นเป็นการละเมิด”

“แท้จริงพระองค์อัลลอฮ์ทรงห้ามขายสิ่งเสพติดมีนเมา และซากสัตว์ และสุกรและเจี๊วดีทั้งหลาย”

ประการที่ห้า ธุรกิจของสหกรณ์ในอิสลามต้องไม่มีการทุจริต ไม่รับหรือคิดสินบน และไม่สร้างสมนิตยความฟุ่มเฟือยแก่สมาชิก ดังปรากฏในกฎอานว่า

“จงอย่ากินทรัพย์สินสมบัติของพวกเขาในระหว่างพวกเขาโดยมิชอบ และจงอย่าจ่ายมัน (คิดสินบน) ให้แก่ผู้พิพากษา เพื่อที่พวกเขาจะกินส่วนหนึ่งจากทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น ด้วยการกระทำสิ่งที่เป็นบาปทั้งๆที่พวกเขารู้กันอยู่”

“เขาเหล่านั้นต่างหลอกลวงอัลลอฮ์และบรรดาผู้ศรัทธา และพวกเขาหาได้หลอกลวงใครไม่ นอกจากตัวของพวกเขาเองเท่านั้น แต่พวกเขาไม่รู้สึกรู้สา”

“และจงอย่าฟุ่มเฟือย แท้จริงพระองค์ไม่ทรงชอบผู้ฟุ่มเฟือยทั้งหลาย”

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าแม้การออกไปรับสิ่งใดๆอันเนื่องจากการทำหน้าที่ส่วนรวมก็ยังเป็นการทุจริต ดังเช่นในครั้งหนึ่ง ท่านร่อซูลุลลอฮ์ คืออลัลดอลูอะลัยฮิวะซัลลิม (ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่านศาสดา) ได้มอบหมายให้ชายผู้หนึ่งทำหน้าที่รวบรวมซากาต ซึ่งเมื่อเขากลับมาแล้วกล่าวว่า “นี่สำหรับท่าน และนี่สำหรับฉันได้รับเป็นของขวัญ” ท่านนบี คืออลัลดอลูอะลัยฮิวะซัลลิม (ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่านศาสดา) จึงกล่าวกับเขาซึ่งมีความว่า

“ทำไมเขาไม่ไปนั่งที่บ้านบิดามารดาของเขาเพื่อรอรับของขวัญเล่า ถ้าหากเขาพูดจริง (แต่เพราะการที่เขาไม่ทำที่นั่นต่างหากเขาจึงได้รับของขวัญ) ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่าน อย่าได้เอาสิ่งใดแม้แต่เพียงเล็กน้อยในสิ่งที่ไม่ใช่สิทธิของเขา แน่แน่นอนเหลือเกินว่า ในวันปรโลกเขาจะพบกับอัลลอฮฺในสภาพที่แบกสิ่งนั้นไว้”

ประการที่หก ธุรกิจของสหกรณ์ในอิสลามต้องรับผิดชอบต่อการจ่ายชะกาตตามเงื่อนไขที่ศาสนากำหนด ในเมื่อทรัพย์สินที่ถึงเกณฑ์ต้องจ่ายชะกาตยังไม่ได้รับการจัดสรรสู่สมาชิก

ดังนั้น ในกรณีที่สหกรณ์มีสินค้าคงค้างจนครบรอบปีที่ดี หรือสหกรณ์มีผลิตผล หรือทรัพย์สินอื่นใดถึงเกณฑ์ที่จะต้องจ่ายชะกาต ผู้รับผิดชอบดูแลกิจการสหกรณ์จำเป็นต้องมีความซื่อตรงต่อหน้าที่นี้โดยไม่รีรอ

ดังกล่าวข้างต้น นับว่าเป็นส่วนหนึ่งจากแนวปฏิบัติอันต้องให้เป็นที่ยอมรับสำหรับ “สหกรณ์ในอิสลาม” ไม่ว่าสหกรณ์นั้นจะเป็นสหกรณ์ในอิสลามที่มีคำว่า “อิสลาม” กำกับอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินตามครรลองอิสลามอย่างเคร่งครัดพร้อมกันไปในทุกๆด้าน โดยมีใช่เป็นเพียงการยึดตามเพียงบางด้าน และละเลยในอีกบางด้าน ดังที่พระองค์อัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺวะตะอาลา (ผู้ทรงมหาวริสุทฺ์ยิ่ง) ทรงกำชับไว้ว่า

“พวกเจ้าจะศรัทธาแต่เพียงบางส่วนของคัมภีร์ และปฏิเสธอีกบางส่วนกระนั้นหรือ? ดังนั้น สิ่งตอบแทนแก่ผู้กระทำเช่นนั้นจากพวกเจ้าจึงมิใช่อะไรอื่น นอกจากความอัปยศอดสูในชีวิตความเป็นอยู่แห่งโลกนี้เท่านั้น และในวันกิยามะฮฺ (วันสิ้นโลก) พวกเขาจะถูกนำกลับไปสู่การลงโทษอันฉะริฟยิ่ง และพระองค์อัลลอฮฺนั้นจะไม่ทรงผลอนในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำอยู่”

แนวทางการดำเนินงานสหกรณ์

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างจากสหกรณ์บางประเภทที่ค่อนข้างคุ้นเคยกันในปัจจุบัน คือ สหกรณ์การซื้อ และสหกรณ์บริการทางการเงิน

สหกรณ์การซื้อ เป็นสหกรณ์ที่ทำธุรกิจในการจัดซื้อสิ่งต่างๆมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกผู้เป็นเจ้าของเป็นสำคัญ ซึ่งที่รู้จักกันทั่วไปได้แก่ สหกรณ์ร้านค้า เป็นต้น

ในสหกรณ์ดังกล่าว สมาชิกสามารถเข้ามาร่วมลงทุน และเป็นเจ้าของสหกรณ์ได้โดยการนำเงินที่ฮาลาล (อนุมัต) เข้าซื้อหุ้นในสหกรณ์ ซึ่งมีอัตราค่าหุ้นอยู่บนพื้นฐานของการให้โอกาสผู้คนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของของสหกรณ์ได้ทัดเทียมกัน คือ ราคาไม่สูงเกินไป จนเป็นอุปสรรคแก่คนบางกลุ่มที่ต้องการเป็นสมาชิก เงินทุนดังกล่าวจะใช้ไปในการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร และค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าสินค้า ค่าจ้าง เงินเดือน ฯลฯ ในการดำเนินธุรกิจนั้นสมาชิกจะซื้อสินค้าจากสหกรณ์ ผลกำไรจากการขายของสหกรณ์อาจใช้ไปเพื่อขยายกิจการสหกรณ์เอง หรือจัดเป็นเงินปันผลตามส่วนของปริมาณการซื้อของสมาชิกผู้นั้นๆ หรือเพื่อการอื่นใดตามที่มวลสมาชิกเห็นชอบในทางปฏิบัติแล้วสำหรับสหกรณ์ร้านค้าทั่วไป ในอิสลามมักบริการสมาชิกด้วยรูปแบบที่สำคัญคือขายสด และขายผ่อน ซึ่งต้องมีการกำหนดราคาให้เป็นที่พอใจแก่ทั้งสองฝ่าย สำหรับการขายผ่อนในที่นี้เป็นเพียงการยินยอมให้มีการแบ่งชำระเป็นงวดๆเท่านั้น มิใช่ปล่อยให้มีการขยับราคาที่สูงขึ้นกับเวลาอันอยู่ในฐานะแนวคิดของคอกเบีย และต้องไม่เป็นการขายผ่อนสินค้าที่ยังไม่เป็นการเสร็จสิ้นของสหกรณ์

สหกรณ์บริการทางการเงิน สหกรณ์อาจให้บริการดูแลรักษาทรัพย์สินหรือรับฝากเงิน ตลอดจนเป็นที่พึ่งพิงทางการเงินแก่สมาชิกยามเดือดร้อน ซึ่งที่รู้จักกันทั่วไปได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

ในการทำธุรกิจรับฝากดังกล่าว สหกรณ์อาจให้บริการรับฝากในรูปแบบเงินฝากที่ถอนคืนได้เมื่อทวงถาม โดยทั่วไปมักเรียกกันว่าเงินฝากออมทรัพย์ ซึ่งเป็นลักษณะของการทำสัญญาให้สหกรณ์เก็บรักษาเงินจำนวนที่แน่นอนของสมาชิก และทั้งสองฝ่ายสามารถยกเลิกสัญญาได้ตลอดเวลา คือ สมาชิกสามารถถอนคืนเงินนั้นเมื่อใดก็ได้ตามต้องการ การรับฝากดังกล่าว สหกรณ์ต้องไม่ทำการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในเงินหรือสิ่งที่รับฝากนั้น ผู้ฝากพึงได้รับคืนในสภาพคงเดิมหรือในสภาพตามที่ตกลงกันไว้ บริการเช่นนี้จึงเป็นการบริการรักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาเงินที่ฮาลาลของผู้ฝาก คือ สมาชิก ในการนี้สหกรณ์ย่อมมีสิทธิเก็บค่าบริการ อันเป็นการแสดงความรับผิดชอบที่สหกรณ์จะต้องประกันความเสียหายใดๆ อันอาจเกิดขึ้นต่อเงินของสมาชิกในขณะที่ได้รับฝากอยู่ด้วยเหตุนี้รายได้ของสหกรณ์ก็คือ ค่าบริการจากสมาชิก ซึ่งรายได้อันเกิดจากค่าบริการนี้เมื่อหักค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วก็คือกำไรที่จำเป็นต้องจัดสรรไปตามหลักการสหกรณ์ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น คือ เป็นทุนสะสมเพื่อพัฒนาสหกรณ์ ขบวนการสหกรณ์ หรือส่วนรวมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบหรือจัดเป็นเงินปันผลเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกนั้นๆ ได้ใช้บริการจากสหกรณ์

ในการนี้ นับว่าการทำสัญญาและการพิจารณากลับกรองเลือกคู่สัญญาแต่ละครั้งนั้น จำเป็นที่สหกรณ์ต้องเอาใจใส่อย่างรอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดภาวะเหนียวหนี้ หรือหนี้หนี้ยี่ ซึ่งจะส่งผลเสียแก่สหกรณ์และมวลสมาชิกได้ในที่สุด

ท่ามกลางทางเลือกในการประกอบธุรกิจซึ่งมีมากมายหลายรูปแบบ เช่น ธุรกิจเจ้าของคนเดียว บริษัทห้างหุ้นส่วน และอื่นๆ “สหกรณ์” นับเป็นธุรกิจทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งหากตกลงแน่ชัดว่าประสงค์จะเลือกใช้วิธีการสหกรณ์แล้ว การดำเนินการใดๆที่ติดตามมาพึงต้องสามารถสะท้อนความเป็นสหกรณ์ให้ออกมาจากธุรกิจนั้นอย่างชัดเจน และที่ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ เมื่อใดที่สหกรณ์นั้นหมายถึงการเป็นสหกรณ์ในอิสลามด้วยแล้ว ทุกการดำเนินการถัดจากนั้นที่สะท้อนถึงแนวทางแบบอิสลามย่อมจำเป็นและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (สยุมพร โยธาสมุทร, 2541)

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอิสลามรูปแบบต่างๆ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอิสลามรูปแบบต่างๆมีมากมาย แต่ที่ธุรกิจปัจจุบันจำเป็นต้องคำนึงถึง ได้แก่ เรื่อง อัชชะริกะห์ (การหุ้นส่วน) การกู้ยืม วาดีอะห์ (การฝากของ) มุฏอโรบะห์ อัลบัยอ (การซื้อขาย) และชะกาต (อรุณ บุญชม , ม.ป.ป.)

อัชชะริกะห์ (การหุ้นส่วน)

คำนิยาม อัชชะริกะห์ : ตามหลักภาษา : หมายถึง การเข้าร่วมกัน โดยมีข้อตกลงหรือไม่มีข้อตกลงก็ตาม

คำนิยาม อัชชะริกะห์ ในความหมายเฉพาะ คือ ข้อตกลงที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ โดยมีเจตนาดำเนินการและหากำไร

การหุ้นส่วนประเภทต่างๆ

จากคำนิยามทำให้เราทราบว่า การหุ้นส่วนบางครั้งมีเป้าหมายแสวงหากำไร และบางครั้งไม่ได้แสวงหากำไร ด้วยเหตุนี้นักวิชาการจึงได้แบ่งการหุ้นส่วนออกเป็นสองแบบ คือ การหุ้นส่วนในกรรมสิทธิ์ และการหุ้นส่วนที่มีข้อตกลง

การหุ้นส่วนในกรรมสิทธิ์ คือการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในสิ่งหนึ่ง ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้อาจเกิดขึ้นโดยที่คนทั้งสองไม่ได้สมัครใจ หรือเกิดขึ้นโดยคนทั้งสองไม่ได้กระทำ เช่น คนทั้งสองได้รับมรดกพร้อมกัน หรืออาจเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ หรือด้วยการกระทำและความพอใจของคนทั้งสอง เช่น หุ้นกันซื้อของชิ้นเดียวกัน หรือร่วมกันรับของขวัญจากคนๆ เดียวกัน เป็นต้น

ข้อกำหนดของการหุ้นส่วนนี้คือ หุ้นส่วนแต่ละคนถือเป็นบุคคลอื่นในส่วนของหุ้นส่วนอีกคนหนึ่ง ดังนั้นจึงไม่อนุญาตให้หุ้นส่วนเข้าไปดำเนินการในส่วนของหุ้นส่วนอีกคนหนึ่ง นอกจากนี้จะได้รับอนุญาตจากหุ้นส่วนอีกคนหนึ่งเสียก่อน เพราะแต่ละคนจะไม่มีอำนาจเหนือทรัพย์สินของอีกคนหนึ่ง

การหุ้นส่วนแบบนี้ไม่ใช่เป็นจุดมุ่งหมายของการกล่าวถึงเรื่องหุ้นส่วนของนักวิชาการนิติศาสตร์อิสลาม แต่จะพบหุ้นส่วนแบบนี้ได้ในบทที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ในเรื่องการยกให้ มรดก หรือพินัยกรรม เป็นต้น

การหุ้นส่วนที่มีข้อตกลง ถือเป็นจุดมุ่งหมายในการค้นคว้าเรื่องการหุ้นส่วนในที่นี้ ซึ่งคำนิยามของหุ้นส่วนแบบนี้มีอยู่หลายประเภท บางประเภทถูกต้องตามบัญญัติศาสนา และบางประเภทไม่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนา

หุ้นส่วนประเภทต่างๆ และหุ้นส่วนที่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนา

การหุ้นส่วนที่มีข้อตกลงนั้น อาจเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ นักวิชาการนิติศาสตร์ได้จำกัดไว้ในสี่รูปแบบคือ ชะริกะห์ อินาน, ชะริกะห์ มุฟาวาอะะห์, ชะริกะห์ อับดาน และชะริกะห์ วุญห์ แต่หุ้นส่วนที่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนามีอยู่แบบเดียวคือ ชะริกะห์ อินาน

ชะริกะห์ อินาน คือการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปนำทรัพย์สินมาหุ้นส่วนกันทำการค้าขาย โดยแบ่งผลกำไรกัน การหุ้นส่วนประเภทนี้เป็นสิ่งที่ศาสนาอนุญาตให้กระทำได้ และถือเป็นบัญญัติศาสนา โดยความเห็นพ้องกันของนักวิชาการนิติศาสตร์

ชะริกะห์ อินาน เป็นการหุ้นส่วนประเภทที่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนา โดยความเห็นพ้องกันของนักวิชาการนิติศาสตร์ และในข้อเท็จจริงนั้น ชะริกะห์ อินาน เป็นการหุ้นส่วนที่แพร่หลาย และเป็นที่ยอมรับกันดี และถือเป็นหลักในการก่อตั้งบริษัทและห้างหุ้นส่วนต่างๆ เพราะมีความหมายของการหุ้นส่วนที่แท้จริงอยู่ในชะริกะห์ประเภทนี้ เพราะมีการนำทรัพย์สินของบรรดาหุ้นส่วนมารวมกันอย่างแท้จริง โดยไม่คำนึงว่าจะมีการร่วมกันทำงานหรือไม่ก็ตาม ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีการร่วมกันทำงานด้วยก็ตาม

การให้ยืม

คำนิยาม ตามหลักภาษา แปลว่า การตัด ได้กล่าวในหนังสือ “อัลมิสบาฮ์ลูนีร์” ว่า : ฉันทัดสิ่งหนึ่งออกไป และใช้เป็นค่านามเรียกขานทรัพย์สินที่ท่านมอบให้แก่คนอื่นเพื่อให้เขาเช่าใช้ให้ท่าน ที่เรียกการให้ยืมว่าเป็นการตัดก็เพราะมีการตัดสิทธิ์ของเจ้าของทรัพย์สินออกจากทรัพย์สินที่ให้เงินยืมไป

ตามบัญญัติศาสนา หมายถึง การให้ผู้อื่นครอบครองสิ่งหนึ่งที่เป็นทรัพย์สิน โดยจะต้องใช้คืนสิ่งที่แทนกันได้ โดยไม่มีส่วนเกิน

บัญญัติการให้ยืม

การให้ยืมเป็นสิ่งที่ศาสนาอนุญาตและอยู่ในบัญญัติศาสนา อนุญาตให้ผู้ที่มีความจำเป็นขอยืมได้ โดยไม่ถือว่าเขากระทำสิ่งที่บกพร่อง และการให้ยืมถือเป็นสุนัต (สิ่งที่ส่งเสริมให้กระทำ) สำหรับผู้ที่ถูกขอยืม หลักฐานในเรื่องนี้ได้แก่ อัลกุรอาน ซุนนะห์ และมติของปวงปราชญ์

หลักฐานจากอัลกุรอาน ได้แก่

“มีใครบ้างไหมที่จะให้อัลลอฮ์ทรงยืมหนี้ที่ดี แล้วพระองค์จะทรงเพิ่มพูนหนี้ นั้น ให้แก่เขา มากมายหลายเท่าและอัลลอฮ์นั้นทรงกำไว้และทรงแบออก และยิ่งพระองค์เท่านั้นพวกเจ้าจะถูกนำ

กลับไป” (อัลบาเกอร์: 245) คำที่ว่า ให้อัลลอฮ์ขึ้น กินความถึงการบริจาคต่างๆและกินความถึงการให้บ่าวของอัลลอฮ์ด้วย

องค์ประกอบของการให้ยืม

การให้ยืมมีองค์ประกอบสามประการ ได้แก่

1. ถ้อยคำ

ในการให้ยืมนั้น จำเป็นต้องมีคำเสนอ (อัญญา) จากฝ่ายผู้ให้ และต้องมีคำสนอง (กอบูล) จากฝ่ายผู้ขอ เพราะถ้อยคำเสนอสนองเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความพอใจของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการทำข้อตกลง การส่งให้กัน (มุอาตอห์) โดยไม่มีคำเสนอ และสนอง ถือว่าเป็นการให้ยืมที่ใช้ไม่ได้ เช่นผู้ยืมกล่าวว่า จงให้ฉันยืม ผู้ให้ยืมก็ส่งสิ่งที่ผู้ขอยืมต้องการไป และผู้ขอยืมก็รับเอาไป

2. คู่ตกลง ได้แก่ผู้ให้ยืม และผู้ขอยืม ทั้งสองฝ่ายมีเงื่อนไขดังนี้

คู่ตกลงต้องมีความรับผิดชอบ มีความสมัครใจ และเป็นผู้มีคุณสมบัติทำทานบริจาคได้ คือ มีคุณสมบัติเป็นผู้บรรลุนิสัยดี มีความรับผิดชอบดีในการดูแลทรัพย์สิน เพราะการให้ยืมเป็นข้อตกลงแลกเปลี่ยนทรัพย์สิน มีความคล้ายคลึงกับการบริจาคทานแฝงอยู่ด้วย ความเป็นผู้มี ความรับผิดชอบ ถือเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้ข้อตกลงแลกเปลี่ยนใช้ได้ ดังนั้นการให้ยืมและการขอยืมจากผู้เยาว์ คนที่มีสติไม่สมบูรณ์ และผู้ที่ถูกยึดทรัพย์เพราะเป็นคนไม่รู้จักรักษาทรัพย์ จึงใช้ไม่ได้ เพราะทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นบุคคลที่ศาสนาไม่อนุญาตให้ใช้จ่ายทรัพย์สิน

3. สิ่งที่ตกลงให้ยืม อันได้แก่ทรัพย์สินที่ให้ยืมซึ่งเป็นหัวใจของการให้ยืม

ทรัพย์สินที่ให้ยืมนั้น ไม่ได้มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นสิ่งที่เหมือนกัน แต่อนุญาตให้ยืมทรัพย์สินทุกประเภทที่เข้าครอบครองได้ด้วยการซื้อขาย และสามารถกำหนดลักษณะได้อย่างใกล้เคียงที่สุด ถ้าจะมีผิดพลาดบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเป็นสิ่งที่ซื้อขายล่วงหน้าได้

โดยหลักการดังกล่าว การกู้ยืมเหรียญเงิน(ดิรฮัม) และเหรียญทอง(ดีนาร์) ธนบัตร ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ข้าวสาร ไข่ เนื้อ และสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งที่มีเหมือนกันจึงถือว่าใช้ได้ และการกู้ยืมสัตว์ อสังหาริมทรัพย์ และสิ่งอื่นที่เป็นสิ่งที่มีค่า ที่สามารถกำหนดลักษณะได้อย่างใกล้เคียงที่สุด ก็ถือว่าใช้ได้เช่นเดียวกัน สำหรับสิ่งมีค่าที่ไม่อาจกำหนดลักษณะได้อย่างใกล้เคียง และไม่อาจเจาะจงแน่นอนได้ การกู้ยืมสิ่งดังกล่าวมีสองพรรณนะ แต่พรรณนะที่ถูกต้องที่สุด ถือว่าไม่อนุญาตให้กู้ยืม เพราะสิ่งที่ไม่สามารถกำหนดลักษณะที่ใกล้เคียงได้ย่อมเป็นไปไม่ได้ หรือเป็นการยากที่จะใช้คืนสิ่ง ที่ใช้แทนกันได้

วะดีอะฮ์ (การฝากของ)

วะดีอะฮ์ ตามหลักภาษา หมายถึงการทิ้ง (การฝาก) สิ่งหนึ่งไว้กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของ เพื่อเก็บรักษาสิ่งนั้น และคำว่า วะดีอะฮ์ ยังใช้เรียกสิ่งที่ถูกทิ้ง (ฝาก) ให้ผู้อื่นเก็บรักษาอีกด้วย

วะดีอะฮ์ ตามหลักนิติศาสตร์ หมายถึงสิ่งที่ถูกฝากไว้ หรือของฝาก และยังหมายถึงการฝาก ของอีกด้วย ซึ่งความหมายหลังนี้ (การฝากของ) เป็นความหมายที่ใช้กันมากในเรื่องนี้ และคำว่าวะ ดีอะฮ์ในความหมายนี้ก็คือ การมอบอำนาจให้เก็บรักษาสิ่งที่ถูกครอบครองไว้เป็นกรรมสิทธิ์ หรือ สิ่งที่ได้รับอนุญาตให้ถือครองไว้ได้ ตามแนวทางที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

คำที่ว่า “สิ่งที่ถูกครอบครองไว้เป็นกรรมสิทธิ์” หมายถึงสิ่งที่ครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ได้ ตามบัญญัติศาสนา และอนุญาตให้ใช้สอยได้ เช่นวัตถุต่างๆที่ฮาลาล (อนุมัติ)

คำที่ว่า “สิ่งที่ได้รับการยกย่องที่อนุญาตให้ถือครองไว้ได้” หมายถึงสิ่งที่ศาสนาไม่อนุญาต ให้ครอบครองไว้เป็นกรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้ถือครองได้ เช่นสุนัขแสนรู้ และมุลสัตว์ เป็นต้น

คำที่ว่า “ได้รับการยกย่อง” หมายความว่า เป็นสิ่งที่ศาสนาไม่ได้ใช้ให้ทำลาย

การบัญญัติ วะดีอะฮ์

วะดีอะฮ์ เป็นสิ่งที่ถูกบัญญัติไว้ในหลักการของศาสนา โดยมีหลักฐานจากอัลกุรอาน ซุน นนะห์ และมติของปวงปราชญ์

หลักฐานจากอัลกุรอาน

ได้แก่คำดำรัสของอัลลอฮ์ ตอาลาที่ว่า

“แท้จริงอัลลอฮ์ทรงบัญชาพวกท่านให้ส่งคืนสิ่งที่พวกท่านได้รับความไว้วางใจ (อา
มานะห์) แก่เจ้าของของมัน” [อันนิซาอู : 58]

หลักฐานจากขุนนะห์

อะดิษที่อะบูสุรอยเราะห์ รอดีอัลลอฮ์อันสุ ได้รายงานไว้ว่า ท่านนบี คือลัลลอฮ์อะลัยฮิว
ซัลลิม (ขอความสันติสุขจงมีแก่ท่านศาสดา) ได้กล่าวไว้ว่า :

“ท่านจงคืนของฝากที่มีผู้มอบความไว้วางใจแก่ท่าน และท่านอย่าทุจริต ผู้ที่ทุจริตท่าน”
(รายงานโดยอะบูดาวูด ในเรื่องการซื้อขายและให้เช่า เลขที่ 3535 และติรมีซีในเรื่องการซื้อขาย
เลขที่ 1264)

หลักฐานจากมติของปวงปราชญ์

ปวงปราชญ์ มุสลิมทุกยุคทุกสมัย นับตั้งแต่ซอฮาบะห์ รอดีอัลลอฮ์อันสุ จนถึงยุคปัจจุบัน
มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การฝากของเป็นสิ่งทีศาสนาอนุญาตให้กระทำได้ และเป็นบัญญัติ
ศาสนา

องค์ประกอบและเงื่อนไขของวะดีอะฮ์

สำหรับข้อตกลง วะดีอะฮ์ มีองค์ประกอบสำคัญสามประการ คือ คู่ตกลง ถ้อยคำ และของ
ฝาก ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบยังมีเงื่อนไขต่างๆอีกหลายประการ

1. คู่ตกลง ได้แก่เจ้าของทรัพย์สินที่นำทรัพย์สินไปฝาก และผู้รับฝาก ทีจะต้องเก็บรักษา
ทรัพย์สินที่รับฝากไว้

คู่ตกลงทั้งสองฝ่ายต้องมีเงื่อนไขดังนี้คือ มีคุณสมบัติในการมอบอำนาจ เพราะการฝากของเป็นการมอบอำนาจให้เก็บรักษา ดังนั้น ทุกคนที่รับมอบอำนาจได้ ก็เป็นผู้รับฝากของได้ และทุกคนที่มอบอำนาจได้ก็สามารถฝากของไว้กับผู้อื่นได้

2. ถ้อยคำ คือคำเสนอ (อัญญา) และคำสนอง (กอบูล) เช่นเจ้าของผู้ฝากกล่าวว่า “ฉันฝากผ้าผืนนี้ไว้กับท่าน” ผู้รับฝากจะกล่าวว่า “ฉันรับ” และคำสนองของผู้รับฝาก อาจอยู่ก่อนคำเสนอของผู้ฝากก็ได้ เช่นผู้รับฝากกล่าวว่า “จงฝากผ้าผืนนี้ไว้กับฉัน” เจ้าของฝากกล่าวว่า “ฉันฝาก” เป็นต้น

ไม่มีเงื่อนไขว่าทั้งสองฝ่ายต้องพูด แต่ฝ่ายหนึ่งอาจพูด และอีกฝ่ายหนึ่งกระทำก็ถือว่าใช้ได้ ดังนั้นถ้าหากผู้ฝากกล่าวว่า “ฉันฝากหนังสือเล่มนี้ของฉันไว้กับท่าน” และผู้ฝากได้รับหนังสือไป ก็ถือว่าใช้ได้ เช่นเดียวกับที่ผู้รับฝากกล่าวว่า “จงฝากของชิ้นนี้ของท่านไว้กับฉัน” ผู้ฝากก็ได้ส่งสิ่งของชิ้นนั้นให้แก่ผู้รับฝากไป โดยไม่ได้พูดอะไร การฝากนี้ก็ถือว่าใช้ได้

3. สิ่งของที่ถูกฝาก ส่วนใหญ่จะเรียกสิ่งื่อนี้ว่า “วะดีอะฮ์” มีเงื่อนไขว่า ของฝากต้องเป็นสิ่งที่ได้รับการยกย่องคือถูกครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ หรือถูกถือครองไว้ ถึงแม้จะไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินก็ตาม หมายความว่า เป็นสิ่งที่ไม่อาจตีราคาได้ตามหลักศาสนา เช่น ข้าวเปลือกสองสามเมตลัด เป็นต้น หรือเป็นนะญิส (สิ่งสกปรก) เช่นสุนัขล่าสัตว์ หรือปุย เป็นต้น

ดังนั้น ถ้าหากของฝากเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับการยกย่องตามหลักศาสนา เช่น หมู หรือเครื่องดนตรี ก็ไม่อนุญาตให้ฝาก และรับฝาก และจะใช้ข้อกำหนดของวะดีอะฮ์ไปใช้บังคับไม่ได้

มูออรออะฮ์

มูออรออะฮ์ มีรากมาจากคำว่า ดอรับ ฟัลอัรด์ ที่แปลว่า การเดินทาง ที่เรียกการหุ้นส่วนนี้ว่า มูออรออะฮ์ ก็เพราะว่ากิจการส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเดินทางเพื่อนำสินค้าเข้าและวางจำหน่าย และเพื่อแสวงหากำไร เป็นต้น

การหุ้นส่วนแบบมูออรออะฮ์นี้ ในคำนิยามของนักนิติศาสตร์หมายถึง การที่เจ้าของทรัพย์สินมอบทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้อื่น เพื่อทำธุรกิจและเพื่อการค้าขาย โดยทั้งสองฝ่ายเป็น

หุ้นส่วนกันในผลกำไรที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงเรียกว่าเป็นการหุ้นส่วน เพราะทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมกันในผลกำไร

องค์ประกอบสำคัญของข้อตกลงมูจอรอบะฮ์

องค์ประกอบของข้อตกลงมูจอรอบะฮ์ มี 3 ประการ คือ

1. คำพูดที่ใช้ตกลง คือถ้อยคำเสนอ (อิญาบ) และถ้อยคำสนอง (กอบูล) ที่บ่งบอกว่าจะมีความพอใจในการทำข้อตกลงและในการหุ้นส่วนนี้

2. คู่ตกลง คือ นายทุน กับคนดำเนินการ (อามิล)

มีเงื่อนไขว่า คนทั้งสองต้องมีคุณสมบัติในการมอบอำนาจ และรับรองอำนาจได้ เพราะนายทุนเหมือนกับผู้มอบอำนาจ และคนดำเนินการเหมือนกับผู้รับมอบอำนาจ ทั้งนี้ เพื่อคนดำเนินการเข้าไปดำเนินการในทรัพย์สินของนายทุนโดยได้รับอนุญาตจากเขา

3. เงินทุน มีเงื่อนไขดังนี้

- 3.1 ต้องเป็นเงินสด
- 3.2 จะต้องรู้จำนวนเงินทุน
- 3.3 เงินทุนจะต้องถูกเจาะจงแน่นอน
- 3.4 เงินทุนจะต้องมอบให้แก่คนดำเนินการ

เงื่อนไขของข้อตกลง มูจอรอบะฮ์

1. ต้องเปิดกว้าง โดยไม่มีการตั้งข้อแม้ใดๆ

หมายความว่า มูจอรอบะฮ์ จะใช้ไม่ได้ ถ้าหากนายทุนตั้งข้อแม้กับคนดำเนินการว่า จะต้องซื้อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยแน่นอน เช่น พรหมพื้นนี้เป็นคัน หรือสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งโดยแน่นอน จากบุคคลที่กำหนดแน่นอนเช่น ข้าวสาลีของนายเดช หรือสินค้าจากเมืองเล็กๆ เช่น ข้าวสาลีจาก

เนื่องจากตำบลหนึ่ง ซึ่งเป็นตำบลเล็กมาก และมีผลผลิตน้อย หรือต้องทำธุรกิจกับบุคคลที่ระบุแน่นอน เช่น ซื้อขายกับพวกพ้องของนายทุนเท่านั้น เป็นต้น หรือต้องทำการซื้อขายสิ่งที่ยากและจะต้องไม่กำหนดเวลาสำหรับ มูออรอบะฮ์ ถ้าหากมีการกำหนดระยะเวลาสำหรับมูออรอบะฮ์ที่ไม่อาจระบุเป้าหมายได้ในระยะเวลาดังกล่าว หมายความว่าในระยะเวลานั้นไม่สามารถซื้อสินค้าที่ต้องการทำการค้า วางตลาดและจำหน่าย เพื่อหากำไร ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของธุรกิจประเภทนี้ มูออรอบะฮ์นี้ก็คือว่าใช้ไม่ได้

ถ้าหากนายทุนกำหนดระยะเวลาที่สามารถซื้อสินค้าได้ ต่อมาเขาได้ห้ามซื้อภายหลังจากระยะเวลาดังกล่าว แต่ไม่ได้ห้ามจำหน่าย ข้อตกลงนี้ถือว่าใช้ได้ เพราะสามารถแสวงหากำไรได้ด้วยการจำหน่ายที่อนุญาตให้กระทำได้ ภายหลังจากระยะเวลาดังกล่าว

2. ทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมกันในการผลกำไร และสองฝ่ายเท่านั้นที่มีสิทธิ์ได้รับผลกำไร

มีเงื่อนไขอยู่ว่าผลกำไรจะเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันระหว่างนายทุนกับคนดำเนินการ เพื่อให้นายทุนจะได้รับความเพิ่มพูนจากทรัพย์สินของตน และคนดำเนินการจะได้รับผลจากหยาดเหงื่อแรงงานของตน นายทุนมีกรรมสิทธิ์ในผลกำไร เพราะเงินทุนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตน คนดำเนินการมีสิทธิ์ในผลกำไร เพราะการทำงานของตน ถ้าหากมีการตั้งเงื่อนไขให้ผลกำไรตกเป็นของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ถือว่าการหุ้นส่วนนี้ใช้ไม่ได้ เพราะเงื่อนไขขัดกับเจตนารมณ์ของข้อตกลง

ถ้าหากมีการตั้งเงื่อนไขว่าผลกำไรทั้งหมดตกเป็นของคนดำเนินการ ข้อตกลงนั้นก็ใช้ไม่ได้ และผลกำไรทั้งหมดจะตกเป็นของนายทุน ส่วนคนดำเนินการจะได้รับค่าจ้างตามราคาท้องตลาด เพราะเขาทำงานด้วยหวังผลประโยชน์

ถ้าหากว่าตั้งเงื่อนไขว่าผลกำไรทั้งหมดตกเป็นของนายทุน ข้อตกลงนั้นก็ใช้ไม่ได้อีกเช่นกัน และคนดำเนินการจะไม่ได้รับอะไรเลย เพราะในกรณีนี้เขาทำงานเพื่อเอาบุญ เนื่องจากเขาไม่ได้หวังจะได้อะไรจากผลกำไร

มีเงื่อนไขว่าส่วนแบ่งจากผลกำไรของแต่ละคนต้องรู้สัดส่วนแน่นอน หมายความว่า เป็นส่วนแบ่งที่ครอบคลุมและเป็นสัดส่วนแน่นอน เช่น เศษหนึ่งส่วนสี่ เป็นต้น หรือร้อยละห้าสิบ หรือมากกว่าหรือน้อยกว่า

ถ้าหากส่วนแบ่งจากผลกำไรของแต่ละคนไม่ได้ถูกระบุเป็นสัดส่วนแน่นอน ข้อตกลง มุฏอรรถะที่ก้ใช้ไม่ได้ เพราะผลกำไรในข้อตกลงนี้ถือเป็นเป้าหมายสำคัญ และเป็นสาระสำคัญของ ข้อตกลง การไม่รู้สาระสำคัญของข้อตกลง ทำให้ข้อตกลงใช้ไม่ได้ เช่นเดียวกับที่ไม่รู้เรื่องสินค้า และราคาในการซื้อขายนั่นเอง

ถ้าหากผลกำไรถูกกำหนดให้แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งด้วยจำนวนตัวเลขที่แน่นอน ข้อตกลง นั้นก็ถือว่าใช้ไม่ได้เช่นเดียวกัน เช่นกำหนดให้ฝ่ายหนึ่งได้รับจำนวนหนึ่งพันจากผลกำไร หรือ มากกว่า หรือหรือน้อยกว่า เพราะมีความเป็นไปได้ที่ผลกำไรที่ได้ทั้งหมดจะไม่มากกว่าจำนวนหนึ่ง พันนี้ ผลกำไรนี้ก็จะตกเป็นของฝ่ายที่ถูกกำหนดไว้ให้แต่เพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นการมีส่วนร่วมกันใน ผลกำไรของทั้งสองฝ่ายก็ไม่เกิดขึ้น และไม่เป็นการหุ้นส่วนกัน การดำเนินการนั้นก็ไม่ใช่ มุฏ อรรถะห์ ดังนั้นจึงเป็นข้อตกลงที่ใช้ไม่ได้ ในกรณีที่ผลกำไรทั้งหมดจะตกเป็นของนายทุน ส่วนคน ดำเนินการจะได้รับค่าจ้างตามราคาท้องตลาด

และมีผลเช่นเดียวกับที่กล่าว ถ้าหากมีการตั้งเงื่อนไขว่าคนดำเนินการจะได้รับสัดส่วน ที่แน่นอนจากผลกำไร และได้รับอีกส่วนหนึ่งที่กำหนดแน่นอนจากผลกำไร เช่น ตั้งเงื่อนไขว่าคน ดำเนินการจะได้รับเงินเดือน ๆละหนึ่งพัน เป็นต้น และได้รับอีกร้อยละห้าจากผลกำไร เพราะ เหตุผลดังกล่าว และมีความเป็นไปได้ที่จะไม่ได้รับผลกำไรมากไปกว่าที่กำหนดให้แก่คน ดำเนินการ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการทำธุรกิจมากมายของผู้คนในยุคนี้ที่ใช้ไม่ได้ โดยทำข้อตกลง กับคนที่เข้ามาบริหารเงินของพวกเขา โดยตั้งเงินเดือนที่แน่นอนให้แก่เขา และจะได้รับอีกส่วน หนึ่งจากสัดส่วนของผลกำไรในตอนสิ้นปี

และมีเงื่อนไขว่าผลกำไรต้องเป็นของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น หมายถึงฝ่ายนายทุน กับฝ่าย คนดำเนินการ และไม่ยินยอมให้ตั้งเงื่อนไขว่าส่วนหนึ่งจากผลกำไร ไปให้แก่บุคคลที่สาม นอกจาก

จะมีเงื่อนไขให้บุคคลที่สามทำงานร่วมกับคนดำเนินการด้วย ในกรณีนั้นก็จะเป็น มุฏอระบะฮ์ ระหว่างนายทุนฝ่ายหนึ่งกับคนดำเนินการสองคน หรือหลายคน

3. คนดำเนินการต้องมีอิสระในการบริหารและทำงาน

มุฏอระบะฮ์ จะใช้ไม่ได้ ถ้าหากมีเงื่อนไขว่านายทุนจะต้องมีส่วนร่วมกับการดำเนินการในการทำงาน และบริหาร เพราะเงื่อนไขดังกล่าวก็เท่ากับให้เงินทุนยังคงอยู่ในมือของนายทุน และเป็นที่ยุติกันว่ามีเงื่อนไขให้เงินทุนนั้นต้องอยู่ในมือของคนดำเนินการ

ถ้าหากไม่มีการตั้งเงื่อนไขเช่นนั้น แต่คนดำเนินการขอให้นายทุนมาช่วยเหลือในการทำงานและบริหาร ก็อนุญาตให้กระทำได้ เพราะการขอความช่วยเหลือจากนายทุน ไม่ได้ทำให้เงินทุนต้องออกไปจากมือของคนดำเนินการไปยังมือนายทุน

ความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการในกิจการ มุฏอระบะฮ์

ความรับผิดชอบของคนดำเนินการในกิจการ มุฏอระบะฮ์ ถือเป็นความไว้วางใจ (อามานะฮ์) ในการบริหารทรัพย์สินที่เขาได้รับมา ตลอดจนสินค้าที่เขาซื้อมา หรือส่วนหนึ่งของสินค้า ความหมายของ “ความไว้วางใจ (อามานะฮ์)” คือเขาไม่ต้องชดใช้ทรัพย์สินในกิจการมุฏอระบะฮ์ ถ้าหากเกิดความเสียหายขึ้นขณะอยู่ในการบริหารของเขา ยกเว้นในกรณีที่เขาเจตนาทำให้เสียหายหรือบกพร่องในหน้าที่ ทั้งนี้จะแตกต่างกับบุคคลที่ความรับผิดชอบของเขา เป็นความรับผิดชอบประเภทที่ต้องชดใช้ ซึ่งเขาจะต้องชดใช้เพียงสถานเดียวไม่ว่าความเสียหายจะเกิดจากความเลินเล่อหรือไม่ และจะเกิดจากการละเมิดหรือไม่ก็ตาม

การทำงานนอกเหนือหน้าที่ของตนจนเกิดความเสียหาย ก็ถือเป็นการละเมิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายเช่นกัน

การสิ้นสุดข้อตกลง มุฏอระบะฮ์

1. การบอกเลิก เป็นที่ทราบกันว่า ข้อตกลงมุฏอระบะฮ์ เป็นข้อตกลงที่บอกเลิกได้ ดังนั้นทั้งฝ่ายนายทุน และคนดำเนินการมีสิทธิ์บอกเลิกข้อตกลงได้ เมื่อใดที่ต้องการ ทั้งก่อนการเข้า

ดำเนินการของคนดำเนินการ หรือภายหลังจากเข้าดำเนินการแล้วก็ตาม และโดยไม่คำนึงว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะอยู่หรือไม่อยู่ จะยินยอมหรือไม่ยินยอมก็ตาม

2. คู่ตกลงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต เพราะเงื่อนไขของมูรอรอบะฮ์ ระบุว่า คู่ตกลงจะต้องมีคุณสมบัติมอบอำนาจได้ ดังเป็นที่ทราบกัน และการตายทำให้การมอบอำนาจตกเป็นโมฆะ แต่ถ้าหากนายทุนเสียชีวิต อนุญาตให้คนดำเนินการจำหน่ายสินค้าที่อยู่ในมือของตน ได้เพื่อแปลงเป็นเงินสด โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากทายาทของนายทุน โดยยึดถือคำอนุญาตของนายทุนที่ได้ให้ไว้เมื่อครั้งก่อน และเพื่อให้เกิดผลกำไรขึ้น จะต่างกับกรณีที่คนดำเนินการเสียชีวิตลง ไม่อนุญาตให้ทายาทของเขาแปลงสินค้าเป็นเงินสด นอกจากจะได้รับการอนุญาตจากนายทุน เพราะนายทุนไม่ได้ยินยอมให้พวกเขาดำเนินการ นายทุนเพียงแต่ยินยอมให้คนดำเนินการที่เป็นเจ้ามรดกของพวกเขาดำเนินการเท่านั้น

3. การวิกลจริตหรือหมดสติของคู่ตกลงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แม้ว่าอาการดังกล่าวจะหายไปโดยรวดเร็วก็ตาม เพราะถ้าหากเกิดการทั้งสองขึ้นขณะทำข้อตกลง ก็ถือว่าใช้ไม่ได้ ดังนั้นการเกิดอาการวิกลจริตหรือหมดสติขึ้นภายหลังจากทำข้อตกลงกันแล้ว ก็จะทำให้ข้อตกลงนั้นขาดตอนลงเช่นกัน และคนดำเนินการจะต้องแปลงสินค้าเป็นเงินสด ถ้าหากคนวิกลจริตหรือหมดสติเป็นนายทุน และผู้ปกครองของคนดำเนินการจะต้องแปลงสินค้าเป็นเงินสด โดยได้รับอนุญาตจากนายทุน ในกรณีที่คนวิกลจริตหรือหมดสติเป็นคนดำเนินการ

4. เงินทุนมูรอรอบะฮ์เสียหาย เพราะเงินทุนเป็นสาระสำคัญของข้อตกลง ดังนั้นเมื่อเงินทุนเสียหายข้อตกลงนั้นก็ไม่มีคามหมายแต่อย่างใด โดยไม่คำนึงว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากภัยพิบัติที่อยู่เหนือการควบคุมเช่น ไฟไหม้หรือจมน้ำ เป็นต้น หรือโดยการกระทำของนายทุนหรือคนดำเนินการ แต่คนดำเนินการจะยังคงได้รับส่วนแบ่งในกรณีที่นายทุนเป็นผู้กระทำให้เงินทุนเสียหาย

ถ้าหากผู้ที่ทำให้เงินทุนเสียหายคือคนดำเนินการ มีหลักพิจารณาดังนี้ ถ้าหากไม่ได้รับค่าทดแทน ก็ถือว่าสิ้นสุดของกิจการมูรอรอบะฮ์ แต่ถ้าหากได้รับค่าทดแทน กิจการมูรอรอบะฮ์ก็จะยังดำเนินต่อไป ถ้าหากบุคคลที่สามเป็นผู้ทำให้เงินทุนเสียหาย ก็ใช้หลักพิจารณาเช่นเดียวกันคือ ถ้าหากผู้ลงทุนไม่ได้รับค่าทดแทน ก็ถือว่าสิ้นสุดกิจการมูรอรอบะฮ์ แต่ถ้าหากได้รับค่าทดแทน กิจการมูรอรอบะฮ์ก็จะยังคงดำเนินต่อไป

อัลบัยอ (การซื้อขาย)

นิยามของคำว่า อัลบัยอ

ในหลักภาษา หมายถึงการแลกเปลี่ยนสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงว่าสองสิ่งที่นำมาแลกเปลี่ยนกันนั้นจะเป็นทรัพย์สินหรือไม่ ดังอัลลอฮฺ ตาอาลาได้ตรัสไว้ว่า

“แน่แท้ อัลลอฮฺ ทรงแลกเปลี่ยนตัวของผู้มีศรัทธาและทรัพย์สินของพวกเขา กับการที่พวกเขาจะได้รับสวรรค์” หลังจากนั้นพระองค์ได้ตรัสว่า

“พวกท่านจงรับแจ้งข่าวดีด้วยการซื้อขายของพวกท่านที่พวกท่านได้ทำการตกลงซื้อขายกัน” [อัตเตาบะห์ : 11]

ส่วนนิยามในทางนิติศาสตร์ หมายถึงข้อตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งที่เป็นทรัพย์สินกับสิ่งที่เป็นทรัพย์สิน เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งครอบครองตลอดไป หมายความว่า ในการแลกเปลี่ยนทรัพย์สินเพื่อการเข้าครอบครองนั้นจำเป็นต้องมีข้อตกลง และจะไม่เรียกว่าเป็นการซื้อขาย นอกจากสิ่งที่เป็นทรัพย์สินตามบัญญัติศาสนาเท่านั้น และในการซื้อขายนั้นจำเป็นต้องมีการเข้าครอบครอง และการให้เข้าไปครอบครอง และการดังกล่าวนี้จะต้องไม่มีกำหนดเวลา

บัญญัติการซื้อขาย

ข้อตกลงซื้อขายเป็นข้อตกลงที่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนา ซึ่งมีหลักฐานปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน ซุนนะห์ และมติของปวงปราชญ์

หลักฐานจากอัลกุรอาน

อัลกุรอานได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า อนุญาตการซื้อขาย เป็นการตอบโต้พวกที่คือสิ่งที่ต้องการนำเอาดอกเบี๊ยะมาเป็นหลักฐานในการทำธุรกิจของพวกเขาโดยเปรียบเทียบกับดอกเบี๊ยะว่า เหมือนกับการซื้อขาย โดยอัลลอฮฺ ตาอาลาได้ทรงตรัสว่า

“อัลลอฮฺทรงอนุมัติการซื้อขาย และทรงห้ามการริบา” [อัลบะกอเราะห์ : 275]

การซื้อขายที่ศาสนานอญูด

คือการซื้อขายที่มีบางสิ่งบางอย่างแตกต่างไปจากรูปแบบการซื้อขายทั่วไป ซึ่งความแตกต่างของมันทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นสิ่งที่ศาสนาไม่อนุญาต ดังนั้นนักวิชาการจึงระบุชื่อเฉพาะของการซื้อขายดังกล่าว เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดว่าเป็นการซื้อขายที่ใช้ไม่ได้ ได้แก่

1. อัดเตาลียะห์ คือการซื้อขายที่เขาซื้อและรับไว้แล้ว ด้วยราคาเดียวกับที่เขาซื้อ โดยไม่ได้ระบุราคานี้ หรือเขากล่าวแก่ผู้ซื้อว่า ฉันให้ท่านครอบครองข้อตกลงนี้
2. อัลอิชรอก เหมือนกับอัดเตาลียะห์ แต่อัลอิชรอกเป็นการขานสินค้าเพียงบางส่วน ไม่ใช่ทั้งหมด เช่นกล่าวแก่ผู้ซื้อว่า ฉันให้ท่านมีส่วนร่วมในข้อตกลงนี้ครั้งหนึ่ง ด้วยราคาครึ่งหนึ่งของมันเป็นต้น
3. อัลมูรอบะสะห์ คือการขายสิ่งที่ตนซื้อและรับมาแล้ว ด้วยราคาเท่ากับที่ซื้อบวกกำไรที่กำหนดขึ้นแน่นอน และรู้กันทั้งสองฝ่าย เช่นกล่าวว่า ฉันขายบ้านหลังนี้ให้ท่านด้วยราคาที่ฉันซื้อ และบวกกำไรอีกร้อยละสิบ เป็นต้น หรือกล่าวว่า และบวกกำไรเป็นรถยนต์คันนี้ เป็นต้น และศาสนายินยอมให้กำไรที่บวกเข้าไปไม่ต้องเป็นชนิดเดียวกันกับราคาก็ได้
4. อัลมุฮาตอะเตะห์ คือการขายสิ่งที่ตนซื้อและรับมาแล้วด้วยราคาเท่ากับที่ซื้อ มาพร้อมลดราคาลง หรือยอมขาดทุนเป็นจำนวนที่ระบุแน่นอน เช่นร้อยละสิบ เป็นต้น อัลมุฮาตอะเตะห์ และอัลวะดีอะห์ ตรงข้ามกับ อัลมูรอบะสะห์

การซื้อขายทั้งสี่ประเภทที่กล่าวมาเป็นสิ่งที่ศาสนานอญูดให้กระทำได้ และถูกบัญญัติไว้ในหลักศาสนาอย่างชัดเจน

การซื้อขายที่ศาสนาห้าม

มีการซื้อขายหลายรูปแบบที่ศาสนาห้าม เพราะมีข้อบกพร่อง หรือมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นการซื้อขายที่ศาสนาห้ามจึงแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ ตกเป็นโมฆะใช้ไม่ได้ และที่มีผลใช้ได้แต่เป็นสิ่งที่ต้องห้ามคือมีบาป

หนึ่ง-การซื้อขายที่ต้องห้ามและตกเป็นโมฆะ

คือการซื้อขายที่ศาสนาห้ามเพราะมีองค์ประกอบของการซื้อขายไม่ครบ หรือเพราะขาดเงื่อนไข ศาสนาได้ระบุถึงการซื้อขายเหล่านี้และได้ห้ามไว้ และนักนิติศาสตร์อิสลาม ได้ตัดสินว่าข้อตกลงในการซื้อขายเหล่านี้ตกเป็นโมฆะได้แก่

1. การขายน้ำมันที่ยังอยู่ในเต้านมก่อนที่จะรีด ขายขนสัตว์ที่ยังอยู่กับตัวสัตว์โดยยังไม่ได้ตัดออกมา และการขายผลไม้ที่ยังอยู่กับต้นก่อนสุก
2. การซื้อขายที่มีความเสี่ยง คือการซื้อขายที่ยังไม่มีการเจาะจงสินค้าและราคาที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกันอย่างชัดเจน หรือการซื้อขายที่ยังมีความบกพร่องในเจตนารมณ์ของผู้ซื้อและผู้ขาย การซื้อขายเหล่านี้ที่มีตัวบทระบุชัดเจนได้แก่

การขายแบบมุนาอะชะหฺ หรือ มุลาอะชะหฺ คือการที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงซื้อขายกันทั้งที่ยังไม่รู้แน่ชัดว่าสินค้าหรือราคาเป็นอันใด ดังนั้นเมื่อผู้ขายโยน (มุนาอะชะหฺ) ผ้าผืนใดมาถือว่าขายผ้าผืนนั้น หรือเมื่อผู้ซื้อหยิบ (มุลาอะชะหฺ) ผ้าผืนใด ถือว่าขายผ้าผืนนั้น หรือขายผ้าในความมืด ใช้มือลูบโดยไม่เห็นผ้า เป็นต้น

การซื้อขายโดยโยนก้อนกรวดหรือเสี่ยงทาย คือการที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงซื้อขายสินค้าชิ้นหนึ่งจากสินค้าหลายชิ้น โดยฝ่ายหนึ่งจะต้องโยนก้อนกรวด ถ้าหากก้อนกรวดตกลงไปบนสินค้าชิ้นใด ก็ถือว่าตกลงซื้อขายสินค้าชิ้นนั้น เพราะมีตัวบทห้ามการซื้อขายในรูปแบบดังกล่าว และนักวิชาการฟิกฮ์ ตัดสินว่าการซื้อขายด้วยรูปแบบดังกล่าวเป็นโมฆะ และมีข้อบกพร่องในเจตนารมณ์ของผู้ซื้อและผู้ขาย

3. การซื้อขายที่มีข้อตกลงสองแบบอยู่ในการซื้อขายเดียว คือ กล่าวข้อตกลงซื้อขายสองแบบในครั้งเดียวกัน เช่นผู้ขายกล่าวคำบอกขาย (อัญญา) ว่า ผมขายบ้านหลังนี้ให้คุณด้วยราคาหนึ่งหมื่นบาทเป็นเงินสดและสองหมื่นบาทเป็นเงินเชื่อในระยะหนึ่งปี หรือจ่ายเป็นงวดๆ หรือผู้ขายกล่าวว่า ผมขายรถยนต์คันนี้ให้คุณด้วยราคาหนึ่งแสนบาท โดยท่านจะต้องขายบ้านของท่านให้ฉันด้วยราคาสองแสนบาท เป็นต้น การซื้อขายประเภทนี้เป็นการซื้อขายที่ศาสนาห้าม และข้อตกลงการซื้อขายก็ตกเป็น โหมะ เพราะเป็นการซื้อขายที่ไม่รู้ราคาที่ชัดเจนในรูปแบบที่หนึ่ง และเป็นการซื้อขายที่มีการนำไปผูกพันไว้กับเงื่อนไขว่าต้องมีการขายตอบแทนในรูปแบบที่สอง

4. การขายแบบมีมัดจำ คือการขายสินค้าโดยมีการวางราคาส่วนหนึ่งไว้เป็นค่ามัดจำ ซึ่งค่ามัดจำนี้จะยกให้แก่ผู้ขายในกรณีที่ไม่มีการซื้อขายเกิดขึ้น และถ้าหากมีการซื้อขายกัน เงินมัดจำนี้ก็จะถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาสินค้า การซื้อขายนี้เป็นสิ่งที่ศาสนาห้าม และข้อตกลงถือเป็น โหมะ เพราะมีการตั้งเงื่อนไขที่ไม่ถูกต้อง นั่นคือต้องยกราคาส่วนหนึ่งให้ตกเป็นของผู้ขาย

5. การขายหนี้ด้วยหนี้ คือการที่นายค.เป็นเจ้าหนี้ของนายข. และนายค. เป็นเจ้าหนี้ของนายก. คนที่เป็นเจ้าหนี้คือ นายค.กับนายค. ตกลงขายหนี้กัน โดยให้นายค. ไปเอาหนี้จากนายข. การซื้อขายเช่นนี้เป็นสิ่งต้องห้ามและตกเป็น โหมะ เพราะไม่สามารถส่งมอบสินค้าให้ได้

สอง- การซื้อขายที่ศาสนาห้าม แต่ไม่ตกเป็นโหมะ

คือการซื้อขายที่ตัวบทระบุไว้ว่าเป็นสิ่งต้องห้าม ไม่ใช่เพราะมีความบกพร่องเกิดขึ้นในองค์ประกอบ หรือในเงื่อนไขของมัน แต่ที่เป็นสิ่งต้องห้ามก็เพราะมีสิ่งอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตกลงซื้อขายเกิดขึ้น ดังนั้นจึงตัดสินว่า การซื้อขายนี้ใช้ได้ แต่เป็นสิ่งที่ศาสนาห้าม และบาปนั้นจะตกอยู่กับผู้ที่กระทำมัน ซึ่งได้แก่

1. การขายสัตว์ที่ถูกกักโดยไม่รีดนม

คืออูฐ หรือวัว หรือแพะแกะ ที่เจตนาปล่อยไว้โดยไม่รีดนมเป็นเวลาหลายวัน เพื่อให้ทำให้ผู้ซื้อเข้าใจผิดว่าเป็นสัตว์ที่มีน้ำมันมากอยู่โดยตลอด ทำให้ผู้ซื้อชอบใจและซื้อไว้ ซึ่งบางครั้งอาจมีการขึ้นราคาด้วย

2. ปั่นราคาสินค้าให้สูงขึ้น

คือการที่บุคคลหนึ่งขึ้นราคาสินค้าโดยไม่มีเจตนาจะซื้อ แต่เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าสินค้านั้นดี มีคุณภาพ และซื้อด้วยราคาที่เกินความเป็นจริง

3. การขายของคนเมืองให้แก่คนชนบท

คือการที่มีคนหนึ่งเดินเข้ามาจากชนบทหรือที่ใดก็ตาม พร้อมทั้งนำสินค้าติดตัวมาด้วยเพื่อจำหน่าย และชาวเมืองต่างก็มีความต้องการสินค้านั้น มีชาวเมืองคนหนึ่งพูดกับเขาว่า ท่านอย่าขายจนกว่าฉันจะทยอยขายสินค้านี้ให้แก่ท่านทีละน้อยทีละน้อย และราคา ก็จะสูงขึ้น การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งต้องห้าม เพราะทำให้เกิดความยากลำบากแก่ผู้คน

4. การออกไปดักพบกองคาราวานสินค้า

คือการที่พ่อค้าออกไปนอกเมือง เพื่อดักพบผู้ที่นำสินค้าเข้ามา และทำให้พวกเขาเข้าใจผิดว่าสินค้าที่พวกเขานำมานั้นขายไม่ออกในเมือง และราคาของสินค้านั้นตกต่ำ เพื่อเขาจะได้ซื้อสินค้าจากพวกเขาที่ราคาต่ำกว่าเป็นจริง เมื่อพ่อค้าซื้อสินค้าจากพวกเขา การซื้อขายนั่นถือว่าใช้ได้ แต่มีบาปเพราะมีการหลอกลวงเกิดขึ้น

5. การกักตุนสินค้า

คือการซื้อสินค้าชนิดที่เป็นอาหารหลักของประชาชนจากท้องตลาด โดยเฉพาะขณะที่ประชาชนกำลังต้องการอาหารนั้น แล้วนำมารวบรวมเก็บไว้กับตนโดยไม่เปิดเผย เพื่อให้ราคาสูงขึ้น จึงค่อยทยอยนำออกขาย เป็นการฉวยโอกาสจากความต้องการของประชาชน

6. การขายตัดราคาและการแย่งซื้อแย่งขาย

การขายตัดราคา คือ การไปหาคนที่กำลังซื้อสินค้า และยังอยู่ในช่วงเวลาที่เขายังสามารถตัดสินใจได้ว่า จะเอาหรือไม่เอาสินค้านั้น แล้วพูดกับเขาว่า ฉันจะขายสินค้านี้ที่มีคุณภาพดีกว่าที่ท่านซื้อด้วยราคาเดียวกัน หรือฉันจะขายสินค้านี้ที่มีคุณภาพเท่าเทียมกันด้วยราคาที่ถูกลงกว่า

การแย่งซื้อแย่งขาย คือ ขณะที่คนหนึ่งกำลังต่อรองราคาสินค้าอยู่กับพ่อค้า บางทีเขาอาจบรรลุข้อตกลงเรื่องราคากันได้แล้ว มีอีกคนหนึ่งมาเสนอราคาสินค้าชิ้นเดียวกันให้กับพ่อค้ามากกว่าราคาที่คนแรกตกลงไว้ เพื่อให้ขายสินค้าแก่ตน หรือไปเสนอสินค้าคุณภาพเท่ากันให้แก่ผู้ซื้อด้วยราคาร้อยกว่าหรือสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าด้วยราคาเท่ากัน การกระทำทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งต้องห้าม

7. การค้าขายกับบุคคลที่รู้จักกันว่าทรัพย์สินของเขาทั้งหมดเป็นสิ่งต้องห้าม

เมื่อเป็นที่รู้จักกันว่า คนๆหนึ่งทรัพย์สินของเขาทั้งหมดเป็นสิ่งต้องห้าม (ฮะรออม) เช่นเป็นราคาของสินค้าที่ศาสนาห้ามจำหน่าย เช่น ราคาของสุรา สุกร ซากสัตว์ที่ตายโดยไม่ได้เชือดอย่างถูกต้อง หรือราคาของสุนัข หรือเขามีอาชีพที่ผิดหลักการศาสนา เช่น ขายล็อตเตอรี่ เป็นต้น หรือทรัพย์สินของเขาที่มีเป็นเงินสินบน หรือเป็นค่าจ้างจากการกระทำสิ่งต้องห้าม เป็นต้น ถือว่าศาสนาห้ามทำการซื้อขายกับเขา และห้ามทำธุรกิจทุกประเภทร่วมกับเขา เช่น ให้เช่าหรือหีบยืม เป็นต้น และศาสนาห้ามรับประทานอาหารของเขา

การซื้อขายล่วงหน้า (ฮะลัม)

คำว่า ฮะลัม ตามหลักภาษา แปลว่า ก่อน หมายถึง ล่วงหน้า

ตามบัญญัติศาสนา คือการขายสิ่งหนึ่งที่ได้บรรยายลักษณะของสิ่งนั้นแล้ว และจะยังไม่มอบสินค้าให้ในขณะนั้น โดยใช้คำว่า ฮะลัม หรือ ฮะลัฟ (ล่วงหน้า) ในการทำข้อตกลง

การขายล่วงหน้า เป็นการขายชนิดหนึ่งที่อยู่ในข้อยกเว้นของการขายสินค้าที่ยังไม่มี และขายสิ่งที่ผู้ขายยังไม่ได้ครอบครองไว้

บัญญัติการขายล่วงหน้า

ได้กล่าวมาแล้วว่า ข้อตกลงการซื้อขายล่วงหน้าเป็นข้อยกเว้นการขายสินค้าที่ยังไม่มี และเป็นที่รู้จักกันว่า การขายสินค้าที่ยังไม่มีนั้นใช้ไม่ได้ แต่ที่การซื้อขายล่วงหน้าได้รับการยกเว้น ก็เพราะว่าประชาชนมีความต้องการซื้อขายแบบนี้

องค์ประกอบและเงื่อนไขการซื้อขายล่วงหน้า

องค์ประกอบข้อตกลงการซื้อขายล่วงหน้ามีสี่ประการ คือคู่ตกลงทำสัญญา ถ้อยคำที่ใช้ตกลง เงินทุนที่จ่ายล่วงหน้า และสินค้า และองค์ประกอบแต่ละประการมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. คู่ตกลงทำสัญญา

ได้แก่ผู้ซื้อที่จ่ายราคาล่วงหน้าแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ตนต้องการ เรียกว่าผู้ซื้อล่วงหน้า ส่วนผู้ขายที่รับราคาไปก่อนล่วงหน้า เพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้าของตน เรียกว่าผู้ขายล่วงหน้า เงื่อนไขของคู่ตกลงทำสัญญา ก็คือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในผู้ตกลงทำสัญญาซื้อขายธรรมดา คือ ต้องเป็นผู้มีสติปัญญา บรรลุศาสนภาวะ กระทำการด้วยความสมัครใจ เป็นต้น

2. ถ้อยคำที่ใช้ในการทำข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้า

คือถ้อยคำเสนอ (อัญญา) แลพสนอง (กอบูล) เช่นผู้ซื้อกล่าวว่า ฉันจ่ายเงินหนึ่งหมื่นบาทนี้ให้แก่ท่านล่วงหน้าเป็นค่าผ้าหนึ่งพันผืน ซึ่งผ้ามีลักษณะอย่างนั้นอย่างนี้ เป็นต้น ผู้ขายกล่าวว่า ฉันรับ หรือฉันรับการซื้อขายล่วงหน้านี้ เป็นต้น

3. ต้นทุน

คือราคาที่ผู้ซื้อล่วงหน้าจ่ายให้แก่ผู้ขาย ซึ่งมีเงื่อนไขดังนี้

ก. ราคาต้องเป็นที่รู้จักกันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายทั้งจำนวนและสกุลเงินตรา เช่นราคาหนึ่งหมื่นบาท หรือสองพันดอลลาร์ เป็นต้น

ข. ผู้ซื้อล่วงหน้ามอบราคาและผู้ขายล่วงหน้ารับราคาในสถานที่ที่ตกลงซื้อขาย ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะแยกย้ายกันไป เพราะการมอบราคาเป็นรากฐานของคำว่าการซื้อขายล่วงหน้า เมื่อไม่มีการมอบราคาการทำข้อตกลงก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะจะกลายเป็นการแลกเปลี่ยนหนี้กับหนี้ ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้าม

4. สินค้าล่วงหน้า

คือสินค้าที่ตกลงซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งฝ่ายผู้ขายได้ให้สัญญาว่าจะนำมามอบให้แก่ผู้ซื้อ แลกเปลี่ยนกับราคาของผู้ซื้อ ได้จ่ายให้ล่วงหน้าไปแล้ว

- ก. สินค้าต้องเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดลักษณะได้ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยสามารถมองลักษณะของสินค้าได้อย่างชัดเจน
- ข. ผู้ซื้อและผู้ขายล่วงหน้าจะต้องรู้ประเภท ชนิด ขนาด ปริมาณ และลักษณะของสินค้า
- ค. จะต้องเป็นสินค้าที่ไม่นำสิ่งของหลายชนิดที่แตกต่างกันมาปะปนกัน
- ง. สินค้าต้องเป็นสิ่งที่ยังไม่นำมาส่งมอบให้ในทันที
- จ. ต้องมีความสามารถนำสินค้ามาส่งมอบให้ได้
- ฉ. ต้องระบุกำหนดเวลาที่จะต้องส่งมอบสินค้า
- ช. ต้องระบุสถานที่ส่งมอบสินค้าให้ชัดเจน

ชะกาต

Syahrial (2546) กล่าวว่า ชะกาตในทางภาษา หมายถึง บริสุทธิ ความดี เพิ่มพูนและเจริญเติบโต ตามบัญญัติของอิสลาม ชะกาต หมายถึง พิกัดของทรัพย์สินบางประเภทที่จำเป็นต้องจ่ายให้กับบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ ชะกาตเป็นหลักการปฏิบัติสำคัญประการที่สามของอิสลาม ซึ่งมีหลักฐานจากฮาดิสที่รายงานโดย บุคอรี และมุสลิม กล่าวว่า “อิสลามถูกก่อตั้งขึ้นบนหลัก 5 ประการ คือ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดคือศาสนทูตของพระองค์, ดำรงการละหมาด, จ่ายชะกาต, ประกอบพิธีฮัจญ์, ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน” ชะกาตเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขครบถ้วน ซึ่งคำสั่งดังกล่าวถูกระบุไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลเตาบะฮ์ โองการที่ 103 ความว่า “(มุฮัมมัด) เจ้าจงเอาส่วนหนึ่งจากทรัพย์สินสมบัติของพวกเขาเป็นทาน เพื่อทำให้พวกเขาบริสุทธิ์ และล้างมลทินของพวกเขาด้วยส่วนที่เป็นทานนั้น และเจ้าจงขอพรให้พวกเขาเถิด เพราะแท้จริงการขอพรของเจ้านั้น ทำให้เกิดความสุขใจแก่พวกเขา และอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน ผู้ทรงรอบรู้” (กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่ และการขึ้นนาราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, ฮ.ศ. 1428)

อบูอับดุล (2548) ได้กล่าวว่า การแจกจ่ายชะกาดนั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่อัลลอฮ์ทรงกำหนด และพระองค์ทรงระบุผู้ที่มีสิทธิในชะกาดคือบุคคล 8 ประเภท ดังนี้

1. คนยากจน
2. คนขัดสน
3. บรรดาผู้ที่หันมาเข้ารับนับถืออิสลาม หรือบรรดาผู้ที่อิสลามโน้มน้าวจิตใจของพวกเขาให้หันมารับนับถืออิสลาม
4. บรรดาเจ้าหน้าที่รวบรวมชะกาด
5. ในการไถ่ทาส
6. บรรดาผู้ที่มีหนี้สินล้นตัว
7. ในหนทางของอัลลอฮ์
8. ผู้ที่อยู่ในระหว่างเดินทาง

บุคคลประเภทที่ 1-2 บรรดาผู้ที่ยากจนและบรรดาผู้ที่ขัดสนนักปราชญ์ได้แยกแยะความหมายของคำว่ายากจนและขัดสนไว้ว่า

ผู้ที่ยากจน คือ ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินใดๆ เลย ดังอัลกรูอาน บทอัลฮัจญ์ โองการที่ 8 ความว่า “เพื่อให้ได้แก่บรรดาผู้ยากจนที่อพยพ ซึ่งถูกขับไล่ออกจากบ้านเกิดเมืองนอนของเขา และทอดทิ้งทรัพย์สินของพวกเขา” จากโองการดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าบุคคลที่ยากจนคือ คนที่ไม่มีทรัพย์สินสมบัติใดๆ เลย เพราะพวกเขาทอดทิ้งบ้านเรือน และทรัพย์สินสมบัติของพวกเขา

ผู้ที่ยากจน คือ ผู้ที่มีแต่ไม่พอใช้ ดังอัลกรูอานบทอัลกะฮฟู โองการที่ 79 ความว่า “ส่วนเรื่องของเรือเดินทะเลนั้น เป็นของพวกขัดสนที่ทำงานอยู่ในทะเล” จากโองการดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่ยากจนคือ ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติ แต่ทรัพย์สินสมบัตินั้นไม่พอใช้ในการดำรงชีวิต

บุคคลประเภทที่ 3 บรรดาผู้ที่หันมาเข้ารับนับถืออิสลาม หรือบรรดาผู้ที่อิสลามโน้มน้าวจิตใจของพวกเขาให้หันมารับนับถืออิสลาม

สำหรับบุคคลที่หันมารับอิสลามนั้น จะต้องเป็นคนที่เข้าอิสลามใหม่เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ยกเว้นกรณีพิเศษที่ผู้แจกจ่ายชะกาดได้พิจารณาว่าสมควรให้ นอกจากนี้แล้วผู้ที่เข้ารับนับถืออิสลามใหม่ๆ จะต้องอยู่ในสภาพที่ต้องการพึ่งพา แม้ว่าจะไม่ใช่เพื่อเลี้ยงดูตัวเองก็ตาม

ส่วนผู้ที่อิสลามกำลังโน้มน้ำหนักจิตใจของพวกเขาให้หันมารับนับถืออิสลามก็สมควรที่จะมอบชะกาดให้กับพวกเขา

นอกจากบุคคลทั้งสองประเภทนี้แล้ว การส่งเสริมระหว่างบุคคลสังคมหรือระหว่างประเทศก็เข้าข่ายประเภทนี้ด้วย เช่น การช่วยเหลือแก่กลุ่มชนที่มีไข่มุสลิม เมื่อกลุ่มชนเหล่านั้นเกิดเรื่องเดือดร้อนต่างๆ ได้แก่ การเกิดอุทกภัย อัคคีภัย เป็นต้น

บุคคลประเภทที่ 4 บรรดาเจ้าหน้าที่รวบรวมชะกาด

บรรดาเจ้าหน้าที่รวบรวมชะกาด หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ต่างๆ เกี่ยวกับชะกาด ไม่ว่าจะรวบรวม แจกจ่าย บันทึกรหัสหรือดูแลทรัพย์สินชะกาด แต่มีเงื่อนไขว่าผู้ดูแลกิจการเหล่านี้จะต้องเป็นมุสลิม บุคคลเหล่านี้มีสิทธิได้รับชะกาด แม้จะเป็นผู้มีฐานะก็ตาม โดยชะกาดที่เขามีสิทธิได้รับนั้นถือเป็นค่าจ้างของพวกเขา

บุคคลประเภทที่ 5 ในการไถ่ทาส

เนื่องจากโลกปัจจุบันไม่มีระบบทาส จึงจำกัดชะกาดประเภทนี้เพื่อปลดปล่อยเชลยสงคราม หรือผู้ที่ถูกลักพาตัวที่เป็นมุสลิมเท่านั้น

บุคคลประเภทที่ 6 บรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หนี้สินเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยมีเงื่อนไขดังนี้
  - 1.1 เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากอิสลามบัญญัติไว้ เช่น การแต่งงาน
  - 1.2 เป็นหนี้สินเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวที่ขาดไม่ได้
  - 1.3 ทรัพย์สินที่มีอยู่นั้นเพียงพอเพื่อการดำรงชีวิตเท่านั้น ไม่เพียงพอต่อการใช้นี้

1.4 เป็นหนี้สินเร่งด่วนที่จะต้องชำระ ไม่มีหนทางที่จะประวิงเวลาได้

2. หนี้สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นหนี้สินที่เกิดจากการเสียสละ การประนีประนอม หรือคำประกันผู้อื่นไว้

บุคคลประเภทที่ 7 ในหนทางของอัลลอฮ์

หนทางของอัลลอฮ์ ณ ที่นี้นักปราชญ์ในอดีตส่วนมากเห็นว่าหมายถึง การทำญิฮาด กล่าวคือการสู้รบในหนทางของอัลลอฮ์ นอกจากนี้แล้วนักปราชญ์ยุคปัจจุบันเห็นว่าควรใช้จ่าย ะกะดาให้กับสถาบันที่ทำหน้าที่เผยแพร่อิสลาม ตามคำสอนที่ถูกต้องในประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม

อย่างไรก็ตามมีนักปราชญ์บางท่านตีความในหนทางของอัลลอฮ์ หมายถึง ทุกๆ การทำงาน ที่เป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมของมุสลิม เช่น การสร้างและซ่อมแซมมัสยิด การสร้างโรงเรียน สอนศาสนา และการสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมมุสลิม

บุคคลประเภทที่ 8 ผู้ที่อยู่ในระหว่างเดินทางซึ่งบุคคลที่เดินทางสามารถรับชะกาตได้นั้น จะต้องมิเงื่อนดังต่อไปนี้

1. จะต้องเดินทางที่ห่างไกลจากภูมิลำเนาเดิมของตน
2. จะต้องไม่เป็นการเดินทางที่ต้องห้ามตามบัญญัติอิสลาม
3. จะต้องไม่มีค่าใช้จ่ายในการกลับบ้าน
4. จะต้องไม่พบผู้ใดที่จะให้เขายืมเงินในระหว่างการเดินทาง

ทรัพย์สินชะกาตจะต้องมอบให้ผู้ที่เป็มุสลิมเท่านั้น และจะไม่ถูกเก็บจากผู้อื่นนอกจาก ผู้ที่เป็นมุสลิมเท่านั้น ชะกาตเป็นการปฏิบัติศาสนกิจของมุสลิมไม่ใช่ภาษี ด้วยเหตุนี้อิสลามจึงไม่อนุญาตให้เก็บชะกาตจากศาสนิกอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศมุสลิม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริพงษ์ จันทรศมี (2540) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวความคิดในการจัดตั้งธนาคารอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งธนาคารอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ยังมีปัญหาอยู่คือ 1. กฎหมายและระเบียบกฎเกณฑ์ของราชการ 2. ทุน 3. การจัดการ ปัญหาแรกเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด หากมีการแก้กฎหมายและระเบียบกฎเกณฑ์ของราชการให้สามารถจัดตั้งธนาคารอิสลามขึ้นได้ เชื่อว่าปัญหาเกี่ยวกับทุนและการจัดการจะสามารถแก้ไขได้โดยง่าย กล่าวคือในเรื่องทุน หากรัฐบาลไม่ร่วมลงทุน ก็อาจจะระดมทุนจากชาวมุสลิมในประเทศไทย หรือให้ชาวต่างประเทศหรือองค์กรต่างประเทศร่วมทุนได้ ส่วนด้านการจัดการนั้นหากนักธุรกิจไทยมุสลิมยังไม่พร้อม ก็อาจจะขอคำแนะนำจากต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย ซึ่งมีประสบการณ์ในการก่อตั้งธนาคารอิสลามในอินโดนีเซียมาแล้ว และนอกจากนั้นควรให้ธนาคารอิสลามนั้นสามารถทำธุรกิจได้หลากหลายใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์ทั้งหลาย และไม่ควรมีการทำธุรกิจควบคู่กับธุรกิจที่ไม่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นแล้วจะต้องมีการควบคุมกำกับดูแลอย่างเข้มงวดเช่นเดียวกับหรือมากกว่าการควบคุมกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายโดยทั่วไป เนื่องจากลักษณะการประกอบการธุรกิจของธนาคารอิสลามมีความเสี่ยงมากกว่า

ทัศนีย์ สุขวาริ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพชีวิตด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลลิคด อำเภอเมือง จังหวัดยะลา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของชาวไทยมุสลิมด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนว่ามี คุณภาพชีวิตระดับใด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลลิคด ได้แก่ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 4 จำนวน 158 ครัวเรือน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า เพราะเป็นชุมชนชนบทที่ยึดหลักศาสนาเห็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ในหมู่ญาติพี่น้องแบบครอบครัวขยาย มีบ้านที่ดินของตนเอง เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวทำให้ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีความมั่นคง ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาทำให้ การรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ และศึกษาภาพของชุมชนในการพัฒนา ค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ชีวิตที่กำหนดพบว่าคุณภาพชีวิตทั้งด้านชีวิตครอบครัวและชีวิตชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มอาชีพต่างๆ ข้อเสนอแนะ 1. ผู้นำชุมชนควรเข้ามามีบทบาทโดยร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความรู้ทางด้านการศึกษาโดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาไทยควบคู่กับการศึกษาทางด้านศาสนาควรมีสุนัขการศึกษานอนโรงเรียน มีหอกระจายข่าวที่รวดเร็วและทันสมัย มีที่อ่าน

หนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จัดเอกสารความรู้ที่อ่านเข้าใจในภาษาได้ง่าย ไว้ประจำหมู่บ้าน เพื่อช่วยให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี 2.ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ให้ประชาชนได้คิดเอง ทำเอง โดยรัฐเข้าไปสนับสนุนด้านความรู้ทางวิชาการ ให้คำแนะนำให้ประชาชนได้รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

วิทยา ปะดุกา (2542) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง พฤติกรรมการออมและความต้องการธนาคารอิสลามของครัวเรือนไทยมุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า การออมของครัวเรือนไทยมุสลิมในปัจจุบันมี 3 แบบ คือ 1. เก็บเงินไว้เอง 2. นำเงินไปฝากไว้กับผู้ที่ตนไว้ใจ 3. พึ่งพาระบบธนาคารพาณิชย์ ตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเน้นความเป็นธรรมในสังคม เห็นว่าการกำหนดดอกเบี้ยตายตัวของสถาบันการเงินยอมทำให้ผู้กู้เงินต้องแบกรับความเสี่ยงตามลำพัง ดอกเบี้ย ถือเป็นสิ่งต้องห้าม ดังนั้น จึงทำให้ชาวไทยมุสลิมไม่ใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ทั่วไปถ้าไม่จำเป็น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้มีความต้องการธนาคารที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งได้แก่ธนาคารอิสลาม ซึ่งประกอบธุรกิจในรูปแบบของธนาคารที่ปลอดดอกเบี้ย ความต้องการธนาคารอิสลามของกลุ่มตัวอย่างใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย จากแบบสอบถาม 35 ข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด และความต้องการบางข้อมีความแตกต่างกันในระหว่าง 5 จังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ความต้องการ ตามตัวแปรอิสระ พบว่า ความต้องการจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี และรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี จากการศึกษาเรื่องนี้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดตั้งธนาคารอิสลามขึ้น ในประเทศไทยเพื่อให้ชาวไทยมุสลิมได้ดำเนินการในด้านเศรษฐกิจได้ถูกต้องตาม หลักศาสนาอิสลามและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวม

ไทรรงค์ วันอารีย์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม และพฤติกรรมการออมของลูกค้ำ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม เพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นว่าระบบการเงินอิสลามสามารถปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังศึกษาปัจจัยสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่นๆที่กำหนดพฤติกรรมการออมของลูกค้ำสถาบันการเงินอิสลาม เพื่อเป็นข้อมูลในการใช้นโยบายส่งเสริมการออมของสถาบันการเงินอิสลาม โดยเลือกทำการศึกษาแผนกเฉพาะกิจธนาคารออมสิน กองทุนธนาคารอิสลามของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี และสหกรณ์ออมทรัพย์อับนอ์ฟฟาน พบว่าธุรกิจการเงินอิสลามสามารถดำเนินการได้จริงในโลกกระแสทุนนิยม เพียงแต่ต้องมีการประชาสัมพันธ์และมีการศึกษาอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ จากการศึกษาพฤติกรรมการฝากเงินของลูกค้าสถาบันการเงินอิสลาม พบว่า ร้อยละ 67 นิยมฝากเงินในบัญชีวาติอะห์หรือบัญชีสะสมทรัพย์ ร้อยละ 9 ฝากเงินในบัญชีมูฎอรอะฮ์หรือบัญชีเพื่อการลงทุน ร้อยละ 8 ฝากเงินในบัญชีหุ้นทุนเพื่อเป็นสมาชิกสหกรณ์ ส่วนที่เหลือร้อยละ 17 จะฝากเงินมากกว่า 1 บัญชี และพฤติกรรมการฝากเงินของลูกค้าสถาบันการเงินอิสลาม นอกจากจะฝากเงินในสถาบันการเงินอิสลามแล้ว ยังฝากเงินในสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ยด้วย ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 39 ที่ฝากเงินในสถาบันการเงินอิสลามเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 48 ฝากเงินในสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ยด้วย ส่วนที่เหลือร้อยละ 13 ฝากเงินกับสถาบันการเงินอิสลามแห่งอื่นด้วยและสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ยด้วย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์สู่ทางพัฒนาสหกรณ์ผู้การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด” ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) คือสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ ในการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์โดยตรงและสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ โดยกำหนดประเด็นในการสอบถามเพื่อใช้สนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยตรงและสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยไม่ใช่แบบสัมภาษณ์ แต่มีการกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน (ภาคผนวก ข) ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วย การเป็นสมาชิก การให้การศึกษาอบรมและสารสนเทศ การบริหารจัดการ บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ บริการและสวัสดิการที่ไม่ใช่ธุรกิจ และการระดมทุนและการจัดสรรผลประโยชน์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร รายงาน งานวิจัย บทความ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ รายงานกิจการประจำปีที่ได้รับการรับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญ รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น กล่าวคือ จะทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อ การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะกล่าวถึงสภาพทั่วไป และลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด และวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์ โดยใช้การประมวลผลคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ จากนั้นผู้ศึกษาวิจัยจะใช้นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนา แจกแจงตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัย และสรุปเป็นประเด็นทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาลู่ทางพัฒนาสหกรณ์ผู้การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสหกรณ์ ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ตอนด้วยกัน โดยตอนที่ 1 ทำการศึกษาสภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

ประวัติความเป็นมา (สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด, ม.ป.ป.)

อับนุอ์ฟฟาน คือ สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งของประเทศไทยที่ดำเนินกิจการในระบบ สถาบันการเงินแบบอิสลาม ก่อเกิดขึ้นมา ณ จังหวัดปัตตานี ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ที่ต้องการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตแบบ อิสลาม ที่ต้องการมีระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ย

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มปัญญาชนที่จบ การศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันต่างๆที่ได้ศึกษาและร่วมกันทำกิจกรรมในสถาบัน ระดับอุดมศึกษาในภาคใต้ มีความเข้าใจปัญหาของสังคมท้องถิ่น จึงร่วมกันแสวงหาแนวทาง แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสถาบันการเงินแบบอิสลามและ ความจำเป็นของการระดมทุน เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ แต่ ปราศจากแหล่งเงินทุนที่ฮาลาล(อนุมัติ)รองรับ ทั้งนี้จึงมารวมกันจัดตั้งเป็นกองทุนอับนุอ์ฟฟาน เพื่อสนับสนุนการทำธุรกิจในรูปแบบปลอดดอกเบี้ย และได้ริเริ่มส่งเสริมให้มีการออม การลงทุน และทำธุรกิจประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้น ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกใน กลุ่ม ชุมชน และสังคมโดยรวม เมื่อการดำเนินงานผ่านพ้นเป็นระยะเวลา 2 ปี กองทุนดังกล่าว สามารถดำเนินการและได้รับความร่วมมือจากสมาชิกและชุมชนด้วยดีตลอดมา

เมื่อ พ.ศ. 2535 ทางกองทุนได้ศึกษากฎหมายเพื่อจะได้จดทะเบียนกองทุนอับนุอ์ฟานเป็นองค์กรทางธุรกิจที่ทำหน้าที่ระดมเงินและส่งเสริมการทำธุรกิจและการลงทุนและเป็นที่พักของประชาชนมุสลิมในอนาคต จึงได้สรุปว่าจะต้องจัดเป็นนิติบุคคล รูปแบบสหกรณ์ และการเลือกสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ด้วยเหตุผลมีสถานะเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนทำนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีธุรกิจเฉพาะ เฉพาะการให้กู้ยืมแก่สมาชิกหรือสหกรณ์อื่น

เพื่อเป็นเกียรติแก่ “ซอฮาบะฮ์”(สหายของท่านศาสดา) ผู้เป็นนักธุรกิจที่ยิ่งใหญ่ของโลกมุสลิม คือ “อุยมาน บินอ์ฟาน” “คอลีฟะฮ์ที่สาม” แห่งประวัติศาสตร์อิสลาม จึงได้ดำเนินการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ต่อนายทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐฯ โดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อับนุอ์ฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2535 เป็นต้นไป

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสามารถพึ่งตนเอง มีการดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุข รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

ส่งเสริมให้สมาชิกมีความสนใจและตระหนักในธุรกิจแบบอิสลาม

ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์และระดมเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ

ส่งเสริมให้มีการลงทุนทำธุรกิจในแขนงต่าง ๆ

ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคี

การส่งเสริมให้สมาชิกสามารถพึ่งตนเอง มีการดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้นเป็นหลักการสหกรณ์ที่ส่งเสริมให้มีการกระทำ สมาชิกสหกรณ์มีความสนใจและตระหนักในธุรกิจแบบอิสลาม มีการออมทรัพย์และระดมเงินทุนรูปแบบต่างๆ และมีการลงทุนทำธุรกิจประเภทต่างๆตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จะเห็นว่า วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับการรวมกลุ่มและจดทะเบียนสหกรณ์ คือ ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ (มาตรา 33 วรรคแรก) คู่มือการส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์ (2546)

คำขวัญ วิสัยทัศน์ และ พันธกิจ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำหรือข้อความที่แต่งขึ้นมาเพื่อบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ คุณสมบัติ ความโดดเด่น แสดงอุดมคติ หรือเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ ซึ่งคำขวัญของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด คือ “เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม” หมายถึง การเกิดขึ้น พัฒนา และเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปพร้อมกับสมาชิกและชุมชนในวิถีทางเศรษฐกิจแบบอิสลามที่มีความจำเริญ และได้รับความโปรคปรานจากอัลลอฮ์ ผู้ทรงเป็นผู้อภิบาลจักรวาล โดยมีการวาดภาพฝันที่สามารถมองเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยอาศัยข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตหลอมรวมกันเพื่อสร้างเป็นภาพ หรือความมุ่งหมายที่จะบรรลุในอนาคต ตามวิสัยทัศน์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ที่มีอยู่ว่า “สถาบันการเงินที่มั่นคง เป็นที่เชื่อถือ ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคม” ความมั่นคงในที่นี้ คือ ความรู้สึกลดภัยจากอันตรายต่างๆทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น ความยากจน ความเจ็บไข้ได้ป่วย การสูญเสีย ความไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด จึงพยายามสร้างสถาบันให้มีความมั่นคง เป็นที่เชื่อถือ และมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคมให้ดีขึ้น โดยภารกิจหลักที่องค์กรมุ่งมั่นที่จะบรรลุในอนาคต มีดังนี้ คือ

1. ดำเนินการโดยยึดหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด
2. ถือการบริการเป็นหัวใจองงาน ซึ่งจะต้องสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นที่พอใจของสมาชิก
3. มีระบบบริหารจัดการทุกสาขา อย่างมีคุณภาพ มั่นคงและยั่งยืน
4. ให้ความรู้และคำปรึกษาด้านการเงินและธุรกิจแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
5. สร้างคุณภาพชีวิตแก่สมาชิกและสังคม

ที่ผ่านมาสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ได้ยึดปฏิบัติตามพันธกิจมาตลอด โดยยึดหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด ให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นที่พอใจของ

สมาชิก มีระบบบริหารจัดการทุกสาขา และให้คำปรึกษาด้านการเงินและธุรกิจแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ที่ตั้งสำนักงาน

ปัจจุบันในพ.ศ. 2552 สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่จังหวัดปัตตานี และมีสาขาย่อยๆกระจายอยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ทั้งหมด 7 สาขา ประกอบด้วย สาขาปัตตานี จังหวัดปัตตานี สาขาสายบุรี จังหวัดปัตตานี สาขานราธิวาส จังหวัดนราธิวาส สาขาเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส สาขาสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สาขายะลา จังหวัดยะลา และสาขาจะนะ จังหวัดสงขลา (ตารางที่2)

การเป็นสมาชิก

สมาชิกสหกรณ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานของสหกรณ์ สมาชิกจึงมีบทบาทหลายอย่างในสหกรณ์ เมื่อสมาชิกถือหุ้นสหกรณ์ คือเป็นเจ้าของสหกรณ์ เมื่อซื้อปัจจัยการผลิตจากสหกรณ์และขายผลผลิตผ่านสหกรณ์ คือเป็นลูกค้าของสหกรณ์ เมื่อนำเงินฝากไว้กับสหกรณ์ คือเป็นเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เมื่อกู้เงินจากสหกรณ์ คือเป็นลูกหนี้ของสหกรณ์ การดำเนินกิจการของสหกรณ์จะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด สมาชิกสหกรณ์จึงมีความสำคัญในการร่วมกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสหกรณ์

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นสมาชิก (สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด, ม.ป.ป.)

ผู้ใดสนใจสมัครเป็นสมัครสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและเห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
2. เป็นผู้ที่ยินดีปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและวินัยของสหกรณ์
3. มีความเสียสละเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์
4. ตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่ประเทศไทย
5. ผ่านการรับรองจากประธานกลุ่มในแต่ละสาขา
6. มิได้เป็นสมาชิกสหกรณ์อื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในประเภทเดียวกัน

ตารางที่ 2 สำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

จังหวัด	สาขา	ปีที่จัดตั้ง	ที่ตั้ง
1. ปัตตานี	ปัตตานี	2535	179/4 ถ.ยะรัง ต.จะบังติกอ อ.เมือง จ.ปัตตานี 9400 โทรศัพท์ 0-7333-2070 โทรสาร 0-7333-4764
	สายบุรี	2537	17-17/1 ถ.กะลาพอ ต.ตะลุบัน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี 94110 โทรศัพท์ / โทรสาร 0-7341-1311
2. นราธิวาส	นราธิวาส	2539	75/8 ถ.วิจิตรไชยบุญย์ ต.บางนาค อ.เมือง จ.นราธิวาส 96000 โทรศัพท์ / โทรสาร 073-514418
	รือเสาะ	2547	319/4 ถ.เทศบาล 1 ม.1 ต.รือเสาะ ออก อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส 96150 โทร/โทรสาร 0-7357-2502
	สุไหงโก-ลก	2551	123 ถ.อนุชาชาตอนุสรณ์ 2 ต.สุไหงโก-ลก อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส 96120
3. ยะลา	ยะลา	2539	674/1 ถ.สิโรรส ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000 โทรศัพท์ 0-7322-8892 โทรสาร 0-7324-0231
4. สงขลา	จะนะ	2548	60,62 หมู่ที่ 2 ถ.เอเชีย ต.บ้านนา อ.จะนะ จ. สงขลา 94130

จะเห็นว่า ผู้ที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้นั้นต้องตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศไทย มีความเห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ และมีความเสียสละเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์ ที่สำคัญต้องไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์อื่น และต้องผ่านการรับรองจากประธานกลุ่มในแต่ละสาขาด้วย

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

เมื่อได้รับเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด แล้ว สมาชิกทุกคนมีสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. สมาชิกต้องชำระค่าหุ้นเป็นรายเดือนทุกๆเดือนตามที่กำหนด การถือหุ้นและการชำระค่าหุ้นสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยการแจ้งต่อคณะกรรมการดำเนินการ
2. ปฏิบัติตามข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์และมติของที่ประชุมใหญ่ที่ประชุมคณะกรรมการ
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงชื่อ-สกุล สัญชาติ และที่อยู่ แจ้งให้สหกรณ์ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง
4. รับสวัสดิการ-สมาชิกเพื่อการศึกษา เสียชีวิต เจ็บป่วย ภัยพิบัติ คลอดบุตร เป็นต้น
5. รับบริการต่างๆของสหกรณ์ เช่น เงินยืมฉุกเฉิน เงินยืมเพื่อสร้างครอบครัว การซื้อขาย บวกกำไร การซื้อขายแบบผ่อนชำระ และบริการแพ็คเกจจ๊อย
6. ดำเนินการทุกอย่างเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์

จะเห็นว่า เมื่อเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้ว สามารถใช้บริการประเภทต่างๆของสหกรณ์ได้ ที่สำคัญสมาชิกทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาให้สหกรณ์มีความก้าวหน้าขึ้น

การสิ้นสุดของการเป็นสมาชิก (สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด : ม.ป.ป.)

การสิ้นสุดของการเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด จะสิ้นสุดลงเมื่อ

1. เสียชีวิต
2. วิกลจริต

3. ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
4. ลาออก/ถูกให้ออก โดยถือเอามติคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของคณะกรรมการที่มาประชุม

จากกฎระเบียบดังกล่าวจะเห็นว่า สมาชิกจะสิ้นสุดสมาชิกภาพเมื่อหมดสติ ไม่สามารถกระทำการใด ๆ กับสิทธิได้ หรือสมาชิกมีความผิดทางกฎหมาย ซึ่งทั้งสองกรณีนี้เป็นกฎระเบียบโดยทั่วไปของหน่วยงานต่างๆ

สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด รับประชาชนทุกคนที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกของสหกรณ์ โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ศาสนา การเมืองและศาสนา สมาชิกสหกรณ์มีทั้งศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ แต่โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเหตุผลที่ชาวมุสลิมสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น เพราะมีความต้องการใช้บริการสถาบันการเงินที่ปลอดดอกเบี้ย สำหรับชาวพุทธที่สมัครเป็นสมาชิกนั้น มีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการดำเนินงานของสหกรณ์พอสมควร แต่ที่สมัครเป็นสมาชิก เพราะมีความต้องการร่วมลงทุนในกิจการบางประเภท ซึ่งมีประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่หันมาใช้บริการสหกรณ์แห่งนี้ ดังคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์กล่าวไว้ ดังนี้

“เมื่อก่อนสหกรณ์เรามีสมาชิกที่เป็นมุสลิมเท่านั้น แต่ตอนนี้ใครสนใจจะสมัครเป็นสมาชิกเราก็รับหมด ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตาม เพราะเราถูกโต้แย้งว่าไม่เป็นกลางทางศาสนา คนพุทธที่สมัครเป็นสมาชิกก็รู้ว่าเราดำเนินงานยังไง เขาไม่ได้หวังดอกเบี้ยหรอก แต่เขาสนใจที่จะร่วมลงทุนกับเรา เพราะเงินปันผลที่ได้รับนั้นบางครั้งมากกว่าดอกเบี้ยของสถาบันการเงินโดยทั่วไปด้วยซ้ำ”

สำหรับระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด ผู้ที่จะมาสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด (ดังกล่าวแล้วในหน้า 69)

เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด มีจำนวนสาขามากที่สุดเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอิสลามโดยทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งการกระจายเข้าถึงได้ในหลายพื้นที่เช่นนี้ย่อมมีส่วนช่วยให้จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (ตารางที่ 3) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของสมาชิกอย่างรวดเร็วนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการขยายสาขาอย่างรวดเร็วดังที่กล่าวมาแล้วในตารางที่ 2 ข้างต้น นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกอย่างรวดเร็วนี้ยังมีเหตุผลอีกหลายประการด้วยกัน ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด

พ.ศ.	จำนวนสมาชิก (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(%)
2547	7,541	-
2548	14,017	86
2549	27,989	100
2550	33,085	18
2551	38,894	18

1. ความต้องการใช้บริการสถาบันการเงินที่ปลอดดอกเบี้ย

เมื่อมีสถาบันการเงินที่ให้บริการในรูปแบบอิสลาม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้มุสลิมส่วนใหญ่หันมาใช้บริการสถาบันการเงินดังกล่าว ซึ่งต่างกับอดีตที่ไม่มีสถาบันการเงินรูปแบบนี้ให้ใช้บริการ ส่วนใหญ่จะมีสถาบันการเงินที่อยู่ในรูปของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และมีดอกเบี้ยเข้ามาเกี่ยวข้อง ตามหลักศาสนาอิสลามแล้ว ดอกเบี้ยเป็นสิ่งต้องห้าม แต่ประชาชนไม่มีทางเลือกจึงจำเป็นต้องใช้บริการสถาบันการเงินดังกล่าว ในเมื่อปัจจุบันมีสถาบันการเงินอิสลามเกิดขึ้นมากมาย ทำให้ชาวมุสลิมจำนวนมากตัดสินใจมาใช้บริการสถาบันการเงินแห่งนี้ ดังความเห็นของสมาชิกสหกรณ์ที่กล่าวว่า

“ที่เรามาสักเป็นสมาชิกที่นี้ละ เพราะไม่มีดอกเบี้ย ที่ผ่านเข้าไปฝากไว้กับธนาคาร ฝากนานๆ ดอกเบี้ยก็เยอะ ถึงไม่ได้เอามาใช้แต่ก็รู้สึกไม่สบายใจ เหมือนมันมาเกี่ยวข้องกับเงินของเรา พอมีสหกรณ์นี้ขึ้นมาเราก็ถอนเงินมาฝากที่นี้ทั้งหมด ตอนนี้ก็รู้สึกสบายใจมาก ”

2. ความมั่นใจในการดำเนินงานของสหกรณ์

จากการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายของสหกรณ์ทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจรูปแบบการให้บริการของสหกรณ์มากพอสมควร จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจว่า การดำเนินการต่างๆ เป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม และคิดว่าทางสหกรณ์สามารถจัดการทุกอย่างได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการขยายสาขาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งช่วยทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจได้ว่า

สหกรณ์สามารถสร้างความมั่นคงได้ ทำให้ประชาชนตัดสินใจเป็นสมาชิกสหกรณ์ ดังคำกล่าวของสมาชิกสหกรณ์ว่า

“เมื่อก่อนมีเพื่อนมาชวนไปสมัคร เราก็เฉยๆไม่ค่อยสนใจ รู้สึกไม่มั่นใจสักเท่าไร คิดว่าธนาคารอิสลามน่าจะดีกว่า แต่พอมีสาขามากขึ้นก็คิดว่าน่าจะดี รู้สึกความมั่นใจว่า เขาต้องมีการจัดการที่ดี ไม่งั้นคงไม่เปิดสาขาเพิ่มขึ้นหรอก ก็คิดอย่างนั้นนะ เลยตัดสินใจเป็นสมาชิก”

เป็นที่น่าสนใจว่า ท่ามกลางสถาบันการเงินอิสลาม เช่น ธนาคารอิสลาม ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่น่าจะมั่นคงในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง สหกรณ์อิสลามที่สามารถขยายกิจการเติบโตได้ก็สามารถเรียกความเชื่อมั่นจากคนในพื้นที่ให้มาใช้บริการจากสหกรณ์ได้เช่นกัน

3. ความคุ้นเคยและเป็นกันเองของเจ้าหน้าที่

เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และภาษาที่ใช้สื่อสาร คือ ภาษามลายู ที่สำคัญเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด ส่วนใหญ่สามารถสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายู การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ใช้บริการเข้าใจกันได้โดยสะดวก และง่ายดายมากขึ้น ทำให้รู้สึกคุ้นเคยกัน รู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะซักถามข้อสงสัยมากขึ้น ซึ่งต่างกับสถาบันการเงินโดยทั่วไป ดังคำยืนยันจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ที่ว่า

“จากที่กะ(พี่)เคยทำแบบสำรวจมานะ เหตุผลแรกที่สมาชิกมาสมัครที่นี่ก็เพราะ ภาษาเขา(สมาชิก)รู้สึกเป็นกันเอง รู้สึกคุ้นเคย กล้าที่จะพูดจะถามเจ้าหน้าที่มากกว่า ”

4. มีความสนใจและต้องการใช้บริการบางประเภทเป็นการเฉพาะ

บริการและสวัสดิการบางประเภทที่สหกรณ์จัดให้ไม่มีในสถาบันการเงินโดยทั่วไป และบางประเภทมีความแตกต่างกับบริการจากสถาบันการเงินอิสลามอื่นๆในพื้นที่ เช่น กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว กองทุนตะกาฟูล กองทุนฮัจญ์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้ที่สนใจรูปแบบการให้บริการดังกล่าวจึงเลือกสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ท่านหนึ่ง กล่าวว่า

“บางคนบอกว่า สนใจประเภทของการให้บริการของที่นี่ (สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด) เพราะที่อื่นไม่มีแบบนี้ ที่นี่มีสวัสดิการที่หลากหลาย วงเงินค้ำประกันมีความแตกต่างกัน สามารถเลือกได้ จึงน่าสนใจ”

นอกจากนี้ในกลุ่มสมาชิกที่ยังไม่มีรายได้ เช่น กลุ่มนักศึกษา ก็ให้ความสนใจสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์แห่งนี้ ดังปรากฏว่า มีสมาชิกชั้นปีที่สี่กลุ่มหนึ่งจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สนใจสวัสดิการรูปแบบหนึ่งของสหกรณ์ คือ กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว จึงพากันมาสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ เนื่องจากใกล้จบการศึกษาแล้ว จึงมีการวางแผนเพื่อสร้างครอบครัว หลากๆ คนไม่ต้องการเป็นภาระแก่พ่อแม่ จึงหาวิธีต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งการสนองความต้องการดังกล่าว ดังความเห็นจากสมาชิกท่านหนึ่ง กล่าวว่า

“ที่เราสมัครเป็นสมาชิกนะ เพราะเราสนใจกองทุนวาติมะฮ์ (สร้างครอบครัว) เราตั้งใจไว้แล้วว่า ภายใน 2 ปีหลังจากจบไป เราต้องแต่งงาน แต่เราคิดว่าทำงานแค่ 2 ปีคงเก็บเงินไม่ทัน วันหนึ่งมีเพื่อนมาบอกว่าที่นี่มีกองทุนแบบนี้ด้วย เราก็เลยมาสมัคร”

ดังกล่าวนี้นอกจากสะท้อนถึงแนวคิดของวัยรุ่นมุสลิมที่ยังพยายามรักษาความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงบนพื้นฐานแห่งความถูกต้องตามแนวทางศาสนา ด้วยการแต่งงานแล้ว ยังแสดงถึงการแสวงหาหนทางที่จะรองรับการสร้างครอบครัวในอนาคต ซึ่งในที่นี้ปรากฏว่า วัยรุ่นนักศึกษาหันมาให้ความสนใจต่อบริการที่สหกรณ์จัดให้

5. ขั้นตอนบริการไม่ยุ่งยาก

สมาชิกบางคนเคยสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือสถาบันการเงินอื่นมาแล้ว เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์บริการ ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป แต่ไม่พอใจรูปแบบและขั้นตอนที่ยุ่งยากในการให้บริการของสถาบันการเงิน ซึ่งตนเองเป็นสมาชิกหรือใช้บริการมาแล้ว จึงหันมาสมัครใช้บริการจากสหกรณ์ ดังคำกล่าวของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ดังนี้

“จากการสอบถามอะนะ เขาว่าขอสินเชื่อจากสถาบันอื่นยาก ประมาณว่า เขา (เจ้าหน้าที่สถาบันอื่น) ไม่อนุญาติ ด้วยเหตุผลเรื่องการค้ำประกันต่างๆ ต้องใช้ทรัพย์สินจำนวนมาก มีไม่เพียงพอ และต้องมีเอกสาร หลักฐานมากมาย ยุ่งยาก ก็เลยลาออก”

ในที่มีหาคพิจารณาจากขั้นตอนการปล่อยสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด แล้วยังพบว่า นอกจากสหกรณ์ยังไม่คิดค่าบริการแล้ว ยังอาศัยเพียงมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้วเพื่อค้ำประกัน ซึ่งย่อมเป็นความสะดวกในมุมมองของสมาชิกผู้รับบริการ

ขั้นตอนในการสมัครสมาชิก

ผู้ที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด สามารถสมัครได้ทันที ซึ่งตามระเบียบของสหกรณ์มีขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้ (ภาพที่ 1)

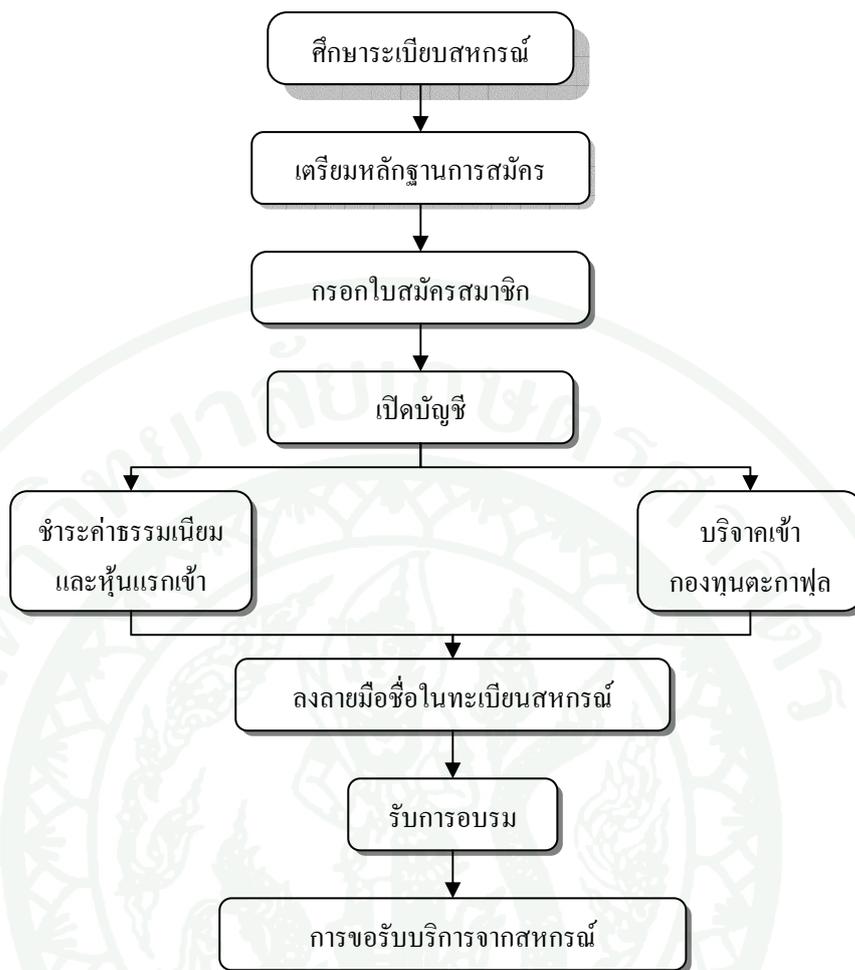
1. ศึกษาระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

ตามระเบียบแล้วผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์จะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ก่อน แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีเวลาพอที่จะให้การศึกษารายละเอียดดังกล่าว จึงบอกคร่าวๆพอสังเขปในสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว การจ่ายค่าหุ้น การเข้าร่วมกองทุนตะกาฟูล เป็นต้น แล้วดำเนินการสมัครต่อไป

2. กรอกใบสมัครสมาชิก ซึ่งในทางปฏิบัติประกอบด้วยดังนี้

2.1 เตรียมหลักฐานในการสมัคร

หลักฐานในการสมัครประกอบด้วยสำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน และรูปถ่าย 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป ซึ่งดังกล่าวสามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันตัวตนและที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตประเทศไทย ตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสมัครสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุออฟฟาน จำกัด

2.2 กรอกแบบฟอร์มการขอสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์

เมื่อหลักฐานในการสมัครพร้อมแล้ว ผู้ประสงค์สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์สามารถขอแบบฟอร์มหรือหนังสือการขอสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ (ภาพที่ 2) จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากรอกเพื่อดำเนินการสมัครซึ่งเอกสารดังกล่าวมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้สมัคร รายละเอียดการขอสมัครเป็นสมาชิก สถานที่ติดต่อเจ้าของบัญชี หนังสือสำคัญประกอบการเปิดบัญชีเงินหุ้น และรายละเอียดผู้มีสิทธิประโยชน์กองทุนตะกาฟูลสำหรับผู้สนใจ

ในทางปฏิบัติ สมาชิกบางคนอาจเข้าไปติดต่อขอแบบฟอร์มการเป็นสมาชิกมาก่อนเพื่อไปทำการกรอกข้อมูลที่บ้านล่วงหน้า หรือบางคนกรอกข้อมูล ณ ที่ทำการสหกรณ์ เมื่อกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงนำมายื่นต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์พร้อมแบบหลักฐานดังกล่าวข้างต้น

ในแบบฟอร์มการขอสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น มีสาระสำคัญประกอบด้วยดังนี้

(ก) คำแนะนำ ซึ่งเป็นการเน้นย้ำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรว่าผู้สมัคร “ทำความเข้าใจในรายละเอียดของระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์อิมบิโนอฟฟาน จำกัด ว่าด้วยหุ้นพ.ศ. 2535 ให้เข้าใจอย่างชัดเจน”

(ข) รายละเอียดข้อมูลเจ้าของบัญชี เพื่อแสดงความจำนงฝากเงินกับสหกรณ์

(ค) รายละเอียดการขอสมัครเป็นสมาชิก ซึ่งประกอบด้วย ชื่อเจ้าของบัญชี สถานที่ติดต่อ และประเภทหนังสือสำคัญประกอบการเปิดบัญชีเงินหุ้น

(ง) รายละเอียดผู้มีสิทธิประโยชน์กองทุนตะกาฟูล โดยให้ลำดับผู้มีสิทธิ 3 อันดับ ในกรณีสนใจฝากเงินเข้ากองทุนนี้

(จ) ลงลายมือชื่อเพื่อยืนยันเป็นหลักฐานในนามผู้สมัครหรือเจ้าของบัญชี ในนามสหกรณ์ ซึ่งคือ เจ้าหน้าที่ผู้รับสมัคร และยังมีให้พยานอีก 1 คนลงนาม

สำหรับข้อกำหนดที่ว่า สมาชิกจะชำระค่าบำรุงและโอนเงินฝากออมทรัพย์ 6 เดือนเป็นค่าหุ้นนั้น เป็นระเบียบเก่าที่สหกรณ์ใช้ ซึ่งปัจจุบันกฎระเบียบนั้นได้ยกเลิกไปแล้ว

3. เปิดบัญชี

นอกจากแบบฟอร์มการขอเป็นสมาชิกแล้ว ยังมีแบบฟอร์มอื่นๆที่แนบมาด้วยเมื่อแรกสมัคร เช่น หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทสมาชิก (ภาพที่ 3) ใบฝากเงินสมาชิก-หุ้น (ภาพที่ 4) ใช้สำหรับฝากเงินค่าหุ้นที่สมาชิกชำระเป็นรายเดือน สำหรับผู้ที่สนใจจะฝากเงินบริจาคเพื่อเข้ากองทุนตะกาฟูลจะได้ใบฝากเงินออมทรัพย์-วาดีอะห์แนบมาด้วย

 สหกรณ์ออมทรัพย์อัยการแห่งประเทศไทย จำกัด เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม	หนังสือ การขอสมัครเป็น หุ้นสมาชิก/กองทุนตะกาฟูล	วันที่...../...../.....
		เลขที่บัญชี □□□-□□-□□□□□□
คำแนะนำ : 1. ก่อนที่ท่านจะกรอกข้อความลงในหนังสือขอเปิดบัญชีเงินฝากฉบับนี้ โปรดทำความเข้าใจในรายละเอียดของระเบียบสหกรณ์อัยการแห่งประเทศไทย จำกัด ว่าด้วย หุ้น พ.ศ. 2535 ให้เข้าใจอย่างชัดเจน หากมีข้อสงสัยกรุณาสอบถามเจ้าหน้าที่ 2. โปรดกรอกข้อความด้วยตัวบรรจงให้ครบถ้วนสมบูรณ์		
รายละเอียดการขอเปิดบัญชี		
ข้อมูลเจ้าของบัญชี เว้น ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อัยการแห่งประเทศไทย จำกัด ข้าพเจ้า ☐ นาย ☐ นางสาว ☐ นาง.....นามสกุล..... เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน □-□□□-□□□□-□□-□ ออกให้ ณ จังหวัด.....วันที่ออกบัตร.....วันบัตรหมดอายุ.....อายุ.....ปี กรุ๊ปเลือด.....อาชีพ..... รายได้ <input type="text"/> (ตัวอักษร) บาท (บาท/เดือน) 2. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ ท้าย ชื่อคู่สมรส ☐ นาย ☐ นาง.....นามสกุล.....จำนวนบุตร.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....ข้าพเจ้าขอแสดงความจำนงฝากเงินกับ สหกรณ์ออมทรัพย์อัยการแห่งประเทศไทย จำกัด ในอัตราเดือนละ (บาท) <input type="text"/> (ตัวอักษร) บาท ข้าพเจ้าสัญญาว่าถ้าคณะกรรมการดำเนินการตกลงให้ข้าพเจ้าเป็นสมาชิก ข้าพเจ้าจะลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกพร้อมกับชำระค่าบำรุง และโอนเงินฝากออมทรัพย์ 6 เดือน เป็นค่าหุ้นพร้อมกับชำระค่าหุ้นตามระเบียบข้อบังคับสหกรณ์ฯ ภายในระยะเวลาซึ่งคณะกรรมการดำเนินการ กำหนดต่อไป ข้าพเจ้าได้ทราบข้อความในระเบียบของสหกรณ์ฯ เกี่ยวกับขั้นตอนการรับสมัครเป็นสมาชิกและเห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ฯ และ ข้าพเจ้าขอสัญญาว่าจะปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และมติของสหกรณ์ฯ ทุกประการ		
รายละเอียดการขอสมัครเป็นสมาชิก		
ชื่อเจ้าของบัญชี <input type="text"/>		
สถานที่ติดต่อเจ้าของบัญชี		
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....	
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....	
หนังสือสำคัญประกอบการเปิดบัญชีเงินหุ้น		
บุคคลธรรมดา	☐ บัตรประชาชน ☐ บัตรข้าราชการ ☐ บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ทะเบียนบ้าน ☐ ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ ☐ อื่นๆ.....	หมายเหตุ : หลักฐานที่มิใช่การเปิดบัญชีเงินหุ้น สำหรับเจ้าหน้าที่ธนาคาร จะขอพิจารณาถึง ความน่าเชื่อถือของบัญชีเงินฝากฉบับนี้
รายละเอียดผู้มีสิทธิประโยชน์กองทุนตะกาฟูล		
เลขที่บัญชี □□□-□□-□□□□□□		
1. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ/แขวง..... จังหวัด.....โทรศัพท์.....มีความสัมพันธ์เป็น.....ของผู้สมัคร		
2. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ/แขวง..... จังหวัด.....โทรศัพท์.....มีความสัมพันธ์เป็น.....ของผู้สมัคร		
3. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ/แขวง..... จังหวัด.....โทรศัพท์.....มีความสัมพันธ์เป็น.....ของผู้สมัคร		
รูป ขนาด 1 นิ้ว	ลงชื่อ.....เจ้าของบัญชี (.....) ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ (.....) ลงชื่อ.....พยาน (.....)	

ภาพที่ 2 แบบฟอร์มการขอสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์

ด้านหน้า

ด้านหลัง

The image shows the front and back of a share subscription form. The front side (top) contains the logo of 'Ban Phak Jan Samachik-Hun' and the title 'หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทสมาชิก' (Shareholder Savings Account Opening Form). It includes fields for the shareholder's name and address. The back side (bottom) contains a table for recording the subscription details, including the number of shares and the amount paid.

ภาพที่ 3 หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทสมาชิก

The image shows a completed share subscription form. It includes the logo and name of 'Ban Phak Jan Samachik-Hun' in Thai and Arabic. The form is filled out with handwritten information, including the shareholder's name 'สุวิทย์ ใจบุญดี' and the amount of 30 shares. The form is stamped with a date of 25/12/2018.

ภาพที่ 4 ใบฝากเงินสมาชิก-หุ้น

4. ชำระค่าธรรมเนียม ค่าหุ้นแรกเข้า และเงินบริจาค

ผู้สมัครเป็นสมาชิกทุกคนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการสมัครคนละ 50 บาท และเปิดบัญชีเงินฝากประเภทสมาชิก (บัญชีหุ้น) โดยจะต้องชำระค่าหุ้นแรกเริ่มอย่างน้อย 30 หุ้น หุ้นละ 10 บาท เป็นเงิน 300 บาท รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครั้งแรก 350 บาท สำหรับผู้ที่สนใจจะร่วมบริจาคสมทบทุนกองทุนตะกาฟูลช่วยเหลือสมาชิก สามารถจ่ายเงินเพิ่มอีกคนละ 100 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 450 บาท

5. ลงลายมือชื่อในทะเบียนสหกรณ์

เมื่อผู้สมัครสมาชิกปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในการสมัครสมาชิกและได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่เรียบร้อยแล้วจึงสามารถลงลายมือชื่อในทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งโดยนิตินัยถือว่าการสมัครสมาชิกเสร็จสิ้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ (ภาคผนวก ก) ที่ถือว่าสมาชิกสหกรณ์คือผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในทางปฏิบัติต้องส่งรายชื่อผู้สมัครใหม่ให้คณะกรรมการดำเนินการรับทราบด้วย

6. รับการอบรม

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด กำหนดให้สมาชิกใหม่ทุกคนต้องเข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์จึงจัดอบรมแก่สมาชิกใหม่ทุกสัปดาห์ โดยจะจัดการอบรมทุกวันอาทิตย์ ในการจัดอบรมนั้น ทางสหกรณ์จะจัดในวันเดียวกันกับที่มีการอบรมแก่สมาชิกเก่า โดยแยกเป็นสองช่วง ช่วงละสองชั่วโมง ช่วงแรกเป็นการอบรมแก่สมาชิกใหม่ และช่วงหลังเป็นการอบรมแก่สมาชิกเก่า เฉพาะกลุ่มที่ต้องการใช้บริการสินเชื่อประเภทต่างๆของสหกรณ์

สำหรับประเด็นที่ให้การอบรมแก่สมาชิกใหม่นั้นจะเหมือนกันทุกสาขา คือ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับสหกรณ์ ประเภทของการให้บริการและสวัสดิการต่างๆ ที่สหกรณ์เปิดให้บริการและแนะนำโครงการใหม่ๆให้สมาชิกได้รับทราบ เป็นต้น ยกเว้นในสาขาขนาดใหญ่จะมีขั้นตอนที่แตกต่างกันบ้าง จำแนกรายละเอียดได้ ดังนี้

6.1 การอบรมสมาชิกใหม่โดยสำนักงานใหญ่

สำนักงานใหญ่หรือสาขาปัตตานีเป็นสาขาที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด การจัดการกับสมาชิกจึงมีความแตกต่างไปจากสาขาอื่นๆ ในการสมัครไม่ว่าสมาชิกจะรู้หลักการต่างๆเกี่ยวกับสหกรณ์หรือไม่ก็ตาม เจ้าหน้าที่จะไม่สอบถามใดๆ เนื่องจากในแต่ละวันมีผู้ที่สนใจเข้าสมัครเป็นสมาชิกจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะสัมภาษณ์ แต่เจ้าหน้าที่จะแจกแผ่นพับเกี่ยวกับสหกรณ์แก่สมาชิกทุกคนที่เข้ามาสมัคร ซึ่งรายละเอียดในแผ่นพับประกอบด้วย (ภาคผนวก ง) วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ รายละเอียดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิก รายละเอียดของหุ้น บริการและสวัสดิการต่างๆ จากนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการนัดหมายสมาชิกใหม่ให้มารับการอบรม โดยการอบรม

จะจัดขึ้นทุกวันอาทิตย์ สมาชิกมาสมัครสัปดาห์ใดก็จะได้รับการอบรมในวันอาทิตย์ของสัปดาห์นั้นๆ หากสัปดาห์ใดมีสมาชิกมาสมัครเกิน 60 คน เจ้าหน้าที่จะนัดหมายส่วนที่เกินนั้นให้มารับการอบรมในสัปดาห์ถัดไป

6.2 การอบรมสมาชิกใหม่โดยสาขาย่อย

สาขาอื่นนอกเหนือจากสำนักงานใหญ่สาขาปัตตานีมีสมาชิกเข้ามาสมัครไม่มากนัก แต่บางสัปดาห์อาจจะมีสมาชิกเข้ามาสมัครกันมาก ดังนั้น หากสัปดาห์ใดที่มีสมาชิกเข้ามาสมัครกันมาก เจ้าหน้าที่สหกรณ์จะปฏิบัติเช่นเดียวกับสาขาปัตตานี แต่หากว่ามีสมาชิกเข้ามาสมัครกันน้อย เจ้าหน้าที่สหกรณ์อาจจะให้การอบรมทันทีหลังจากทำการสมัครเสร็จ โดยไม่มีการนัดหมายให้มารับการอบรมในภายหลัง

การขอรับบริการจากสหกรณ์

สหกรณ์จัดขั้นตอนการบริการจำแนกตามคุณลักษณะสมาชิก ดังนี้

1. สมาชิกใหม่

หลังจากผ่านการอบรมครั้งแรกสำหรับสมาชิกใหม่ดังกล่าวแล้วข้างต้น จากนั้นสมาชิกสหกรณ์ต้องมารับการอบรมอีกหากสมาชิกต้องการใช้บริการประเภทต่างๆของสหกรณ์ ทั้งนี้ต้องเป็นสมาชิกมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งปีจึงจะมีสิทธิใช้บริการประเภทต่างๆของสหกรณ์ได้

2. สมาชิกเก่า

สำหรับสมาชิกเก่าทุกคนที่ต้องการใช้บริการประเภทต่างๆ ของสหกรณ์จำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขเบื้องต้น คือ เข้ารับการอบรมการใช้บริการประเภทนั้นๆ ก่อน โดยสามารถไปรับการอบรมได้ในช่วงบ่ายวันอาทิตย์ ทุกสัปดาห์หลังจากที่สหกรณ์ให้การอบรมแก่สมาชิกใหม่เรียบร้อยแล้ว การที่จะเข้ารับการอบรมนั้นสมาชิกจะต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ก่อน เพื่อจัดลำดับผู้ที่จะเข้าอบรมให้เพียงพอกับขนาดห้องประชุมที่จะรองรับได้ ฉะนั้น เมื่อสมาชิกผ่านการ

อบรมเรียบร้อยแล้ว สมาชิกสามารถใช้บริการประเภทต่างๆ ที่สหกรณ์มีอยู่ได้ โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการให้บริการแต่ละประเภทต่อไป

ปริมาณเงินฝากหุ้นสมาชิก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือ พ.ศ.2547-2551 ปรากฏว่าเงินฝากประเภทนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยปัจจุบันมีปริมาณเงิน 190,096,050 บาท (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ปริมาณเงินฝากหุ้นสมาชิก

พ.ศ.	ปริมาณเงินฝากหุ้นสมาชิก (บาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(%)
2547	26,076,156	-
2548	45,361,746	74
2549	91,758,060	102
2550	130,823,620	43
2551	168,834,210	29

การให้การศึกษ อบรม และสารสนเทศ

การให้การศึกษ อบรม

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด จัดการศึกษา อบรม แก่สมาชิกทุกคน โดยจะแบ่งการอบรมออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ การอบรมสมาชิกใหม่ และการอบรมสมาชิกเก่าที่ต้องการใช้บริการจากสหกรณ์

1. การอบรมสมาชิกใหม่

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด มีการนัดหมายสมาชิกที่เข้ามาสมัครใหม่ให้มารับการอบรมตามวันเวลาที่กำหนด โดยเนื้อหาการอบรมประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก การรักษาสมาชิกภาพ สวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์ที่สมาชิกจะได้รับ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อ อธิบายเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการติดต่อขอสินเชื่อ ตลอดจนวิธีการปฏิบัติในการใช้บริการทุกประเภท สำหรับการให้การอบรมสมาชิกใหม่ที่อยู่ในรูปของกลุ่มสมาชิก จะมีประเด็นเดียวกันกับการอบรมสมาชิกใหม่

2. การอบรมสมาชิกเก่าที่ต้องการใช้บริการจากสหกรณ์

สำหรับสมาชิกเก่าจะได้รับการอบรมในวันอาทิตย์เช่นเดียวกัน ภายหลังจากที่สหกรณ์ได้อบรมสมาชิกใหม่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งประเด็นที่สหกรณ์ให้การอบรมนั้น ส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการให้บริการต่างๆ ด้านการออม รวมถึงข้อปฏิบัติในการขอใช้สินเชื่อประเภทต่างๆ ทั้งสินเชื่อที่อยู่ในรูปของธุรกิจและสินเชื่อที่ไม่ใช่ธุรกิจ เช่น การฝากเงินออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ การฝากเงินออมทรัพย์เพื่อการลงทุน การฝากเงินสะสมทรัพย์เพื่อไปฮัจญ์ การซื้อขายบวกก่าไร การซื้อขายสินเชื่อแบบผ่อนชำระ การจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์ การกู้ยืมเงินฉุกเฉิน เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวจะมีรายละเอียดมากกว่าการให้การอบรมสมาชิกใหม่

นอกจากการจัดอบรมเกี่ยวกับสหกรณ์สำหรับสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่แล้ว ทางสหกรณ์ยังมีการจัดอบรมด้านอื่นๆ อีกด้วย ที่ผ่านมาสหกรณ์จัดอบรมเกี่ยวกับการคิดค่าชะกาดแก่ประชาชนทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ใช้สมาชิก

สารสนเทศ

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรือเกิดจากการนำข้อมูล ผ่านระบบการประมวลผล คำนวณ วิเคราะห์และแปลความหมายเป็นข้อความที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น สารสนเทศที่เป็นความรู้ที่เกิดจากวิทยุ โทรทัศน์มือถือ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รอบตัวเราซึ่งอาจมาจาก วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์ ดาวเทียม ระบบสื่อสารโทรคมนาคมสมัยใหม่ เช่น การฝาก ถอนเงินผ่านเครื่อง ATM การจองตั๋วเครื่องบิน การลงทะเบียน เป็นต้น (กิตติ ภัคดีวัฒนกุล และ พนิดา พานิชกุล, 2548)

สำหรับสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีดังนี้

1. เว็บไซต์

เว็บไซต์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัดคือ www.ibnuaffan.com ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ (ภาพที่ 5) เช่น รู้จักสหกรณ์ การเป็นสมาชิก สาขาต่างๆ ทุน บริการเงินฝาก ประเภทต่างๆ บริการสินเชื่อ เป็นต้น การที่สหกรณ์ประชาสัมพันธ์รูปแบบนี้ เพื่อต้องการให้นักศึกษา ประชาชนทั่วไปที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ต และผู้ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ซึ่งวิธีการเข้าถึงข้อมูลของสหกรณ์นั้น ไม่ได้มีเพียงเฉพาะผ่านหน้าเว็บไซต์ของสหกรณ์เท่านั้น แต่ยังสามารถเชื่อมข้อมูลจากเว็บไซต์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น www.taawunradio.com เครื่องข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ และอื่นๆ เช่น www.sakofah.com www.assiddeek.com เป็นต้น

ภาพที่ 5 หน้าเว็บไซต์สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด (2552)

2. รายการวิทยุ

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสถานีวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดปัตตานี ในรายการ “ที่นี่อับนุอ์ฟฟาน” ซึ่งประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้สามารถรับฟังได้ ในการประชาสัมพันธ์มีทั้งภาษาไทยและภาษามลายู (ภาษาถิ่น) สำหรับช่วงเวลาออกอากาศ 2 สถานี 4 ช่วงด้วยกัน ดังนี้ คือ คลื่น 100.5 MZH สถานีตะอาวนเรดีโอ บางปู ช่วงแรกเป็นภาษาไทย เวลา 16.00-16.30 น. ช่วงที่สองเป็นภาษามลายู เวลา 22.00-22.30 น. อีกคลื่นหนึ่งคือ 97.25 MZH สถานีรีชาละสุตะลูโบะ ช่วงแรกเป็นภาษามลายู เวลา 14.00-14.30 น. ช่วงที่สองเป็นภาษาไทย เวลา 21.30-22.00 น. รายละเอียดในการประชาสัมพันธ์ประกอบด้วย กฎระเบียบ ข้อบังคับสหกรณ์ และโครงการใหม่ๆ ที่สหกรณ์ให้บริการ และเสริมด้วยข่าวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน แนวความคิดที่นำไปสู่การพัฒนาชีวิต เช่น เรื่องสุขภาพ เศรษฐกิจ การเมือง และอื่นๆ การประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีนี้เหมาะสำหรับประชาชนในวัยกลางคนถึงวัยชรา เนื่องจากประชาชนกลุ่มดังกล่าวมักจะฟังรายการต่างๆ ผ่านวิทยุ และรายการส่วนใหญ่เกี่ยวกับชุมชน ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน สามารถทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์ได้มากพอสมควร เจ้าหน้าที่สหกรณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“ที่เรามีการโฆษณาผ่านคลื่นนี้เยอะ เพราะมีคนฟังเยอะ เป็นคลื่นชุมชน คนนิยมฟัง เรา (สหกรณ์) แคะยื่นโครงการ หรือข่าวสารใหม่ๆ ที่เราอยากให้ชาวบ้านรับรู้ เขา (ผู้จัดรายการ) ก็จะจัดการเองว่าจะโฆษณาช่วงไหน ส่วนใหญ่แล้วก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงการใหม่ๆ ที่สหกรณ์หรือสมาชิกคิดขึ้นมาได้ ก็จะโฆษณาให้มาร่วมลงทุนกัน หรือมีโครงการลุ่มรางวัลต่างๆ เช่น ฝากหุ้นได้รถ ฝากหุ้นได้ของที่ระลึก เปิดบัญชีหุ้นได้ของที่ระลึก เพื่อดึงดูดให้ชาวบ้านมาสมัครกันเยอะๆ ประมาณนี้”

ดังกล่าวนี้ จะเห็นว่า สหกรณ์พยายามโฆษณาเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกกันมากขึ้น โดยมีการนำเสนอโครงการใหม่ๆ ที่เห็นผลตอบแทน หรือข้อแลกเปลี่ยนอย่างชัดเจน เช่น ฝากหุ้นได้รถ ฝากหุ้นได้ของที่ระลึก เปิดบัญชีได้ของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งย่อมมีส่วนทำให้ประชาชนเกิดความสนใจที่จะมาสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ เพราะต้องการสิ่งเหล่านั้น สำหรับกรณี “ลุ่มรางวัล” การกระทำลักษณะดังกล่าวเข้าข่ายการเสี่ยงโชคเสี่ยงทาย ซึ่งตามหลักการอิสลามแล้ว การเสี่ยงโชคเป็นสิ่งต้องห้ามเพราะเป็นการละเมิด

3. รายการโทรทัศน์

การประชุมสัมพันธ์ผ่านรายการโทรทัศน์มีขึ้นในช่วงเดือนรอมฎอน (เดือนถือศีลอด) ผ่านรายการรอมฎอนไนท์ ออกอากาศทางช่องเก้า เวลา 03.00 น. ซึ่งรายการดังกล่าวนำเสนอโดยใช้ภาษาไทย รายละเอียดที่สหกรณ์ให้ทางรายการประชุมสัมพันธ์ออกมานั้นที่ผ่านมามีการให้สารสนเทศเฉพาะด้านการบริการของสหกรณ์เกี่ยวกับการจัดแพ็คเกจฮัจญ์เพียงเรื่องเดียวเท่านั้น เพื่อต้องการให้ผู้เข้ามาร่วมใช้บริการแพ็คเกจดังกล่าวมากที่สุด การประชุมสัมพันธ์ด้วยวิธีนี้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นมุสลิมทั้งในและนอกพื้นที่ และเป็นช่วงเวลาที่มีความเหมาะสม เพราะ ช่วงเวลาดังกล่าวทุกคนพร้อมหน้าพร้อมตากันอยู่ในบ้าน และเป็นช่วงเวลาที่มุสลิมทุกคนตื่นขึ้นมารับประทานอาหารเพื่อเตรียมพร้อมในการถือศีลอดในวันถัดไป สำหรับผู้ที่เปิดชมรายการดังกล่าวก็สามารถรับรู้ข้อมูลสหกรณ์ได้พอสมควร ดังคำกล่าวของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ท่านหนึ่งว่า

“เรา(สหกรณ์)คิดว่ามุสลิมส่วนใหญ่ดูรายการนี้ เราก็อยากให้เขารู้จักสหกรณ์ของเรา แต่จะโฆษณามากๆ ไม่ได้ เพราะเวลาของรายการน้อย เราเลยโฆษณาเรื่องฮัจญ์อย่างเดียว เพื่อมีใครสนใจแพ็คเกจฮัจญ์ของเรา ที่ผ่านมาก็มีหลายคนโทรู้จากรายการนี้”

จะเห็นได้ว่า การดึงดูดประชาชนให้สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น นอกจากมีการประชุมสัมพันธ์ในพื้นที่แล้ว ทางสหกรณ์ยังให้ความสำคัญแก่มุสลิมที่อยู่นอกพื้นที่ดังอีกด้วย หากเขาไม่สนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ อย่างน้อยเขาได้รับรู้ว่าที่สหกรณ์แห่งนี้มีบริการแพ็คเกจฮัจญ์ด้วย ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะได้จำนวนผู้เข้าร่วมใช้บริการดังกล่าวเพิ่มขึ้น

4. ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ และใบปลิว

สำหรับป้ายโฆษณาและโปสเตอร์นั้น สหกรณ์นำไปติดที่ต่างๆ ที่มีผู้คนผ่านไปมาบ่อยๆ เช่น ร้านค้า มัสยิด มหาวิทยาลัย ชุมชนต่างๆ รวมถึงที่สหกรณ์สาขาย่อยทั้งหมด ส่วนใบปลิว (ภาคผนวก จ) จะแจกตามงานต่างๆ เช่น งานพบปะมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ งานสหกรณ์แห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552 ที่ผ่านมา เป็นต้น นอกจากนี้จะมีการแจกตามร้านน้ำชา ตามชุมชน และทุกครั้งที่มีการจัดนิทรรศการของสหกรณ์ ซึ่งรายละเอียดที่ผ่านสื่อดังกล่าวคล้ายกับการประชุมสัมพันธ์ผ่านคลื่นวิทยุที่ได้กล่าวมา เช่น โครงการใหม่ๆ ที่สหกรณ์หรือสมาชิกเสนอขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกเข้ามาลงทุนร่วมกัน เป็นการส่งเสริมการฝากเงินออมทรัพย์เพื่อการลงทุน การรู้

นรางวัลต่างๆ เช่น ฝากหุ้นได้รถ ฝากหุ้นได้ของที่ระลึก การจัดแพ็คเกจของขวัญ เป็นต้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีนี้มุ่งให้เป็นที่รับรู้สำหรับวัยหนุ่มสาว และวัยผู้ใหญ่ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ ภายในและนอกพื้นที่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า การแจกใบปลิวนั้น สามารถทำให้ประชาชนทั่วไปเห็นรายละเอียดที่ชัดเจน และอ่านทำความเข้าใจเองได้ว่าต้องมีการฝากอย่างไร เมื่อไรถึงจะได้ลุ้นรางวัลดังกล่าวได้ ดังคำพูดของเจ้าหน้าที่ดังนี้

“การแจกใบปลิวก็จะช่วยให้กลุ่มคนที่รู้หนังสือเข้าใจได้ง่าย อย่างชาวบ้านทั่วไปเขาไม่รู้หรือ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวกนักศึกษา วัยกลางคน ประมาณนี้แหละ บางคนอ่านจากใบปลิวแล้วไปถามเพิ่มเติมก็จะเข้าใจดีขึ้น”

5. ปากต่อปาก

การบอกต่อๆ กันไป ปากต่อปาก คือ ประชาชนรับรู้ข้อมูลขั้นพื้นฐานจากผู้ที่สมาชิกสหกรณ์มาก่อน แล้วนำไปบอกต่อๆ กันไป ในการบอกต่อๆ กันไปนั้นมีทั้งที่บอกเป็นรายบุคคลและการบอกในลักษณะของกลุ่ม ทำให้ประชาชนเข้าใจได้มากที่สุด เพราะหากมีข้อสงสัยประการใดสามารถสอบถามได้ทันที วิธีนี้เป็นวิธีที่สหกรณ์ได้รับสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกสัปดาห์ การประชาสัมพันธ์ลักษณะนี้สามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งข้าราชการ นักธุรกิจ นักศึกษา ตลอดจนชาวบ้านทั่วไป ซึ่งรายละเอียดที่ได้สื่อสารกันนั้นมีหลายประเด็น แต่ส่วนใหญ่จะมีการแนะนำเกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่สหกรณ์จัดให้ เช่น การกู้ยืมเงินฉุกเฉิน กองทุนตะกาฟู๊ด การร่วมลงทุน เป็นต้น เจ้าหน้าที่สหกรณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“วิธีที่มีคนเข้ามาสมัครกันเยอะก็จะเป็นการบอกต่อๆ กันไป คนนี้รู้จักไปบอกอีกคน ก็บอกไปเรื่อยๆ แบบนี้ เขาก็เชื่อ เขาก็จะมาสมัคร”

จากคำกล่าว จะเห็นว่า การบอกต่อๆ กันไปเป็นวิธีที่น่าเชื่อถือมากที่สุด ยังมีคนที่รู้จักมายืนยันและให้คำแนะนำ ยิ่งทำให้รู้สึกว่าคุณอย่างมีความเป็นไปได้สูง จึงไม่ลังเลที่จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่อไป

การบริหารจัดการ

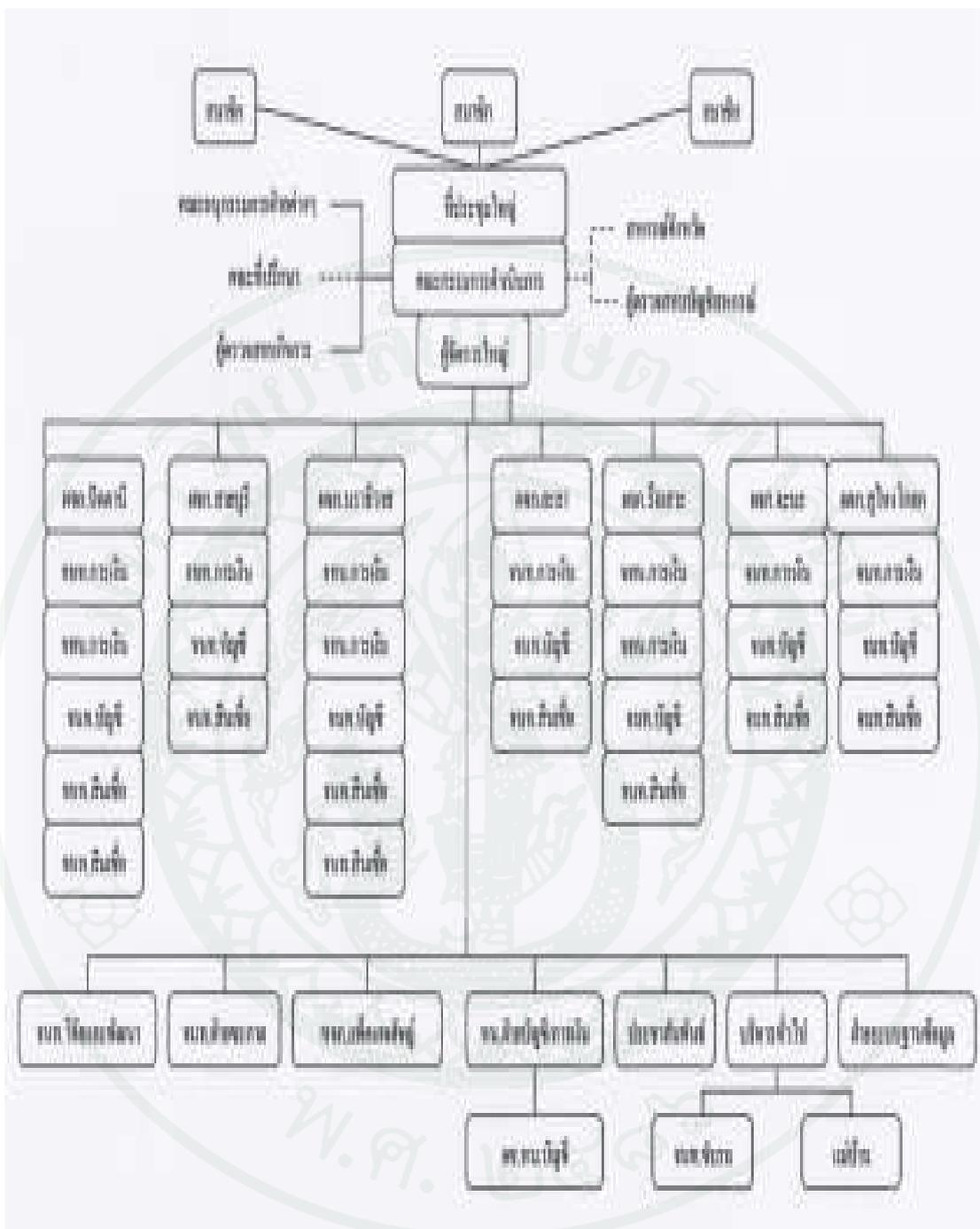
โครงสร้างการบริหารจัดการ

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ประกอบไปด้วย 7 สาขาด้วยกัน และมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ดังนั้น การบริหารงานของสาขาย่อยทั้งหมดจึงอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานใหญ่ โดยผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ประกอบด้วยบุคคลสามฝ่าย คือ ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการ (ภาพที่ 6) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ที่ประชุมใหญ่

ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกสหกรณ์ทุกคนที่เข้าประชุมตามกำหนดการประชุมใหญ่สามัญ โดยสหกรณ์กำหนดสัดส่วนของผู้แทนสมาชิกที่จะเข้าร่วมประชุมในอัตรา 20 : 1 ซึ่งหมายความว่า จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 38,894 คน (พ.ศ.2551) จากทุกสาขาของสหกรณ์ประกอบด้วยกลุ่มย่อย 450 กลุ่ม จำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มไม่ต่ำกว่า 20 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปริมาณสมาชิกทั้งหมดของสหกรณ์ ทำให้จำนวนผู้แทนสมาชิกที่ร่วมประชุมใหญ่มีประมาณกว่า 1,000 คน ทั้งนี้โดยอาจมาน้อยกว่านี้ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกทั้งหมดในแต่ละปี

สำหรับสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกรุ่น สหกรณ์จะมอบหมายหน้าที่ให้ประธานกลุ่มจัดการตลอดจนอำนวยความสะดวกทุกอย่างให้แก่สมาชิกทุกคนทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเก็บเงินค่าหุ้น การฝากถอนเงินในบัญชีต่างๆ รวมถึงการคัดเลือกผู้แทนสมาชิกที่จะเข้ารับการประชุมสามัญประจำปี ในการคัดเลือกสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมสามัญนั้น ตามระเบียบของสหกรณ์ให้ใช้วิธีเลือกตั้ง แต่ในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับประธานกลุ่มว่าใช้เกณฑ์ใดบ้าง ซึ่งต่างๆ กันในแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างเช่น กลุ่มอามานะห์ บานา มีสมาชิกจำนวน 120 คน ประธานกลุ่มชื่อ คุณอาซาเซห์ การีนา ซึ่งเป็นประธานกลุ่มดีเด่นมาตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการพิจารณาผู้แทนสมาชิกจากการถือหุ้น สมาชิกท่านใดมีจำนวนหุ้นมากจะได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมประชุมก่อน ซึ่งทุกคนภายในกลุ่มมีโอกาสเข้าร่วมประชุมเรียงตามลำดับหุ้นที่มีอยู่

ภาพที่ 6 โครงสร้างการบริหารจัดการ

ที่มา: รายงานกิจการประจำปี 2551 สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด (2551)

อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่สมาชิกเป็นเจ้าของสหกรณ์ย่อมมีสิทธิเข้าประชุมแสดงความคิดเห็น ชักถาม อภิปรายและออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่พิจารณาในที่ประชุม โดยเท่าเทียมกัน ที่

ประชุมใหญ่จึงเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งปวงของสหกรณ์ (เว้นแต่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ประชุมใหญ่มีอำนาจกำหนดเป้าหมาย และนโยบายของสหกรณ์ เลือกตั้งและถอดถอนกรรมการดำเนินการ ในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาทั้งปวงให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกเป็นเสียงชี้ขาด โดยสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงเท่ากันคนละ 1 เสียง

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าสมาชิกจำนวนหนึ่งที่ไม่สังกัดกลุ่ม แม้เป็นส่วนน้อยเพราะเข้ามาสมัครด้วยตนเองโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากกลุ่มสมาชิกใดๆ กลับปรากฏว่า ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี สมาชิกกลุ่มนี้จะไม่ได้รับพิจารณาให้เข้าร่วมการประชุมด้วย เพราะตัวแทนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด คิดสัดส่วนมาจากสมาชิกที่สังกัดกลุ่มเท่านั้น แต่หากสมาชิกดังกล่าวจะขอร่วมประชุมใหญ่สามัญด้วยก็สามารถติดต่อกับสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เปิดโอกาสให้เข้าร่วมการประชุมได้ ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ไม่เคยมีสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มเข้ามาติดต้อขอเข้าร่วมประชุมด้วย และทางสหกรณ์เองให้ความสำคัญกับกลุ่มสมาชิกมากกว่าสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม

นอกจากนี้ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์จังหวัดและสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์จังหวัดปัตตานีมาร่วมประชุมด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่จากทั้งสองหน่วยงานนี้จะคอยรับฟังการดำเนินงานของสหกรณ์พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องแก้ไข และตรวจสอบหลักการทำบัญชีของสหกรณ์พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการพัฒนาระบบบัญชีให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด

สำหรับสาระในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เป็นการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานทั้งหมดในรอบปี ซึ่งที่ผ่านมามีวาระการประชุมประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

- วาระที่ 1 รับรองรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีที่ผ่านมา
- วาระที่ 2 รายงานกิจการประจำปี
- วาระที่ 3 รับทราบการรับสมัครสมาชิกเข้าใหม่และสมาชิกลาออกจากสหกรณ์ในระหว่างปี
- วาระที่ 4 พิจารณาแก้ไขข้อบังคับสหกรณ์
- วาระที่ 5 พิจารณางบดุล และรายงานประจำปี
- วาระที่ 6 พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

- วาระที่7 พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
 วาระที่8 พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ประจำปีต่อไป
 วาระที่9 การเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์
 วาระที่10 การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์
 วาระที่11 การกำหนดวงเงินซึ่งสหกรณ์อาจกู้ยืม หรือการค้ำประกันประจำปีต่อไป
 วาระที่12 การกำหนดค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยประชุม ของคณะกรรมการ
 ดำเนินการ กรรมการอื่นๆ และที่ปรึกษาสหกรณ์
 วาระที่13 อื่นๆ

โดยส่วนใหญ่แล้วที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับรายงานกิจการประจำปี และพิจารณางบดุล และรายงานประจำปี ส่วนวาระอื่นๆ มักพิจารณาเกี่ยวกับรายงานผลการดำเนินงานกองทุนตะกาฟุล และอื่นๆ

1. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธาน กรรมการดำเนินการจำนวน ทั้งหมด 15 คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี โดยจะพิจารณาจากความสามารถและประสบการณ์ในการดำเนินงาน มีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์และหลักการศาสนาอิสลามได้ดี และเป็นที่ยังพอใจของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่บริหารงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย ซึ่งไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนดหรือให้ความเห็นชอบแล้ว และจะเป็นผู้เสนอร่างนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน และงบประมาณประจำปี เพื่อขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ รวมทั้งมีอำนาจจ้างหรือแต่งตั้งผู้จัดการ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานประจำวันของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการจะมีการเลือกใหม่ทุกปี โดยกำหนดให้แต่ละคนมีอายุการทำงานเพียง 4 ปีเท่านั้น (2 วาระ) หมาวาระเมื่อใดจะต้องเว้นวรรคอย่างน้อย 1 ปี จึงจะสามารถเข้ามาสมัครเป็นคณะกรรมการใหม่ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบสหกรณ์ ซึ่งกำหนดว่าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสอง

วาระติดต่อกัน ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน (พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการเลือกคณะกรรมการดำเนินการใหม่ทุกปี แต่หลังจากเว้นวรรคแล้ว คณะกรรมการดำเนินการคนเก่าจะได้รับการคัดเลือกให้มาปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่า บุคคลเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับของมวลสมาชิก กรรมการดำเนินการท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ส่วนใหญ่หลังจากครบกำหนดการเว้นวรรคแล้ว มักจะได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์อีกครั้ง เนื่องจากการยอมรับจากสมาชิกในด้านความรู้ความสามารถ มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานเป็นอย่างดี ดังนี้

“ตอนนี้ผมเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หมดวาระปี พ.ศ. 2554 ผมก็ต้องเว้นวรรค 1 ปี ในปี พ.ศ. 2555 หากได้รับการยอมรับจากสมาชิก ผมก็คงได้ดำรงตำแหน่งอีกครั้ง แต่ถ้ามีคนอื่นที่ดีกว่า ก็ค่อยว่ากันไป ซึ่งที่ผ่านมา กรรมการดำเนินการสหกรณ์คนเดิมส่วนใหญ่จะได้รับการเลือกเข้ามา เพราะได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก ยอมรับในความเสียสละ ความรู้ และความซื่อสัตย์ในการทำงาน ”

นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า กรรมการดำเนินการสหกรณ์คนเดิม มักจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งอีกครั้งหลังจากได้รับการเว้นวรรคมาแล้ว เพราะคิดว่า มีประสบการณ์ในการบริหารงาน และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานเป็นอย่างดี ดังที่กล่าวไว้ว่า

“กรรมการดำเนินการสหกรณ์ก็มักจะเป็นคนเดิมนะ ก็คิดว่า ที่เขาได้รับเลือกก็เพราะว่า เขาอาจจะมีประสบการณ์ในการบริหารงานมานานแล้ว และอีกอย่างเขามีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานได้ดีด้วย ”

เมื่อมีคณะกรรมการดำเนินการแล้ว จะต้องมีการเลือกคณะผู้ตรวจสอบกิจการ คณะผู้ตรวจสอบกิจการ จะทำหน้าที่แทนที่ประชุมใหญ่ ในการตรวจสอบและควบคุมกิจการโดยทั่วไปของสหกรณ์ ให้คำปรึกษา ควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ แท้จริงอำนาจหน้าที่นี้เป็นของที่ประชุมใหญ่ ซึ่งตามปกติจัดขึ้นเพียงปีละ

1 ครั้ง (ที่ประชุมใหญ่สามัญ) ซึ่งจัดขึ้นประมาณเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ดังนั้น ที่ประชุมใหญ่จึงมีการเลือกสมาชิก เป็นคณะผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ผ่านมาสหกรณ์ได้ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบและข้อบังคับสหกรณ์ และเข้าใจภาพรวมของการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด

นอกจากข้างต้นแล้ว ตามระเบียบสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่างๆ ปฏิบัติงานเฉพาะด้านของสหกรณ์เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระและให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการดำเนินการก็ได้ คณะอนุกรรมการต่าง ๆ นี้อาจมีอายุการทำงาน (วาระ) เท่ากับอายุการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการดำเนินการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิเศษ เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษหรือเฉพาะกิจได้ หรือจะแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้วก็ป็นอันสิ้นสุดอายุการทำงาน คณะอนุกรรมการพิเศษหรือคณะทำงานนี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบย่อยภายในสหกรณ์

ในปัจจุบัน สหกรณ์มีคณะอนุกรรมการชุดต่างๆประกอบด้วย ฝ่ายลงทุนธุรกิจสินค้าและบริการ ซึ่งจำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นอีก 4 ชุด ฝ่ายลงทุนและพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้ ฝ่ายวิชาการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ ฝ่ายชะกาดและสวัสดิการสมาชิกแบ่งออกเป็น 2 ชุด และฝ่ายพัฒนาสาขา คณะอนุกรรมการทุกชุดนี้จะดูแลครอบคลุมทุกสาขา และทำหน้าที่ที่แตกต่างกัน (ตารางที่ 5)

2. ฝ่ายจัดการ

ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ประกอบด้วย ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ประจำของสหกรณ์ทั้งหมด 64 คน ตามระเบียบข้อบังคับแล้วข้อที่ 22 (ภาคผนวก ก) ผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณา คัดเลือก สอบคัดเลือก หรือสอบแข่งขันบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเหมาะสมแก่หน้าที่ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์ แต่ในทางปฏิบัติ ผู้จัดการใหญ่ได้มาโดยการสรรหาผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม คือ มีความรู้ด้านหลักการศาสนา หลักวิชาการ เศรษฐศาสตร์ และการบริหารสถาบันการเงิน สำหรับความรู้ทางด้านสหกรณ์ สหกรณ์แห่งนี้ถือว่าไม่จำเป็นต้องมีเพราะมีระเบียบให้ศึกษาแล้ว สามารถศึกษาภายหลังได้ ซึ่งผู้จัดการใหญ่ที่ปฏิบัติ

หน้าที่อยู่ปัจจุบันนี้ จบวุฒิปริญญาตรี ด้านการบัญชี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีคุณสมบัติ เป็นไปตามที่สหกรณ์ต้องการ สำหรับหน้าที่หลักคือ เป็นผู้ปฏิบัติงานประจำวันของสหกรณ์ รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการประจำของสหกรณ์ และรับผิดชอบต่อคณะกรรมการดำเนินการ ตลอดจนปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการ ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สหกรณ์ เพื่อให้งานสหกรณ์ดำเนินตามเป้าหมาย

ตารางที่ 5 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด

คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ	ชุดที่	อำนาจหน้าที่
1.ฝ่ายลงทุนธุรกิจสินค้าและบริการ	1	รับผิดชอบบริษัทสีฟ้าวัสดุก่อสร้าง จำกัด และ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
	2	รับผิดชอบงานลงทุนธุรกิจใหม่ หน่วยธุรกิจเครือข่าย ร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนและหน่วยกิจการอัญญา
	3	รับผิดชอบงานปั้มน้ำมันบางจากสหกรณ์
	4	รับผิดชอบงานศูนย์ยาต้นหยงมัส
2.ฝ่ายลงทุนและพัฒนาธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์	1	รับผิดชอบงานลงทุนและพัฒนาธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดอื่นยกเว้นจังหวัดนครราชสีมา
	2	รับผิดชอบงานลงทุนและพัฒนาธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดนครราชสีมา
3. ฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้	-	รับผิดชอบงานปล่อยสินเชื่อ และเร่งรัดหนี้สิน
4. ฝ่ายวิชาการส่งเสริมและพัฒนา สหกรณ์	-	รับผิดชอบงานอบรมให้ความรู้สมาชิกด้านวิชาการ และอาชีพแก่สมาชิก งานส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มสมาชิก งานวิจัยและพัฒนา งานให้คำปรึกษาธุรกิจแก่สมาชิกและงานกิจการขยายสาขา
5.ฝ่ายชะกาดและสวัสดิการ สมาชิก	1	รับผิดชอบงานกองทุนชะกาด กองทุนสวัสดิการทั่วไปและงานกองทุนตะกาฟูล
	2	รับผิดชอบบริหารจัดการลูกหนี้
6. ฝ่ายพัฒนาสาขา	-	รับผิดชอบสาขาตนเองในทุกๆด้าน

นอกจากนี้ยังมีผู้จัดการสาขา ซึ่งได้มาโดยวิธีการสอบคัดเลือกบ้าง จากการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมบ้าง โดยให้สิทธิสมาชิกทุกคนเสนอชื่อ หากเห็นว่าผู้มีที่มีความเหมาะสม เช่นเดียวกับผู้จัดการใหญ่ ก็จะมาเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการ หากมติที่ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการเห็นชอบด้วยก็จะรับพิจารณาเป็นผู้จัดการต่อไป ในการทำงานของผู้จัดการสาขานั้นจะไม่มีวาระ แต่จะมีการประเมินโดยคณะกรรมการสรรหาที่จัดตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะ ภายในระยะเวลา 3 เดือนครั้ง หรือ 6 เดือนครั้งตามความเหมาะสม หากมีการทุจริตหรือปฏิบัติงานไม่เป็นไปตาม หลักการต่างๆ ผู้จัดการใหญ่จะเชิญออก และดำเนินการสรรหาคนใหม่ต่อไป

นอกจากผู้จัดการแล้วยังมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานเฉพาะด้านของสาขาย่อย ซึ่งประกอบด้วย

1. ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ทำหน้าที่ศึกษาวิจัยเรื่องต่างๆ เพื่อพัฒนาองค์กร ทั้งทางด้าน การเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิก การตัดสินใจลงทุนในธุรกิจประเภทต่างๆ เป็นต้น
2. ฝ่ายชะกาด ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดการกองทุนชะกาด การจ่ายเงินชะกาดให้กับบุคคลทั้ง 8 ประเภทตามหลักการอิสลาม เป็นต้น
3. ฝ่ายฮัจญ์ ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจการทั้งหมดที่เกี่ยวกับฮัจญ์ เช่น การพิจารณาบุคคลที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะไปฮัจญ์ การให้การอบรมเกี่ยวกับฮัจญ์ เป็นต้น
4. ฝ่ายบัญชีและการเงิน ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับบัญชีต่างๆ ของสหกรณ์ การรับจ่ายเงินและเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ ดูแล ควบคุม และตรวจสอบฝ่ายบัญชีและการเงินจากสาขาย่อยทั้งหมด ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาด้านการบัญชีและการเงินแก่สาขาย่อย และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้จัดการ
5. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์ทุกๆ ด้าน ให้สอดคล้องกับนโยบายและสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา มีการผลิตเอกสารต่างๆ ที่ใช้ประกอบการประชาสัมพันธ์ เช่น โบปลิวิ แผ่นพับ โปสเตอร์ ฯลฯ เพื่อดึงสมาชิกเข้าสู่สหกรณ์มากขึ้น ตลอดจนแนะนำโครงการต่างๆ ที่สหกรณ์มีให้บริการ
6. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป รับผิดชอบงานธุรการ งานเจ้าหน้าที่ งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานรักษาความปลอดภัย งานยานพาหนะ งานพยาบาล ฯลฯ ซึ่งจะรับรู้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายต่างๆ ในสหกรณ์

7. ฝ่ายระบบฐานข้อมูล ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของสาขาต่างๆ อย่างเป็นระบบ ทำให้สหกรณ์ทุกสาขาสามารถใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระบบงานต่างๆ ร่วมกันได้ โดยที่จะไม่เกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และยังสามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูล อีกทั้งข้อมูลในระบบก็จะถูกต้องเชื่อถือได้ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยจะมีการกำหนดระบบความปลอดภัยของข้อมูลขึ้น และยังทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายในสาขาย่อยๆ อีกด้วย

สำหรับในสาขาย่อย นอกจากมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ แล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายของสาขาย่อย ประกอบด้วย ผู้จัดการสาขาต่างๆ ที่คอยดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสำนักงานสาขาในทุกๆ ด้าน เจ้าหน้าที่การเงิน ดูแลเกี่ยวกับการเงินของสาขา เจ้าหน้าที่บัญชี ดูแลด้านบัญชีของสาขา เจ้าหน้าที่สินเชื่อ ทำหน้าที่วิเคราะห์การปล่อยสินเชื่อแก่สมาชิก ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสินเชื่อต่างๆ และตรวจสอบคุณสมบัติของสมาชิกที่ขอสินเชื่อ ตลอดจนติดตามและเร่งรัดหนี้สินจากสมาชิก ซึ่งแต่ละสาขาจะมีเจ้าหน้าที่จำนวนมากน้อยตามความเหมาะสมและปริมาณงาน

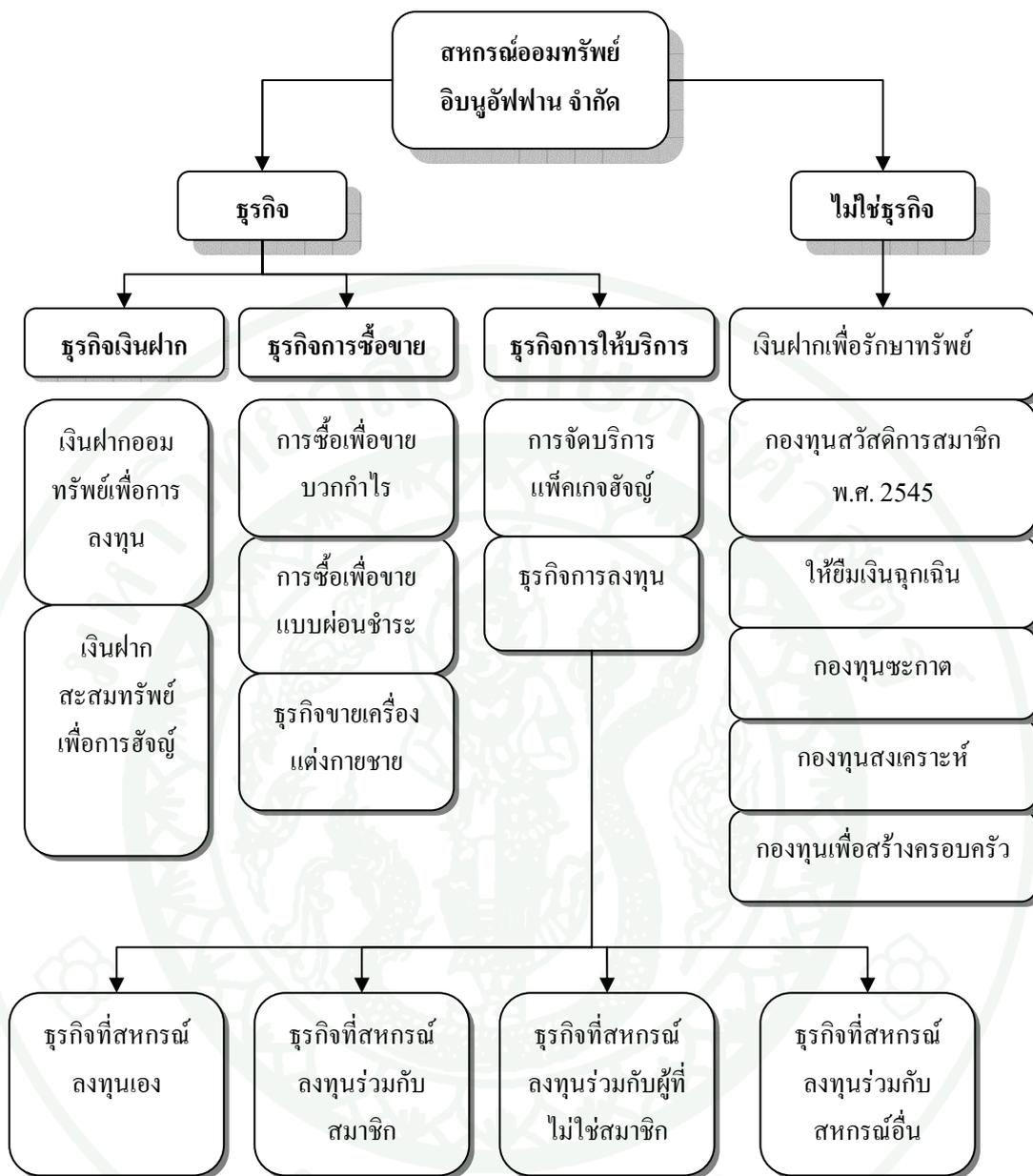
จากการบริหารงานที่ผ่านมา ผู้จัดการใหญ่ของสหกรณ์อับนุอ์ฟาน จำกัด ดำรงตำแหน่งได้นาน เพราะปฏิบัติงานได้ตามที่คณะกรรมการดำเนินการ หรือคณะกรรมการอื่นๆ ของสหกรณ์มอบหมาย หรือตามที่ควรกระทำ เพื่อให้กิจการในหน้าที่ดูว่างไปด้วยดี แต่ก็มีผู้จัดการสาขาบางคนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่สามารถควบคุมกิจการต่างๆ ได้ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่นาน สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะปฏิบัติหน้าที่กันได้นาน เพราะในการรับสมัครทางสหกรณ์จะพิจารณาหลายๆ ด้าน เช่น ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ทางด้านศาสนา มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ หากมีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์จะมีการรับพิจารณาเป็นพิเศษ เป็นต้น

บริการและสวัสดิการต่างๆ

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ได้จัดบริการและสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกดังนี้ (ภาพที่ 7)

1. บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์

- 1.1 เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน (มูอูอรอบะห์)
- 1.2 เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ (กองทุนฮัจญ์)

ภาพที่ 7 ประเภทของบริการและสวัสดิการของสหกรณ์ออมทรัพย์อีบนู้อ์ฟฟาน จำกัด

- 1.3 การซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาฮะห์)
- 1.4 การซื้อขายสินค้าแบบผ่อนชำระ (บัยฮ์ฮะดีน)
- 1.5 ธุรกิจขายเครื่องแต่งกายชาย
- 1.6 การจัดบริการแพ็คเกจฮ้างญ์ (แบบเงินสด และแบบผ่อนชำระ)
- 1.7 ธุรกิจการลงทุน ซึ่งแบ่งออกเป็น
  - 1.7.1 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเอง

- 1.7.2 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิก
- 1.7.3 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนกับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิก
- 1.7.4 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสหกรณ์อื่น

2. บริการและสวัสดิการต่างๆที่ไม่ใช่ธุรกิจ

- 2.1 เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะห์)
- 2.2 กองทุนสวัสดิการสมาชิก พ.ศ.2545
- 2.3 กองทุนชะกาด
- 2.4 ให้ยืมเงินฉุกเฉิน (ก้อรุดุลหะซัน)
- 2.5 กองทุนสงเคราะห์ (กองทุนตะกาฟูล)
- 2.6 กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว (วาลีมะฮฺ)

บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้เปิดบริการด้านธุรกิจทั้งหมด 6 ประเภท ประกอบด้วย เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญา การซื้อขายบวัก ก้ำไร การซื้อขายแบบผ่อนชำระ การจัดบริการแพ็คเกจอัญญา และการร่วมลงทุน ซึ่งบริการด้านธุรกิจแต่ละประเภทของสหกรณ์มีรายละเอียดในการให้บริการที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน (มูฏอโรบะฮ์)

เงินฝากประเภทนี้ เป็นการฝากเพื่อต้องการร่วมลงทุนในกิจการต่างๆ กับสหกรณ์ โดยต้องมีภาระบุนในสัญญาถึงจำนวนเงินในการลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน และอัตราการแบ่งก้ำไรที่แน่นอน และผู้ฝากจะต้องร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุน ไม่ว่าจะได้ก้ำไรหรือขาดทุน ในการฝากสมาชิกจะฝากเมื่อไรก็ได้ หรือจะฝากครั้งเดียวแล้วรอรับผลตอบแทนไปตลอดชีวิตก็สามารถทำได้ ถ้าสมาชิกฝากประเภทใดในครั้งแรก สมาชิกต้องฝากประเภทนั้นตลอดไป หากต้องการเปลี่ยนประเภทสามารถแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการทราบ

การขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทนี้ สมาชิกสามารถขอแบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ประเภทมูจอรอบะฮ์ (ภาพที่8) จากเจ้าหน้าที่ พร้อมกับกรอกข้อมูลลงในหนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทมูจอรอบะฮ์ (ภาพที่9) และดำเนินการสมัครและฝากเงินโดยใบฝากเงิน (ภาพที่ 10) ต่อไปนี้

1.1 ลักษณะการฝากเพื่อการลงทุน (มูจอรอบะฮ์)

- 1.1.1 มีการทำสัญญาร่วมลงทุน รวมทั้งกำหนดระยะเวลาฝากระหว่างสหกรณ์กับผู้ฝาก
- 1.1.2 ผู้ฝากจะไม่ถอนเงินฝากจนกว่าจะครบสัญญาการฝาก
- 1.1.3 ผู้ฝากและสหกรณ์จะต้องร่วมรับผิดชอบในผลกำไรและขาดทุนจากการลงทุน

1.2 วิธีการฝากเพื่อการลงทุน (มูจอรอบะฮ์)

- 1.2.1 ขึ้นคำร้องขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทมูจอรอบะฮ์
- 1.2.2 กำหนดประเภทและระยะเวลาในการฝาก
- 1.2.3 ฝากได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป

1.3 การถอนเงินฝากเพื่อการลงทุน (มูจอรอบะฮ์)

- 1.3.1 ผู้ฝากสามารถถอนได้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการฝาก
- 1.3.2 กรณีผู้ฝากมีความประสงค์จะถอนก่อนกำหนด สหกรณ์จะถือว่าผู้ฝากผิดสัญญาการฝาก เงินประเภทนี้จะเปลี่ยนสถานะเป็นเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์) ทันที

1.4 ปริมาณเงินฝากเพื่อการลงทุน (มูจอรอบะฮ์)

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือ พ.ศ.2547-2551 ปรากฏว่าเงินฝากประเภทนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยปัจจุบันมีปริมาณ 193,972,105 บาท แสดงว่า สมาชิกให้ความสนใจและไว้วางใจในการนำเงินไปลงทุนในธุรกรรมประเภทต่างๆ และสมาชิกได้ร่วมลงทุนกับสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี (ตารางที่ 6)

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ภาพที่ 9 หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์

ภาพที่ 10 ใบฝากเงินออมทรัพย์-มูฏอโรบะฮ์

ตารางที่ 6 ปริมาณเงินฝากเพื่อการลงทุน (มูฏอโรบะฮ์)

พ.ศ.	ปริมาณเงินฝากเพื่อการลงทุน (บาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(%)
2547	73,822,404	-
2548	94,841,421	28
2549	118,299,083	25
2550	153,619,512	30
2551	193,972,105	26

2. เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ (กองทุนฮัจญ์)

สหกรณ์เปิดให้บริการแก่สมาชิกทุกคนที่สนใจฝากเงินสะสมทรัพย์เพื่อไปฮัจญ์ ซึ่งผู้ที่มีคุณสมบัติตามสหกรณ์กำหนด คือ มุสลิมที่มีเจตนาจะประกอบพิธีฮัจญ์ ขอมรับในหลักการและวัตถุประสงค์ของกองทุน การเปิดให้บริการประเภทนี้เพื่อเสริมเจตนารมณ์ของสมาชิก และสนับสนุนให้เกิดความสะดวกในการเตรียมความพร้อมของสมาชิก เพื่อไปประกอบพิธีฮัจญ์ ในการฝากเงินประเภทนี้สมาชิกสามารถฝากได้อย่างน้อยเดือนละ 100 บาทจนครบจำนวนที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ได้ ผู้ฝากสามารถถอนได้ตลอดเวลาหรือไปทำฮัจญ์ได้เท่ากับแพ็คเกจฮัจญ์อิบนูอัฟฟานเมื่อสะสมได้กึ่งหนึ่ง สหกรณ์นำเงินส่วนนี้ของสมาชิกไปลงทุนในกิจการต่างๆ กำไรและขาดทุนที่ได้มาจะแบ่งตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้

สมาชิกที่มีความประสงค์เปิดบัญชีเงินฝากประเภทนี้สามารถขอแบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ประเภทกองทุนฮัจญ์ (ภาพที่11) จากเจ้าหน้าที่ พร้อมกรอกข้อมูลในหนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทกองทุนฮัจญ์ (ภาพที่12) เพื่อทำการเปิดบัญชี จากนั้นดำเนินการสมัครและฝากเงินโดยใบฝากเงิน (ภาพที่13) ต่อไปได้

2.1 วัตถุประสงค์กองทุนฮัจญ์

- 2.1.1 เพื่อส่งเสริมให้มุสลิมสะสมเงินเพื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ในระบบที่ปลอดภัยจากดอกเบี้ย
- 2.1.2 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ประกอบฮัจญ์
- 2.1.3 เพื่อส่งเสริมให้มุสลิมได้ปฏิบัติตามหลักการอิสลามให้ครบถ้วน

2.2 วิธีการฝากเงินสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์

- 2.2.1 การฝากใช้หลักการฝากเช่นเดียวกับเงินฝากเพื่อการลงทุน (มูฎอรออะห์)
- 2.2.2 เงินฝากมูฎอรออะห์ของกองทุนฮัจญ์จะเลือกลงทุนเฉพาะกิจการที่มั่นคง คุณภาพสูง และอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่า

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ภาพที่ 12 หนังสือเปิดบัญชีเงินฝากประเภทกองทุนฮัจญ์

ภาพที่ 13 ใบฝากเงินกองทุนฮัจญ์

2.2.3 ผู้ฝากจะต้องฝากสะสมเป็นรายเดือนอย่างน้อย เดือนละ 100 บาทขึ้นไป จนครบ ปริมาณที่จะไปประกอบฮัจญ์ได้

2.2.4 หากผู้ฝากขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือน โดยไม่แจ้งสาเหตุ สหกรณ์อาจจะปิด บัญชีทันที

2.2.5 ผู้ฝากสามารถถอนเงินฝาก เพื่อทำสัญญาได้ตลอดเวลา หรือไปทำสัญญาได้เลยกับ แพ็กเกจสัญญาอับนอูฟฟานเมื่อสะสมเงินฝากได้ถึงหนึ่ง

2.2.6 กำไรที่ได้จากการลงทุนจะแบ่งเป็น 3 ส่วนเท่าๆกัน คือ สหกรณ์ : กองทุน : ผู้ฝาก

เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของกองทุนนี้เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ได้เดินทางไป ประกอบพิธีฮัจญ์ แต่หากมีสมาชิกบางคน ถอนเงินจากบัญชีนี้ไปทำอย่างอื่นในกรณีเช่นนี้สมาชิก จะไม่ได้กำไรจากการที่สหกรณ์นำเงินส่วนนี้ไปลงทุน หากถอนเงินเพื่อไปประกอบพิธีฮัจญ์ สมาชิกจะได้รับกำไรส่วนนี้ด้วย

2.3 ปริมาณเงินสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือ พ.ศ.2547-2551 ปรากฏว่าเงินฝากประเภทนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยปัจจุบันมีปริมาณ 6,749,767 บาท (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ปริมาณเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์

พ.ศ.	ปริมาณเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ (บาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)
2547	1,713,104	-
2548	2,400,421	40
2549	3,064,957	28
2550	4,979,618	62
2551	6,749,767	36

3. การซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาฮะห์)

การซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาฮะห์) หมายถึง การซื้อขายสินค้าชนิดหนึ่งของสมาชิกผ่าน

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด โดยสมาชิกเสนอสินค้าที่ตนมีความต้องการต่อสหกรณ์ แล้วสหกรณ์เป็นผู้เจรจากับผู้ขายโดยตรง เมื่อได้ราคาขายมาแล้ว สหกรณ์จะทำข้อตกลงกับสมาชิกเกี่ยวกับการให้บริการ คือ สหกรณ์จะคิดเงินต้นบวกด้วยกำไรของสินค้าชนิดนั้น เมื่อตกลงกันได้ สหกรณ์จะเป็นผู้ซื้อสินค้าชนิดนั้นด้วยเงินสด แล้วสมาชิกจะทำการผ่อนกับสหกรณ์ต่อไป ซึ่งการซื้อขายแบบนี้จะมีระยะเวลาในการผ่อนชำระในช่วงเวลาสั้นๆ และไม่เกิน 1 ปี สินค้าที่มีการซื้อขายกันมาแล้วมีหลายอย่างด้วยกัน เช่น บ้าน รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ก่อสร้าง ฯลฯ

ลักษณะของสินเชื่อประเภทนี้มีการทำสัญญาซื้อ-ขายบวกกำไร (ภาคผนวก ญ) และกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระที่แน่นอน สินเชื่อประเภทนี้จะมีระยะเวลาในการผ่อนชำระ 3-6 เดือนและไม่เกิน 1 ปี กำไรที่ได้ตกลงกันจะเริ่มต้นที่ 10% ต่อปี หากสมาชิกมีประวัติการผ่อนชำระที่ดี สหกรณ์กำหนดอัตรากำไรของสินค้าตัวใหม่จะลดลงตามความเหมาะสม

4. การซื้อขายสินค้าแบบผ่อนชำระ (บัญชีขีมาทานิลอาญิล)

การซื้อ-ขายสินค้าแบบผ่อนชำระ (บัญชีขีมาทานิลอาญิล) สินเชื่อประเภทนี้จะมีคุณคล้ายคลึงกับการซื้อ-ขายบวกกำไรแต่จะมีความแตกต่างกันที่ระยะเวลาในการผ่อนชำระคือ สินเชื่อประเภทนี้จะใช้ระยะเวลาในการผ่อนชำระมากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี กำไรเริ่มต้นที่ 10% ต่อปี สำหรับสินค้าที่มีการซื้อขายกันมาแล้วนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการซื้อขายบวกกำไร

5. ธุรกิจขายเครื่องแต่งกายชาย

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนได้รับการศึกษาอบรม เพื่อสร้างอาชีพแก่กลุ่มของตน ซึ่งบางกลุ่มได้รวมตัวกันเพื่อผลิตสินค้าที่สมาชิกกลุ่มสนใจ เช่น เครื่องแต่งกายชาย ขนมหวาน เป็นต้น เมื่อได้ผลผลิตออกมาแล้ว ทางสหกรณ์จะซื้อผลผลิตของสมาชิก จากนั้นนำไปขายต่อตามท้องตลาดทั่วไป ซึ่งที่ผ่านมา สหกรณ์ได้รับซื้อเฉพาะเครื่องแต่งกายชาย เช่น หมวกกะปิเยาะห์ และเสื้อผ้าชาย

6. การจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟานได้จัดบริการฮัจญ์ร่วมกับ ห้างหุ้นส่วนจำกัดแพ็คเกจฮัจญ์ จึงเป็นโอกาสของสมาชิกที่สามารถไปประกอบพิธีฮัจญ์โดยผ่านสหกรณ์ได้ สำหรับแพ็คเกจฮัจญ์ ประกอบด้วย ดังนี้ ตัวเครื่องบินเช่าเหมาลำ ครีฟค่าใช้จ่ายเทศกาลฮัจญ์ ธรรมเนียมสนามบินใน และต่างประเทศ ที่พักมักกะฮ์ (ระยะห่างจากมัสยิดไม่เกิน 100 เมตร) ที่พักอัลมาดีนะฮ์ (โรงแรมหน้ามัสยิด) แพ็คเกจเยี่ยมเยียน (ซียาเราะฮ์) อัลมาดีนะฮ์ แพ็คเกจเยี่ยมเยียน (ซียาเราะฮ์) มักกะฮ์ หนังสือเดินทางอายุ 2 ปี รูปถ่าย 2 โหล กระเป๋าเดินทาง อาหารตลอดการเดินทาง (ครีวอิบนูอ์ฟฟาน) มาดีนะฮ์วันละ 3 มื้อ มักกะฮ์วันละ 3 มื้อ ผ้าอิหฺรออม 1 ชุด ผ้าคลุมศีรษะ 1 ผืน กุ้มือฮัจญ์ ตามแบบฉบับของท่านศาสนา คณะอนุกรรมการฝ่ายฮัจญ์จัดอบรมเกี่ยวกับฮัจญ์ก่อนเดินทาง 3 ครั้ง

ในการจัดแพ็คเกจฮัจญ์นั้นมี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ แบบเงินสด และแบบผ่อนชำระ

6.1 แบบเงินสด หมายถึง ผู้ที่มีความประสงค์จะไปประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องจ่ายเงินสดครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ก่อนที่จะเดินทาง ซึ่งแพ็คเกจแบบนี้ผู้ที่เป็สมาชิกและไม่ใช้สมาชิกสามารถใช้บริการได้ สำหรับสมาชิกสหกรณ์ สามารถถอนเงินจากกองทุนฮัจญ์มาจ่ายได้ ราคาของแพ็คเกจนี้จะไม่เท่ากันทุกปี ขึ้นอยู่กับราคาที่แท้จริงที่ได้รวมจากชนิดของแพ็คเกจในแต่ละปี

6.2 แบบผ่อนชำระ หมายถึง ผู้ที่มีความประสงค์จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ แต่มีจำนวนเงินไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้จริง จึงใช้บริการสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน โดยในส่วนของสหกรณ์จะช่วยออกค่าใช้จ่ายก่อน แล้วมาผ่อนชำระกับสหกรณ์ต่อไป ซึ่งเงื่อนไขสำหรับบริการฮัจญ์แบบผ่อนชำระมีดังต่อไปนี้

6.2.1 ต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน

6.2.2 ราคาของแพ็คเกจจะมากกว่าแบบเงินสด 10,000 บาท

6.2.3 ผู้ที่จะใช้แพ็คเกจนี้จะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันเพียงพอกับราคาที่ ต้องจ่ายจริง เช่น ที่ดิน บ้านเช่า มีเงินเดือนประจำ เป็นต้น ซึ่งหลักทรัพย์นี้เป็นส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ใดหลังจากกลับมาจากฮัจญ์

6.2.4 ก่อนที่จะไปทำสัญญาจะต้องจ่ายเงินสดก่อนครึ่งราคา อาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่าครึ่ง ขึ้นอยู่กับข้อตกลงที่ได้ตกลงไว้กับสหกรณ์

6.2.5 หลังจากกลับมาจากสัญญาจะต้องจ่ายเงินในส่วนที่เหลือภายในระยะเวลา 2 ปี

7. ธุรกิจการลงทุน

การลงทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด มี 4 รูปแบบด้วยกัน ดังนี้
(ภาพที่ 14)

ภาพที่ 14 ธุรกิจการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด

7.1 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเอง

ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเอง เป็นธุรกิจที่สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด คิดโครงการขึ้นมาเองแล้วทำการลงทุนแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งมีอยู่หลายประเภท เช่น ธุรกิจอัญญา เป็นธุรกิจที่ให้บริการกิจการอัญญาแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ โครงการอับนุอ์ฟฟานวิลเลจ เป็นการลงทุนสร้างบ้านจัดสรรแล้วเสนอขายต่อผู้ที่สนใจต่อไป โครงการอับนุอ์ฟฟานเรซิเดนซ์ เป็นการลงทุนสร้างหอพักใกล้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นต้น

7.2 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิก

ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิก เป็นธุรกิจที่สมาชิกและสหกรณ์ลงทุนร่วมกัน โดยมีทั้งกิจการที่สมาชิกเป็นเจ้าของตั้งแต่แรก และกิจการที่สหกรณ์เป็นผู้เสนอขึ้นมาแล้วสมาชิกมาร่วมลงทุน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น ธุรกิจร้านสหกรณ์โรงเรียน ร่วมลงทุนกับศูนย์ยาดันหยงมัส ศูนย์ยาปัตตานี ปืมน้ำมันบางจากจะบังติกอ ปืมน้ำมันบางจากภูสะมีแล การร่วมลงทุนอินทผลัม เป็นต้น ซึ่งธุรกิจทุกประเภทที่กล่าวมานั้น สหกรณ์ใช้หลักการดำเนินงานเช่นเดียวกับการลงทุนประเภทมูอูรออะห์ (เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน) โดยสมาชิกและสหกรณ์ต้องทำสัญญา (ภาคผนวก ข) ตกลงกันอย่างชัดเจนทุกครั้งก่อนดำเนินกิจการ

7.3 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนกับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ได้มีการร่วมลงทุนกับธุรกิจอื่นๆ ที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน จำกัด เช่น ลงทุนกับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยการซื้อหุ้นของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และได้ร่วมลงทุนในกิจการต่างๆ ของบริษัทมูอูมาลาต จำกัด บริษัทสีฟ้าวัสดุก่อสร้าง จำกัด ร่วมลงทุนกับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ.บี.ยู. โฮลดิ้ง ร้านปัตตานีออร์โต้ เทรดดิ้ง ร้านนุรการแวน และอื่นๆ

7.4 ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสหกรณ์อื่น

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ได้ร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่นในเขตพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นการร่วมลงทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์ชะกอพะอูอิสลาม จำกัด จังหวัด

กระบี่ สหกรณ์อับนุอาฟ จำกัด จังหวัดสตูล และ สหกรณ์ออมทรัพย์อัสศิดดีก จำกัด จังหวัดสงขลา ซึ่งธุรกิจที่ได้ร่วมลงทุนคือ การสร้างรีสอร์ท นอกจากนี้สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอาฟ จำกัด ยังมีการฝากเงินกับสหกรณ์อื่น เพื่อร่วมลงทุนในกิจการที่สหกรณ์นั้นๆ มีอยู่ แล้วมาแบ่งกำไรตามสัดส่วนที่สหกรณ์นั้นได้กำหนดไว้ ในทำนองเดียวกันกับรูปแบบการให้บริการของสหกรณ์แก่สมาชิก

การร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่น นอกจากร่วมลงทุนทางธุรกิจแล้ว ยังมีการร่วมมือในด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่น ร่วมมือในเชิงสังคม โดยมีการจัดการแข่งกีฬาระหว่างเครือข่าย มีการจัดสัมมนาร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ธุรกิจการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอาฟ จำกัด มีธุรกิจที่แตกต่างกันมากมาย ซึ่งในการลงทุนของสหกรณ์ในปี 2551 ที่ผ่านมามีงบประมาณในการลงทุนในกิจการแต่ละประเภทแตกต่างกัน โดยสหกรณ์ได้ร่วมลงทุนกับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39 ของการลงทุนทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเอง ร้อยละ 37 และสุดท้ายเป็นธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 24 สำหรับการลงทุนร่วมกับสหกรณ์อื่น ในปี 2551 สหกรณ์ไม่ได้ร่วมลงทุนด้วย ดังนี้ (ตารางที่ 8) (ภาพที่ 15)

บริการสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอาฟ จำกัด

บริการสินเชื่อ เป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรของสหกรณ์กับสมาชิกตามหลักการอิสลาม โดยช่องทางมูอามาလာตวิธีต่างๆ เช่น อัลบัยอูบิซมานิลอาญิล, อัลมูรอบะฮะฮฺ, อัลอิญาเราะฮฺ ฯลฯ โดยไม่มีดอกเบี้ย

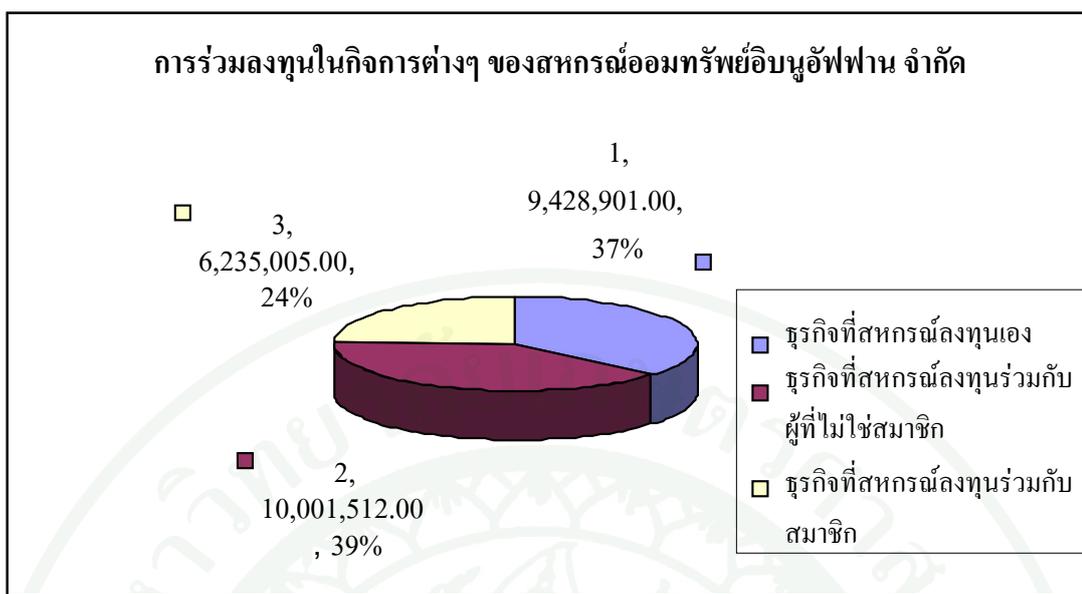
คุณสมบัติของสมาชิกผู้ขอสินเชื่อ

1. ต้องมีอายุการเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไป
2. วงเงินไม่เกิน 5 เท่าของเงินหุ้นที่ชำระแล้ว
3. หากมีหนี้ที่ค้างชำระ จะต้องชำระมาแล้วไม่น้อยกว่า 85 % (ของยอดหนี้ทั้งหมด)

ตารางที่ 8 การลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามประเภทการร่วมลงทุน

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	คิดเป็นร้อยละ
ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเอง		
1. ร่วมลงทุน-โครงการอิบนูอัฟฟานวิลเลจ 1	3,754,000.00	15
2. ร่วมลงทุน-ในที่ดินจัดสรรไอร์มือเซร์	2,943,901.00	11
3. ร่วมลงทุน-ในที่ดินจัดสรรบางปลาหมอ	1,481,000.00	6
4. ร่วมลงทุน-ธุรกิจฮัจญ์	1,250,000.00	5
รวม	9,428,901.00	37
ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิก		
5. ร่วมลงทุน-บ.สีฟ้าวัสดุก่อสร้าง จำกัด	300,000.00	
6. ร่วมลงทุน-บ.เมืองไทยซัพพลายส์	6,345,000.00	1
7. ร่วมลงทุน-หาดใหญ่อินเตอร์เซอร์วิส	1,090,000.00	25
8. ร่วมลงทุน-อัฟฟานการแวน	451,512.00	4
9. ร่วมลงทุน-บ.ไมโครเน็ตคอมพิวเตอร์	1,815,000.00	2
รวม	10,001,512.00	7
ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิก		
10. ร่วมลงทุน-ศูนย์ยาต้นหอมมัส	865,533.00	
11. ร่วมลงทุน-ศูนย์ยาปิดตานี	341,400.00	3
12. ร่วมลงทุน-ปั้มน้ำมันบางจาก จะบังติกอ	942,740.00	1
13. ร่วมลงทุน-ปั้มน้ำมันบางจาก รุสะมิแล	451,512.00	4
14. ร่วมลงทุน-ทองคำ	2,546,972.00	2
15. ร่วมลงทุน-ร้านค้าสหกรณ์	1,086,848.00	10
รวม	6,235,005.00	4
		24
รวมทั้งสิ้น	25,665,418.00	100

ที่มา: รายงานกิจการประจำปี สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด (31 ธันวาคม 2551)

ภาพที่ 15 การร่วมลงทุนในกิจการต่างๆ ของสหกรณ์

หลักประกันสำหรับค้ำประกันหนี้สินเชื่อ แบ่งตามระดับวงเงิน ดังนี้

1. วงเงินไม่เกิน 50,000 บาท จะต้องมีหลักประกันดังนี้
  - บุคคลหรือหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้
2. วงเงินตั้งแต่ 50,001-80,000 บาท จะต้องมีหลักประกัน ดังนี้
  - 2.1 บุคคลข้าราชการ หรือ พนักงานของรัฐ หรือ หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้
3. วงเงินตั้งแต่ 80,001-150,000 บาท จะต้องมีหลักประกัน ดังนี้
  - 3.1 บุคคลข้าราชการ จำนวน 2 คน และ/หรือ
  - 3.2 บุคคลพนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน และ/หรือ
  - 3.3 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้
4. วงเงินตั้งแต่ 150,001-1,000,000 บาท จะต้องมีหลักประกัน ดังนี้
  - 4.1 บุคคลข้าราชการ อย่างน้อย 1 คน หรือ
  - 4.2 บุคคลพนักงานของรัฐ อย่างน้อย 1 คน และ
  - 4.3 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้

5. วงเงินตั้งแต่ 1,000,001 บาท ขึ้นไป จะต้องมียหลักประกัน ดังนี้
  - 5.1 บุคคลข้าราชการ อย่างน้อย 2คน หรือ
  - 5.2 บุคคลพนักงานของรัฐ อย่างน้อย 2 คน และ
  - 5.3 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลหนี้

ในกรณีบุคคลทั่วไปหรือข้าราชการที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้ขอสินเชื่อ และมีหนี้สินกับ สหกรณ์จะต้องชำระหนี้แก่สหกรณ์มาไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

การผ่อนชำระหนี้คืนให้กับสหกรณ์ สามารถเลือกแบบข้อใดข้อหนึ่ง ที่ระบุในสัญญา (ภาคผนวก ญ) ดังนี้

1. ผ่อนชำระหนี้แบบเท่ากันทุกงวด
2. ผ่อนชำระหนี้แบบกำหนดตามส่วนที่กำหนดเป็นงวด ๆ
ทั้งนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแบบการผ่อนชำระอีกหลังทำสัญญาสินเชื่อแล้ว

ระยะเวลาผ่อนชำระหนี้มีดังนี้

1. เพื่อการซื้อยานพาหนะ ให้ผ่อนชำระภายใน 60 งวด หรือ 5 ปี
กรณียานพาหนะใหม่ ให้ผ่อนชำระได้ภายใน 84 งวด หรือ 7ปี
2. เพื่อที่อยู่อาศัย ให้ผ่อนชำระภายในระยะเวลา ดังนี้
  - 2.1 เพื่อซื้อที่ดิน ให้ผ่อนชำระภายใน 120 งวด หรือ 10 ปี
  - 2.2 เพื่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 120 งวด หรือ 10 ปี
  - 2.3 เพื่อซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 120 งวด หรือ 10 ปี
  - 2.4 เพื่อขยาย/ต่อเติม/ซ่อมแซม สิ่งปลูกสร้าง ให้ผ่อนชำระภายใน 60 งวด หรือ 5 ปี

ในกรณีสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สามารถผ่อนชำระได้ภายใน 15 ปี ทั้งนี้สมาชิกจะต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปี เมื่อครบกำหนดชำระงวดสุดท้ายเพื่อการอื่นๆ ให้ผ่อนชำระภายใน 48 งวด หรือ 4 ปี

บริการและสวัสดิการที่ไม่ใช่ธุรกิจ

1. เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)

เงินฝากประเภทนี้เป็นการฝากเงินของสมาชิกไว้กับสหกรณ์โดยไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก ฝากจำนวนเท่าใดสามารถถอนได้จำนวนเท่านั้น สมาชิกสามารถถอนได้ทุกเวลาตามจำนวนที่ฝากไว้กับสหกรณ์ และผู้ฝากยินยอมให้สหกรณ์นำเงินส่วนนั้นไปลงทุนในธุรกิจต่างๆของสหกรณ์ สหกรณ์จะรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียวในทรัพย์สินของผู้ฝากหากเกิดการขาดทุนกำไรที่ได้จากการลงทุนจะเป็นของสหกรณ์แต่เพียงผู้เดียว สมาชิกจะไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆจากส่วนนี้ สมาชิกที่มีความประสงค์ขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทนี้ สมาชิกสามารถขอแบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ประเภทวาดีอะฮ์ (ภาพที่16) จากเจ้าหน้าที่ และทำการเปิดบัญชีเงินฝากประเภทวาดีอะฮ์ (ภาพที่17) จากนั้นสามารถฝากเงินโดยใบฝากเงิน (ภาพที่18) ต่อไปได้

1.1 ลักษณะของการฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)

- 1.1.1 สหกรณ์จะขออนุญาตใช้เงินของผู้ฝาก
- 1.1.2 ผู้ฝากสามารถฝากและถอนเงินได้ตลอดเวลาทำการ
- 1.1.3 ผลกำไรที่ได้จากการที่สหกรณ์นำเงินไปลงทุนเป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์

1.2 วิธีการฝากเงินประเภทรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)

- 1.2.1 ยื่นคำร้องขอเปิดบัญชีเงินฝากวาดีอะฮ์
- 1.2.2 ฝากได้ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป
- 1.2.3 เงินฝากทุกประเภทที่ยอดเงินไม่ถึง 10,000 บาท จะถือเป็นฝากวาดีอะฮ์
- 1.2.4 เงินฝากมูฏอโรบะห์ที่มีการปฏิบัติผิดเงื่อนไขในการฝาก/ถอน สหกรณ์จะถือว่าเป็นการฝากวาดีอะฮ์

 ธนาคารออมทรัพย์อิสลาม จำกัด เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม	หนังสือ ขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ประเภท วาติอะฮ์	วันที่.....
		เลขที่บัญชี <input type="text"/>
คำแนะนำ: 1. ก่อนที่ท่านจะกรอกข้อความลงในหนังสือขอเปิดบัญชีเงินฝากฉบับนี้ โปรดทำความเข้าใจในรายละเอียดของระเบียบสหกรณ์อิสลาม จำกัด ว่าเงินฝากออมทรัพย์ พ.ศ. 2535 นี้เข้าใจอย่างชัดเจน หากมีข้อสงสัย กรุณาสอบถามเจ้าหน้าที่ 2. โปรดกรอกข้อความด้วยตัวบรรจงให้ครบถ้วนสมบูรณ์		
รายละเอียดการขอเปิดบัญชี		
ข้อมูลเจ้าของบัญชี		
เขียน ผู้จัดการธนาคารออมทรัพย์อิสลาม จำกัด ข้าพเจ้า ☐ เด็กชาย ☐ เด็กหญิง ☐ นาย ☐ นางสาว ☐ นาง..... นามสกุล.....		
เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน <input type="text"/>		
ออกให้ ณ จังหวัด..... วันที่ออกบัตร..... วันบัตรหมดอายุ..... มีความประสงค์ขอเปิดบัญชีเงินฝากวาติอะฮ์ (รักษาทรัพย์) กับธนาคารออมทรัพย์อิสลาม จำกัด เป็นจำนวนเงิน <input type="text"/> บาท		
ข้าพเจ้ายินยอมที่จะให้สหกรณ์ฯ นำเงินของข้าพเจ้าไปลงทุนในกิจการใด ๆ ของสหกรณ์ ได้ โดยที่ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องผลตอบแทนใด ๆ จากจำนวนเงินที่สหกรณ์ฯ นำไปลงทุน นอกจากต้นเงินฝากของข้าพเจ้า และขอให้รายละเอียดดังนี้ ดังนี้		
ชื่อบัญชี / ชื่อเจ้าของบัญชี		
ชื่อบัญชี	หมายเลข - ในกรณีที่ชื่อบัญชีและชื่อเจ้าของบัญชีเป็นชื่อเดียวกัน โปรดกรอกไปเลยอันที่ 2-364	
ชื่อเจ้าของบัญชี		
สถานที่ติดต่อเจ้าของบัญชี		
ที่ทำงาน	เลขที่..... ตรอก / ซอย..... ถนน..... หมู่ที่..... ตำบล / แขวง.....	
	อำเภอ / เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....	
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	เลขที่..... ตรอก / ซอย..... ถนน..... หมู่ที่..... ตำบล / แขวง.....	
	อำเภอ / เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....	
หนังสือสำคัญประกอบการเปิดบัญชีเงินฝาก		
บุคคลธรรมดา	☐ บัตรประชาชน ☐ บัตรข้าราชการ ☐ บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ทะเบียนบ้าน ☐ ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ ☐ อื่น ๆ.....	หมายเลข..... หลักฐานที่ใช้ในการเปิดบัญชีเงินฝากที่ง่ายต่อการแลกเปลี่ยนและสภาพพร้อมที่จะคือขอเปิดบัญชีเงินฝากฉบับนี้ กรณีที่มีเป็นนิติบุคคลให้แนบหลักฐานผู้มีอำนาจลงนามด้วย
องค์กร / นิติบุคคล	☐ บริษัทจำกัด ☐ โรงเรือน ☐ สมาคม / มูลนิธิ ☐ อื่น ๆ หนังสือสำคัญการจดทะเบียนเลขที่..... ลงวันที่.....	
การตั้งจ่าย / ถอนเงิน ในบัญชี		เงื่อนไขการจ่าย
ผู้มีอำนาจในการตั้งจ่ายเงินในบัญชี	1. ชื่อ..... นามสกุล..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน <input type="text"/>	
	2. ชื่อ..... นามสกุล..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน <input type="text"/>	
	3. ชื่อ..... นามสกุล..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน <input type="text"/>	หมายเหตุ: ผู้มีอำนาจจ่ายเงินในบัญชี จะระบุไว้ในเอกสารนี้จากเจ้าของบัญชี โปรดแนบหลักฐานด้วย
ลงชื่อ..... เจ้าของบัญชี (.....)		
ลงชื่อ..... เจ้าหน้าที่ (.....)		
ลงชื่อ..... พยาน (.....)		

ภาพที่ 16 แบบฟอร์มการขอเปิดบัญชีเงินฝากเงินออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์

ตารางที่ 9 ปริมาณเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)

พ.ศ.	ปริมาณเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (บาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(%)
2547	7,482,006	-
2548	16,509,660	121
2549	29,356,823	78
2550	42,665,083	45
2551	57,289,181	34

2. ให้ยืมเงินฉุกเฉิน (ก้อรตุละหะซัน) เงินช่วยเหลือใช้คืน

สหกรณ์ให้สมาชิกยืมเงินยามจำเป็น โดยไม่คิดค่าบริการใดๆ ในลักษณะที่เป็นเงินช่วยเหลือใช้คืน ในการให้ยืมประเภทนี้สมาชิกทุกคนมีสิทธิขอยืมได้หากมีความจำเป็นทางการเงิน เช่น ช่วงเวลาเปิดเทอม สมาชิกอาจขอยืมเพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียนหรือเป็นค่าเล่าเรียนแก่บุตร เป็นค่ารักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย (สำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้บริการกองทุนตะกาฟูล) หรือเมื่อขาดงานทำให้ไม่มีรายได้เข้ามา ก็สามารถยืมได้ การให้ยืมประเภทนี้เป็นการให้ยืมระยะสั้น และจำนวนเงินไม่มากนัก ซึ่งการยืมเงินประเภทนี้มีการทำสัญญา (ภาคผนวก จ) ระหว่างสมาชิกผู้ขอยืมกับสหกรณ์ให้ชัดเจน โดยสหกรณ์กำหนดวงเงินให้ยืมไว้ ดังนี้

วงเงิน 50% ของเงินหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ไม่เกินครั้งละ 3,000 บาท และต้องชำระคืนภายใน 3 เดือน

สมาชิกจะต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหุ้นติดต่อกันเกิน 3 เดือน โดยไม่แจ้งให้ทราบ

3. กองทุนสวัสดิการสมาชิก พ.ศ.2545

กองทุนสวัสดิการสมาชิก พ.ศ. 2545 เป็นกองทุนที่ให้การสนับสนุนทางด้าน ทุนการศึกษา การอบรมวิชาการ และส่งเสริมอาชีพ ศึกษาดูงาน การให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุและภัยพิบัติต่างๆตามธรรมชาติ สำหรับสมาชิกทุกคน โดยเงินที่นำมาช่วยเหลือทั้งหมดมาจากกำไรของสหกรณ์ ในการช่วยในด้านต่าง ๆ นั้นวงเงินไม่เกินคนละ 3,000 บาท สำหรับกองทุนนี้สหกรณ์จะ

ให้กับสมาชิกทุกคน โดยสมาชิกจะต้องทำโครงการประกอบการเสนอขอ เมื่อยื่นโครงการแล้ว เจ้าหน้าที่ดูแลกองทุนจะพิจารณา หากเป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้จึงอนุมัติให้ ซึ่งที่ผ่านมาสหกรณ์ได้ช่วยทุกรูปแบบมาแล้ว เช่น

ทุนการศึกษา มีการพิจารณาด้านผลการเรียนของสมาชิก หากมีผลการเรียนดี แต่รายได้น้อย และมีประวัติในการใช้บริการสหกรณ์ที่ดี ทางสหกรณ์ก็จะอนุมัติให้

ด้านการอบรมวิชาการ การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาดูงาน จะมีการเขียนโครงการขึ้นมา ซึ่งโครงการดังกล่าวมีทั้งที่สหกรณ์หรือสมาชิกเป็นผู้เสนอขึ้นมา ในส่วนที่สหกรณ์เป็นผู้ร่างโครงการ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการศึกษาดูงาน ที่ผ่านมามากมายไปดูงานต่างประเทศมาแล้ว เช่น มาเลเซีย จีน ซึ่งสหกรณ์จะเปิดโอกาสให้สมาชิกที่สนใจสามารถเข้าร่วมโครงการได้ สำหรับโครงการที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการอบรมวิชาการและการส่งเสริมอาชีพ วิธีการขอคือ กลุ่มสมาชิกที่มีความสนใจไปฝึกอบรมหลักสูตรสั้นๆ ที่สามารถสร้างงานแก่กลุ่มได้ เช่น การอบรมทำขนมต่างๆ การตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ ทางสหกรณ์จะสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง

ในการฝึกอบรม เมื่อสมาชิกจบหลักสูตรการฝึกอบรม และสามารถสร้างผลผลิตออกมาได้แล้ว ทางสหกรณ์จะรับซื้อผลผลิตหรือสินค้าจากสมาชิก เพื่อส่งขายต่อไปยังตลาดต่างๆ ซึ่งสินค้าที่สหกรณ์เคยรับซื้อจากสมาชิกที่ผ่านมามีคือ หมวกกะปิยะ (สำหรับผู้ชาย) เสื้อผ้าชาย เป็นต้น จะเห็นว่า นอกจากช่วยส่งเสริมด้านการฝึกอบรมแก่สมาชิกแล้ว สหกรณ์ยังช่วยสร้างรายได้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้นอีกด้วย

4. กองทุนสงเคราะห์ (ตะกาฟูล)

กองทุนตะกาฟูล (ช่วยเหลือ) หมายถึง เงินอุดหนุนค่ารักษาพยาบาล และฌาปนกิจสงเคราะห์ ในกรณีที่สมาชิกเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือ พ.ศ.2547-2550 ปรากฏว่าเงินฝากประเภทนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 10) ซึ่งสหกรณ์กำหนดเงื่อนไขไว้ ดังนี้

4.1 สมาชิกต้องจ่ายเงินปีละ 150 บาท โดยตั้งเจตนา หรือกล่าวบริจาครให้กับสหกรณ์

ตารางที่ 10 ปริมาณเงินฝากกองทุนตะกาฟูล

หน่วย: บาท

พ.ศ.	ปริมาณเงินกองทุนตะกาฟูล	ยอดคงเหลือ
2547	276,312	92,302
2548	508,079	79,411
2549	1,317,816	875,164
2550	1,552,735	463,577
2551	- *	- *

หมายเหตุ: * ไม่มีข้อมูล

4.2 กรณีที่สมาชิกรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล สมาชิกจะได้รับคืนละ 100 บาท ไม่เกิน 15 คืนต่อปี ในกรณีนี้สมาชิกจะได้รับทันทีที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกมาแล้ว 12 เดือน

4.3 สำหรับผู้ที่เป็สมาชิกครบ 12 เดือน กรณีเสียชีวิตจะได้รับรายละเอียด 10,000 บาท หากสมาชิกท่านใดขาดส่งจะไม่ได้รับผลประโยชน์จากการให้บริการ แต่ในทางปฏิบัติ ทางสหกรณ์จะพิจารณาเป็นรายบุคคลว่ามีความจำเป็นอะไรถึงขาดส่ง และตรวจสอบดูประวัติการให้บริการที่ผ่านมา หากผู้ใดมีประวัติดีมาตลอด ทางสหกรณ์อาจจะอนุโลมให้ อย่างไรก็ตาม หากไม่มีความจำเป็นใดๆ สหกรณ์ก็จะตัดสิทธิ์ เพราะหากให้โอกาสคนใดคนหนึ่ง อาจจะมีรายต่อไป ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาแก่สหกรณ์เอง

4.4 สำหรับสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป และสมัครเป็นสมาชิกไม่ถึง 12 เดือน กรณีเสียชีวิต กองทุนจะช่วยเหลือรายละเอียด 3,000 บาท กรณีคลอดบุตร สมาชิกจะได้รับ 2,000 บาท โดยไม่จำกัดจำนวนบุตร

5. กองทุนชะกาด

กองทุนชะกาด หมายถึง กองทุนการจัดการทรัพย์สินส่วนเกินจำนวนหนึ่ง ซึ่งมุสลิมต้องจ่ายให้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับเมื่อครบรอบปี ถ้ามุสลิมผู้ใดมีทรัพย์สิน เงินทอง สินค้าที่เหลือในรอบปีแล้วไม่ทำการบริจาค ก็ถือว่าเป็นผู้ที่ทำผิดบัญญัติของอิสลาม

สหกรณ์จะจัดการกับชะงาดโดยการช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวประชาชนผู้ยากไร้ และสังคมที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือทั้งหมด 8 ประเภท

สำหรับการจ่ายชะงาดของสหกรณ์นั้น สหกรณ์ไม่ได้จัดการจ่ายแทนให้สมาชิกทุกคน โดยขึ้นอยู่กับประเภทการใช้บริการของสมาชิก หากสมาชิกใช้บริการเงินฝากอย่างเดียว คือเงินฝากเพื่อสะสมทรัพย์ การจ่ายชะงาดสมาชิกต้องรับผิดชอบเอง หากสมาชิกใช้บริการในลักษณะที่สหกรณ์นำเงินไปลงทุนในกิจการต่างๆ เช่น เงินฝากเพื่อการลงทุน และกองทุนฮัจญ์ ทางสหกรณ์จะมีการหักชะงาดก่อนแบ่งกำไรเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น สมาชิกไม่จำเป็นต้องไปจ่ายชะงาดอีก

การหักค่าชะงาดมีวิธีคิดดังนี้คือ การนำสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมดที่มีอยู่ มาหักหนี้สินหมุนเวียน แล้วมาบวกลบรายการปรับปรุง เมื่อได้ค่าออกมาแล้วนำไปคูณ 2.5% (อัตราที่กำหนดโดยกฎหมายอิสลาม) หรือเทียบเป็นสูตรได้ดังนี้

$$((\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{หนี้สินหมุนเวียน}) + \text{รายการปรับปรุง}) * 2.5\%$$

6. กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว (วาลีมะฮฺ)

กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว (วาลีมะฮฺ) เป็นกองทุนเพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิกให้สามารถแต่งงาน มีครอบครัว สร้างครอบครัวให้มีความสุขและความมั่นคง สำหรับสมาชิกที่สนใจสามารถเข้าร่วมกองทุนประเภทนี้ได้ ในการยืมเงินจากกองทุนประเภทนี้ สมาชิกที่ขอใช้บริการต้องทำสัญญา (ภาคผนวก ซ) และตกลงกับสหกรณ์ให้ชัดเจน

ลักษณะของกองทุนวาลีมะฮฺ

- 6.1 สมาชิกต้องฝากเงินเข้ากองทุนเดือนละ 1,000 บาท จนครบ 1 ปี ถึงจะใช้บริการได้
- 6.2 เงินยืมเพื่อการวาลีมะฮฺหรือมะฮัร (งานแต่งงานหรือค่าสินสอด) ได้ครั้งละ 50,000-100,000 บาท
- 6.3 สมาชิกต้องจ่ายเงินจำนวนเท่าเดิมภายในระยะเวลา 3 ปี หลังจากยืมไป

สำหรับรายรับของสหกรณ์จากกองทุนต่างๆ ที่ได้รับจากบริการและสวัสดิการที่ไม่ใช่ธุรกิจ ทั้ง 6 ประเภทที่กล่าวมาข้างต้น สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด นำเงินทั้งหมดไปลงทุน เช่นเดียวกัน

การระดมทุนและการจัดสรรผลประโยชน์

การระดมทุน

การระดมทุน เป็นการรวบรวมเงินทุนทั้งหมดที่สหกรณ์ได้รับจากการถือหุ้นของสมาชิก และการฝากเงินประเภทต่างๆ ของสมาชิก ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด มีรูปแบบการให้บริการหลายประเภทด้วยกัน เช่น บริการรับฝากเงินเพื่อรักษาทรัพย์ รับฝากเงินเพื่อการลงทุน รับฝากเงินเพื่อการฮัจญ์ รับฝากเงินเพื่อเข้าร่วมกองทุนตะกาฟูล รับฝากเงินเพื่อการแต่งงาน เป็นต้น จากรูปแบบการให้บริการประเภทต่างๆ สหกรณ์มีการแยกบัญชีออกมาอย่างชัดเจน โดยแบ่งบัญชีเป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน บัญชีสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ และบัญชีเงินฝากหุ้นสมาชิก (ตารางที่ 11) (ภาพที่ 19) หากบริการใดๆ มีลักษณะเดียวกับเงินฝากประเภทใด สหกรณ์นำเงินฝากเข้าบัญชีประเภทนั้น เช่น เงินฝากเข้าร่วมกองทุนตะกาฟูลจะรวมอยู่ในบัญชีเงินฝากหุ้นสมาชิก เงินฝากเพื่อสร้างครอบครัวจะรวมอยู่ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เป็นต้น เงินที่ได้จากบัญชีทุกประเภทนี้ สหกรณ์จะนำมาเก็บไว้รวมเป็นกองทุนเดียวกัน เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ และเพื่อการลงทุนต่อไป ซึ่งรูปแบบการระดมทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด มีดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 20)

1. **หุ้น** คือ เงินทุนในสหกรณ์ที่สมาชิกทุกคนต้องชำระแก่สหกรณ์เป็นรายเดือนในอัตราที่สหกรณ์กำหนดโดยเรียกว่า “ค่าหุ้น” ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
จำกัด

1.1 การถือหุ้น

สมาชิกทุกคนต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด โดยต้องชำระทุกเดือนตั้งแต่เดือนแรกที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกในอัตราหุ้นละ 10 บาท สำหรับแรกเริ่มของการเป็นสมาชิกจะต้องชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 30 หุ้น เป็นเงิน 300 บาท ส่วนเดือนถัดไปกำหนดให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่มอย่างน้อยเดือนละ

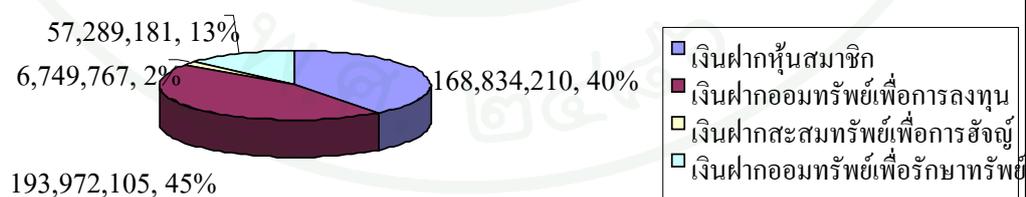
1 หุ้น และไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด (ภาคผนวก ก) แต่ในทางปฏิบัติสหกรณ์ กำหนดให้ชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้น กรณีที่สมาชิกถือหุ้นเพิ่มรายเดือนปริมาณมากกว่านี้ สมาชิกสามารถถือหุ้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นครั้งคราวได้ตามความต้องการ

ตารางที่ 11 บัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

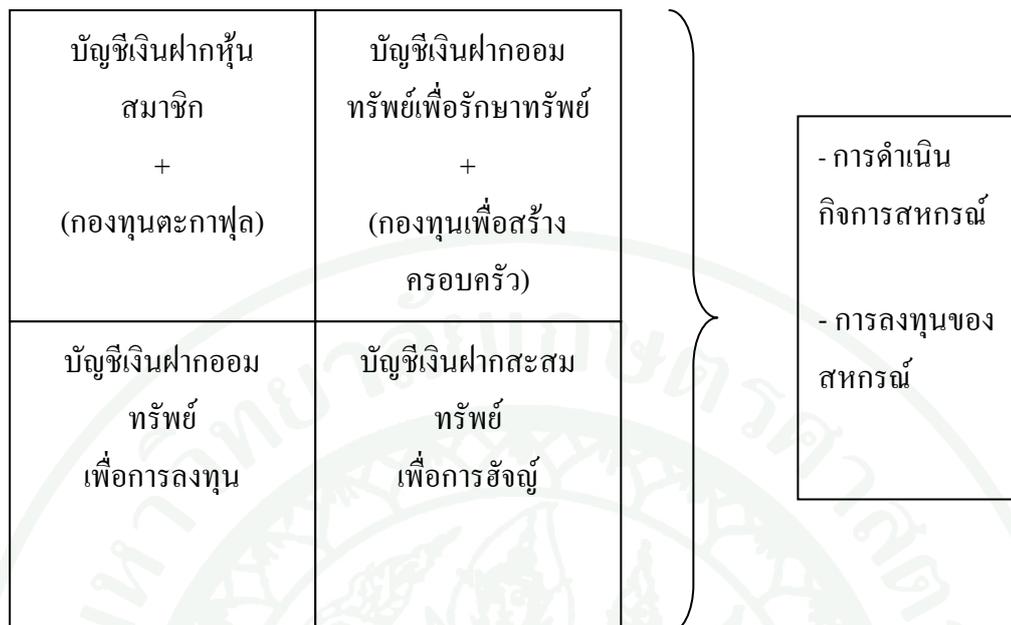
(หน่วย: บาท)

พ.ศ.	เงินฝาก หุ้นสมาชิก	เงินฝาก เพื่อการลงทุน	เงินฝาก เพื่อรักษาทรัพย์	เงินฝาก เพื่อการฮัจญ์
2547	26,076,156	73,822,404	7,482,006	1,713,104
2548	45,361,746	94,841,421	16,509,660	2,400,421
2549	91,758,060	118,299,083	29,356,823	3,064,957
2550	130,823,620	153,619,512	42,665,083	4,979,618
2551	168,834,210	193,972,105	57,289,181	6,749,767
รวม	462,853,792	634,554,525	153,302,753	18,907,867

บัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ปีพ.ศ. 2551

ภาพที่ 19 บัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ภาพที่ 20 แหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟาน

สำหรับเงื่อนไขการถือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟาน จำกัด เป็นไปตามคู่มือการส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์ (2546) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด (มาตรา 33 (3))

เงื่อนไขการถือหุ้น

ในการถือหุ้น สมาชิกต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังนี้คือ

1.2.1 การชำระค่าหุ้น สมาชิกต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด หุ้นที่สมาชิกถือเป็นรายเดือนให้ชำระเต็มมูลค่าหุ้นคือ หุ้นละ 10 บาท ขึ้นต่ำ 10 หุ้น แต่ครั้งแรกจะต้องจ่าย 30 หุ้น การถือหุ้นที่ซื้อเพิ่มเป็นครั้งคราว จะต้องชำระเต็มจำนวนในคราวที่ขอซื้อหุ้นเพิ่ม

1.2.2 หากสมาชิกไม่สามารถชำระค่าหุ้น สามารถดส่งหุ้นชั่วคราวได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ การขาดชำระหุ้น โดยผลการจะทำให้เสียสิทธิต่างๆหลายอย่าง

1.2.3 การขาดชำระหุ้น โดยผลติดต่อกัน 3 เดือนจะทำให้เสียสิทธิ์ต่างๆ เช่น บริการสินเชื่อตะกาฟูล เป็นต้น

1.2.4 เมื่อได้ทำการชำระหุ้นที่ขาดไปตามข้อ 6 ครบถ้วน สมาชิกจะได้สิทธิต่างๆ คืนมาหลังจากนั้น 1 เดือน

การชำระค่าหุ้น

หุ้นที่สมาชิกถือจะต้องชำระเป็นรายเดือน แต่สมาชิกส่วนใหญ่จะชำระ 3 เดือนครั้ง คือครั้งละ 300 บาท เนื่องจากการชำระลักษณะดังกล่าวเป็นกฎเกณฑ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

แต่ในทางปฏิบัติสมาชิกสหกรณ์ชำระค่าหุ้นปีละครั้ง เนื่องจากไม่ได้ทำธุรกิจใดๆ กับสหกรณ์ ดำรงสิทธิเป็นสมาชิกสหกรณ์เท่านั้น ดังคำกล่าวของสมาชิกสหกรณ์ว่า

“กะ (พี่) แค่มักรเป็นสมาชิกสหกรณ์ ไม่ได้ฝากเพื่อลงทุนอะไรกับเขาด้วย จ่ายค่าหุ้นอย่างเดียวเดือนละ 100 บาท แต่กะไปจ่ายปีละครั้ง เพราะคิดว่าไม่ได้มากเท่าไรทางสหกรณ์ก็ไม่ได้ว่าอะไร เพราะเราจ่ายครบ”

สมาชิกบางคนขาดการชำระเป็นเวลานานถึง 1-2 ปี หรือมากกว่า ในกรณีดังกล่าวทางสหกรณ์จะส่งหนังสือแจ้งหนี้ไปเป็นระยะๆ บางคนติดต่อกลับมา แต่ยังมีบางคนไม่ติดต่อกลับมาเลย จึงเป็นการสร้างภาระแก่สหกรณ์มากขึ้น การขาดการชำระค่าหุ้นนั้นจะส่งผลเสียต่อสมาชิกเอง คือ สมาชิกไม่สามารถใช้บริการสินเชื่อประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ได้จนกว่าจะชำระค่าหุ้นครบ

กรณีชำระค่าหุ้นล่าช้ากว่าวันเวลาที่กำหนด สมาชิกจะไม่เสียค่าปรับใดๆ ทั้งสิ้น ค้างชำระจำนวนเท่าใดก็จ่ายไปจำนวนเท่านั้น ถึงจะมีการจ่ายล่าช้าไปบ้างทางสหกรณ์อนุโลมให้โดยมีเงื่อนไขว่าสมาชิกทุกคนจำเป็นต้องจ่ายให้ครบ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เพราะเกือบทุกคนที่เข้าสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น ต้องการใช้บริการประเภทต่างๆ ที่สหกรณ์มีอยู่ ถ้ายังค้างชำระอยู่ก็ไม่สามารถใช้บริการดังกล่าวได้

1.4 สิทธิประโยชน์ของหุ้น

ตามระเบียบของสหกรณ์แล้ว สมาชิกทุกคนได้รับประโยชน์จากการถือหุ้นดังนี้

1.4.1 หุ้นที่ชำระแล้วจะได้รับผลกำไรที่เกิดขึ้นตามอัตราที่ได้กำหนดและผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

1.4.2 หุ้นที่ชำระแล้วใช้เป็นตัวอ้างอิงสำคัญในการขอใช้บริการเงินกู้ฉุกเฉินและการใช้บริการสินเชื่อต่างๆ

1.4.3 หุ้นที่ชำระแล้วสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้สินเชื่อได้เต็มมูลค่าหุ้น

การถือหุ้นของสมาชิกไม่ว่าจะน้อยหรือมาก ส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. สมาชิกที่ชำระค่าหุ้นแล้วจะได้รับการปันผลกำไรที่เกิดขึ้นตามอัตราที่สหกรณ์กำหนด (20-25%) และผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่
2. จำนวนหุ้นที่ได้ชำระไปแล้วสามารถใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการขอใช้บริการเงินกู้ฉุกเฉินและการใช้บริการสินเชื่อต่างๆ
3. จำนวนหุ้นที่ได้ชำระไปแล้วสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้สินเชื่อได้เต็มมูลค่าหุ้น

จากข้างต้นจะเห็นว่า สมาชิกที่ถือหุ้นได้รับประโยชน์ที่หลากหลาย เช่น ได้รับเงินปันผลจากการลงทุนของสหกรณ์ สามารถใช้作为หลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้สินได้เต็มมูลค่า แต่หากสมาชิกขาดการชำระเกิน 3 เดือน ทำให้เสียสิทธิในการใช้บริการประเภทต่างๆ เช่น บริการสินเชื่อตะกาฟูล เป็นต้น และเมื่อสมาชิกได้ชำระค่าหุ้นดังกล่าวครบถ้วนแล้ว สมาชิกจะได้สิทธิต่างๆ คืนมาภายใน 1 เดือนหลังจากนั้น ซึ่งในทางปฏิบัติ หากสมาชิกขาดการชำระเกิน 3 เดือน ก่อนใช้บริการประเภท

ต่างๆ สมาชิกต้องชำระให้ครบก่อน ทางสหกรณ์ถึงจะอนุญาตให้ใช้บริการได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีเป็นจำนวนมาก

1.5 การโอนหุ้น การถอนหุ้น และการจ่ายคืนค่าหุ้น

รายละเอียดเกี่ยวกับการโอนหุ้น การถอนหุ้น และการจ่ายคืนค่าหุ้นตามระเบียบของสหกรณ์ได้กล่าวไว้ว่า

1.5.1 สมาชิกจะโอนหรือถอนคืนค่าหุ้นที่ชำระแล้ว แม้บางส่วนหรือทั้งหมดในขณะที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ไม่ได้

1.5.2 หุ้นที่สมาชิกขอซื้อเพิ่มเป็นครั้งคราวจะ โอนหรือถอนคืนได้ เว้นแต่หุ้นเป็นหลักประกันเงินกู้ สิ้นเชื่อ จะ โอน หรือถอนคืนไม่ได้ จนกว่าหนี้ที่ค้ำประกันจะชำระหมดสิ้นแล้ว

1.5.3 การขอถอนหุ้น โดยการลาออกนั้น สมาชิกจะต้องยื่นเรื่องขอลาออกตามแบบฟอร์มก่อนล่วงหน้า 3 เดือน

1.5.4 การจ่ายคืนค่าหุ้น ขอบนอッフานจะจ่ายค่าหุ้นแก่สมาชิกที่ได้ผ่านการอนุมัติให้ออก หรือสิ้นสุดการเป็นสมาชิกเท่านั้น และไม่มีเงินปันผลสำหรับปีที่ออกนั้นเว้นแต่ผู้เป็นสมาชิกจะรับค่าหุ้นหลังจากวันสิ้นปีบัญชี จึงมีสิทธิได้รับเงินปันผลสำหรับปีนั้น

การโอนหุ้น และการถอนหุ้น

สมาชิกทุกคนไม่สามารถโอนหรือถอนคืนค่าหุ้นที่ชำระแล้วได้ในขณะที่เป็นสมาชิก ตามระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์ขอบนอッフาน จำกัด ได้กำหนดไว้ว่า หุ้นที่สมาชิกถือเพิ่มเป็นครั้งคราว สามารถโอนหรือถอนคืนได้ถ้าไม่มีข้อผูกพันใดๆ หากสมาชิคนำหุ้นเหล่านั้นเป็นหลักประกันเงินกู้สิ้นเชื่อ สมาชิกไม่สามารถ โอนหรือถอนคืนค่าหุ้นได้จนกว่าหนี้ที่ค้ำประกันจะชำระครบแล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสมาชิกสามารถโอนหรือถอนคืนหุ้นได้ตลอด แต่ในทางปฏิบัติ สหกรณ์ไม่อนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวได้ เพื่อง่ายต่อการจัดการ ดังคำอธิบายของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ว่า

“จริงๆแล้ว ในทางปฏิบัติเรา (สหกรณ์) ไม่อนุญาตให้โอนหรือถอนคืนค่าหุ้นได้ เพราะเรามีหลายสาขา สมาชิกก็เยอะ ถ้าเราอนุญาตแล้วสมาชิกจะมาถอนกันบ่อย เดี่ยวมีเงินไม่พอก็มาถอนกัน ทางเราคงจะจัดการลำบาก เลยตัดปัญหาตั้งแต่ต้นไปเลย”

การย้ายคืนค่าหุ้น

สมาชิกสามารถขอถอนหุ้นได้ต่อเมื่อลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ แต่กระบวนการในการลาออกนั้น สมาชิกจะต้องยื่นเรื่องขอลาออกตามแบบฟอร์มก่อนล่วงหน้า 3 เดือน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด เป็นการระดมทุนวิธีหนึ่งของสหกรณ์ คือ การถือหุ้น ซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องถือหุ้น อาจจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสมัครใจ สมาชิกท่านใดถือหุ้นมากสามารถกู้ยืมเงินสหกรณ์ได้มาก เพราะสมาชิกสามารถยืมเงินได้ในวงเงิน 50% ของค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

การปันผลค่าหุ้น

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน จำกัด จะจ่ายเงินปันผลแก่สมาชิกตามหุ้นที่ชำระแล้ว ตามอัตราที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ประจำปี โคนเฉลี่ยแล้ว 4% ต่อหุ้น การคิดเงินปันผล สหกรณ์จะคิดตามส่วนแห่งการถือหุ้นที่สหกรณ์ได้รับภายในวันที่ 7 ของเดือน ส่วนเงินค่าหุ้นที่สหกรณ์ได้รับหลังจากวันที่ 7 ของเดือน สหกรณ์จะคิดเงินปันผลให้เป็นเดือนถัดไป สมาชิกสามารถนำสมุดคู่ฝากหุ้นมาแสดงตนเพื่อขอรับเงินปันผลกำไรตามหุ้นของตน ที่สำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟานจำกัดได้ทุกวัน หรือ ตามประกาศแจ้งการปันผลกำไรของผู้ถือหุ้นสามัญที่อนุมัติชำระแล้ว หลังการประชุมใหญ่สามัญของทุกปี

2. เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)

การระดมทุนด้วยวิธีนี้คือ สหกรณ์เปิดบริการรับฝากเงินจากสมาชิกทุกคนที่สมัครใจ โดยไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก สมาชิกสามารถถอนได้ตลอดเวลาตามจำนวนที่ฝากไว้

กับสหกรณ์ และผู้ฝากยินยอมให้สหกรณ์นำเงินส่วนนั้นไปลงทุนในธุรกิจต่างๆของสหกรณ์ และสหกรณ์จะรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียวในทรัพย์สินของผู้ฝากหากเกิดการขาดทุน กำไรที่ได้จากการลงทุนจะเป็นของสหกรณ์แต่เพียงผู้เดียว สมาชิกจะไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆจากส่วนนี้

3. เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน (มูออรอบะห์)

การระดมทุนด้วยวิธีนี้ สหกรณ์เปิดให้บริการสำหรับผู้สนใจมาร่วมลงทุนกับสหกรณ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยจะต้องมีการระบุในสัญญาถึงจำนวนเงินที่มาลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน และอัตราการแบ่งกำไรที่แน่นอน และผู้ฝากจะต้องร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุน ไม่ว่าจะได้กำไรหรือขาดทุน ในการฝากสมาชิกจะฝากเมื่อไรก็ได้ หรือจะฝากครั้งเดียวแล้วรอรับผลตอบแทนไปตลอดชีวิตก็สามารถทำได้ ถ้าสมาชิกฝากประเภทใดในครั้งแรก สมาชิกต้องฝากประเภทนั้นตลอดไป หากต้องการเปลี่ยนประเภทสามารถแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการทราบ

4. เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ (กองทุนฮัจญ์)

การระดมทุนด้วยวิธีนี้คือ สหกรณ์เปิดให้บริการแก่สมาชิกทุกคนที่สนใจฝากเงินสะสมทรัพย์เพื่อไปฮัจญ์ ซึ่งผู้ที่มีคุณสมบัติตามสหกรณ์กำหนด คือ มุสลิมที่มีเจตนาจะไปประกอบพิธีฮัจญ์ ยอมรับในหลักการและวัตถุประสงค์ของกองทุน การเปิดให้บริการประเภทนี้เพื่อเสริมเจตนารมณ์ของสมาชิก และสนับสนุนให้เกิดความสะดวกในการเตรียมความพร้อมของสมาชิก เพื่อไปประกอบพิธีฮัจญ์ ในการฝากเงินประเภทนี้สมาชิกสามารถฝากได้อย่างน้อยเดือนละ 100 บาทจนครบจำนวนที่จะไปประกอบฮัจญ์ได้ สหกรณ์นำเงินของสมาชิกไปลงทุนในกิจการต่างๆ กำไรที่ได้มาจะแบ่งตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การระดมทุนของสหกรณ์ได้มาจาก 4 ช่องทางด้วยกันคือ การถือหุ้นของสมาชิก เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน และเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อไปฮัจญ์ ซึ่งทั้ง 4 ประเภทมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านการรับฝากและการจัดสรรผลประโยชน์ ซึ่งจะกล่าวในลำดับต่อไป

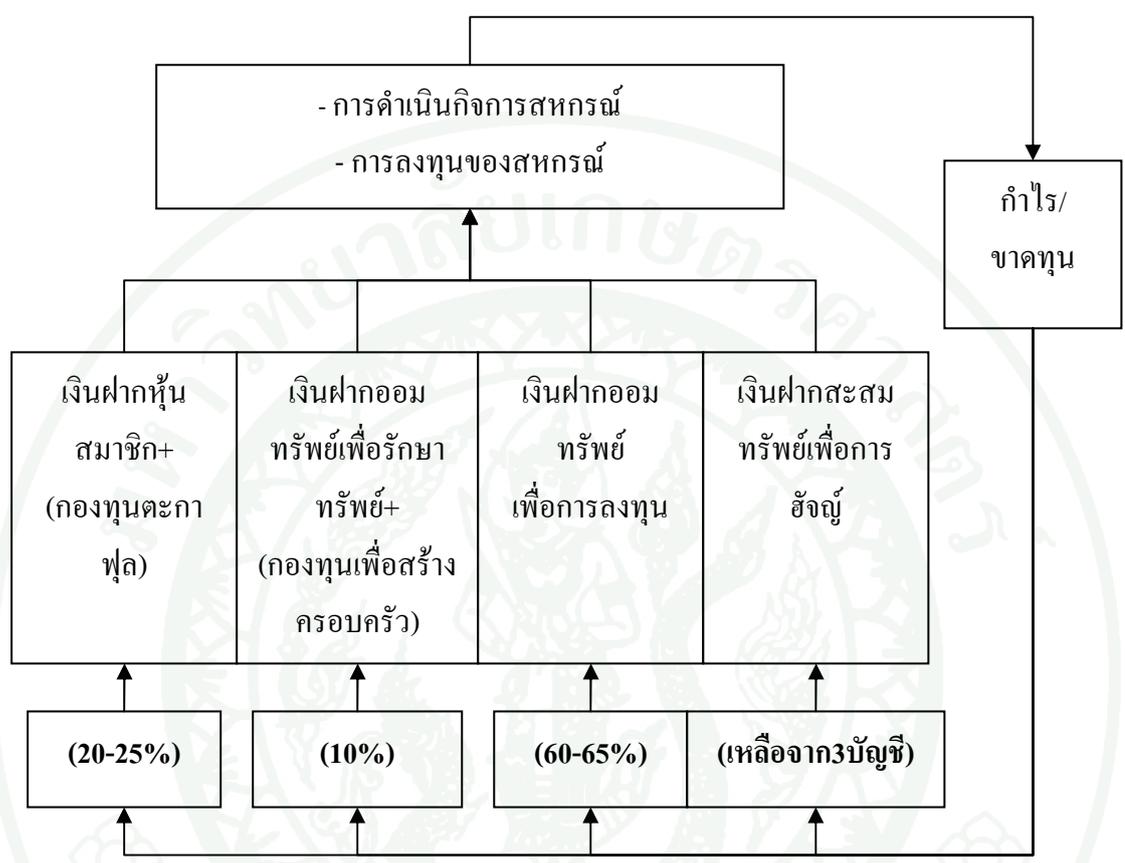
การจัดสรรผลประโยชน์

การจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการคืนเงินปันผลจากการถือหุ้นของสมาชิก และคืนกำไรหรือผลตอบแทนจากการที่สหกรณ์นำเงินของสมาชิกไปลงทุนในกิจการต่างๆ จากเงินที่ระดมทุนมาจากสมาชิก 4 รูปแบบ คือ เงินฝากหุ้นสมาชิก เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน และเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญา โดยสหกรณ์นำไปลงทุนทั้งในการดำเนินกิจการต่างๆ ของสหกรณ์ และการลงทุนในธุรกิจประเภทต่างๆ จากการลงทุนดังกล่าวผลกำไรที่ได้มาหรือขาดทุนเงินจะกลับไปสู่สหกรณ์ ซึ่งจากหลายๆ โครงการที่ลงทุนนั้นอาจมีการขาดทุนบ้าง แต่เท่าที่ผ่านมามีแล้วเฉลี่ยกันแล้ว สหกรณ์ได้รับกำไรมากกว่า จากการระดมทุนดังกล่าวสหกรณ์จะปิดงวดบัญชีทุกๆ 3 เดือน เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน และเงินสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญาจะมีการแบ่งทุกๆ 3 เดือน ส่วนเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ และเงินฝากสมาชิก (หุ้น) จะสะสมจนครบระยะเวลา 1 ปีถึงจะมีการจัดสรรกำไร ทางสหกรณ์มีการจัดสรรเงินก่อนดังกล่าวตามอัตราที่ได้กำหนดไว้ตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมใหญ่ประจำปี ดังนี้ เงินฝากสมาชิกหรือที่เรียกว่าค่าหุ้น อัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 20-25% เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ อัตรา 10% เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน อัตรา 60-65% และเงินสะสมทรัพย์เพื่อไปอัญญา อัตราผลตอบแทนได้มาจากส่วนเหลือจากการแบ่งทั้ง 3 บัญชีข้างต้น เมื่อมีการแบ่งเรียบร้อยแล้ว ทางสหกรณ์นำไปแบ่งอีกครั้งตามประเภทของการฝากต่อไป (ภาพที่ 21) สำหรับเงินฝากประเภทอื่นๆ ที่รวมอยู่ในบัญชีใดบัญชีหนึ่งนั้นจะมีการจัดสรรกำไรเช่นเดียวกับบัญชีอื่นๆ เช่น เงินฝากเพื่อสร้างครอบครัว ฝากไว้ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ แสดงว่าสมาชิกจะไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆ จากการนำเงินไปลงทุน เนื่องจากเงินยืมประเภทนี้เป็นทำให้ยืมเปล่า ยืมจำนวนเท่าใดจ่ายคืนเท่าเดิม ซึ่งการจัดสรรผลประโยชน์ของเงินฝากแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ดังนี้

ผลประโยชน์จากการถือหุ้น หรือเงินปันผล

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด จ่ายเงินปันผลแก่สมาชิกตามหุ้นที่ชำระแล้ว ตามอัตราที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ประจำปี ซึ่งอัตราเงินปันผลจะไม่เท่ากันทุกปี ขึ้นอยู่กับกำไรที่ได้มา ที่ผ่านมามีคือ 20% การคิดเงินปันผล สหกรณ์จะคิดตามส่วนของการถือหุ้นที่สหกรณ์ได้รับภายในวันที่ 7 ของเดือน ส่วนเงินค่าหุ้นที่ได้รับหลังจากวันที่ 7 ของเดือนจะคิดเงินปันผลให้เป็นเดือนถัดไป สมาชิกสามารถนำสมุดคู่ฝากมาแสดงตนเพื่อขอรับเงินปันผลกำไรตามหุ้นของตน ที่สำนักงานสหกรณ์สาขาที่สมาชิกสังกัดอยู่ได้ทุกวันทำการ หรือตามประกาศแจ้งการปันผลกำไร

ของผู้ถือหุ้นที่อนุมัติชำระแล้ว หลังการประชุมใหญ่สามัญของทุกปี โดยอัตราเงินปันผลที่สมาชิกได้รับเฉลี่ยแล้วประมาณ 4% ต่อหุ้น

ภาพที่ 21 การจัดสรรผลประโยชน์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

ผลประโยชน์จากเงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน (มูฎอรอบะห์)

เงินฝากประเภทนี้เป็นการฝากเงินเพื่อต้องการลงทุนในกิจการต่างๆของสหกรณ์ ในการฝากสมาชิกต้องกรอกข้อมูลให้ชัดเจนว่าต้องการฝากประเภทใด ซึ่งการฝากเงินประเภทนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

1. เงินฝากระยะเวลา 3 เดือน อัตราการแบ่งกำไรระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์คือ 30:70
2. เงินฝากระยะเวลา 6 เดือน อัตราการแบ่งกำไรระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์คือ 45:55
3. เงินฝากระยะเวลา 9 เดือน อัตราการแบ่งกำไรระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์คือ 55:45
4. เงินฝากระยะเวลา 12 เดือน อัตราการแบ่งกำไรระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์คือ 60:40

ในการฝากทั้ง 4 ประเภทมีความแตกต่างกันในด้านระยะเวลาและอัตราการแบ่งกำไร จะเห็นว่า เงินฝากระยะเวลา 3 เดือน อัตราการแบ่งกำไรระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์คือ 30: 70 สำหรับความแตกต่างด้านระยะเวลานั้นหมายถึง ระยะเวลาที่สมาชิกสามารถถอนได้ จะเห็นว่า ยิ่งฝากระยะเวลานาน อัตราการแบ่งกำไรยิ่งมากขึ้น

ในการจัดสรรเงินปันผลแบ่งออกเป็น 4 งวด คือ ปันผลงวดที่ 1 วันที่ 15 เมษายน ปันผลงวดที่ 2 วันที่ 15 กรกฎาคม ปันผลงวดที่ 3 วันที่ 15 ตุลาคม และปันผลงวดที่ 4 วันที่ 15 มกราคม ซึ่งที่ผ่านมาอัตราการแบ่งกำไรอยู่ที่ 60-65% จากอัตราดังกล่าวสหกรณ์นำมาจัดสรรอีกครั้งให้กับสมาชิกทุกคนที่ใช้บริการเงินฝากประเภทนี้ จะได้ผลตอบแทนจำนวนเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับประเภทการให้บริการที่ได้ตกลงไว้กับสหกรณ์ ดังที่กล่าวมาข้างต้น

ผลประโยชน์จากเงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อไปอัญญา (กองทุนอัญญา)

การฝากเงินประเภทนี้ใช้หลักการฝากเช่นเดียวกับมูอูรออบะห์ ผู้ฝากต้องฝากสะสมเป็นรายเดือนอย่างน้อยเดือนละ 100 บาท หากขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือนโดยไม่แจ้งสาเหตุ สหกรณ์จะปิดบัญชีทันที ข้อแตกต่างจากการฝากประเภทมูอูรออบะห์คือ สมาชิกสามารถถอนได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ทางสหกรณ์จะนำเงินที่สมาชิกฝากไปลงทุนในกิจการต่างๆ และกำไรที่ได้จากการลงทุนนั้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วนเท่าๆ กันคือ สหกรณ์: กองทุน: ผู้ฝาก ซึ่งที่ผ่านมา อัตราการแบ่งกำไรของเงินฝากประเภทนี้เป็นส่วนที่เหลือจากกองทุนทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟาน

จำกัด กับหลักการสหกรณ์

จากลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟาน จำกัด ข้างต้นสามารถวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินงานโดยพิจารณาตามหลักการสหกรณ์ 7 ประการ ได้ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ

ดังคำกล่าวที่ว่า “สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ ที่เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา”

จากหลักการสหกรณ์ดังกล่าว “สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ” หมายถึงประชาชนต้องสมัครใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยไม่มีแรงกดดันทางเศรษฐกิจหรือกฎเกณฑ์ของรัฐบาล สมาชิกทุกคนสามารถมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีความสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยไม่มีแรงกดดันทางเศรษฐกิจหรือกฎเกณฑ์ของรัฐบาล และไม่ได้เกิดจากการบังคับของเจ้าหน้าที่หรือคนรอบข้างแต่อย่างใด ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์มีเหตุผลที่แตกต่างกันไป เช่น 1) สมาชิกบางคนมีความต้องการใช้บริการสถาบันการเงินที่ปลอดดอกเบี้ย เนื่องจากปัจจุบันมีสถาบันการเงินอิสลามเกิดขึ้นมากมาย ทำให้ชาวมุสลิมจำนวนมากตัดสินใจมาใช้บริการสถาบันการเงินดังกล่าวแทนที่จะใช้บริการธนาคารพาณิชย์ทั่วไป 2) ประชาชนมีความมั่นใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาจนสามารถขยายสาขาเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการขยายกิจการจนเติบโตได้นั้นสามารถเรียกความเชื่อมั่นจากคนทั้งในและนอกพื้นที่ให้มาใช้บริการสหกรณ์ได้ 3) ประชาชนมีความคุ้นเคยและรู้สึกเป็นกันเองกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากสมาชิกและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ภาษาที่ใช้สื่อสารคือ ภาษามลายู (ภาษาถิ่น) ทำให้สื่อสารกันเข้าใจได้ง่าย จึงเกิดความคุ้นเคยกัน 4) ประชาชนบางคนเกิดความสนใจและต้องการใช้บริการบางประเภทที่สหกรณ์เปิดให้บริการ ซึ่งบริการบางประเภทสถาบันการเงินอื่นไม่มี เช่น กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว กองทุนฮัจญ์ กองทุนตะกาฟูล เป็นต้น 5) ประชาชนคิดว่าขั้นตอนในการให้บริการไม่ยุ่งยาก เพราะเคยใช้บริการสถาบันการเงินอื่นมาก่อน แล้วพบปัญหามากมาย เช่น ต้องมีทรัพย์สินค้ำประกันจำนวนมาก ต้องใช้เอกสารและหลักฐานหลายอย่าง มีการอนุมัติล่าช้า เป็นต้น เมื่อสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว สมาชิกทุกคนสามารถมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ สมาชิกสามารถใช้บริการประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ และรับผิดชอบต่อสหกรณ์ในฐานะสมาชิกได้ เช่น การถือหุ้นในสหกรณ์ การทำธุรกิจกับสหกรณ์ การยอมรับความเสี่ยงทางธุรกิจ และการมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลการจัดการสหกรณ์ เป็นต้น และหากสมาชิกไม่พอใจที่จะเป็นสมาชิกอยู่ต่อไป สามารถลาออกจากสหกรณ์ได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ต่อไป

“เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์นั้นก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกเฉพาะกลุ่ม หรือในจำนวนจำกัด เช่น สหกรณ์ประมงสามารถให้บริการเฉพาะชาวประมง สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์ที่มีสมาชิกประกอบด้วยเกษตรกร สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งในกลุ่มคนที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรืออาศัยอยู่ในถิ่นฐานใกล้เคียงกัน เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด เป็นกลุ่มคนที่มีอาชีพแตกต่างกัน แต่อาศัยอยู่ในถิ่นฐานใกล้เคียงกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสามารถพึ่งตนเอง มีการดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยูดี กินดี มีสุข ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่ได้ขัดต่อหลักสหกรณ์แต่ประการใด

“เต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก” เป็นการย้ำเตือนต่อสมาชิกถึงพันธะที่ต้องมีต่อสหกรณ์ ซึ่งพันธะดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันบ้าง และยังครอบคลุมในเรื่องสิทธิในการออกเสียง การเข้าร่วมประชุม การใช้บริการของสหกรณ์ และการสนับสนุนเงินทุนในยามที่สหกรณ์มีความจำเป็นต้องเพิ่มทุน อย่างไรก็ตามต้องดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันทั้งแก่สมาชิกและสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกสามารถเข้าร่วมประชุมและมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน สมาชิกทุกคนสามารถใช้บริการประเภทต่างๆ ที่สหกรณ์เปิดให้บริการได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สหกรณ์กำหนดไว้

“เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา” หมายถึง สหกรณ์ต้องดำเนินการทุกอย่างที่เป็นไปได้เพื่อประกันว่าจะไม่มีอุปสรรคขัดขวางการเข้าเป็นสมาชิกอันเนื่องมาจากข้อกำหนดในเรื่องเพศ ชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติ ไม่คำนึงถึงสมาชิกภาพทางการเมือง ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา

ในการเป็นสมาชิก สหกรณ์ได้เปิดรับสมาชิกทุกคนโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังกศม การเมืองและศาสนา ซึ่งสมาชิกสหกรณ์มีทั้งนับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ แต่ส่วนใหญ่แล้วนับถือศาสนาอิสลาม

อย่างไรก็ตามผู้สนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์สามารถสมัครได้โดยปราศจากการกีดกันด้านการนับถือศาสนาและถิ่นที่อยู่ในภูมิภาคใดๆ ของประเทศ แม้ว่าจุดประสงค์ของแต่ละคนที่เข้ามาสมัครเป็นสมาชิกของสหกรณ์มีความแตกต่างกัน แต่สหกรณ์รับสมาชิกทุกคนที่สนใจมาสมัครสมาชิก

2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

ดังกล่าวว่า “สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน”

“สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ” หมายถึง สมาชิกเท่านั้นที่ เป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายในการควบคุมสหกรณ์ โดยกระทำตามหลักประชาธิปไตย และยังชี้ให้เห็นว่า เป็นสิทธิของสมาชิกที่จะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจที่สำคัญในสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ให้ความสำคัญแก่สมาชิก ในการดำเนินกิจการทุกประเภท สมาชิกหรือตัวแทนสมาชิกเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้าย เช่น ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ตัวแทนสมาชิกเป็นผู้คัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการต่างๆ นอกจากนี้ตัวแทนสมาชิกยังมีสิทธิในการกำหนดนโยบายต่างๆ ได้ ตลอดจนพิจารณาวินิจฉัยปัญหาที่ส่งให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกเป็นเสียงชี้ขาด โดยสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงเท่ากันคนละ 1 เสียง

สำหรับการเลือกตัวแทนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีนั้น ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย การคัดเลือกขึ้นอยู่กับประธานกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน บางกลุ่มคัดเลือกจากการถือหุ้ของสมาชิก หากสมาชิกท่านใดถือหุ้มาก สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญได้ จะเห็นว่า การปฏิบัติดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

“สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ” หมายถึง ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกเลือกให้เป็นผู้แทน ต้องมีความซื่อสัตย์ในการดูแลผลประโยชน์ของมวลสมาชิกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แต่สหกรณ์เป็นของมวลสมาชิก ซึ่งผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อคนเหล่านั้น ตลอดช่วงเวลาาระของการดำรงตำแหน่งนั้น

ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกที่เลือกให้เป็นผู้แทน ในที่นี้หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการด้านต่างๆ ที่ถูกเลือกขึ้นมา กลุ่มบุคคลเหล่านี้ทำหน้าที่แทนสมาชิกทุกคน โดยมีอำนาจหน้าที่บริหารงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย ซึ่งไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนดหรือให้ความเห็นชอบแล้ว ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายจะรับผิดชอบแตกต่างกันไปตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายไว้

“ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน” ในที่นี้กล่าวถึงการออกเสียงของสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ชั้นปฐม การปฏิบัติดังกล่าวสามารถกระทำได้สำหรับสหกรณ์ระดับอื่นๆ การออกเสียงอาจมีวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งขบวนการสหกรณ์สามารถกำหนดได้เองว่า ประชาธิปไตยในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ขณะนั้นควรมีลักษณะอย่างไรจึงจะเหมาะสม

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ชั้นปฐมที่ปัจเจกบุคคลหรือบุคคลธรรมดาก่อตั้งขึ้น และเป็นสมาชิกโดยตรง ดังนั้น สมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกันคือสมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง ซึ่งทางสหกรณ์ได้ปฏิบัติดังกล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด มีสมาชิกทั้งที่สังกัดกลุ่มและไม่สังกัดกลุ่ม แต่สหกรณ์ให้ความสำคัญแก่สมาชิกที่สังกัดกลุ่มมากกว่า โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มสมาชิก

เป็นผู้แทนสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ซึ่งในการคัดเลือกนั้นมีการกำหนดสัดส่วนของตัวแทนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม คือ 20 : 1 ในขณะที่สมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มจะต้องมาติดต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์เอง หากมีความสนใจจะเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ การปฏิบัติดังกล่าวพิจารณาได้ว่าสมาชิกยังไม่ได้ได้รับความเท่าเทียมกันอย่างชัดเจน อาจจะเป็นเพราะว่าจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสหกรณ์มีมากเกินไป จะดูแลได้ จึงจำเป็นต้องจัดการในลักษณะที่เป็นกลุ่มสมาชิก ดังนั้นในการดำเนินงานต่างๆ กับสมาชิก สมาชิกที่สังกัดกลุ่มจะได้เปรียบกว่าเสมอ

สำหรับการเข้าร่วมประชุมสามัญประจำปีที่ผ่านมา ไม่เคยมีสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มเข้ามาติดต่อเข้าร่วมด้วย ทางสหกรณ์เองไม่ได้ทำหนังสือเชิญโดยตรง แต่จะปิดประกาศตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้รับทราบ หากมีผู้มาติดต่อเข้าร่วมประชุมด้วยทางสหกรณ์จะจัดเตรียมให้

3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

ดังกล่าวว่า “สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้ และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทูของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกินเพื่อจุดมุ่งหมายประการใดประการหนึ่งหรือทั้งหมดจากดังต่อไปนี้ คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตน โดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ”

หลักการข้อนี้อธิบายถึงบทบาทของสมาชิกในการลงทุนในสหกรณ์ และการตัดสินใจเพื่อการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นด้วย ในที่นี้สมาชิกจะต้องเป็นผู้ให้เงินทุนแก่สหกรณ์ด้วยความเที่ยงธรรม โดยสมาชิกสามารถให้เงินทุนแก่สหกรณ์ได้ 3 วิธี คือ 1) สมาชิกต้องลงทุน (ถือหุ้นขั้นต่ำ) เพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของสหกรณ์ และเพื่อสิทธิในการได้ใช้บริการของสหกรณ์ ซึ่งปกติการลงทุน (ถือหุ้นขั้นต่ำ) นี้อาจไม่ต้องให้ผลประโยชน์ตอบแทนได้ 2) การสะสมเงินสำรองซึ่งจัดสรรมาจากกำไรสะสมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของมวลสมาชิก และมักมีข้อกำหนดที่ชัดเจนว่า “เงินสำรอง” นี้จะไม่มีให้นำมาแบ่งปันกันในระหว่างสมาชิกแม้สหกรณ์จะเลิกกิจการก็ตาม 3) เกิดขึ้นในกรณีที่สหกรณ์มีความต้องการเงินทุนสูง ถือเป็น

ภาระหน้าที่ของสมาชิกที่จะต้องให้เงินทุนแก่สหกรณ์เพิ่มขึ้น โดยอาจจะชะลอการรับเงินปันผลบางส่วนตามสัดส่วนที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับ ในกรณีนี้สมาชิกจะไม่ได้ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินในทันที แต่จะได้รับประโยชน์ในการร่วมกิจกรรมและผลตอบแทนในอนาคต

นอกจากการให้เงินทุนแก่สหกรณ์แล้ว สมาชิกมีหน้าที่ในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ด้วย ไม่ว่าสหกรณ์จะได้เงินทุนมาด้วยวิธีการใด การตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็ยังคงเป็นอำนาจของมวลสมาชิก และสมาชิกยังคงมีสิทธิในการเป็นเจ้าของร่วมในเงินทุนที่เป็นกรรมสิทธิ์ร่วม ซึ่งเป็นภาพสะท้อนมาจากความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกันของมวลสมาชิกเอง

สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิมบู้อัฟฟาน จำกัด ทุกคนเป็นผู้ให้เงินทุนแก่สหกรณ์ด้วยความเที่ยงธรรม โดยกฎระเบียบที่สหกรณ์กำหนดไว้คือ สมาชิกทุกคนต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด โดยต้องชำระทุกเดือนตั้งแต่เดือนแรกที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกในอัตราหุ้นละ 10 บาท สำหรับแรกเริ่มของการเป็นสมาชิกจะต้องชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 30 หุ้น เป็นเงิน 300 บาท ส่วนเดือนถัดไปกำหนดให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 หุ้น หุ้นที่สมาชิกถืออยู่นั้นจะถอนคืนไม่ได้ตรางเท่าที่เป็นสมาชิกอยู่ ส่วนอัตราเงินปันผลจากการถือหุ้นเฉลี่ยแล้วสมาชิกจะได้รับ 4% ต่อหุ้น นอกจากการถือหุ้นของสมาชิกแล้ว สหกรณ์ยังมีการระดมทุนด้วยวิธีการต่างๆ คือ สหกรณ์เปิดบริการรับฝากเงินออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ โดยไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก สมาชิกสามารถถอนได้ทุกเวลาตามจำนวนที่ฝากไว้กับสหกรณ์ การรับฝากเงินออมทรัพย์เพื่อการลงทุน โดยจะต้องมีการระบุในสัญญาถึงจำนวนเงินที่มาลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน และอัตราการแบ่งกำไรที่แน่นอน และผู้ฝากจะต้องร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุน ไม่ว่าจะได้กำไรหรือขาดทุน การรับฝากเงินสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญา ในการฝากเงินประเภทนี้สมาชิกสามารถฝากได้อย่างน้อยเดือนละ 100 บาทจนครบจำนวนที่จะไปประกอบอัญญาได้ สำหรับวิธีการระดมทุกประเภทนั้นสหกรณ์จะนำเงินไปลงทุนในกิจการต่างๆ เช่น โครงการอัฟฟานวิลเลจ ปืบน้ำมัน ศูนย์ยา เป็นต้น ส่วนเงินสำรอง สหกรณ์สะสมมาจากกำไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการประเภทต่างๆ ที่ได้แบ่งตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้

สำหรับผลประโยชน์ที่ได้รับ สมาชิกทุกคนจะได้รับปันผลจากการถือหุ้นตามอัตราที่กำหนดคือ 20-25 % จากกองทุนทั้งหมด แล้วนำมาแบ่งตามสัดส่วนของการถือหุ้นของแต่ละคนซึ่งสมาชิกจะได้รับปีละครั้ง ในแต่ละปีอัตราเงินปันผลที่ให้สมาชิกมีความแตกต่างกัน เฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 4% ต่อหุ้น สำหรับผลประโยชน์จากการลงทุนในกิจการต่างๆ กับสหกรณ์นั้น สมาชิกจะได้รับตาม

ประเภทของการฝาก เช่น การฝากเงินออมทรัพย์เพื่อการลงทุน อัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 60-65% จากกองทุนทั้งหมด แล้วทางสหกรณ์นำมาแบ่งตามประเภทของการลงทุนของสมาชิกว่าสมาชิกทำการลงทุนโดยใช้ระยะเวลาเท่าใด แล้วมีการจัดสรรกำไรตามประเภทที่ได้ทำสัญญากับสหกรณ์ไว้ เป็นต้น

4. หลักการปกครองตนเอง และความเป็นอิสระ

ดังคำกล่าวที่ว่า “สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาและปกครองตนเองโดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์จำเป็นต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์กรอื่นๆ รวมถึงองค์กรของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์”

ในที่นี้คือ สหกรณ์ทั่วไปมักได้รับผลกระทบจากการที่ต้องมีความสัมพันธ์กับรัฐ เนื่องจากรัฐเป็นผู้กำหนดกรอบทางกฎหมายที่สหกรณ์ต้องปฏิบัติตาม กระบวนการในระบบภาษีอากร หรือนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ สามารถเป็นได้ทั้งปัจจัยสนับสนุนและเป็นอันตรายแก่สหกรณ์ได้เหมือนกัน นอกจากรัฐแล้ว สหกรณ์ยังมีกิจกรรมร่วมทุนกับองค์กรอื่นๆ เช่น ธุรกิจในภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องย้ำให้ชัดเจนถึงความสำคัญของการธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระของสหกรณ์ ในการที่จะสามารถคงอำนาจของตนไว้ได้เมื่อมีการทำสัญญา ข้อตกลงต่างๆ

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุออฟฟาน จำกัด มีการพึ่งพาและปกครองตนเองโดยการควบคุมของสมาชิก การดำเนินกิจการทุกประเภทสมาชิกเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้าย ในการประชุมสามัญประจำปีจะมีเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์จังหวัดและสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์จังหวัดเข้าร่วมประชุมด้วย เนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่จากทั้งสองหน่วยงานนี้จะคอยรับฟังการดำเนินงานของสหกรณ์พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องแก้ไข และตรวจสอบหลักการทำบัญชีของสหกรณ์พร้อมกับให้คำแนะนำในการพัฒนาระบบบัญชีให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด นอกจากภาครัฐแล้ว สหกรณ์ยังมีกิจกรรมร่วมทุนกับองค์กรอื่นๆ ร่วมลงทุนกับสมาชิก ร่วมลงทุนกับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิก และร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่น อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินกิจการต่างๆ สมาชิกยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์ ทั้งที่เป็นการแทรกแซงจากภาครัฐหรือหน่วยงานต่างๆ

5. การศึกษา การฝึกอบรม และข้อมูลข่าวสาร

ดังคำกล่าวที่ว่า “สหกรณ์พึงให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ และพนักงาน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชน และบรรดาผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้”

ในที่นี้ “การให้การศึกษา” หมายถึง การเข้าถึง (ปลูกฝัง) จิตใจของสมาชิก ผู้นำที่มาจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ หรือพนักงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงในความคิดและวิธีการสหกรณ์ ส่วน “การฝึกอบรม” หมายถึง การดำเนินการใดๆ เพื่อจะให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีทักษะที่จำเป็นและที่ต้องการเพียงพอในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในเรื่องของ “ข่าวสาร” สหกรณ์ควรมีความรับผิดชอบในการให้ข่าวสารแก่เยาวชนและผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของการสหกรณ์

ทางสหกรณ์ได้ให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่สมาชิก โดยแบ่งการอบรมออกเป็น 2 ช่วงด้วยกัน คือ อบรมสมาชิกใหม่ และอบรมสมาชิกเก่าที่ต้องการใช้บริการประเภทต่างๆ จากสหกรณ์ โดยเนื้อหาข้อมูลที่ทำให้การอบรมนั้นมีความแตกต่างกัน สำหรับสมาชิกใหม่ ทางสหกรณ์จะแนะนำให้รู้จักสหกรณ์ พูดยังสิทธิหน้าที่ การรักษาสมาชิกภาพ สวัสดิการประเภทต่างๆ เป็นต้น สำหรับสมาชิกเก่าจะเน้นในเรื่องการให้บริการประเภทต่างๆ ของสหกรณ์ รวมถึงข้อปฏิบัติในการขอใช้สินเชื่อประเภทต่างๆ เช่น การฝากเงินออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ การซื้อขายบวกรักษา การกู้ยืมเงินฉุกเฉิน เป็นต้น ในการให้การศึกษาอบรมนั้น ทางสหกรณ์จัดขึ้นทุกสัปดาห์

สำหรับการให้ข้อมูลข่าวสาร ทางสหกรณ์มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆ สู่สาธารณชน เช่น ผ่านเว็บไซต์ของสหกรณ์ คือ www.ibnuaffan.com ผ่านวิทยุในรายการ “ที่นี่อิบนูอัฟฟาน” ผ่านโทรทัศน์ในรายการ “รวมถูนไนท์” ใบบลิว โปสเตอร์ และอื่นๆ โดยมีเนื้อหารายละเอียดที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการใหม่ๆ ที่สหกรณ์เสนอขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกเข้ามาร่วมลงทุนกับสหกรณ์ การลุ้นรางวัลต่างๆ เช่น ฝากหุ้นได้ รถ ฝากหุ้นได้ของที่ระลึก การจัดแพ็คเกจฮัจญ์ เป็นต้น การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ทั้งในและนอกพื้นที่ได้รับรู้กันอย่างทั่วถึง เพื่อให้เขาสามารถเผยแพร่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ต่อไปได้

สำหรับข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์สมาชิกที่สังกัดกลุ่มจะได้รับมากกว่าสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม เพราะทางสหกรณ์ได้ให้การอบรมเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าทางสหกรณ์เปิดโอกาสให้กับสมาชิกที่สังกัดกลุ่มมากกว่า เนื่องจากการจัดการกับกลุ่มสมาชิกดังกล่าวสะดวกและรวดเร็วกว่าสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม

นอกจากการอบรมเกี่ยวกับสหกรณ์แล้ว ยังมีการจัดอบรมด้านอื่นๆ ด้วย ที่ผ่านมาสหกรณ์จัดการอบรมเกี่ยวกับการคิดค่าชะกาด และได้มอบชะกาดให้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับ โดยการอบรมนั้นเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถรับการอบรมได้ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ใช่สมาชิก นอกจากนี้ยังมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำรงชีวิต สถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นผ่านรายการวิทยุอีกด้วย

ดังที่กล่าวมาจะเห็นว่า สหกรณ์ให้ความสำคัญในเรื่องการให้การศึกษา อบรม และสารสนเทศแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อต้องการให้สมาชิกทุกคนมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

ดังคำกล่าวที่ว่า “สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ”

ในที่นี้คือ หากสหกรณ์ต้องการเข้าถึงศักยภาพสูงสุดก็สามารถทำได้โดยดำเนินงานร่วมกันอย่างเข้มงวดตามวิธีปฏิบัติที่มี โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ สหกรณ์จำเป็นต้องยอมรับโอกาสในการเข้าร่วมในธุรกิจแบบร่วมทุน จำเป็นต้องดำเนินไปตามวิธีปฏิบัติ และระมัดระวังในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของมวลสมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด ได้มีความร่วมมือกับสหกรณ์อื่นๆ ในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การร่วมลงทุน การซื้อหุ้น การให้สินเชื่อ เป็นต้น ทั้งในและนอกพื้นที่ เช่น ร่วมลงทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์ชะกอพะฮุสสลาม จำกัด จังหวัดกระบี่ สหกรณ์อับดุลฟาน จำกัด

จังหวัดสตูล และ สหกรณ์ออมทรัพย์อัสคิตติก จำกัด จังหวัดสงขลา และอื่นๆ ซึ่งธุรกิจที่เข้าร่วมลงทุนกันนั้นคือ การสร้างรีสอร์ท นอกจากนี้สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ยังมีการฝากเงินกับสหกรณ์อื่น เพื่อร่วมลงทุนในกิจการที่สหกรณ์นั้นๆมีอยู่อีกด้วย นอกจากการร่วมมือในทางธุรกิจแล้ว ยังมีการร่วมมือด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่น ร่วมมือในเชิงสังคม ทางสหกรณ์มีการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ มีการจัดสัมมนาาร่วมกัน เป็นต้น

ดังกล่าวจะเห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด มีความร่วมมือกับสหกรณ์อื่นๆ ทั้งทางด้านธุรกิจ และไม่ใช้ธุรกิจ นอกจากร่วมกันสร้างกำไรแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกต่างสถาบันอีกด้วย

7. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

ดังกล่าวว่า “สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ”

เนื่องจากสหกรณ์เป็นองค์การที่ดำรงอยู่เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกเป็นเบื้องต้น ด้วยเหตุที่มีการรวมกันของสมาชิกอย่างแข็งแกร่ง จึงมักมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับ “ชุมชน” ดังนั้น สหกรณ์ต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมวลสมาชิกที่จะวินิจฉัยว่าสหกรณ์จะมีส่วนสนับสนุนชุมชนในเรื่องเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ได้ดำเนินกิจการส่วนใหญ่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสมาชิก เช่น การสนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มสมาชิกที่สนใจฝึกอาชีพใหม่ๆ และสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกด้วยการให้สวัสดิการประเภทต่างๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก เช่น กองทุนฮัจญ์ กองทุนเพื่อการแต่งงาน การกู้ยืมเงินฉุกเฉิน เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว สหกรณ์ยังมีความเอื้ออาทรต่อชุมชนโดยการจ่ายชะกาตให้แก่ครอบครัวประชาชนผู้ยากไร้ และสังคมที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือทั้งหมด 8 ประเภทอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์สู่ทางพัฒนาสหกรณ์สู่การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด และศึกษาความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด กับหลักการสหกรณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่เป็นเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาสภาพทั่วไปและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. **การเป็นสมาชิก** สหกรณ์รับประชาชนทุกคนในพื้นที่ที่สนใจเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม และศาสนา ผู้ที่สนใจสามารถขอใบสมัครจากเจ้าหน้าที่และดำเนินการสมัครต่อไป ซึ่งในปัจจุบันแม้สหกรณ์มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นมุสลิม แต่ก็มีพุทธศาสนิกที่เป็นสมาชิกสหกรณ์แห่งนี้ด้วยเช่นกัน สมาชิกทุกคนสามารถใช้บริการประเภทต่างๆ ได้ หากสมาชิกไม่พอใจที่จะใช้บริการกับสหกรณ์ สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิกได้ตลอดเวลา

2. **การให้การศึกษาอบรม และสารสนเทศ** สหกรณ์ได้มีการจัดอบรมแก่สมาชิกใหม่ และสมาชิกเก่าเป็นประจำ โดยเน้นเกี่ยวกับการบริการจากสหกรณ์ และยังสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิกในด้านการศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป นอกจากนี้ ทางสหกรณ์ได้มีการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เช่น ผ่านเว็บไซต์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ ไลน์ โปสเตอร์ ฯลฯ เพื่อแจ้งข่าวสารและบริการของสหกรณ์ และเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการเพิ่มจำนวนสมาชิก

3. การบริหารจัดการ ในการบริหารจัดการของสหกรณ์ประกอบด้วยบุคคล 3 ฝ่ายคือ 1) ที่ประชุมใหญ่ ประกอบด้วยตัวแทนสมาชิกที่ได้จากการกำหนดสัดส่วนจากกลุ่มสมาชิกทั้งหมด ซึ่งตัวแทนสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็น ชักถามหรือเสนอแนะได้อย่างเท่าเทียมกันในที่ประชุม 2) คณะกรรมการดำเนินการ ทำหน้าที่บริหารงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย ซึ่งไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนดหรือให้ความเห็นชอบแล้ว นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายลงทุนธุรกิจสินค้าและบริการ ฝ่ายลงทุนและพัฒนารุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้ ฝ่ายวิชาการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ ฝ่ายชะกาดและสวัสดิการสมาชิก และฝ่ายพัฒนาสาขา 3) ฝ่ายจัดการประกอบด้วยผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของสหกรณ์ที่ทำหน้าที่เฉพาะแต่ละด้าน คือ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี และฝ่ายสินเชื่อ

4. บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจที่ให้บริการอยู่ 3 ด้านด้วยกันคือ 1) ธุรกิจเงินฝาก ประกอบด้วย 1.1) เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน เป็นการฝากเงินของสมาชิกเพื่อร่วมลงทุนในกิจการต่างๆที่สหกรณ์มีอยู่ หรือสหกรณ์ร่วมกับองค์กรภายนอก ลักษณะการฝากจะมีความแตกต่างกันในด้านระยะเวลาของการฝากและอัตราดอกเบี้ยกำไร ซึ่งการฝากประเภทนี้มีอยู่ 4 แบบด้วยกัน คือ ประเภท 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน อัตราผลตอบแทนระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์ คือ 30:70, 45:55, 55:45 และ 60:40 ตามลำดับ ทั้งนี้ สมาชิกต้องฝากเงินอย่างน้อยครั้งละ 10,000 บาท จะฝากเพิ่มเมื่อใดก็ได้หรือฝากครั้งเดียวแล้วรอรับผลกำไรไปตลอดก็สามารถทำได้ แต่การถอนนั้นสมาชิกจำเป็นต้องรอให้ครบกำหนดระยะเวลาฝากที่กำหนดไว้ 1.2) เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญา การฝากประเภทนี้ใช้แนวทางเดียวกันกับการฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน คือ สหกรณ์นำเงินฝากของสมาชิกไปลงทุนในกิจการต่างๆ และแบ่งผลกำไรเป็น 3 ส่วน คือ สหกรณ์: กองทุน: ผู้ฝาก สมาชิกผู้ฝากต้องฝากทุกเดือน เดือนละไม่ต่ำกว่า 100 บาท ผู้ฝากสามารถถอนได้ตลอดเวลา หรือไปทำอัญญาเก็บแพ็คเกจอัญญาอับนุอ์ฟานเมื่อสะสมได้ถึงหนึ่ง หากผู้ฝากขาดการชำระติดต่อกันเป็นเวลา 6 เดือน สหกรณ์จะปิดบัญชีทันที 2) ธุรกิจการซื้อขาย ประกอบด้วย 2.1) การซื้อขายบวกกำไร สหกรณ์เป็นผู้ซื้อสินค้าที่สมาชิกต้องการแล้วนำมาบวกกำไรพร้อมกับกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนสำหรับการผ่อนชำระ ซึ่งกำไรที่ได้ตกลงกันจะเริ่มต้น 10% ระยะเวลาในการผ่อนชำระ 3-6 เดือนและไม่เกิน 1 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า โยฟา เตียง ฯลฯ 2.2) การซื้อขายแบบผ่อนชำระ มีลักษณะคล้ายกับการซื้อขายบวกกำไร แต่จะมีความแตกต่างกันที่ระยะเวลาในการผ่อนชำระคือ มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่มีราคาสูง เช่น บ้าน รถยนต์ ฯลฯ ทางสหกรณ์จะนำ

สินค้ามาบวกกำไร 10% แล้วเฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือนเท่าๆกันต่อไป 2.3) ธุรกิจขายเครื่องแต่งกายชาย สหกรณ์เป็นผู้ซื้อผลผลิตของสมาชิก เช่น หมวกกะปิเยาะ (สำหรับผู้ชาย) เสื้อผ้าชาย เป็นต้น จากนั้นนำไปขายต่อตามท้องตลาดทั่วไป 3) ธุรกิจการให้บริการ ประกอบด้วย 3.1) การจัดการแพ็คเกจอัญญา ซึ่งมีทั้งแบบเงินสดและแบบผ่อนชำระ ทั้งสองแบบนี้จะมีความแตกต่างกันที่ราคาของแพ็คเกจ ซึ่งแบบผ่อนชำระจะมีราคามากกว่าแบบเงินสด 10,000 บาท เพราะสมาชิกจ่ายครึ่งหนึ่งก่อนเดินทาง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งสหกรณ์จะเป็นผู้ออกให้ แล้วสมาชิกมาผ่อนชำระกับสหกรณ์หลังจากกลับมาจากอัญญาภายในระยะเวลา 2 ปี 3.2) ธุรกิจการลงทุน แบ่งเป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเอง ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิก ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนกับผู้ใช้สมาชิก และธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสหกรณ์อื่น ซึ่งการลงทุนแต่ละประเภทยังมีความแตกต่างกัน ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนเองกำไรที่ได้มาทั้งหมดเป็นของสหกรณ์ผู้เดียวเท่านั้น ส่วนธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสมาชิก กำไรจะแบ่งเป็นสองส่วนระหว่าง สมาชิก : สหกรณ์ ส่วนปริมาณสัดส่วนขึ้นอยู่กับข้อตกลงกัน สำหรับการลงทุนอีกสองประเภท คือ ธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนกับผู้ใช้สมาชิก และธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนร่วมกับสหกรณ์อื่นนั้น กำไรขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างองค์กรนั้นๆกับสหกรณ์

5. บริการและสวัสดิการต่างๆที่ไม่ใช่ธุรกิจ สหกรณ์มีการให้บริการประเภทต่างๆ ดังนี้ 1) เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ สมาชิกสามารถฝากเพิ่มหรือถอนในจำนวนและเวลาใดก็ได้เสมอทางสหกรณ์จะขออนุญาตใช้เงินฝากประเภทเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ของสมาชิกไปใช้ในการลงทุนประเภทต่างๆ แต่สมาชิกจะไม่ได้ผลตอบแทนใดๆจากการฝากประเภทนี้ กำไรทั้งหมดจะตกเป็นของสหกรณ์แต่เพียงผู้เดียว หากขาดทุนสหกรณ์จะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด 2) การให้ยืมเงินฉุกเฉิน การให้บริการประเภทนี้ เป็นการให้ยืมเงินระยะสั้นปลอดดอกเบี้ยเพื่อเหตุฉุกเฉิน และเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของสมาชิก ทางสหกรณ์พร้อมที่จะช่วยสมาชิกในอัตราไม่เกินรายละ 3,000 บาท และสมาชิกสามารถใช้คืนตามวงเงินที่ยืมโดยแบ่งระยะเวลาในการชำระคืนจะแบ่งเป็น 3 งวดเท่าๆกัน รวมระยะเวลาทั้งหมด 3 ปี 3) กองทุนสวัสดิการสมาชิก พ.ศ.2545 การให้บริการประเภทนี้เป็นกรทำให้เปล่าแก่สมาชิก เป็นสวัสดิการหรือการสนับสนุนส่งเสริมให้เพิ่มพูนศักยภาพในการทำงานมากขึ้น เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ฯลฯ จำนวนเงินที่ให้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมเพื่อกรนี้ แต่ไม่เกินครั้งละ 3,000 บาท 4) กองทุนสงเคราะห์ (ตะกาฟูล) เป็นกองทุนที่รวบรวมเงินบริจาคจากสมาชิกที่ต้องการช่วยเหลือสมาชิกที่เจ็บป่วยหรือเสียชีวิต โดยสมาชิกบริจาคคนละ 150 บาทต่อปี 5) กองทุนชะกาด เป็นกองทุนหนึ่งของสหกรณ์ที่ได้จากการหักจากกำไรที่ได้จากการลงทุน จากสินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกที่ร่วมลงทุนกับสหกรณ์ ไม่

จำเป็นต้องจ่ายชะกาดแล้ว เพราะกำไรที่สมาชิกได้รับจากการลงทุนดังกล่าวผ่านการหักค่าชะกาด โดยสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว 6) กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว เป็นสวัสดิการเพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิกในการสร้างครอบครัว

6. การระดมทุนและการจัดสรรผลประโยชน์ การระดมทุน เป็นการรวบรวมเงินทุนทั้งหมดที่สหกรณ์ได้รับจากการถือหุ้นของสมาชิก และจากบริการรับฝากเงินประเภทต่างๆ เช่น บริการรับฝากเงินเพื่อรักษาทรัพย์ รับฝากเงินเพื่อการลงทุน รับฝากเงินเพื่อการอภัย รับฝากเงินเพื่อเข้าร่วมกองทุนตะกาฟูล รับฝากเงินเพื่อสร้างครอบครัว เป็นต้น จากบริการเงินฝากแต่ละประเภท สหกรณ์มีการแยกบัญชีออกมาอย่างชัดเจน โดยแบ่งบัญชีเป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน บัญชีสะสมทรัพย์เพื่อการอภัย และบัญชีเงินฝากหุ้นสมาชิก หากบริการใดๆ มีลักษณะเดียวกับเงินฝากประเภทใด สหกรณ์นำเงินฝากเข้าบัญชีประเภทนั้น เช่น เงินฝากเข้าร่วมกองทุนตะกาฟูลจะรวมอยู่ในบัญชีเงินฝากหุ้นสมาชิก เงินฝากเพื่อสร้างครอบครัวจะรวมอยู่ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เป็นต้น เงินที่ได้จากบัญชีทุกประเภทนี้ สหกรณ์จะนำมาเก็บไว้รวมเป็นกองทุนเดียวกัน เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ และเพื่อการลงทุนต่อไป ซึ่งวิธีการระดมทุนของสหกรณ์มีการปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ การถือหุ้นของสมาชิก สมาชิกทุกคนต้องถือหุ้น โดยต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด และชำระทุกเดือน ตั้งแต่เดือนแรกที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกในอัตราหุ้นละ 10 บาท สำหรับแรกเริ่มของการเป็นสมาชิก จะต้องชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 30 หุ้น ส่วนเดือนถัดไปกำหนดให้ชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้น ซึ่งสมาชิกสามารถถือหุ้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นครั้งคราวได้ตามความต้องการ สมาชิกไม่สามารถโอนหรือถอนคืนค่าหุ้นได้ในขณะที่ยังเป็นสมาชิกอยู่ สำหรับในทางปฏิบัติ สมาชิกจะชำระ 3 เดือนครั้ง แต่ยังมีสมาชิกบางคนขาดการชำระเป็นเวลานานถึง 1-2 ปีหรือมากกว่า ทางสหกรณ์พยายามหาทางติดต่อ ซึ่งบ้างก็ติดต่อกลับมาแต่ยังมีอีกจำนวนมากที่ไม่ติดต่อกลับมาเลย จึงสร้างภาระแก่สหกรณ์มากขึ้น

สำหรับการฝากเงินทั้ง 3 ประเภทของสมาชิกนั้นมีความแตกต่างกัน คือ 1) เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ สมาชิกทุกคนสามารถฝากได้โดยไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก สมาชิกสามารถถอนได้ทุกเวลาตามจำนวนที่ฝากไว้กับสหกรณ์ และผู้ฝากยินยอมให้สหกรณ์นำเงินส่วนนั้นไปลงทุนในธุรกิจต่างๆของสหกรณ์ 2) เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน สมาชิกที่สนใจร่วมลงทุนกับสหกรณ์ สามารถเปิดบัญชีฝากเงินประเภทนี้ได้ โดยจะต้องมีการระบุในสัญญาถึงจำนวนเงินที่มาลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน และอัตราการแบ่งกำไรที่แน่นอน และผู้ฝากจะต้อง

ร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุน ไม่ว่าจะได้กำไรหรือขาดทุน 3) เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ สมาชิกที่สนใจฝากเงินประเภทนี้สามารถฝากได้อย่างน้อยเดือนละ 100 บาทจนครบจำนวนที่จะไป ประกอบฮัจญ์ได้ สหกรณ์นำเงินของสมาชิกไปลงทุนในกิจการต่างๆ กำไรที่ได้มาจะแบ่งตาม สัดส่วนที่ได้กำหนดไว้

สำหรับการจัดสรรผลประโยชน์ ทางสหกรณ์มีการจัดสรรกำไรตามอัตราที่ได้กำหนดไว้ ตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมใหญ่ประจำปี ดังนี้ เงินฝากสมาชิกหรือที่เรียกว่าค่าหุ้น อัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 20-25% เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ อัตรา 10% เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการ ลงทุน อัตรา 60-65% และเงินสะสมทรัพย์เพื่อการฮัจญ์ อัตราผลตอบแทนได้มาจากส่วนเหลือจาก การแบ่งทั้ง 3 บัญชีข้างต้น เมื่อมีการแบ่งตามสัดส่วนเรียบร้อยแล้ว ทางสหกรณ์นำไปแบ่งให้ สมาชิกอีกครั้งตามประเภทของแต่ละบัญชีที่ได้กำหนดไว้ต่อไป

จากลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน จำกัด ข้างต้นสามารถ วิเคราะห์ลักษณะการดำเนินงาน โดยพิจารณาตามหลักการสหกรณ์ 7 ประการ ได้ดังต่อไปนี้(ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 สรุปผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน จำกัด ตามหลักการสหกรณ์
สากล

หลักการสหกรณ์	ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอ์ฟฟาน จำกัด
1. การเปิดรับสมาชิก ทั่วไปและด้วยความ สมัครใจ	สหกรณ์เปิดรับสมาชิกทุกคนด้วยความสมัครใจ โดยปราศจากการกีด กันทางเพศ สังคม และศาสนา สมาชิกทุกคนสามารถใช้บริการ ประเภทต่างๆ ได้ หากสมาชิกไม่พอใจที่จะใช้บริการกับสหกรณ์ สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิกได้ตลอดเวลา
2. การควบคุมโดย สมาชิกตามหลัก ประชาธิปไตย	สหกรณ์ถือปฏิบัติต่อสมาชิกที่สังกัดกลุ่มเป็นหลัก ทำให้เกิดความไม่ เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิก และการคัดเลือกตัวแทนสมาชิกเข้าร่วม ประชุมใหญ่ยังไม่เป็นไปตามประชาธิปไตย เพราะการตัดสินใจทุก อย่างขึ้นอยู่กับประธานกลุ่ม

ตารางที่ 12 (ต่อ)

หลักการสหกรณ์	ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ อिบนู้อ์ฟฟาน จำกัด
3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก	สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนู้อ์ฟฟาน จำกัด ทุกคนมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยการถือหุ้น นอกจากการถือหุ้นแล้วสหกรณ์ยังเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เช่น การใช้บริการ การร่วมลงทุน การรับผลประโยชน์ การปันผลค่าหุ้น เป็นต้น
4. การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ	การตัดสินใจดำเนินกิจการต่างๆ ของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับสมาชิก สมาชิกยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย โดยปราศจากการแทรกแซงจากภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆ จากภายนอก
5. การให้การศึกษาฝึกอบรม และสารสนเทศ	สหกรณ์มีการให้การศึกษาและอบรมแก่สมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการอบรมเกี่ยวกับการให้บริการด้านธุรกิจเงินฝาก นอกจากนี้ยังสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ เพื่อเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับอาชีพและการทำงานจากแหล่งต่างๆ ที่เปิดให้บริการ ในด้านข้อมูลข่าวสาร ทางสหกรณ์มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ผ่านเว็บไซต์ ไลน์ ไลน์โปสเตอร์ รายการวิทยุ เป็นต้น
6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์	สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนู้อ์ฟฟาน จำกัด ได้ร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ในการดำเนินกิจการบางประเภท เช่น การร่วมลงทุน การพัฒนาเครือข่าย กีฬากระชับความสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์ เป็นต้น
7. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน	สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนู้อ์ฟฟาน จำกัด ให้บริการและสวัสดิการต่างๆ ที่ครอบคลุมครัวเรือนของสมาชิกในชุมชน เช่น การให้กู้ยืมเงินฉุกเฉิน กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว กองทุนฮัจญ์ ตลอดจนมีการจ่ายชะกาดแก่ครอบครัวประชาชนผู้ยากไร้ และสังคมที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือทั้งหมด 8 ประเภทอีกด้วย

ในภาพรวมของการดำเนินงานตามหลักสหกรณ์นั้น สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนู้อ์ฟฟานได้ดำเนินงานตามหลักการสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามหลักสหกรณ์ คือ การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย ตามหลักการสหกรณ์สมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียม

กันในการควบคุมกิจการทุกอย่าง เพราะสมาชิกเป็นเจ้าของร่วมกัน แต่ทางสหกรณ์ให้ความสำคัญแก่สมาชิกที่สังกัดกลุ่มมากกว่า ทั้งทางด้านการศึกษา อบรม และสารสนเทศ การลงทุนในกิจการต่างๆ ทำให้สมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มรับรู้ข้อมูลได้น้อย นอกจากจะมาติดต่อสอบถามด้วยตนเอง รวมถึงการเลือกตัวแทนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ยังไม่เข้าไปตามหลักประชาธิปไตย เนื่องจาก ตัวแทนที่ถูกเลือกนั้นถูกเลือกโดยประธานกลุ่ม ซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกของสมาชิก อีกประการหนึ่งคือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆที่สหกรณ์มีอยู่ มีหลายกิจการที่สหกรณ์ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้ เช่น ในการสมัครเป็นสมาชิก ตามกฎระเบียบแล้วผู้ที่สมัครต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์ก่อน แต่ในทางปฏิบัติ ทางสหกรณ์จะรับสมัครก่อนแล้วค่อยให้การศึกษาภายหลัง เหตุผลเนื่องจาก จำนวนสมาชิกที่เข้ามาสมัครในแต่ละวันมีจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาพอที่จะให้การศึกษาในทันที จึงจำเป็นต้องนัดให้มารับการอบรมต่อไป อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น สหกรณ์ไม่เคยละเลยที่จะยึดหลักกฎระเบียบ ข้อบังคับสหกรณ์ พุทธศักราช 2542

แนวทางพัฒนาสหกรณ์ที่ผ่านมา คือ สหกรณ์เน้นการเพิ่มขึ้นของสมาชิกโดยวิธีการเข้าร่วมเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันพัฒนาสหกรณ์ให้เติบโต โดยการถือหุ้น และร่วมลงทุนทั้งเป็นเจ้าของ ผู้ผลิตและผู้บริโภค ต่อมาสหกรณ์ได้เปิดให้บริการและสวัสดิการบางประเภทเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เช่น เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน การซื้อขายบวกกำไร และการกู้ยืมเงินฉุกเฉิน จนปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก บริการและสวัสดิการ และสาขาเพิ่มขึ้น

สำหรับลู่ทางพัฒนาสหกรณ์ นอกจากการระดมเงินทุน และการขยายปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น เช่น ส่งเสริมให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก มีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องให้สมาชิกได้รับข่าวสารของสหกรณ์เป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสหกรณ์มากขึ้นแล้ว สหกรณ์ควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น และควรยึดหลักการ กฎระเบียบ ข้อบังคับสหกรณ์มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาวิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย

จากที่ได้ศึกษามาทั้งหมดจะเห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวนมาก กระบวนการในการดำเนินงานมีความแตกต่างไปจากสหกรณ์โดยทั่วไปพอสมควร อาจมีความซับซ้อนบ้างในบางกรณี อย่างไรก็ตาม การจัดการกับคนหมู่มากย่อมมีปัญหาเสมอ เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ของสหกรณ์ ปัญหาในการติดตามหนี้สิน การให้ความเท่าเทียมกันแก่สมาชิกที่สังกัดกลุ่มและไม่สังกัดกลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ ทางสหกรณ์ควรมีการวางแผนในการดำเนินงานด้านต่างๆ ให้พร้อมกว่านี้ เช่น

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ที่ได้กำหนดไว้ ทางสหกรณ์ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ที่สหกรณ์กำหนดไว้ให้ถูกต้อง หากคิดว่าไม่มีความจำเป็น ก็ควรตัดไปจากกฎระเบียบดังกล่าว และหากมีการเปลี่ยนแปลงการให้บริการก็ควรมีการเปลี่ยนแปลงเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อความถูกต้องและเข้าใจตรงกัน เช่น การแต่งตั้งผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์ ควรมีการพิจารณาตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่สหกรณ์มีไว้ วิธีการหักค่าชะกาตควรจะมีไว้ในระเบียบของสหกรณ์ด้วย เป็นต้น
2. การติดตามหนี้สินจากสมาชิก ควรมีการแจ้งเป็นระยะๆ อาจจะแจ้งด้วยการส่งหนังสือแจ้งหนี้ การโทรศัพท์คุยกัน การส่งตัวแทนหรือเพื่อนบ้านไปคุยกัน หรือการขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไปตามความเหมาะสม
3. การให้ความเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกที่สังกัดกลุ่มกับสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มเป็นผู้เสียเปรียบมากกว่า ดังนั้นทางสหกรณ์ควรให้ความสำคัญแก่สมาชิกดังกล่าว โดยวิธีต่างๆ ดังนี้ 1) ส่งหนังสือแจ้งให้ทราบเวลามีกิจการใดๆ ที่สมาชิกควรทราบและควรมีส่วนร่วมด้วย 2) จัดให้สมาชิกดังกล่าวมีการสังกัดกลุ่ม อาจให้ไปรวมกับกลุ่มสมาชิกที่มีอยู่แล้ว หรือจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมา 3) ให้การศึกษาอบรม แก่สมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มอย่างต่อเนื่อง หากมีความยุ่งยากในการติดต่อก็ควรหาวิธีเพื่อให้ได้รับการอบรมอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นที่ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. ศึกษาลักษณะของธุรกิจแต่ละประเภทที่สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน จำกัด ได้ร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่นๆ หรือองค์กรต่างๆ จากภายนอกว่า ธุรกิจดังกล่าวได้ดำเนินการตามหลักการอิสลามหรือไม่ เพื่อความกระจ่างมากขึ้น
2. ศึกษาวิจัยปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอ์ฟฟาน จำกัด หรือสหกรณ์อิสลามอื่นๆ ที่เปิดให้บริการ
3. ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการดำเนินงานของสหกรณ์อิสลามต่างๆ ว่ามีกระบวนการในการดำเนินงานเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2549. การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กิตติ ภัคดีวัฒนกุล และพนิดา พานิชกุล. 2548. คำให้การวิเคราะห์และออกแบบระบบ.
กรุงเทพมหานคร: เคพีพีคอมพิวเตอร์แอนด์คอนซัลท์ จำกัด.

กัลยา โต้ะสะนีเย็ง. 2552. หัวหน้าฝ่ายบัญชีและการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด.
สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552.

กุไหร๊ะ นียมเดชา. 2552. สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์, 4 กันยายน
2552.

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ : คพช. 2550. แผนพัฒนาการสหกรณ์ฉบับที่ 2 (พ.ศ.
2550-2554). กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์.

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. 2543. การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: คณะ
เศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ซาปอซี มะลี. 2552. ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา.
สัมภาษณ์, 31 ธันวาคม 2552.

ซุนนะห์ เบญจะวัน. 2552. สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์, 12
สิงหาคม 2552.

ณัฐยะห์ สาระ. 2552. เจ้าหน้าที่การเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์, 22
กันยายน 2552.

ณัฐพล ชันชโยชัย. 2525. แนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบท.
กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ดำรง ปันประนต และ สอาด แก้วเกษ. 2550. ระบบสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
กรมส่งเสริมสหกรณ์.

_____. 2550. คุณลักษณะ และคุณประโยชน์ของสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริม
สหกรณ์.

ไทรรงค์ วันอารีย์. 2546. ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามและพฤติกรรมการออมของ
ลูกค้า. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ถวิล เลิศประเสริฐ. 2528. วิสาหกิจสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การ
เกษตรแห่งประเทศไทย.

ทัศนีย์ สุขวารี. 2541. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและชุมชนของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชนบท :
ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลลิดล อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศา
ศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นือฮามะ สะอิด. 2552. เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อ สาขายะลา. สัมภาษณ์, 31 ธันวาคม 2552.

นุกูล กรเย็นรงค์. 2544. หลักและวิธีการสหกรณ์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บัญญัติ มณีคำ. 2540. การวิเคราะห์ขนาดธุรกิจที่เหมาะสมของสหกรณ์โคนมของประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประพันธ์ เสวตนันท์. 2529. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์กับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร:
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย.

ประมุข วิทยานนท์. การสหกรณ์. พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธพาณิชย์ 2519 (จัดพิมพ์
โดย สันนิบาตสหกรณ์ในประเทศไทย).

ประเสริฐ จรรยาสุภาพ และ รัตนา โพธิสุวรรณ. 2545. แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหาร
งานสหกรณ์ร้านค้า. เศรษฐศาสตร์ 6 (1): 39-48.

ปรัชญา มากไมตรี. 2538. ขนาดธุรกิจที่เหมาะสมของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พสุ สัตถาภรณ์. 2533. การบริหารงานสหกรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540. โครงสร้างและขนาด
ธุรกิจของสหกรณ์.

มู่อมีนะฮุ แมะ. 2552. ประชาสัมพันธ์และบริหารงานทั่วไป สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน
จำกัด. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552.

รังสรรค์ ปิติปัญญา. 2534. ขนาดธุรกิจและขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมของสหกรณ์. ภาควิชา
สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วนิดา ดือราเมะฮะยี. 2552. ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายบัญชีและการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน
จำกัด. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552.

วิทยา ปะดุกา. 2542. พฤติกรรมการออมและความต้องการธนาคารอิสลามของครัวเรือนไทย
มุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ สาขา
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วินัย อางคงหาญ. 2525. **การจัดการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. ม.ป.ป. **วิเคราะห์หลักสหกรณ์สากล (1995-ปัจจุบัน)**. สำหรับนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ : ม.ป.ท.

ศิริพงษ์ จันทร์ศรี. 2540. **แนวความคิดในการจัดตั้งธนาคารอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้**. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด. 2551. **รายงานกิจการประจำปี การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2550**. 27 พฤศจิกายน 2551. ปีตธานี: ม.ป.ท.

สุขุมพร โยธาสมุทร. 2541. “ระบบสหกรณ์ในอิสลาม.” **สายสัมพันธ์** 33 : 355-358.

สุวรรณา ฐวโชติ. 2541. **วิธีวิจัยทางสหกรณ์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวิทย์ เตื่องยศสื่อชากุล. 2546. **แนวทางการส่งเสริมการเชื่อมโยงธุรกิจด้านอาหารสัตว์ของสหกรณ์ในจังหวัดนครราชสีมา**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (อัดสำเนา).

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์. 2546. **คู่มือการส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์.

หวันอัศดุรอณี เหลาะคูหวิ. 2552. **ผู้จัดการใหญ่ สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด**. **สัมภาษณ์**, 7 กันยายน 2552.

อบูอนัส. 2548. “บุคคล 8 ประเภทที่มีสิทธิได้รับชะกาต.” **วารสารสายสัมพันธ์** 40 (433-434): 13-20.

อรุณ บุญชม. ม.ป.ป. อัลฟิถ์ (นิติศาสตร์อิสลาม) กฎเกณฑ์และหลักฐานจากอัลกุรอาน อัลฮาดิษ.
4 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

อาชาชะห์ การ์รินา. 2553. ประธานกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์,
3 มีนาคม 2553.

อามีน แชนา. 2553. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์,
6 มีนาคม 2553.

อารีน่า ปะดุกา. 2552. สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์, 4 กันยายน
2552.

อิสมาแอ สามะ. 2552. ผู้จัดการทั่วไป สหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด. สัมภาษณ์, 20
สิงหาคม 2552.

อับดุลเลาะ อับรู. 2541. **ระบบเศรษฐกิจอิสลามเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด. แปลจาก อะหมัด อัชฮาร์ บาซิริ. ม.ป.ป. **Garis besar system ekonomi
islam**. อินโดนีเซีย : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกาญะฮ์ มาคา.

Arab University Alumni Association ประเทศไทย. 2549. พิภพชุมชนนะฮ์ เล่ม 5. ม.ป.ท.

H.Syahrial Sain. 2546. **การบริหารจัดการกองทุนอิสลาม**. กองทุนชะกาตและสังคมสงเคราะห์
อุมมะฮ์ สมาคมมุสลิมแห่งประเทศไทย. (อัดสำเนา).

ภาคผนวก ก

ข้อบังคับและระเบียบต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์อินนูอัฟฟาน จำกัด

ข้อบังคับและระเบียบต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ข้อบังคับ

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ข้อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงาน

ข้อที่ 1 ชื่อ สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ข้อที่ 2 ประเภท สหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อที่ 3 ที่ตั้งสำนักงาน เลขที่ 1/12 ซอย 7 ถนน โรงเหล้า ตำบล สะบารัง อำเภอ เมืองปัตตานี
จังหวัด ปัตตานี

ท้องที่ดำเนินงาน จังหวัดปัตตานี

สหกรณ์อาจย้ายที่ตั้งสำนักงานได้โดยแจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่ย้ายที่ตั้งสำนักงาน และให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่สหกรณ์ตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน

วัตถุประสงค์

ข้อที่ 4 วัตถุประสงค์ สหกรณ์นี้มีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้สมาชิกช่วยตนเองเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์และจริยธรรมอันดีงาม อันมีการประหยัด เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จนสามารถอยู่ดีกินดีมีสันติสุข รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลทั้งการศึกษา การพละนัย และทางจิตใจให้เป็นครอบครัวที่ สุขสมบูรณ์ และรวมเป็นสังคมที่มีสันติสุข

(2) การกระทำต่างๆตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ คำสั่ง หรือ ระเบียบที่ นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

(3) การกระทำต่างๆตามที่สหกรณ์กำหนดไว้ในข้อบังคับหรือระเบียบของสหกรณ์

(4) ดำเนินกิจการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ สหกรณ์

สหกรณ์อาจร่วมทำธุรกิจกับสมาชิก หรือกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์ หรือสหกรณ์อื่นตามที่ กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

สหกรณ์อาจจัดสวัสดิการสังคม ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความ เห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

ข้อที่ 5 หุน สหกรณ์อาจหาทุนเพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของ สหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

หุน

ข้อที่ 6 หุน สหกรณ์ออกหุนโดยไม่จำกัดจำนวน มีมูลค่าหุนละสิบบาท สมาชิกเท่านั้นจึงจะถือหุน ของสหกรณ์อย่างน้อยหนึ่งหุนทุกเดือน และอย่างสูงไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุนทั้งหมด

หุนของสหกรณ์มีสองประเภท คือ หุนที่บังคับให้ถือทุกเดือน และหุนที่ถือและถอนเมื่อใด ก็ได้

การถือหุน การชำระค่าหุน การถอนหุน การขายและการโอนหุน การเปลี่ยนแปลงหุนเดิม ตลอดจนการจ่ายเงินคืนค่าหุน และการจ่ายเงินปันผลตามหุนแก่สมาชิกให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน

ระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

การดำเนินงาน การบัญชี และการเงิน

ข้อที่ 7 การดำเนินงาน การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องบริการสมาชิกโดยไม่หวังผลกำไรในการรวมกันทำ รวมกันซื้อ รวมกันขาย รวมกันแก้ปัญหาด้วยกันอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ช่วยเหลือตนเองให้เกิดประโยชน์แก่ตนมากที่สุดเป็นหลัก

ให้คณะกรรมการดำเนินการดำเนินงานต่างๆของสหกรณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักการสหกรณ์ ซึ่งต้องกำหนดไว้เป็นระเบียบเป็นเรื่องๆไป ระเบียบใดที่มีกฎหมายข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบ คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย หรือคำสั่ง ระเบียบ คำแนะนำ จากทางราชการกำหนดไว้ให้ปฏิบัติตามนั้น

ข้อที่ 8 การบัญชีของสหกรณ์ ปีทางบัญชีของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนดให้สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงินตามแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด เพื่อให้การแสดงงบกำไรขาดทุนใกล้เคียงกับตัวเงินสด จึงยกเว้นรายการบางรายการ เช่น ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อจากสมาชิก รายได้ค่าปรับเนื่องจากผิดสัญญาสินเชื่อต่างๆ รายได้ค่าบริการค้างรับ หรือรายได้ที่คำนวณขึ้นซึ่งยังไม่มีความแน่นอน จะถือเป็นรายได้ต่อเมื่อได้รับชำระแล้ว

ข้อที่ 9 การเงินของสหกรณ์ การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ข้อที่ 10 การจัดสรรกำไรสุทธิของสหกรณ์ ให้คณะกรรมการดำเนินการเสนอแนะที่ประชุมใหญ่จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยเรื่องนี้

(2) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและด้วยความ

เป็นธรรมเนียมในหมู่สมาชิก ตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้จ่ายหรือเสมือนจ่ายค่าจัดการให้กับสหกรณ์ในระหว่างปี

(3) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(4) จ่ายเป็นหุ้นสะสมไว้เพื่อการพัฒนากิจการของสหกรณ์ เพื่อบริการส่วนรวม เพื่อศึกษาอบรมทางสหกรณ์ หรือเพื่อดำเนินการอย่างอื่นของสหกรณ์ตามมติที่ประชุมใหญ่

ให้สหกรณ์จ่ายเงินทุนตาม (4) ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

สมาชิก

ข้อที่ 11 สมาชิก สมาชิกสหกรณ์นี้ คือ

(1) ผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ และผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์

(2) ผู้ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามระเบียบหรือข้อบังคับของสหกรณ์

ข้อที่ 12 คุณสมบัติของสมาชิก สมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดา บรรลุนิติภาวะ เป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ ศรัทธาต่อสหกรณ์ และยินดีปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์ มีสำนึกศีลธรรม เสียสละและมีคุณสมบัติอื่นๆตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ

คุณสมบัติอื่นๆ วิธีรับสมาชิก และการขาดจากสมาชิกภาพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์

สหกรณ์อาจกำหนดระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและเงื่อนไขแก่ผู้สมัครใช้บริการของสหกรณ์เป็นประจำเพื่อให้สิทธิพิเศษและผลตอบแทน โดยได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริม

สหกรณ์

กลุ่มสมาชิก

ข้อที่ 13 กลุ่มสมาชิก ในกรณีจำเป็นสหกรณ์อาจจัดตั้งกลุ่มสมาชิกขึ้น โดยรวมสมาชิกที่อยู่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มสมาชิกก็ได้

การจัดตั้งกลุ่ม การประชุมกลุ่ม กิจกรรมของที่ประชุมกลุ่ม การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธานกลุ่มและเลขากลุ่ม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์

การประชุมใหญ่

ข้อที่ 14 การบริหารงาน สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตย กิจการของสหกรณ์ควรได้รับการจัดการโดยบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งตามวิธีที่บรรดาสมาชิกได้ตกลงกัน สมาชิกมีสิทธิออกเสียงเท่ากัน (หนึ่งคนหนึ่งเสียงและแทนกันได้) และมีส่วนในการตัดสินใจที่จะมีผลต่อสหกรณ์เท่ากัน การบริหารงานควรได้กระทำตามแบบประชาธิปไตยในลักษณะที่เหมาะสม

ข้อที่ 15 การประชุมใหญ่ การประชุมใหญ่สามัญครั้งแรก การประชุมใหญ่สามัญ และการประชุมใหญ่วิสามัญ ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

สหกรณ์อาจกำหนดระเบียบการประชุมเพิ่มเติม โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

สหกรณ์ที่มีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะมีการประชุมใหญ่โดยประกอบด้วยสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกก็ได้

ข้อที่ 16 วิธีเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิก การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้แทนสมาชิก ให้ถือปฏิบัติดังนี้

- (1) สมาชิกเท่านั้นที่สิทธิได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนสมาชิก
- (2) ให้มีจำนวนผู้แทนสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
- (3) ให้ผู้แทนสมาชิกดำรงตำแหน่งได้คราวละไม่เกินสามปี
- (4) ให้ผู้แทนสมาชิกพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ก. ครบวาระหรือมีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกใหม่
- ข. ลาออกโดยยื่นใบลาต่อคณะกรรมการดำเนินการ
- ค. ขาดจากสมาชิกภาพ
- ง. เหตุอื่นๆตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ

(5) วิธีเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิก การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้แทนสมาชิก ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

ข้อที่ 17 การแจ้งกำหนดประชุมใหญ่ เมื่อจะมีการประชุมใหญ่ทุกคราว ให้สมาชิกมีหนังสือแจ้ง วัน เวลา สถานที่ และเรื่องที่จะประชุมให้บรรดาสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้าการประชุมนั้นเป็นการด่วน อาจแจ้งล่วงหน้าได้ตามสมควร และต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบล่วงหน้า ในโอกาสเดียวกันกับที่แจ้งให้สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทราบ

ข้อที่ 18 อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่พิจารณา วินิจฉัยเรื่องทั่วไปที่เกิดขึ้นของสหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งข้อต่อไปนี้

(1) พิจารณาอนุมัติงบประมาณ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี กำหนดวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกัน การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ การเลือกตั้งและถอดถอนกรรมการดำเนินการ และการกำหนดอัตรา เบี้ยประชุม เบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พักของกรรมการดำเนินการ

(2) พิจารณาอนุมัติประมาณการรายได้รายจ่ายประจำปี และแผนดำเนินงานของสหกรณ์ กำหนดรูปการซึ่งสหกรณ์พึงกระทำเพื่อเป็นเครื่องมือเกื้อหนุนบรรดาสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ วิเคราะห์และปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ร้องนายทะเบียนสหกรณ์

ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

(3) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดระเบียบของสหกรณ์ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

(4) รับทราบเรื่องการรับสมาชิกใหม่ สมาชิกออกจากสหกรณ์ การเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก และรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์

(5) เรื่องอื่นๆตามที่ผู้เสนอ

กรรมการดำเนินการ

ข้อที่ 19 การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกเป็นกรรมการดำเนินการคณะหนึ่งตามจำนวนที่กำหนดไว้ในระเบียบ เพื่อเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก

การเลือกตั้ง จำนวนกรรมการดำเนินการ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุมของคณะกรรมการดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์

ข้อที่ 20 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามอุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ วิธีการสหกรณ์ กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่ ตลอดจนในทางอันสมควร เพื่อให้เกิดผลดีแก่สหกรณ์รวมทั้งข้อต่อไปนี้

- (1) พิจารณาดำเนินการในเรื่องเสนอที่ประชุมใหญ่ตามข้อ 18
- (2) พิจารณากำหนดระเบียบต่างๆของสหกรณ์
- (3) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีที่เกี่ยวกับกิจการสหกรณ์ หรือประนีประนอมยอมความหรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาตให้ตุลาการพิจารณา

ถ้ากรรมการดำเนินการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำโดยประมาท

เกินเลื้อ เป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย
ค่าเสียหายแก่สหกรณ์

คณะอนุกรรมการ

ข้อที่ 21 คณะอนุกรรมการ ในกรณีจำเป็นแก่การดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการอาจมีคำสั่ง
แต่งตั้งอนุกรรมการต่างๆเพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจของสหกรณ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่
คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

จำนวน การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่
คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

ผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์

ข้อที่ 22 การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการและ
พนักงานอื่นของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณา คัดเลือก สอบคัดเลือก หรือ
สอบแข่งขันบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเหมาะสมแก่หน้าที่ เพื่อ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์ได้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ

การคัดเลือก สอบคัดเลือก หรือสอบแข่งขัน การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจาก
ตำแหน่งของผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์ การปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ และการ
เปลี่ยนตัวผู้จัดการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริม
สหกรณ์

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการและพนักงานอื่นของสหกรณ์ ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

การลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์

ข้อที่ 23 การลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์ การลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์เพื่อให้มีผลผูกพันสหกรณ์

นั้น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

ระเบียบของสหกรณ์

ข้อที่ 24 ระเบียบของสหกรณ์ ให้คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจกำหนดระเบียบต่างๆขึ้น ใช้ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งข้อบังคับของสหกรณ์

ระเบียบซึ่งกำหนดขึ้นนั้น ในกรณีที่ข้อบังคับกำหนดไว้เป็นพิเศษให้ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือที่ประชุมใหญ่ ก็ต้องได้รับความเห็นชอบตามที่กำหนดไว้นั้นก่อน จึงจะถือใช้ระเบียบนั้นได้

ให้สหกรณ์ส่งสำเนาระเบียบที่กำหนดขึ้นถือใช้ให้นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทราบทุกคราว

ข้อกำหนดของสหกรณ์

ข้อที่ 25 ข้อกำหนดของสหกรณ์ ผู้จัดการอาจออกข้อกำหนดเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของพนักงานอื่นของสหกรณ์ได้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

ข้อเบ็ดเสร็จ

ข้อที่ 26 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ สหกรณ์นี้จะร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับสหกรณ์อื่นทั้งปวงอย่างเข้มแข็งในทุกวิถีทางที่จะเป็นไปได้รวมทั้งผสมผสานและเชื่อมโยงธุรกิจในระหว่างกันเองอย่างจริงจังทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม

ข้อที่ 27 การตีความในข้อบังคับหรือระเบียบ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการตีความในข้อบังคับหรือระเบียบต่างๆ ให้สหกรณ์เสนอปัญหานั้นต่อผู้มีอำนาจให้ความเห็นชอบในข้อบังคับ หรือระเบียบนั้นเพื่อขอคำวินิจฉัย และให้สหกรณ์ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น แล้วแต่กรณี

ข้อที่ 28 ในกรณีที่ข้อบังคับนี้มีได้กำหนดข้อความเรื่องใดไว้ ให้สหกรณ์รับบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ตลอดจนคำสั่ง และระเบียบปฏิบัติของนายทะเบียนสหกรณ์มาใช้เป็นส่วนหนึ่งแห่งข้อบังคับนี้ด้วย

ข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2551

ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2550 ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2551 ได้ลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ให้แก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด และนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว มีความดังนี้

ข้อที่ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551 ”

ข้อที่ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน

ข้อที่ 3 ให้ยกเลิกความตามที่กำหนดในข้อที่ 3 แห่งข้อบังคับสหกรณ์อิบนูอัฟฟาน จำกัด แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2549 เลขทะเบียนข้อบังคับที่ อ.010635 เสียทั้งหมด และใช้ความต่อไปนี้แทน

ข้อที่ 3 ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ เลขที่ 6 ถนนยะรัง ซอย 8 ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

1. สาขาปัตตานี เลขที่ 6 ถนนยะรัง ซอย 8 ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

2. สาขาสายบุรี เลขที่ 17-17/1 ถนนกะลาพอ ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 94000

3. สาขานราธิวาส เลขที่ 104/5 ถนนวิจิตรไชยบุลย์ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัด
นราธิวาส 96000

4. สาขายะลา เลขที่ 674/1 ถนนสิโรรส ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

5. สาขาเรือเสาะ เลขที่ 319/4 ถนนสารกิจ ตำบลเรือเสาะออก อำเภอเรือเสาะ จังหวัด
นราธิวาส 96150

6. สาขาจะนะ เลขที่ 60, 62 หมู่ที่ 2 ถนนเอเชีย ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
90130

7. สาขาสุโขทัย เลขที่ 123 ถนนอนุชาตอนุสรณ์ 2 ตำบลสุโขทัย อำเภอสุโขทัย
สุโขทัย จังหวัดนราธิวาส 96120

แดนดำเนินงาน ที่วราชอาณาจักร

ข้อที่ 4 ให้ยกเลิกความตามที่กำหนดในข้อที่ 4 แห่งข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์อินทนิลพาน
จำกัด แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 เลขทะเบียนข้อบังคับที่ อ. 010635 เสียทั้งหมด และใช้
ความต่อไปนี้แทน

ข้อที่ 4 วัตถุประสงค์ สหกรณ์นี้มีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้สมาชิกช่วยตนเองเพื่อดำเนิน
กิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักการอิสลามซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานของ
มนุษย์และจริยธรรมอันดีงามอันมีการประหยัด เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและ
ส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถอยู่ดีกินดีมีความสุข รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลทั้งการศึกษา การพละนันท และทางจิตใจให้เป็นครอบครัวที่
สุขสมบูรณ์และรวมเป็นสังคมที่มีสันติสุข

(2) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ตาม
ระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(3) จัดให้ได้มา ชื่อ ถิ่นกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอน สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนอง หรือจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

(4) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับ จำนองหรือจำนำ ซึ่งทรัพย์สินแก่ สมาชิกหรือของสมาชิก

(5) ให้กู้พิเศษหรือการเคหสงเคราะห์ ได้แก่

(5.1) เงินกู้เพื่อก่อสร้าง ต่อเติม หรือปรับปรุงอาคารสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตนเองและครัวเรือนตามควรแก่ฐานะ

(5.2) เงินกู้เพื่อซื้ออาคาร หรือซื้อที่ดินและอาคาร หรือซื้อที่ดินเพื่อจะได้ก่อสร้างอาคารในระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้ สำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตนเองและครัวเรือนตามควรแก่ฐานะ

(5.3) เงินกู้เพื่อกิจการซึ่งเกี่ยวข้องหรือจำเป็นแก่ (5.1) หรือ (5.2)

(6) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(7) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการหน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด

(8) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิกและจัดให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การเป็นสมาชิก

1. มีวิธีการอย่างไรให้ได้สมาชิกมากที่สุด?
2. ในการสมัครสมาชิกต้องศึกษาระเบียบก่อนหรือไม่?
3. คู่มือการเป็นสมาชิกมีประเด็นใดบ้าง?
4. สหกรณ์ให้การอบรมเรื่องใดบ้างแก่สมาชิกใหม่และสมาชิกเก่า?
5. สมาชิกทั้งหมดมีกี่กลุ่ม กลุ่มละกี่คน?
6. การแบ่งสัดส่วนของสมาชิกคิดอย่างไร และใช้เกณฑ์อะไรบ้าง?
7. สมาชิกสหกรณ์มีผู้ที่นับถือศาสนาอื่นหรือไม่?
8. เพราะเหตุใดถึงสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์?
9. ใช้บริการประเภทใดบ้าง?
10. เป็นสมาชิกมานานแค่ไหนแล้ว?
11. ได้รับการอบรม และรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากน้อยแค่ไหน?
12. สังกัดกลุ่มสมาชิกด้วยหรือไม่ อย่างไร?
13. รู้สึกอย่างไรบ้างที่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์?

หุ้นและการถือหุ้น

1. ในการสมัครต้องจ่ายค่าหุ้นทันทีหรือไม่?
2. ครั้งแรกบังคับจ่าย 30 หุ้น จ่ายตอนไหน?
3. เงินที่จ่ายค่าตอบแทนค่าหุ้นมาจากไหน คิดอัตราเท่าใด?
4. สมาชิกชำระค่าหุ้น 3 เดือนครั้ง ถ้ายังไม่จ่ายมีเวলাกำหนดแน่นอนไหมว่าต้องจ่ายตอนไหน?

การประชาสัมพันธ์

1. มีการประชาสัมพันธ์รูปแบบไหนบ้าง?
2. รายการวิทยุคลื่นใด เวลาไหน และมีข้อมูลอะไรบ้าง

การบริหารจัดการ

1. การบริหารสาขามีการดำเนินการอย่างไร มีการประชุมกันบ่อยแค่ไหน?
2. ผู้แทนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมเป็นคนเดิมทุกปีหรือเปล่า ใช้เกณฑ์อะไรเลือก?
3. สมาชิกที่ไม่ถูกเลือกสามารถเข้าร่วมประชุมได้หรือไม่?
4. สมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่มเข้าร่วมประชุมได้หรือไม่?
5. ใครเป็นคนให้การอบรมแก่สมาชิก?
6. คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร?
7. มีวิธีการคัดเลือกอย่างไร?
8. หน้าที่ของแต่ละฝ่ายมีอะไรบ้าง?
9. ใครเป็นผู้ประเมินผู้จัดการ?
10. สมาชิกมีสิทธิในการเลือกมากน้อยแค่ไหน?

เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์)

1. สหกรณ์นำเงินประเภทวาดีอะฮ์ไปลงทุนในกิจการอะไรบ้าง แล้วผลการลงทุนเป็นอย่างไร
2. มีสมาชิกฝากเงินประเภทนี้กี่คน และมีทั้งหมดกี่บัญชี?
3. ในการฝากเงินประเภทนี้ต้องมีการเปล่งวาจาหรือไม่ ต่างกับมูฏอโรบะฮ์อย่างไร?
4. การนำเงินสมาชิกไปลงทุน กำไรที่ได้เป็นของใคร?
5. ถ้าขาดทุนสหกรณ์มีการจัดการอย่างไร และเอาเงินส่วนไหนมาคืนให้สมาชิก?
6. กำไรที่ได้จะเก็บไว้ในกองทุนใด หรือบัญชีใด?
7. ขั้นตอนในการเปิดบัญชีมีอะไรบ้าง?

เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน (มูฏอโรบะฮ์)

1. สหกรณ์นำเงินฝากประเภทมูฏอโรบะฮ์ไปลงทุนในกิจการใดบ้าง แล้วผลการลงทุนเป็นอย่างไร?
2. มีสมาชิกฝากเงินประเภทนี้กี่คน และมีทั้งหมดกี่บัญชี?
3. การฝาก ต้องฝากครั้งเดียวหรือเป็นรายเดือน เดือนละเท่าไร?

4. การฝากแบบ 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน มีความแตกต่างกันอย่างไร?
5. การลงทุนได้กำไรทุกปีหรือเปล่า?
6. ถ้าขาดทุนจะมาตรการอย่างไรบ้าง สหกรณ์ขาดทุนคนเดียวหรือเปล่า?

เงินฝากสะสมทรัพย์เพื่อการอัญญา (กองทุนอัญญา)

1. เงินฝากกองทุนอัญญา สหกรณ์นำไปลงทุนในกิจการอะไรบ้าง แล้วผลการลงทุนเป็นอย่างไร?
2. การถอนเงินต้องรอให้ครบยอดก่อนหรือไม่?
3. ถ้าสมาชิกมีเงินครึ่งหนึ่งสามารถไปทำอัญญา กับแพ็คเกจอัญญาได้ แล้วอีกส่วนสหกรณ์นำเงินมาจากไหนมาช่วย?
4. กำไรที่ได้จากการลงทุนแบ่งอย่างไร?
5. แพ็คเกจอัญญาแบบผ่อนชำระ สมาชิกที่มีเงินครึ่งหนึ่งสามารถใช้บริการได้ใช่หรือไม่?
6. การที่สมาชิกมีเงินไม่เพียงพอจำเป็นต้องไปทำอัญญาด้วยหรือ?

ธุรกิจการซื้อขายของสหกรณ์

1. การซื้อขายบวกกำไรและการซื้อขายแบบผ่อนชำระมีสินค้าอะไรบ้าง?
2. กำไรที่คิดเริ่มต้นที่ 10% แล้วทำไมไม่ต้องลดลงด้วยถ้ามีการจ่ายดี?
3. เงินส่วนต่างกับแบบเงินสดนั้นเป็นเงินค่าอะไร?
4. ถ้าขาดทุนสมาชิกต้องร่วมลงทุนด้วยหรือเปล่า?

ธุรกิจการลงทุนของสหกรณ์

1. การร่วมลงทุนมีลักษณะอย่างไร?
2. มีร่วมลงทุนกับใครบ้าง ระดับรัฐ เอกชน ธุรกิจอื่นๆ ?
3. การร่วมลงทุนคิดอย่างไร และหักค่าชะกาดอย่างไร?
4. การลงทุนเคยขาดทุนบ้างไหม?
5. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์มีด้านใดบ้าง

บริการและสวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์

1. การบริการกู้ยืมเงินฉุกเฉินที่เคยช่วยมาแล้วมีอะไรบ้าง?
2. มีการกำหนดโควตาหรือเปล่าว่าแต่ละปีต้องใช้จำนวนเท่าใด?
3. เงินที่ช่วยเป็นเงินจากส่วนใด?
4. กองทุนตะกาฟูลมีสมาชิกทั้งหมดกี่คน?
5. สมาชิกต้องตั้งเจตนาทุกครั้งหรือเปล่า?
6. เงินชะกาดไปแจกจ่ายตอนไหน?
7. กองทุนสวัสดิการได้ช่วยสมาชิกด้านไหนแล้วบ้าง แล้วใช้เกณฑ์อย่างไร
8. อื่นๆ

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างทะเบียนกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อินนูอัฟฟาน จำกัด

ทะเบียนกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด สาขาปัตตานี ณ วันที่ 31 ธันวาคม

2547

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	จำนวนสมาชิกใน กลุ่ม (คน)
1	สตรีทุหยง	นางปะยีชะ บาสาลาฮา	28
2	มัศยิดนิงฮางุส	นายอับดุลเลาะ สามะ	87
3	อูสตัศกาเซม	นายกาเซม เจ๊ะแเว	34
4	อาซาชะห์	นางอาซาชะห์ การีนา	34
5	บูเกะแปงู	นายคอะหะ กางา	197
6	ม.5 ต.ตัยหยงคาลอ	นายคูแวกือจิ ตูแวกุหลง	48
7	มุสลิมพัฒนศาสตร์	นายเจะยายอ อาลี	21
8	ตากอง	นางพาตีเม๊าะ เจ๊ะคอะหะ	18
9	หะยิเจ๊ะสมาน	นายเจ๊ะสมาน เจ๊ะอูมา	21
10	คอนรัก	นายสะแม กาชอร์	12
11	ลำใหม่	นายหะมะ คอเลาะ	108
12	ลำพญา	นายหะมะ คอเลาะ	43
13	หะยิแอะปูยุด	นายอิสมะแอะ สะแม	29
14	จาแบปะ ระเว็ง	นางอัจฉรา ดีโชะ	23
15	pp ปูยุด	นายอับดุลอาชี เจะกา	15
16	ชอบาร์	นางกัลชม แมะ	30
17	อาเนาะซุงา	นางรอปือะ หะมาคคูลลาห์	27
18	โฝงโฝง	นายมุหัมมัด อีเมทา	158
19	ความหวังใหม่	นายอับดุลชอมะ บาโง	23
20	กาฮง	นางแวนารีปะห์ แวนูกาเลาะ	23
21	นาคอเหนือ	นายมะแอะ เจ๊ะสนิ	64
22	ท่าคลอง	นายมะแอะ เจ๊ะสนิ	58
รวม			1,101

ทะเบียนกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขาสายบุรี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	จำนวนสมาชิกใน กลุ่ม (คน)
1	เจาะกือแย	นายอาหะมะ แงะ	15
2	โรงเรียนดาดีกาตะลูนัน	นางอาซาชะห์ นิมุฮัมมัด	17
3	ปะลุกาสามะ	นายมุฮัมมัดสักรี สามะ	6
4	บ้านเจาะกือแย	นางสระรี ฮาแว	7
5	บาเจาะ	นายคอเลาะ๊ะ หะแว	4
รวม			49

ทะเบียนกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	จำนวนสมาชิกใน กลุ่ม (คน)
1	วิทยาลัยอิสลามยะลา	นายมุฮัมมัดรุสมี ดาบาเลาะ	52
2	บ้านสโ	นางมุตอฟา มอลอเลาะ๊ะ	25
3	บางกลาง ม.6	นายลียะ อาแวกืออิ	20
รวม			97

ทะเบียนกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขาพระราชวาส

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม		จำนวนสมาชิกใน กลุ่ม (คน)
1	ครอสะ	นายครอสะ	ยูโ้ชะ	22
2	บุกิต	นายมะรอยาลี	ปูเต๊ะ	23
3	แกแมคาแล	นายหะรอดิง	เจ๊ะดาโอะ	80
4	โตะอีแต 1	นายเวหะมะ	อาเวย้งอ	49
5	อานูบักร์ คิคคิก	นายมะตอเห	แวเงาะ	87
6	สุคีริน	นายชอตา	สิรอม่า	46
7	คុងญอ	นายมะยูโ้ชะ	เจ๊ะหะ	70
8	รือเปาะ	นายสพรี	ตาเห	25
9	มัสยิดคั่นหยง	นายอาแว	ยะนาบาเน็ง	74
10	ฮูลูปาละ	นางยามีละ	อามิง	51
11	ละหาร (จะแนะ)	นายลาเต๊ะ	ลูโ้ปะเต็ง	84
12	ฮายีซาฟีอี	นายซาฟีอี	มีเต๊ะ	51
13	บาลูกา 1	นายมาหะมะ	สาและ	77
14	บาลูกา 2	นายนาเซ	ลาเต๊ะ	116
15	โตะอีแต 2	นายมะหัดดี	สาคอ	34
16	บางปอ	นางรอกีเยาะ	นิง	47
17	เทศบาล	นายฮาการียา	เจ๊ะชอ	105
18	กุ่มง	นายหัชซาน	สามะ	38
19	เนาวาล	นายคอเลาะห์	ตาเยะ	23
20	ฮีญาซี	นายฮีญาซี	แมแน	26
รวม				1,128

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผ่นพับที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

ด้านหน้า

ด้านหลัง

สหกรณ์ออมทรัพย์ อับดุลฟฟาน จำกัด

เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม

สำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๑๖๖ ซอยประชาสงเคราะห์ ถนนพหลโยธิน ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทรสาร ๐๔๓-๖๒๖๖๖

อับดุลฟฟาน อับดุลฟฟาน

อับดุลฟฟาน อับดุลฟฟาน

สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด
17๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์
โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทรสาร ๐๔๓-๖๒๖๖๖

วิสัยทัศน์ (VISION)

จะเป็นสถาบันการเงินที่มีมั่นคง เป็นที่เชื่อถือ ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคม

พันธกิจ (MISSION)

1. ดำเนินการโดยยึดหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด
2. กิจการบริการเงินที่มีของสมาชิก ซึ่งจะต้องสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นที่พอใจของสมาชิก
3. มีระบบบริหารจัดการทุกสาขา อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้ความรู้แก่สมาชิกสาขาด้านการเงินและธุรกิจแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
5. สร้างคุณภาพชีวิตแก่สมาชิกและสังคม

สำนักงานสหกรณ์ฯ สาขาต่างๆ ส่วนสาขา ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด สาขาบ้าน 17๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖	สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด สาขาบ้าน 1๗๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖
สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด สาขาบ้าน 17๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖	สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด สาขาบ้าน 17๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖
สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด สาขาบ้าน 17๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖	สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟฟาน จำกัด สาขาบ้าน 17๖๗ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ ซอยประชาสงเคราะห์ เลขที่โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖ โทร. ๐๔๓-๖๒๖๖๖

สหกรณ์ออมทรัพย์ออมบุญอภัยคุณ จำกัด

เลขทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๘.008335
ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้สมาชิกมีความสนใจ และตระหนักในธุรกิจแบบอิสลาม
2. ส่งเสริมให้มีความออมทรัพย์ และระดมทุนในรูปแบบต่างๆ
3. ส่งเสริมให้มีความทำธุรกิจประเภทต่างๆ
4. ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคี

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นสมาชิก

1. เป็นผู้ที่เข้าใจและเห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
2. เป็นผู้ที่ยินดีปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และวินัยของสหกรณ์
3. มีความเสียสละเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์
4. ตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่ประเทศไทย
5. ผ่านการรับรองจากประธานกลุ่มในแต่ละสาขา
6. มิได้เป็นสมาชิกสหกรณ์อื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในประเภทเดียวกัน

ขั้นตอนการเป็นสมาชิก

1. ยื่นแบบฟอร์มการขอสมัครเป็นสมาชิก
2. แบบหลักฐานประกอบการสมัคร : สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 ใบ
3. ชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น พร้อมกับค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท

4. ลงลายมือชื่อในทะเบียนสหกรณ์
5. ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการ

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

1. สมาชิกต้องชำระค่าหุ้นเป็นรายเดือนทุกๆ เดือนตามที่กำหนด การถือหุ้นและการชำระค่าหุ้น สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น หรือลดลงโดยการแจ้งต่อคณะกรรมการดำเนินการ
2. ปฏิบัติตามข้อบังคับ , ระเบียบของสหกรณ์และมติของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมคณะกรรมการ
3. หากมีการเปลี่ยนแปลง ชื่อ - ชื่อสกุล สัญชาติ และที่อยู่ แจ้งให้สหกรณ์ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ยื่นเปลี่ยนแปลง
4. รับสวัสดิการ สมาชิกเพื่อการศึกษา , เสียชีวิต เงินป่วย , ภัยพิบัติ , คลอดบุตร เป็นต้น
5. รับบริการต่าง ๆ ของสหกรณ์ เช่น เงินออมฉุกเฉิน เงินยืมเพื่อวาณิชยกิจ , เงินยืมอสังหาริมทรัพย์ , อสังหาริมทรัพย์ , อสังหาริมทรัพย์ , บริการแพคเกจจิ้ง
6. ดำเนินการทุกอย่างเพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์

การสิ้นสุดของการเป็นสมาชิก

1. ตาย
2. วิกลจริต
3. ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
4. ลาออก / ถูกให้ออก โดยถือตามมติคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของคณะกรรมการที่มาประชุม

การจ่ายคืนค่าหุ้น

สหกรณ์จะจ่ายค่าหุ้นแก่สมาชิกที่ลาออกหรือสิ้นสุดการเป็นสมาชิกเท่านั้นและไม่มีเงินปันผลสำหรับปีที่ยอดนั้นเว้นแต่ยังเป็นสมาชิกจะรับค่าหุ้นหลังจากวันสิ้นปีบัญชีจึงมีสิทธิได้รับเงินปันผลสำหรับปีนั้น

การเป็นหุ้น

สหกรณ์จะจ่ายเงินปันผลแก่สมาชิกตามหุ้นและอัตราที่ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

การคิดเงินปันผลสหกรณ์จะคิดความส่วนแบ่งการถือหุ้นที่สหกรณ์ได้รับภายในวันที่ 7 ของเดือน สหกรณ์จะคิดเงินปันผลให้สำหรับเดือนนั้น ส่วนเงินค่าหุ้นที่สหกรณ์ได้รับหลังจากวันที่ 7 ของเดือน สหกรณ์จะคิดเงินปันผลให้เป็นเดือนถัดไป

บริการรับฝากเงิน

เงินฝากประเภทประจำเดือน

หมายถึง สหกรณ์จะรับฝากเงินผู้ฝาก โดยไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก สามารถถอนได้ตลอดเวลาและผู้ฝากยินยอมให้สหกรณ์นำเงินส่วนนั้นไปลงทุนในธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์ และสหกรณ์จะรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียวในทรัพย์สินของผู้ฝากหากเกิดการขาดทุน

ลักษณะของการฝากประจำเดือน

- 1. สหกรณ์จะขอยุยาคำใช้เงินของผู้ฝาก
- 2. ผู้ฝากสามารถฝากและถอนเงินได้ตลอดเวลาเป็นการ
- 3. ผลกำไรที่ได้จากการที่สหกรณ์นำเงินไปลงทุนเป็นการมรดกใช้ของสหกรณ์

55 การฝากเงินประเภทพิเศษ

- 1. เป็นคำร้องขอเปิดบัญชีเงินฝากพิเศษ
- 2. ฝากได้ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป
- 3. เงินฝากทุกประเภทที่ยอดเงินไม่ถึง 10,000 บาท จะถือเป็นฝากพิเศษ
- 4. เงินฝากมูฮอรอบะฮ์ที่มีการปฏิบัติเดือนไซในการฝากถอน สหกรณ์จะถือว่าเป็นการฝากพิเศษ

เงินฝากประเภท มูฮอรอบะฮ์

หมายถึงผู้ฝากเงินมาร่วมลงทุนกับสหกรณ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยจะต้องมีการระบุใบสัญญาถึงจำนวนเงินที่การลงทุน ระยะในการลงทุน และอัตราการแบ่งกำไรที่แน่นอนและผู้ฝากจะต้องร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุนไม่ว่าจะได้กำไรหรือขาดทุน

ลักษณะการฝากมูฮอรอบะฮ์

- 1. มีการทำสัญญาร่วมลงทุน รวมทั้งกำหนดระยะเวลาฝากระหว่างสหกรณ์กับผู้ฝาก
- 2. ผู้ฝากจะไม่ถอนเงินฝากจนกว่าจะครบสัญญาการฝาก
- 3. ผู้ฝากและสหกรณ์จะต้องร่วมรับผิดชอบในผลกำไรและขาดทุนจากการลงทุน

56 การฝากเงินมูฮอรอบะฮ์

- 1. เป็นคำร้องขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทมูฮอรอบะฮ์
- 2. กำหนดประเภทและระยะเวลาในการฝาก

- 3. ผ่ากได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป
- 4. อดภัต เปลี่ยนจากสาวการผ่ากนูดรอบบะสุระหว่างผู้ผ่ากกับพนักงานสหกรณ์

การถอนเงินผ่ากนูดรอบบะสุ

- 1. ผู้ผ่ากสามารถถอนได้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการผ่าก
- 2. กรณีผู้ผ่ากมีความประสงค์จะถอนก่อนกำหนดสหกรณ์จะถือว่าผู้ผ่ากมีคดีขัญญาการผ่ากเงินประเภทนี้เป็นเงินผ่ากกาติยะขัญที่

อัตราการปันผลผ่ากนูดรอบบะสุ

- ผ่ากระยะเวลา 3 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 30 : 70 (ผู้ผ่าก / สหกรณ์)
- ผ่ากระยะเวลา 6 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 45 : 55 (ผู้ผ่าก / สหกรณ์)
- ผ่ากระยะเวลา 9 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 55 : 45 (ผู้ผ่าก / สหกรณ์)
- ผ่ากระยะเวลา 12 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 60 : 40 (ผู้ผ่าก / สหกรณ์)

กำหนดระยะเวลาในการปันผล

- เงินผ่ากนูดรอบบะสุสหกรณ์จะแบ่งปันแก่ผู้ผ่ากทุกๆ 3 เดือน
- * ปันผลงวดที่ 1 วันที่ 15 เมษายน (ม.ค.-มี.ค.)
- * ปันผลงวดที่ 2 วันที่ 15 กรกฎาคม (เม.ย.-มิ.ย.)
- * ปันผลงวดที่ 3 วันที่ 15 ตุลาคม (ก.ค.-ก.ย.)
- * ปันผลงวดที่ 4 วันที่ 15 มกราคม (ต.ค.-ธ.ค.)

กองทุนอัญญ

อับบูนอ์ฟฟาบ

เพื่อเสริมความมั่นคง และสนับสนุนให้นิสิตมีความสะดวก ในการเตรียมความพร้อม เพื่อไปประกอบอัญญ

อับบูนอ์ฟฟาบจึงได้เปิดบริการบัญชีออมทรัพย์ประเภทกองทุนอัญญขึ้นมา

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อส่งเสริมให้มุสลิมสะสมเงินเพื่อเตรียมพร้อมพิธีฮัจญ์ในรบนันที่ปกอดจากศอกคณัษ

- 2. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่บรทกนฮัจญ์
- 3. เพื่อส่งเสริมให้มุสลิมได้ปฏิบัติศักการอัญญนโศบรณัน

คุณสมบัติของผู้ผ่าก

มุสลิมที่มีเจตนา จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ และมิใช่ในศักการนเศ-ได้ดูประสงค์ของกองทุน

วิธีการผ่าก

- 1. การผ่ากใช้ศักการผ่ากนูดรอบบะสุ
- 2. การนูดรอบบะสุของกองทุนฮัจญ์จะเล็อกกองทุนเฉพาะกิจการที่มีนเศ ทุนการสูง และอัตราผลตอบแทนที่คูนค่า (เช่น ซาอีลฮัจญ์)
- 3. ผู้ผ่ากจะต้องผ่ากคณเนนรายเดือนอยางน็อย เดือนละ 8-100 บาท จนครบยอดที่จะไป ประกอบฮัจญ์
- 4. หากผู้ผ่ากขาดการชำระคณเนน 6 เดือน โศบรณันจะสางคณ สหกรณ์จะนึลคณนัญที่กันที่
- 5. ผู้ผ่ากสามารถถอนเงินผ่าก เพ็ชท์ทำฮัจญ์ได้ตลอดเวลา

การจึคสรผลกำไร

กำไรที่นึคจากการไปผึนไปลงทุนนึน สหกรณ์จะแบ่งกำไรส่วนที่นึคขัญ โดยจะนึคศักคณเนน

- 1. ผู้ผ่าก ผ่ากนเศรณนึคพินนญ และถอนเพ็ชท์ไปประกอบฮัจญ์
- 2. ผู้ผ่าก ผ่ากนเศรณนึคพินนญ แต่ถ่านนึนส่วนนึนมาคณนญจนสามารถนึคประกอบพิธีฮัจญ์ได้

*** ในกรณีที่ผู้ผ่าก ผ่ากนเศรณนึคพินนญ และถอนเงินไปใช้ในกรณีอื่นนเศจากประอบฮัจญ์ สหกรณ์จะนึคพิจารณาให้คณกำไร และคณนึคเฉพาะ เงินคณนึคพินนญ ***

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างใบปลิวที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

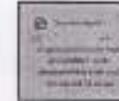
อินนออฟฟาน คินกำไรสูสมาชิก 3

สหกรณ์ออมทรัพย์อินนออฟฟาน จำกัด
 เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม

วิธีปฏิบัติตาม
 โครงการคินกำไรสูสมาชิกครั้งที่ 3

ชื่อโครงการ	ลักษณะโครงการ	คุณสมบัติผู้มีสิทธิเข้าร่วม	รางวัล	กำหนดการรับรางวัล	
ส่วนของเงินปัน	1. ผ่ากุ้นได้รถยนต์	ผ่ากุ้น เงินละ 300 บาท พบ 3,600 บาท ผ่ากุ้น รถยนต์โปรตอน Savvy 1 รางวัล และเงินโบนัสอีก 200 รางวัล	รถยนต์ Proton savvy 1 คัน และ เงินโบนัส 200 ตัว	วันประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2562 (ตั้งแต่วันที่ 31 พ.ค. 2563)	
	2. ผ่ากุ้นได้ของใช้ระลิก	ผ่ากุ้นค่างแลก (ครบ 12 เดือน) ในของใช้ระลิก	ของเล่นของเล่น ของใช้ระลิก	วันขึ้นสูโครงการ	
	3. ผ่ากุ้นได้สุบอง	ผ่ากุ้นครบทุก 1,000 บาทได้สุบอง 1 ใบ สะดงแลก แลกของฝากรายการ หรือรับเป็นส่วนตัวสมาชิกอื่น มูลค่า 5 บาทต่อ 1 สุบอง ซึ่งไม่รับสหกรณ์ฯ	เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อินนออฟฟาน จำกัด ขณะรับคณะกรรมการและเจ้าพนักงานสหกรณ์ฯ	ประเภทที่ 1 สะดงของแลกของฝาก - ครบ 3 ใบ แลก ชุดนักเรียน - ครบ 5 ใบ แลก พวงกุญแจ - ครบ 8 ใบ แลก เสื้อยืดขาด - ครบ 10 ใบ แลก กระเป๋าเดินทาง - ครบ 20 ใบ แลก เสื้อแจ็คเก็ต - ครบ 30 ใบ แลก กระเป๋าเดินทาง ประเภทที่ 2 ส่วนลดเงินปัน	รับของใช้ระลิกได้ทันทีสำหรับสมาชิก 1 สาขาใกล้บ้าน
	4. เปิดบัญชีปันได้ของใช้ระลิก	เปิดบัญชีปัน จำนวน 500 บาท ได้ใช้ของใช้ระลิกทันที	สมาชิกใหม่ที่มาเปิดบัญชีปันตั้งแต่วันที่ 1 มิ.ย. 2562 เป็นต้นไป	กระเป๋าเงินสุบอง	รับของใช้ระลิกได้ทันทีสำหรับสมาชิก 1 สาขาที่ผ่านเป็นสมาชิก

-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากบัญชีระลิก ประเภท 3 เดือน
-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากบัญชีระลิก ประเภท 5 เดือน
-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากบัญชีระลิก ประเภท 9 เดือน
-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากบัญชีระลิก ประเภท 12 เดือน
-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากของฝากหรือส่วนลดเงินปัน
-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากบัญชีเงินฝากสุบอง
-
 ตัวอย่าง ผ่ากุ้นฝากบัญชีเงินปัน Proton (savvy)

อินบู้ฟฟาน คินกำไรสู่สมาชิก 3

สหกรณ์ออมทรัพย์อินบู้ฟฟาน จำกัด
เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม

56 ปีปฏิบัติตน
โครงการคินกำไรสู่สมาชิก 3

ชื่อโครงการ	ลักษณะโครงการ	คุณสมบัติผู้มีสิทธิเข้าร่วม	รางวัล	กำหนดการรับรางวัล
ส่วน ของ เงิน ฝาก	1. ฝากเงินได้ทองและที่ดิน ฝากเงินทุกประเภทสะสม 3.6.9 เดือน ทุก 10,000 บาท - ผู้สมัครต้องฝากเงิน 2 สัปดาห์ รวม 14 รางวัล ฝากเงินทุกประเภทสะสม 12 เดือน ผู้รับรางวัลใหญ่ - ที่ดิน 1 รางวัล - สวีตโฮเทลคันทัน 2 สัปดาห์ 3 รางวัล	สมาชิกสหกรณ์ฯ ที่ฝากเงินบัญชีออมทรัพย์แต่ละประเภท	- ผู้สมัครของสหกรณ์ 2 สัปดาห์ รวม 17 รางวัล - ที่ดิน 1 รางวัล 	- ก.ค. 52 - ประเภท 3 เดือน จำนวน 1 รางวัล - ส.ค. 52 ประเภท 3.6 เดือน จำนวน 3 รางวัล - น.ค. 53 ประเภท 3.9 เดือน จำนวน 4 รางวัล - อ.ค. 53 ประเภท 3.6 เดือน จำนวน 3 รางวัล - ส.ค. 53 ประเภท 9 เดือน จำนวน 3 รางวัล - รับประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2552 (เดือนพฤศจิกายน ปี 31 พ.ค. 2553) ประเภท 12 เดือน จำนวน 3 รางวัล
	2. ฝากเงินกับกองทุนสังฆวิดี Package Haji ฝากเงินสะสมครบ 12,000 บาท ได้สุบอวามีน มีสิทธิลุ้นไปฮัจญ์กับพวกอินบู้ฟฟาน จำกัด			

หมายเหตุ...

- เริ่ม 1 มิถุนายน 2552 ถึง 31 พฤษภาคม 2553 - สงวนสิทธิ์สำหรับเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ - ผู้ได้รับรางวัล PACKAGE HAJI ต้องไม่ประกาศสิทธิผู้ได้รับพวกอินบู้ฟฟาน ทำน้าและสมาชิกต้องชำระในส่วนที่ถือตามราคาของพวก อินบู้ฟฟาน - ผู้ได้รับรางวัลต้องติดต่อขอรับเงินรางวัลภายใน 30 วัน นับแต่วันออกเงินรางวัล มิฉะนั้นสหกรณ์ฯ ถือว่าละสิทธิ์ - ผู้ได้รับรางวัลต้องจ่ายภาษี ณ ที่จ่าย 5% - ขอรางวัลโดยทางระบบแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ - ทางสหกรณ์ฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและรูปแบบของรางวัลโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า	- ค่าลงทะเบียนรวมค่าน้ำที่ผู้ได้รับรางวัลเป็นผู้รับผิดชอบ - ประกาศผลผู้ได้รับรางวัล - สงวนลิขสิทธิ์สหกรณ์ฯ www.inboon.com ในวันออกเงินรางวัล - สหกรณ์ฯ จะไม่รับผิดชอบส่วนमानและค่าน้ำไว้ในสุบอวามีนในวันออกเงินรางวัล - ติดต่อประกาศ ณ สำนักงานสหกรณ์ฯ ในวันออกเงินรางวัล

สอบถามรายละเอียดได้ที่สำนักงานใหญ่สหกรณ์ฯ หมายเลขโทรศัพท์ 072-327646 หรือ สาขาใกล้บ้านคุณ

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญาเงินยืมฉุกเฉิน

สัญญาเงินยืมฉุกเฉิน
(ก่อารคุดหะจั้น)

สัญญาเลขที่.....

เขียนที่ สหกรณ์ออมทรัพย์อัยยิบู้อัฟฟ่าน จำกัด สาขาปัดคานี
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สัญญาเงินยืมฉบับนี้ทำขึ้นระหว่าง สหกรณ์ออมทรัพย์อัยยิบู้อัฟฟ่าน จำกัด โดย นายสมาน ทะย็อยมาช
ผู้จัดการสาขาปัดคานี ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า ผู้ให้ยืม กับ
บัตรประชาชนตัวประชาชนบัตรข้าราชการ เลขที่.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
ซอย.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า ผู้ยืม อีกฝ่ายหนึ่ง
ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญาค้มีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ผู้ยืมได้ยืมเงินฉุกเฉิน (ก่อารคุดหะจั้น) จากสหกรณ์ออมทรัพย์อัยยิบู้อัฟฟ่าน จำกัด เป็นจำนวน
เงิน.....บาท (.....) และผู้ยืมได้รับเงินตามสัญญานี้โดยถูกต้อง
ครบถ้วนแล้ว

ข้อ 2 ผู้ยืมสัญญาจะนำเงินไปใช้ในการฉุกเฉินของส่วนตัวและครอบครัวดังต่อไปนี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย
ในครัวเรือน

ข้อ 3 ผู้ยืมสัญญาจะชำระคืนเงินยืมดังกล่าว โดยชำระคืนเป็นงวด ๆ จำนวน 3 งวด เป็นเงินงวด
ละ.....บาท (.....) ซึ่งแต่ละงวดจะต้องชำระภายในวันที่.....ของเดือน
ปฏิทิน นับตั้งแต่วัดวันที่.....เป็นต้นไป แต่ทั้งนี้ผู้ยืมตกลงที่จะชำระหนี้ตามสัญญานี้ให้ครบถ้วน
ภายในวันที่.....

ข้อ 4 หากผู้ยืมผิดข้อตกลงข้อใดข้อหนึ่งแห่งสัญญานี้ ผู้ยืมยินยอมรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายบรรดาที่
ผู้ให้ยืมจะพึงได้รับอันเนื่องจากการผิดข้อตกลงดังกล่าว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดือน ทวงถามให้ชำระหนี้
ตลอดจนค่าฤชาธรรมเนียม ค่าทนายความและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้ชำระตามสัญญานี้ ให้แก่ผู้ให้ยืมด้วย

ข้อ 5 เพื่อเป็นหลักประกันในการยืมเงิน ผู้ยืมได้นำบัญชีเงินฝากสมาชิกเลขที่.....
ชื่อ.....

สัญญานี้ได้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันให้ผู้สัญญาถือไว้ฝ่ายละฉบับ คู่สัญญาได้อ่าน
และเข้าใจข้อความในสัญญานี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ยืม
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ยืม
(นายสมาน ทะย็อยมาช)
ผู้จัดการสาขาปัดคานี

ลงชื่อ.....(พยาน)
(นายสาทาวีธา ชีนา)

ลงชื่อ.....(พยาน)
(นายธาธาตุคิน ฮาษา)

ลงชื่อ.....(พยาน)
(นายรอธตาม นีหลง)

ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญาร่วมลงทุน

สัญญาร่วมลงทุน

ที่ 01/2562

วันที่.....15.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ...2562....

สัญญาร่วมลงทุนฉบับนี้ทำขึ้นระหว่าง สหกรณ์ออมทรัพย์ธนบุรีพัฒนา จำกัด โดย นายวันอันตอรอนี เทละคูหวิ ตำแหน่ง ผู้จัดการใหญ่ ซึ่งต่อไปในสัญญา จะเรียกว่า "ผู้ร่วมลงทุน" กับ นายอันตูลบาส มะดี ซึ่งต่อไปในสัญญาจะเรียกว่า "ผู้ดำเนินการ" สมาชิกสหกรณ์เลขที่ 121-01-00943 อายุ 42 ปี บัตรประจำตัวประชาชนบัตรข้าราชการ เลขที่ 3 8099 00289 36 2 อยู่บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 1 - ซอย - ถนน เปรมจิตต์ - สุรพันธ์ ตำบล ตะบอง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา สถานที่ทำงาน ร้านทองสุริยิยะ อยู่บ้านเลขที่ 61/4 หมู่ที่ 5 ซอย - ถนน - ตำบล ลางา อำเภอ มายองจังหวัด บิดคานี โทรศัพท์ 081-3281770 ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญา ดังมีข้อความต่อไปนี้

- ข้อ 1. ผู้ร่วมลงทุน ได้ลงทุน เป็นจำนวนเงิน 1,000,000.00 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)
- ข้อ 2. ผู้ดำเนินการสัญญาว่าจะนำเงินไปใช้เฉพาะกิจการดังต่อไปนี้ คือ **ซื้อขาดของรูปพรรณ**
- ข้อ 3. ผู้ดำเนินการ สัญญาว่าจะแบ่งส่วนกำไรให้กับผู้ร่วมลงทุน ตามอัตราส่วนร้อยละ 50 : 50 หลังจากปิดบัญชีตามรอบระยะเวลาบัญชีของกิจการผู้ดำเนินการ โดยจะแบ่งส่วนกำไรไม่เกินระยะเวลาหนึ่งปีนับจากวันปิดบัญชีกิจการ
- ข้อ 4. ผู้ดำเนินการ สัญญาว่าผู้ร่วมลงทุนสามารถตรวจสอบกิจการได้ตลอดเวลา
- ข้อ 5. ผู้ดำเนินการ สัญญาว่าถ้ากิจการขาดทุนเนื่องจากนำเงินลงทุนไปลงทุนต่างจากวัตถุประสงค์ที่ตั้งลง ผู้ดำเนินการจะรับผิดชอบส่วนที่ขาดทุนเพียงฝ่ายเดียว
- ข้อ 6. ผู้ร่วมลงทุนสามารถขอคืนทุนได้ตลอดเวลา แต่ต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับผู้ดำเนินการอย่างน้อยหนึ่งเดือน
- ข้อ 7. ผู้สัญญาทั้งสองฝ่ายให้นำคดีขึ้นสู่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในเขตจังหวัด บิดคานี หากมีการพิพาทกษอันเกี่ยวข้องกับสัญญานี้

สัญญานี้ได้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันให้ผู้สัญญาถือไว้ฝ่ายละฉบับผู้สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญานี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ร่วมลงทุน
(นายวันอันตอรอนี เทละคูหวิ)

ลงชื่อ.....ผู้ดำเนินการ
(นายอันตูลบาส มะดี)

ลงชื่อ.....พยาน
(นายอมะดี ทะยียะโกะ)

ลงชื่อ.....พยาน
(นางบุษมีนะดี มะะ)

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญาเงินยืมเพื่อสร้างครอบครั

สัญญาเงินยืม

สำหรับกองทุนสวัสดิการ

เลขที่สัญญา ธม-2550-000086

เขียนที่ สหกรณ์ออมทรัพย์อินบู้ส์ฟ้าน จำกัด
179/4 ถนนพระรัง ตำบลชะบังคอก
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

วันที่ 14 เดือน เดือน ค.ศ. คคคค พ.ศ. _____

สัญญาเงินยืมฉบับนี้ทำขึ้นระหว่าง สหกรณ์ออมทรัพย์อินบู้ส์ฟ้าน จำกัด โดย

นาย นายบุญวัฒน์รัตนโพธิ์ เจ๊ะเย๊ะ ตำแหน่ง ผู้จัดการสาขาปัตตานี ซึ่งต่อไปในสัญญานี้

จะเรียกว่า "ผู้ให้กู้" กับ นางสาวรอติเยาะห์ อับดุลนอฮ์ อายุ 33 ปี บัณฑิตประจำตัวประชาชน

บัตรข้าราชการ เลขที่ 5 9401 00019 61 0 อยู่บ้านเลขที่ 70/2 หมู่ที่

ชอย 0 ถนน 0 ตำบล ปูต

อำเภอ เมือง จังหวัด ปัตตานี ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า "ผู้กู้" อีกฝ่ายหนึ่ง

ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญา ดังนี้ข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้กู้ได้กู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์อินบู้ส์ฟ้าน จำกัด เป็นจำนวนเงิน 22,000.00 บาท

(สองหมื่นสองพันบาทถ้วน) และผู้กู้ได้รับเงินตามสัญญาเงินยืมนี้โดยถูกต้อง

ครบถ้วนแล้ว

ข้อ 2. ผู้กู้สัญญาว่าจะนำเงินไปใช้เฉพาะการ ซื้อทองรูปพรรณ

ข้อ 3. ผู้กู้ยินยอมที่จะชำระค่าบริการเงินกู้ที่ผู้ให้กู้ได้กำหนดไว้ เป็นเงิน 4,544.00 บาท

(สี่พันห้าร้อยสี่สิบสี่บาทถ้วน)

ข้อ 4. ผู้กู้สัญญาว่าจะชำระคืนเงินกู้พร้อมทั้งค่าบริการรวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 26,544.00 บาท

(สองหมื่นหกพันห้าร้อยสี่สิบสี่บาทถ้วน) โดยจะชำระคืนเป็นงวด ๆ จำนวน

24 งวด เป็นเงินงวดละ 1,106.00 บาท (หนึ่งพันหนึ่งร้อยหกบาทถ้วน)

ซึ่งแต่ละงวดจะต้องชำระภายในวันที่ 14 ของเดือนปฏิทิน นับตั้งแต่วันที่ 14 เดือน คคคค

พ.ศ. _____ เป็นต้นไป แต่ทั้งนี้ผู้กู้ตกลงที่จะชำระหนี้ตามสัญญาให้ครบถ้วนทั้งเงินต้นและค่าบริการ

ภายในวันที่ 14 เดือน คคคค พ.ศ. _____

ข้อ 5. ผู้กู้สัญญาว่าหากผู้กู้มีเหตุอันใดอันมาจากที่ระบุไว้ในสัญญานี้ ผู้กู้จะแจ้งที่ผู้ให้กู้ทราบเป็นหนังสือ

ข้อ 6. หากผู้กู้ผิดข้อตกลงข้อใดข้อหนึ่งแห่งสัญญานี้ ผู้กู้ยินยอมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายบรรเทาผู้ให้กู้จะพึงได้รับ

อันเนื่องจากการผิดข้อตกลงดังกล่าว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเตือน ทวงถามให้ชำระหนี้ ตลอดจนค่าดูวารรวมเนียม

ค่าทนายความและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้ชำระหนี้ตามสัญญานี้ ให้แก่ผู้ให้กู้ด้วย

ภาคผนวก ๓

ตัวอย่างแบบฟอร์มสัญญากู้เงิน สำหรับเงินกู้สามัญ

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล

นางสาวชามิโร กามะ

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2525

สถานที่เกิด

จังหวัดยะลา

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

